KOMISJA
EUROPEJSKA

Bruksela, dnia 17.2.2023 r.
COM(2023) 82 final

ANNEX 1

ZAŁĄCZNIK

do

wniosku dotyczącego decyzji Rady

w sprawie podpisania, w imieniu Unii Europejskiej, Umowy o wolnym handlu między Unią Europejską a Nową Zelandią

UMOWA O WOLNYM HANDLU
MIĘDZY UNIĄ EUROPEJSKĄ
A NOWĄ ZELANDIĄ

& /pl 2

PREAMBUŁA

Unia Europejska, zwana dalej „Unią”

oraz

Nowa Zelandia,

zwane dalej indywidualnie „Stroną” lub łącznie „Stronami”,

UZNAJĄC swoje długotrwałe i silne partnerstwo oparte na wspólnych zasadach i wartościach odzwierciedlonych w Umowie o partnerstwie w zakresie stosunków i współpracy między Unią Europejską i jej państwami członkowskimi, z jednej strony, a Nową Zelandią, z drugiej strony, sporządzoną w Brukseli dnia 5 października 2016 r., oraz swoje znaczące więzi gospodarcze, handlowe i inwestycyjne;

ZDECYDOWANE, by zacieśniać swoje stosunki gospodarcze oraz rozszerzać dwustronną wymianę handlową i inwestycje;

UZNAJĄC znaczenie globalnej współpracy w kwestiach będących przedmiotem wspólnego zainteresowania;

UZNAJĄC znaczenie przejrzystości w handlu międzynarodowym i inwestycjach, przynoszącej korzyści wszystkim stronom;

DĄŻĄC do stworzenia stabilnego i przewidywalnego otoczenia, w którym będą panować jasne i obustronnie korzystne zasady regulujące handel i inwestycje między Stronami, oraz do zmniejszenia lub zniesienia barier we wzajemnym handlu i inwestycjach;

UZNAJĄC, że traktat z Waitangi/te Tiriti o Waitangi jest dokumentem założycielskim o znaczeniu konstytucyjnym dla Nowej Zelandii;

PRAGNĄC poprawić warunki życia, promować wzrost sprzyjający włączeniu społecznemu i stabilność gospodarczą, tworzyć nowe możliwości zatrudnienia i zwiększyć ogólny dobrobyt oraz potwierdzając w tym celu swoje zobowiązanie do promowania handlu i liberalizacji inwestycji;

PRZEKONANE, że niniejsza Umowa stworzy rozszerzony i bezpieczny rynek towarów i usług, zwiększając tym samym konkurencyjność ich przedsiębiorstw na rynku globalnym;

ZDECYDOWANE, by wzmocnić swoje więzi gospodarcze, handlowe i inwestycyjne zgodnie z celem zrównoważonego rozwoju, w jego wymiarze gospodarczym, społecznym i środowiskowym, a także by promować handel i inwestycje w sposób spójny z celami dotyczącymi wysokiego poziomu ochrony środowiska i pracy oraz z odpowiednimi uznanymi na poziomie międzynarodowym normami i umowami, których są stronami;

ZDECYDOWANE, by przyczyniać się do poprawy dobrobytu konsumentów poprzez rozwiązania polityczne gwarantujące wysoki poziom ochrony konsumentów, swobody wyboru konsumentów i dobrobytu gospodarczego;

POTWIERDZAJĄC prawo Stron do wprowadzania regulacji na swoich terytoriach w celu osiągnięcia uzasadnionych celów polityki, takich jak ochrona życia i zdrowia ludzi, zwierząt i roślin; usługi społeczne; edukacja publiczna; bezpieczeństwo; środowisko, w tym zmiana klimatu; moralność publiczna; ochrona socjalna lub ochrona konsumentów; dobrostan zwierząt; ochrona prywatności i ochrona danych; wspieranie i ochrona różnorodności kulturowej; oraz, w przypadku Nowej Zelandii, wspieranie lub ochrona praw, interesów, obowiązków i odpowiedzialności ludności Māori;

ZOBOWIĄZUJĄC SIĘ do komunikowania się ze wszystkimi zainteresowanymi stronami reprezentującymi społeczeństwo obywatelskie, w tym z sektorem prywatnym, związkami zawodowymi i innymi organizacjami pozarządowymi;

UZNAJĄC znaczenie promowania włączającego uczestnictwa w handlu międzynarodowym oraz reagowania na bariery i inne wyzwania, które stoją przed wewnętrznymi zainteresowanymi stronami w zakresie dostępu do handlu międzynarodowego i możliwości gospodarczych, w tym do handlu cyfrowego;

ZDECYDOWANE, by reagować na szczególne wyzwania, przed jakimi stają małe i średnie przedsiębiorstwa w zakresie uczestniczenia w rozwoju handlu i bezpośrednich inwestycji zagranicznych;

UZNAJĄC znaczenie handlu międzynarodowego w tworzeniu i zwiększaniu dobrobytu ludności Māori oraz wyzwania, przed jakimi staje ludność Māori, w tym wāhine Māori, w zakresie dostępu do możliwości handlowych i inwestycyjnych wynikających z handlu międzynarodowego, w tym możliwości i korzyści stworzonych przez niniejszą Umowę;

DĄŻĄC do wspierania równości płci i upodmiotowienia ekonomicznego kobiet przez promowanie znaczenia polityk i praktyk sprzyjających włączaniu wymiaru płci w działalność gospodarczą, w tym w handel międzynarodowy, co ma na celu wyeliminowanie wszelkich form dyskryminacji ze względu na płeć;

POTWIERDZAJĄC swoje zobowiązania w ramach Karty Narodów Zjednoczonych podpisanej w San Francisco dnia 26 czerwca 1945 r. oraz mając na uwadze zasady sformułowane w Powszechnej deklaracji praw człowieka przyjętej przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych dnia 10 grudnia 1948 r.;

W OPARCIU o swoje prawa i obowiązki wynikające z Porozumienia z Marrakeszu ustanawiającego Światową Organizację Handlu, sporządzonego w dniu 15 kwietnia 1994 r., oraz innych wielostronnych i dwustronnych instrumentów współpracy;

UZGADNIAJĄ, CO NASTĘPUJE:

ROZDZIAŁ 1

POSTANOWIENIA WSTĘPNE

ARTYKUŁ 1.1

Cele niniejszej Umowy

Celem niniejszej Umowy jest liberalizacja i ułatwienie handlu i inwestycji, a także wspieranie ściślejszych stosunków gospodarczych między Stronami.

ARTYKUŁ 1.2

Definicje ogólne

Do celów niniejszej Umowy stosuje się następujące definicje:

a) „produkt rolny” oznacza produkt wymieniony w załączniku 1 do Porozumienia w sprawie rolnictwa;

b) „CCMAA” oznacza Umowę między Unią Europejską a Nową Zelandią o współpracy i wzajemnej pomocy administracyjnej w sprawach celnych, sporządzoną w Brukseli dnia 3 lipca 2017 r.;

c) „organ celny” oznacza:

(i) w odniesieniu do Nowej Zelandii – Administrację Celną Nowej Zelandii; oraz

(ii) w odniesieniu do Unii – służby Komisji Europejskiej odpowiedzialne za sprawy celne lub, w stosownych przypadkach, administracje celne i wszelkie inne organy upoważnione w państwach członkowskich do stosowania i egzekwowania przepisów prawa celnego;

d) „cło” oznacza wszelkie cła lub opłaty jakiegokolwiek rodzaju nałożone na przywóz towaru lub w związku z przywozem towaru, przy czym nie obejmuje ono:

(i) opłat równoważnych podatkowi wewnętrznemu nałożonemu zgodnie z art. III:2 GATT 1994;

(ii) cła antydumpingowego ani cła wyrównawczego stosowanego zgodnie z GATT 1994, porozumieniem antydumpingowym oraz Porozumieniem w sprawie subsydiów i środków wyrównawczych; oraz

(iii) opłat ani innych należności nakładanych na przywóz lub w związku z przywozem, których kwota jest ograniczona do przybliżonego kosztu świadczonych usług;

e) „CPC” oznacza tymczasową Centralną Klasyfikację Produktów (dokumenty statystyczne Departamentu Spraw Gospodarczych i Społecznych Urzędu Statystycznego Narodów Zjednoczonych, seria M, nr 77, Nowy Jork, 1991);

f) „dzień” oznacza dzień kalendarzowy;

g) „przedsiębiorstwo” oznacza osobę prawną, oddział lub przedstawicielstwo osoby prawnej;

h) „UE” lub „Unia” oznacza Unię Europejską;

i) „istniejący” oznacza, o ile niniejsza Umowa nie stanowi inaczej, obowiązujący w dniu wejścia w życie niniejszej Umowy;

j) „towar pochodzący z terytorium Strony” oznacza towar krajowy w rozumieniu GATT 1994 i obejmuje towary pochodzące z tej Strony;

k) „System Zharmonizowany”, inaczej „HS”, oznacza zharmonizowany system oznaczania i kodowania towarów obejmujący wszystkie noty prawne i ich zmiany, opracowany przez Światową Organizację Celną;

l) „pozycja” oznacza pierwsze cztery cyfry w numerze klasyfikacji taryfowej w ramach Systemu Zharmonizowanego;

m) „MOP” oznacza Międzynarodową Organizację Pracy;

n) „osoba prawna” oznacza podmiot prawny właściwie utworzony lub w inny sposób zorganizowany zgodnie z przepisami Strony w celach komercyjnych lub innych, prywatny lub publiczny, w tym każdą spółkę kapitałową, trust, spółkę osobową, spółkę joint venture, jednoosobową działalność gospodarczą lub stowarzyszenie;

o) „środek” oznacza każdy środek Strony w formie ustawy, rozporządzenia, reguły, procedury, decyzji, działania administracyjnego, wymogu lub praktyki lub w jakiejkolwiek innej formie[1];

p) „środki Strony” oznaczają wszelkie środki przyjęte lub utrzymane przez[2]:

(i) władze lub organy szczebla centralnego, regionalnego lub lokalnego; oraz

(ii) organy pozarządowe wykonujące uprawnienia delegowane przez władze lub organy szczebla centralnego, regionalnego lub lokalnego;

q) „państwo członkowskie” oznacza państwo członkowskie Unii;

r) „osoba fizyczna Strony” oznacza:

(i) w przypadku Unii – obywatela jednego z państw członkowskich zgodnie z prawem tego państwa[3]; oraz

(ii) w przypadku Nowej Zelandii – obywatela Nowej Zelandii zgodnie z prawem tego państwa[4];

---

1 Dla większej pewności należy zaznaczyć, że pojęcie „środek” obejmuje „zaniechanie”.

2 Dla większej pewności należy zaznaczyć, że pojęcie „środki Strony” obejmuje środki przyjmowane lub utrzymywane poprzez wydawanie poleceń, kierowanie lub kontrolowanie postępowania innych podmiotów.

3 Termin „osoba fizyczna Strony” obejmuje również osoby stale zamieszkujące w Republice Łotewskiej, które nie są obywatelami Republiki Łotewskiej ani żadnego innego państwa, ale które zgodnie z prawem Republiki Łotewskiej są uprawnione do otrzymania paszportu dla osób niebędących obywatelami.

4 Unia potwierdza swoje obowiązki dotyczące stałych rezydentów Nowej Zelandii na podstawie GATS. W związku z tym termin „osoba fizyczna Strony” obejmuje również osoby posiadające prawo stałego pobytu w Nowej Zelandii, które nie są obywatelami Nowej Zelandii, w zakresie, w jakim takie osoby fizyczne są objęte zobowiązaniami Unii na podstawie GATS.

s) „OECD” oznacza Organizację Współpracy Gospodarczej i Rozwoju;

t) „pochodzący” oznacza spełniający kryteria pochodzenia zgodnie z regułami pochodzenia określonymi w rozdziale 3 (Reguły pochodzenia i procedury dotyczące pochodzenia);

u) „towar pochodzący” lub „towar pochodzący z terytorium Strony” oznacza towar spełniający kryteria zgodnie z regułami pochodzenia określonymi w rozdziale 3 (Reguły pochodzenia i procedury dotyczące pochodzenia);

v) „osoba” oznacza osobę fizyczną lub osobę prawną;

w) „preferencyjne traktowanie taryfowe” oznacza stawkę celną stosowaną w odniesieniu do towaru pochodzącego zgodnie z harmonogramami znoszenia ceł w załączniku 2-A (Harmonogramy znoszenia ceł);

x) „umowa sanitarna” oznacza Umowę między Wspólnotą Europejską a Nową Zelandią w sprawie środków sanitarnych stosowanych w handlu żywymi zwierzętami i produktami zwierzęcymi, sporządzoną w Brukseli dnia 17 grudnia 1996 r.[1];

y) „środek sanitarny lub fitosanitarny” oznacza każdy środek, o którym mowa w pkt 1 załącznika A porozumienia SPS;

z) „SDR” oznacza specjalne prawo ciągnienia;

---

1 Dz.U. UE L 57 z 26.2.1997, s. 5.

aa) „usługodawca” oznacza osobę, która świadczy lub zamierza świadczyć usługi;

bb) „MŚP” oznacza małe i średnie przedsiębiorstwa;

cc) „terytorium” oznacza w odniesieniu do każdej ze Stron obszar, na którym ma zastosowanie niniejsza Umowa, zgodnie z art. 1.4 (Terytorialny zakres stosowania);

dd) „TFUE” oznacza Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej;

ee) „porozumienie paryskie” oznacza Porozumienie paryskie do Ramowej konwencji Narodów Zjednoczonych w sprawie zmian klimatu, sporządzone w Paryżu dnia 12 grudnia 2015 r.;

ff) „umowa partnerstwa” oznacza Umowę o partnerstwie w zakresie stosunków i współpracy między Unią Europejską i jej państwami członkowskimi, z jednej strony, a Nową Zelandią, z drugiej strony, sporządzoną w Brukseli dnia 5 października 2016 r.;

gg) „państwo trzecie” oznacza państwo lub terytorium nieobjęte terytorialnym zakresem stosowania niniejszej Umowy; oraz

hh) „WTO” oznacza Światową Organizację Handlu.

ARTYKUŁ 1.3

Porozumienia WTO

Do celów niniejszej Umowy stosuje się następujące definicje:

a) „Porozumienie w sprawie rolnictwa” oznacza Porozumienie w sprawie rolnictwa zawarte w załączniku 1A do porozumienia WTO;

b) „Porozumienie w sprawie środków ochronnych” oznacza Porozumienie w sprawie środków ochronnych zawarte w załączniku 1A do porozumienia WTO;

c) „porozumienie antydumpingowe” oznacza Porozumienie o stosowaniu artykułu VI Układu ogólnego w sprawie taryf celnych i handlu z 1994 r. zawarte w załączniku 1A do porozumienia WTO;

d) „porozumienie w sprawie ustalania wartości celnej” oznacza Porozumienie WTO o stosowaniu artykułu VII Układu ogólnego w sprawie taryf celnych i handlu z 1994 r. zawarte w załączniku 1A do porozumienia WTO;

e) „DSU” oznacza Uzgodnienie w sprawie zasad i procedur regulujących rozstrzyganie sporów zawarte w załączniku 2 do porozumienia WTO;

f) „GATS” oznacza Układ ogólny w sprawie handlu usługami zawarty w załączniku 1B do porozumienia WTO;

g) „GATT 1994” oznacza Układ ogólny w sprawie taryf celnych i handlu z 1994 r. zawarty w załączniku 1A do porozumienia WTO;

h) „GPA” oznacza Porozumienie w sprawie zamówień rządowych, zmienione protokołem zmieniającym Porozumienie w sprawie zamówień rządowych sporządzonym dnia 30 marca 2012 r. w Genewie;

i) „Porozumienie w sprawie licencjonowania przywozu” oznacza Porozumienie WTO w sprawie licencjonowania przywozu zawarte w załączniku 1A do porozumienia WTO;

j) „porozumienie SCM” oznacza Porozumienie w sprawie subsydiów i środków wyrównawczych zawarte w załączniku 1A do porozumienia WTO;

k) „porozumienie SPS” oznacza Porozumienie w sprawie stosowania środków sanitarnych i fitosanitarnych zawarte w załączniku 1A do porozumienia WTO;

l) „porozumienie TBT” oznacza Porozumienie w sprawie barier technicznych w handlu zawarte w załączniku 1A do porozumienia WTO;

m) „porozumienie TRIPS” oznacza Porozumienie w sprawie handlowych aspektów praw własności intelektualnej zawarte w załączniku 1C do porozumienia WTO; oraz

n) „porozumienie WTO” oznacza Porozumienie z Marrakeszu ustanawiające Światową Organizację Handlu, sporządzone w dniu 15 kwietnia 1994 r.

ARTYKUŁ 1.4

Terytorialny zakres stosowania

1. Niniejsza Umowa ma zastosowanie:

a) do terytoriów, na których stosuje się Traktat o Unii Europejskiej i Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, na warunkach określonych w tych traktatach; oraz

b) do terytorium Nowej Zelandii oraz wyłącznej strefy ekonomicznej, dna morskiego i podglebia, na których Nowa Zelandia wykonuje suwerenne prawa w odniesieniu do zasobów naturalnych zgodnie z prawem międzynarodowym, z wyłączeniem Tokelau.

2. Jeżeli chodzi o postanowienia niniejszej Umowy dotyczące traktowania taryfowego towarów, w tym reguł pochodzenia i procedur dotyczących pochodzenia, niniejsza Umowa ma również zastosowanie do tych terytoriów obszaru celnego Unii w rozumieniu art. 4 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 952/2013[1], których nie obejmuje ust. 1 lit. a) niniejszego artykułu.

3. Odniesienia do „terytorium" w niniejszej Umowie należy rozumieć w sposób, o którym mowa w ust. 1 i 2, chyba że wyraźnie zaznaczono inaczej.

[1] Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 952/2013 z dnia 9 października 2013 r. ustanawiające unijny kodeks celny (Dz.U. UE L 269 z 10.10.2013, s. 1).

ARTYKUŁ 1.5

Związek z innymi umowami międzynarodowymi

1. O ile w niniejszej Umowie nie przewidziano inaczej, niniejsza Umowa nie zastępuje ani nie powoduje wygaśnięcia istniejących umów międzynarodowych między państwami członkowskimi Unii Europejskiej, Wspólnotą Europejską lub Unią z jednej strony a Nową Zelandią z drugiej strony.

2. Niniejsza Umowa stanowi integralną część ogólnych stosunków dwustronnych regulowanych umową partnerstwa i podlega wspólnym ramom instytucjonalnym.

3. Strony potwierdzają swoje prawa i obowiązki wobec siebie nawzajem wynikające z porozumienia WTO. Dla większej pewności należy zaznaczyć, że żadne z postanowień niniejszej Umowy nie wymaga od którejkolwiek ze Stron działania w sposób niezgodny z jej obowiązkami wynikającymi z porozumienia WTO.

4. W przypadku niezgodności między niniejszą Umową a jakąkolwiek umową międzynarodową inną niż porozumienie WTO, która jest wiążąca dla obu Stron, Strony konsultują się ze sobą niezwłocznie w celu znalezienia obustronnie zadowalającego rozwiązania.

5. O ile nie określono inaczej, w przypadku gdy postanowienia niniejszej Umowy odnoszą się do umów międzynarodowych lub gdy takie umowy do niej włączono, w całości lub w części, takie odniesienia należy rozumieć jako obejmujące zmiany do tych umów lub umowy je zastępujące wchodzące w życie w odniesieniu do obu Stron w dniu podpisania niniejszej Umowy lub po tym dniu.

6. Jeżeli w wyniku wprowadzenia zmian lub umów zastępujących określonych w ust. 5 pojawi się jakakolwiek kwestia w związku z wprowadzaniem w życie lub stosowaniem niniejszej Umowy, Strony mogą, w razie konieczności, podjąć, na wniosek którejkolwiek ze Stron, konsultacje w celu znalezienia obustronnie zadowalającego rozwiązania tej kwestii.

ARTYKUŁ 1.6

Ustanowienie strefy wolnego handlu

Strony ustanawiają niniejszym strefę wolnego handlu, zgodnie z art. XXIV GATT 1994 i art. V GATS.

ROZDZIAŁ 2

TRAKTOWANIE NARODOWE I DOSTĘP TOWARÓW DO RYNKU

ARTYKUŁ 2.1

Cel

Strony stopniowo i wzajemnie liberalizują handel towarami zgodnie z niniejszą Umową.

ARTYKUŁ 2.2

Zakres

O ile w niniejszej Umowie nie przewidziano inaczej, niniejszy rozdział ma zastosowanie do handlu towarami Strony.

ARTYKUŁ 2.3

Definicje

Do celów niniejszego rozdziału stosuje się następujące definicje:

a) „karnet ATA” oznacza dokument wystawiony zgodnie z załącznikiem do Konwencji celnej w sprawie karnetu ATA dla odprawy warunkowej towarów, sporządzonej w Brukseli dnia 6 grudnia 1961 r.;

b) „czynność konsularna” oznacza procedurę uzyskania od konsula Strony dokonującej przywozu na terytorium Strony dokonującej wywozu lub na terytorium państwa trzeciego faktury konsularnej lub wizy konsularnej dla faktur handlowych, świadectwa pochodzenia, manifestu ładunkowego, deklaracji wywozowej przewoźników lub innej dokumentacji celnej związanej z przywozem towaru;

c) „procedura licencjonowania wywozu” oznacza procedurę administracyjną wymagającą – jako warunek wstępny wywozu z terytorium Strony dokonującej wywozu – złożenia właściwemu organowi administracyjnemu lub organom administracyjnym wniosku lub innych dokumentów, innych niż zazwyczaj wymagane w procedurach odprawy celnej;

d) „procedura licencjonowania przywozu” oznacza procedurę administracyjną wymagającą – jako warunek wstępny przywozu na terytorium Strony dokonującej przywozu – złożenia właściwemu organowi administracyjnemu lub organom administracyjnym wniosku lub innych dokumentów, innych niż zazwyczaj wymagane w procedurach odprawy celnej;

e) „towar przerobiony” oznacza towar klasyfikowany do działów 84–90 lub pozycji 94.02 Systemu Zharmonizowanego, który:

(i) składa się całkowicie lub częściowo z części uzyskanych z towarów używanych;

(ii) charakteryzuje się podobnym działaniem i warunkami pracy jak towary ekwiwalentne, gdy są nowe; oraz

(iii) objęty jest tą samą gwarancją, która ma zastosowanie do towarów ekwiwalentnych, gdy są nowe;

f) „naprawa” lub „modyfikacja” oznacza wszelkie procesy przetwarzania towaru, bez względu na ewentualny wzrost wartości towaru, stosowane w celu usunięcia uszkodzeń eksploatacyjnych lub szkód materialnych, obejmujące przywrócenie towarowi jego pierwotnej funkcji lub zapewnienie zgodności z wymaganiami technicznymi dotyczącymi jego używania, bez których towar ten nie mógłby być nadal używany w zwykły sposób do celów, do których jest przeznaczony; naprawa lub modyfikacja towaru obejmuje odnowę i konserwację, ale nie obejmuje działań ani procesów, które:

(i) prowadzą do pozbawienia towaru jego zasadniczych właściwości lub do powstania nowego towaru lub towaru o odmiennych cechach handlowych;

(ii) przyczyniają się do przekształcenia wyrobu niegotowego w wyrób gotowy; lub

(iii) są stosowane, aby w znaczący sposób zmienić funkcję towaru; oraz

g) „kategoria znoszenia ceł” oznacza ramy czasowe znoszenia ceł, obejmujące od zera do siedmiu lat, po których towar jest wolny od cła, o ile w załączniku 2-A (Harmonogramy znoszenia ceł) nie określono inaczej.

ARTYKUŁ 2.4

Traktowanie narodowe w zakresie podatków i uregulowań wewnętrznych

Każda ze Stron przyznaje traktowanie narodowe towarom drugiej Strony zgodnie z art. III GATT 1994 wraz z uwagami interpretacyjnymi i postanowieniami uzupełniającymi do niego. W tym celu art. III GATT 1994 oraz uwagi interpretacyjne i postanowienia uzupełniające do niego zostają włączone do niniejszej Umowy i stanowią jej część, z uwzględnieniem niezbędnych zmian.

ARTYKUŁ 2.5

Zniesienie ceł

1. O ile w niniejszej Umowie nie przewidziano inaczej, każda ze Stron obniża lub znosi cła nakładane na towary pochodzące z terytorium drugiej Strony zgodnie z załącznikiem 2-A (Harmonogramy znoszenia ceł).

2. Do celów ust. 1 podstawową stawką celną jest stawka podstawowa określona dla każdego towaru w załączniku 2-A (Harmonogramy znoszenia ceł).

3. Jeżeli Strona obniży stawkę celną stosowaną względem kraju najbardziej uprzywilejowanego, stawkę tę stosuje się do towarów pochodzących z terytorium drugiej Strony tak długo, jak długo jest ona niższa od stawki celnej określonej na podstawie załącznika 2-A (Harmonogramy znoszenia ceł).

4. Po upływie dwóch lat od dnia wejścia w życie niniejszej Umowy, na wniosek Strony, Strony podejmują konsultacje w celu rozważenia przyspieszenia obniżania lub znoszenia ceł określonych w załączniku 2-A (Harmonogramy znoszenia ceł). Komitet ds. Handlu może przyjąć decyzję o zmianie załącznika 2-A (Harmonogramy znoszenia ceł) w celu przyspieszenia obniżania lub znoszenia ceł.

5. Strona może w dowolnej chwili autonomicznie przyspieszyć znoszenie ceł określonych w załączniku 2-A (Harmonogramy znoszenia ceł) dla towarów pochodzących z terytorium drugiej Strony. Strona ta informuje o tym drugą Stronę możliwie jak najwcześniej przed rozpoczęciem stosowania nowej stawki celnej.

6. Jeżeli Strona autonomicznie przyspiesza zniesienie ceł zgodnie z ust. 5, Strona ta może podnieść cło do poziomu określonego w załączniku 2-A (Harmonogramy znoszenia ceł) w odniesieniu do odpowiedniego roku następującego po autonomicznym obniżeniu cła.

ARTYKUŁ 2.6

Klauzula „standstill”

O ile w niniejszej Umowie nie przewidziano inaczej, Strona nie podwyższa należności celnych określonych jako stawka podstawowa w załączniku 2-A (Harmonogramy znoszenia ceł) ani nie wprowadza nowych ceł w odniesieniu do towarów pochodzących z terytorium drugiej Strony.

ARTYKUŁ 2.7

Cła wywozowe, podatki lub inne należności

1. Strona nie przyjmuje ani nie utrzymuje:

a) żadnych ceł, podatków ani innych należności jakiegokolwiek rodzaju nakładanych na wywóz towaru na terytorium drugiej Strony ani w związku z tym wywozem; ani

b) żadnych wewnętrznych podatków ani innych należności nakładanych na towar wywożony na terytorium drugiej Strony, które przekraczają podatek lub należności, jakie byłyby nałożone na towary podobne przeznaczone do spożycia wewnętrznego.

2. Żadne z postanowień niniejszego artykułu nie uniemożliwia Stronie nałożenia na wywóz towaru opłaty lub należności dozwolonej na podstawie art. 2.8 (Opłaty i formalności).

ARTYKUŁ 2.8

Opłaty i formalności

1. Każda ze Stron zapewnia, zgodnie z art. VIII:1 GATT 1994 wraz z uwagami interpretacyjnymi i postanowieniami uzupełniającymi, że wszystkie opłaty i inne należności jakiegokolwiek rodzaju nałożone przez daną Stronę na przywóz lub wywóz towarów lub z nimi związane są ograniczone kwotowo do przybliżonych kosztów wyświadczonych usług i nie stanowią pośredniej ochrony towarów krajowych ani opodatkowania przywozu do celów fiskalnych.

2. Strona nie nakłada opłat ani innych należności jakiegokolwiek rodzaju, o których mowa w ust. 1, obliczanych *ad valorem*.

3. Każda ze Stron niezwłocznie publikuje wszystkie opłaty i inne należności jakiegokolwiek rodzaju, które nakłada w związku z przywozem lub wywozem towarów, w taki sposób, aby umożliwić administracji publicznej, przedsiębiorstwom handlowym i innym zainteresowanym stronom zapoznanie się z nimi.

4. Strona nie wymaga czynności konsularnej, w tym związanej z opłatami i innymi należnościami jakiegokolwiek rodzaju, w związku z przywozem jakichkolwiek towarów drugiej Strony.

5. Do celów niniejszego artykułu opłaty lub inne należności jakiegokolwiek rodzaju nie obejmują podatków wywozowych, ceł, należności równoważnych podatkowi wewnętrznemu, innych opłat wewnętrznych stosowanych zgodnie z art. III:2 GATT 1994 ani ceł antydumpingowych lub wyrównawczych.

ARTYKUŁ 2.9

Towary naprawione lub zmodyfikowane

1. Strona nie stosuje ceł w odniesieniu do towaru, niezależnie od jego pochodzenia, który powraca na jej terytorium po tymczasowym wywiezieniu na terytorium drugiej Strony w celu naprawy lub modyfikacji, niezależnie od tego, czy taka naprawa lub modyfikacja mogłaby zostać przeprowadzona na terytorium Strony, z której towary zostały wywiezione w celu naprawy lub modyfikacji.

2. Ust. 1 nie ma zastosowania do towarów przywożonych pod zabezpieczeniem majątkowym, do wolnych obszarów celnych lub na podobnych zasadach, które są następnie wywożone w celu naprawy lub modyfikacji i nie są ponownie przywożone pod zabezpieczeniem majątkowym, do wolnych obszarów celnych lub na podobnych zasadach.

3. Strona nie stosuje cła w stosunku do towarów tymczasowo przywiezionych z terytorium drugiej Strony w celu naprawy lub modyfikacji, niezależnie od ich pochodzenia.

ARTYKUŁ 2.10

Towary przerobione

1. Strona nie przyznaje towarom przerobionym drugiej Strony traktowania mniej korzystnego niż to, które przyznaje ekwiwalentnym towarom nowym.

2. Dla większej pewności należy zaznaczyć, że art. 2.11 (Ograniczenia w przywozie i wywozie) ma zastosowanie do zakazów lub ograniczeń dotyczących przywozu lub wywozu towarów przerobionych. Jeżeli Strona przyjmuje lub utrzymuje zakazy lub ograniczenia dotyczące przywozu i wywozu towarów używanych, nie stosuje tych środków do towarów przerobionych.

3. Strona może wymagać, aby towary przerobione były identyfikowane jako takie do celów dystrybucji lub sprzedaży na jej terytorium oraz aby towary te spełniały wszystkie obowiązujące wymogi techniczne, które mają zastosowanie do ekwiwalentnych towarów nowych.

ARTYKUŁ 2.11

Ograniczenia w przywozie i wywozie

1. Żadna ze Stron nie przyjmuje ani nie utrzymuje zakazów ani ograniczeń w przywozie jakichkolwiek towarów drugiej Strony ani w wywozie lub sprzedaży na wywóz jakiegokolwiek towaru przeznaczonego na terytorium drugiej Strony, chyba że czyni to zgodnie z art. XI GATT 1994 wraz z uwagami interpretacyjnymi i postanowieniami uzupełniającymi do niego. W tym celu art. XI GATT 1994 oraz uwagi interpretacyjne i postanowienia uzupełniające do niego zostają włączone do niniejszej Umowy i stanowią jej część, z uwzględnieniem niezbędnych zmian.

2. Strona nie przyjmuje ani nie utrzymuje:

a) wymogów dotyczących cen eksportowych i importowych[1], z wyjątkiem przypadków dozwolonych w ramach egzekwowania nakazów i zobowiązań dotyczących ceł wyrównawczych i antydumpingowych; ani

b) zezwoleń na przywóz uzależnionych od spełnienia wymogów dotyczących wyników.

ARTYKUŁ 2.12

Oznaczanie pochodzenia

1. W przypadku gdy Nowa Zelandia wymaga oznaczenia pochodzenia przy przywozie towarów z Unii Europejskiej, Nowa Zelandia akceptuje oznaczenie pochodzenia „Made in the EU" na warunkach nie mniej korzystnych niż warunki stosowane względem oznaczeń pochodzenia państwa członkowskiego.

2. Do celów oznaczenia pochodzenia „Made in the EU" Nowa Zelandia traktuje Unię Europejską jako jedno terytorium.

[1] Dla większej pewności należy zaznaczyć, że celem tego postanowienia nie jest uniemożliwienie Stronie korzystania z ceny przywozowej do określenia stosowanej stawki celnej zgodnie z niniejszą Umową.

ARTYKUŁ 2.13

Procedury licencjonowania przywozu

1. Każda ze Stron przyjmuje i stosuje wszelkie procedury licencjonowania przywozu zgodne z art. 1–3 Porozumienia w sprawie licencjonowania przywozu. W tym celu art. 1–3 Porozumienia w sprawie licencjonowania przywozu zostają włączone do niniejszej Umowy i stanowią jej część, z uwzględnieniem niezbędnych zmian.

2. Strona, która przyjmuje nową procedurę licencjonowania przywozu lub zmienia istniejącą procedurę licencjonowania przywozu, powiadamia drugą Stronę o takim przyjęciu lub zmianie niezwłocznie, a w każdym razie nie później niż 60 dni od dnia publikacji odpowiedniej procedury. Powiadomienie zawiera informacje określone w art. 5 ust. 2 Porozumienia w sprawie licencjonowania przywozu. Uznaje się, że Strona wywiązuje się z tego obowiązku, jeżeli powiadomi Komitet WTO ds. licencjonowania przywozu o nowej procedurze licencjonowania przywozu lub o zmianie w istniejącej procedurze licencjonowania przywozu zgodnie z art. 4 Porozumienia w sprawie licencjonowania przywozu, załączając informacje określone w art. 5 ust. 2 tego porozumienia.

3. Na wniosek Strony druga Strona bezzwłocznie przekazuje wszelkie odpowiednie informacje, w tym informacje określone w art. 5 ust. 2 Porozumienia w sprawie licencjonowania przywozu, dotyczące procedury licencjonowania przywozu, którą zamierza przyjąć lub którą utrzymuje, a także zmiany w istniejącej procedurze licencjonowania przywozu.

4. Jeżeli Strona odrzuci wniosek o wydanie pozwolenia na przywóz w odniesieniu do towaru drugiej Strony, na żądanie przekazuje wnioskodawcy w rozsądnym terminie pisemne uzasadnienie odmowy.

ARTYKUŁ 2.14

Procedury licencjonowania wywozu

1. Każda ze Stron publikuje każdą nową procedurę licencjonowania wywozu i wszelkie zmiany w istniejącej procedurze licencjonowania wywozu w taki sposób, aby umożliwić administracji publicznej, przedsiębiorstwom handlowym i innym zainteresowanym stronom zapoznanie się z nimi. Taka publikacja ma miejsce, na ile to możliwe, na 45 dni przed wejściem w życie jakiejkolwiek nowej procedury licencjonowania wywozu lub jakiejkolwiek zmiany w istniejącej procedurze licencjonowania wywozu, a w każdym razie nie później niż w dniu wejścia w życie nowej procedury licencjonowania wywozu lub zmiany.

2. Każda ze Stron zapewnia, by publikacja procedur licencjonowania wywozu zawierała następujące informacje:

a) teksty procedur licencjonowania wywozu lub wszelkich zmian wprowadzonych przez Stronę w tych procedurach;

b) towary objęte każdą z procedur licencjonowania wywozu;

c) w odniesieniu do każdej procedury licencjonowania wywozu – opis procesu ubiegania się o pozwolenie na wywóz oraz wszelkie kryteria, które wnioskodawca musi spełnić, aby kwalifikować się do ubiegania się o pozwolenie na wywóz, takie jak posiadanie zezwolenia na prowadzenie działalności, przedsięwzięcie lub utrzymanie inwestycji lub prowadzenie działalności w określonej formie na terytorium Strony;

d) punkt lub punkty kontaktowe, w których zainteresowane osoby mogą uzyskać szczegółowe informacje na temat warunków uzyskania pozwolenia na wywóz;

e) organ lub organy administracyjne, do których należy złożyć wniosek o pozwolenie na wywóz lub inne stosowne dokumenty;

f) opis wszelkich środków wdrażanych w ramach procedury licencjonowania wywozu;

g) okres obowiązywania poszczególnych procedur licencjonowania wywozu, chyba że dana procedura licencjonowania wywozu pozostanie w mocy do czasu jej wycofania lub zmiany, co wiąże się z ponowną publikacją;

h) jeżeli Strona zamierza skorzystać z procedury licencjonowania wywozu w celu zarządzania kontyngentem wywozowym, całkowita ilość oraz, w stosownych przypadkach, wartość kontyngentu oraz daty otwarcia i zamknięcia kontyngentu; oraz

i) wszelkie zwolnienia lub wyjątki od wymogu uzyskania pozwolenia na wywóz, sposób ubiegania się o te zwolnienia lub wyjątki oraz kryteria ich przyznawania.

3. W terminie 30 dni od wejścia w życie niniejszej Umowy każda ze Stron powiadamia drugą Stronę o swoich istniejących procedurach licencjonowania wywozu. Strona, która przyjmuje nowe procedury licencjonowania wywozu lub zmiany w istniejących procedurach licencjonowania, powiadamia drugą Stronę o takim przyjęciu lub zmianie w ciągu 60 dni od publikacji nowej procedury licencjonowania wywozu lub zmiany w istniejącej procedurze licencjonowania. Powiadomienie takie zawiera odniesienie do źródła lub źródeł, w których publikowane są informacje wymagane zgodnie z ust. 2, oraz, w stosownych przypadkach, adres odpowiedniej rządowej strony internetowej lub odpowiednich rządowych stron internetowych.

4. Dla większej pewności należy zaznaczyć, że żadne z postanowień niniejszego artykułu nie wymaga od Strony udzielenia pozwolenia na wywóz ani nie uniemożliwia Stronie wykonywania jej obowiązków lub zobowiązań wynikających z rezolucji Rady Bezpieczeństwa ONZ, jak również z wielostronnych układów o nierozprzestrzenianiu i ustaleń w sprawie kontroli wywozu, w tym:

a) Porozumienia z Wassenaar w sprawie kontroli eksportu broni konwencjonalnej oraz towarów i technologii podwójnego zastosowania, sporządzonego w Hadze dnia 19 grudnia 1995 r.;

b) Konwencji o zakazie prowadzenia badań, produkcji, składowania i użycia broni chemicznej oraz o zniszczeniu jej zapasów, sporządzonej w Paryżu dnia 13 stycznia 1993 r.;

c) Konwencji o zakazie prowadzenia badań, produkcji i gromadzenia zapasów broni bakteriologicznej (biologicznej) i toksycznej oraz o ich zniszczeniu, sporządzonej w Londynie, Moskwie i Waszyngtonie dnia 10 kwietnia 1972 r.;

d) Układu o nierozprzestrzenianiu broni jądrowej, sporządzonego w Londynie, Moskwie i Waszyngtonie dnia 1 lipca 1968 r.; oraz

e) Grupy Australijskiej, Grupy Dostawców Jądrowych i Reżimu Kontrolnego Technologii Rakietowych.

ARTYKUŁ 2.15

Wykorzystanie preferencji

1. Do celów monitorowania funkcjonowania niniejszej Umowy oraz obliczania wskaźników wykorzystania preferencji Strony co roku przekazują sobie kompleksowe statystyki dotyczące przywozu za okres rozpoczynający się po upływie jednego roku od dnia wejścia w życie niniejszej Umowy i trwający do chwili upływu 10 lat od zakończenia znoszenia ceł dla wszystkich towarów zgodnie z załącznikiem 2-A (Harmonogramy znoszenia ceł). O ile Komitet ds. Handlu nie postanowi inaczej, okres ten jest automatycznie przedłużany o pięć lat, a następnie Komitet ds. Handlu może zadecydować o dalszym jego przedłużeniu.

2. Przekazywane dane statystyczne dotyczące przywozu obejmują dane dotyczące ostatniego dostępnego roku, w tym dane na temat wartości i, w stosownych przypadkach, wielkości, na poziomie pozycji taryfowych w odniesieniu do przywozu towarów drugiej Strony, w odniesieniu do których skorzystano z preferencyjnego traktowania celnego na podstawie niniejszej Umowy, oraz do przywozu towarów, w odniesieniu do których stosowano traktowanie niepreferencyjne, w tym w ramach poszczególnych systemów stosowanych przez Strony przy przywozie. Takie dane statystyczne, jak również wskaźniki wykorzystania preferencji mogą zostać przedstawione Komitetowi ds. Handlu w celu wymiany poglądów.

ARTYKUŁ 2.16

Odprawa czasowa

1. Do celów niniejszego artykułu termin „odprawa czasowa” oznacza procedurę celną, w ramach której określone towary, łącznie ze środkami transportu, mogą być przywiezione na terytorium Strony z warunkowym zwolnieniem od należności przywozowych i podatków oraz bez zastosowania wobec nich zakazów lub ograniczeń przywozowych o charakterze gospodarczym, pod warunkiem że towary te przywozi się w określonym celu i są one przeznaczone do powrotnego wywozu w określonym czasie bez poddawania ich jakimkolwiek zmianom, z wyjątkiem zwykłych ubytków spowodowanych użytkowaniem tych towarów.

2. Każda ze Stron przyznaje odprawę czasową, zgodnie ze swoimi przepisami ustawowymi i wykonawczymi lub procedurami, wobec następujących towarów, niezależnie od ich pochodzenia:

a) wyposażenie zawodowe, w tym wyposażenie dla prasy lub telewizji, oprogramowanie oraz sprzęt nadawczy i kinematograficzny, niezbędne do prowadzenia działalności gospodarczej, handlowej lub zawodowej osoby odwiedzającej terytorium drugiej Strony w celu wykonania określonego zadania;

b) towary, łącznie z ich częściami składowymi, aparaturą pomocniczą i akcesoriami, przeznaczone do wystawiania lub wykorzystywania na wystawach, targach, spotkaniach lub podobnych imprezach;

c) próbki handlowe oraz filmy i nagrania reklamowe (zapisane nośniki wizualne lub materiały dźwiękowe, składające się głównie z obrazów lub dźwięków ukazujących charakter lub działanie towarów lub usług oferowanych na sprzedaż lub pod dzierżawę przez osobę mającą siedzibę lub zamieszkałą na terytorium jednej ze Stron, pod warunkiem że materiały te są odpowiednie do prezentowania potencjalnym klientom, ale nie do nadawania ogółowi społeczeństwa); oraz

d) towary przywożone do celów związanych ze sportem, w tym na zawody, pokazy, treningi, wyścigi lub podobne imprezy.

3. Na potrzeby odprawy czasowej towarów, o których mowa w ust. 2, niezależnie od ich pochodzenia, każda ze Stron uznaje karnety ATA wydane na terytorium drugiej Strony, poświadczone tam i gwarantowane przez zrzeszenie należące do międzynarodowego systemu gwarancji, poświadczone przez właściwe organy i ważne na terytorium Strony dokonującej przywozu.

4. Każda ze Stron wskazuje okres, przez jaki towary mogą być objęte procedurą odprawy czasowej. Strona może autonomicznie przedłużyć okres początkowy.

5. Każda ze Stron może wymagać, aby towary objęte odprawą czasową zgodnie z ust. 1:

a) były wykorzystywane wyłącznie przez obywatela lub rezydenta drugiej Strony lub pod jego osobistym nadzorem w ramach prowadzonej przez tego obywatela lub rezydenta działalności gospodarczej, handlowej, zawodowej lub sportowej;

b) nie były przedmiotem sprzedaży, dzierżawy, pozbycia się ani przekazania w okresie, w jakim znajdują się na terytorium Strony;

c) były zabezpieczone zgodne z obowiązkami Strony dokonującej przywozu wynikającymi z odpowiednich międzynarodowych konwencji celnych, do których przystąpiła Strona;

d) podlegały identyfikacji przy przywozie i wywozie;

e) zostały wywiezione z chwilą wyjazdu lub przed wyjazdem obywatela lub rezydenta, o którym mowa w lit. a), lub przed upływem okresu związanego z celem odprawy czasowej, jaki może być ustalony przez tę Stronę, lub w ciągu jednego roku, jeżeli okres ten nie zostanie przedłużony;

f) były odprawione w ilości nie większej, niż jest to uzasadnione z punktu widzenia ich przeznaczenia; lub

g) by ich odprawa i wprowadzenie na terytorium Strony były dozwolone na podstawie innych przepisów prawa Strony.

6. Jeżeli jakikolwiek warunek, który Strona może nałożyć na mocy ust. 5, nie został spełniony, Strona może zastosować cło i wszelkie inne należności, które byłyby standardowo wymagane w odniesieniu do danego towaru, jak również wszelkie inne należności lub kary przewidziane w jej prawie.

7. Każda ze Stron zezwala na ponowny wywóz towaru objętego odprawą czasową na podstawie niniejszego artykułu za pośrednictwem zatwierdzonego przez władze celne punktu wyprowadzenia towaru innego niż ten, w którym towar został odprawiony do celów wprowadzenia.

8. Strona zwalnia importera lub inną osobę odpowiedzialną za towar odprawiony na podstawie niniejszego artykułu z odpowiedzialności za niedokonanie wywozu towaru objętego procedurą odprawy czasowej po przedstawieniu Stronie dokonującej przywozu wystarczających dowodów na to, że towar został zniszczony lub bezpowrotnie utracony, zgodnie z przepisami prawa celnego tej Strony.

ARTYKUŁ 2.17

Bezcłowe wprowadzenie próbek handlowych o znikomej wartości
i drukowanych materiałów reklamowych

1. Każda ze Stron, zgodnie ze swoimi przepisami ustawowymi i wykonawczymi lub procedurami, przyznaje prawo do bezcłowego wprowadzenia próbek handlowych o znikomej wartości i drukowanych materiałów reklamowych przywożonych z terytorium drugiej Strony, niezależnie od ich pochodzenia.

2. Strona może zdefiniować próbki handlowe o znikomej wartości jako:

a) próbki, których wartość – każdej próbki z osobna lub wszystkich próbek w przesyłce – nie przekracza kwoty określonej w prawie Strony; lub

b) próbki oznaczone, przedarte, perforowane lub poddane innym zabiegom, w wyniku których nie nadają się one do sprzedaży ani wykorzystania w inny sposób niż jako próbki handlowe.

3. Drukowane materiały reklamowe definiuje się jako towary klasyfikowane do działu 49 Systemu Zharmonizowanego, w tym broszury, prospekty, katalogi handlowe, roczniki publikowane przez zrzeszenia handlowe, propagandowe materiały turystyczne i plakaty, które są wykorzystywane do promowania towaru lub usługi, rozpowszechniania informacji o nich lub reklamowania ich, są zasadniczo przeznaczone do reklamowania towaru lub usługi i są dostarczane bezpłatnie.

ARTYKUŁ 2.18

Szczególne środki dotyczące zarządzania preferencyjnym traktowaniem

1. Strony współpracują w zakresie zapobiegania naruszeniom przepisów prawa celnego dotyczących preferencyjnego traktowania przyznanego na podstawie niniejszego rozdziału zgodnie z rozdziałem 3 (Reguły pochodzenia i procedury dotyczące pochodzenia) oraz tytułami I, III, IV i V CCMAA, a także wykrywania i zwalczania takich naruszeń.

2. Strona może tymczasowo zawiesić odpowiednie preferencyjne traktowanie towarów zgodnie z procedurą określoną w ust. 3–5, jeżeli:

a) Strona ta ustaliła, na podstawie obiektywnych, przekonujących i możliwych do zweryfikowania informacji, że miało miejsce systematyczne i sektorowe naruszanie przepisów prawa celnego związanych z preferencyjnym traktowaniem przyznanym na podstawie niniejszego rozdziału, co powoduje znaczną utratę przychodów przez tę Stronę; oraz

b) druga Strona wielokrotnie i bezpodstawnie odmawia współpracy lub w inny sposób nie współpracuje w odniesieniu do naruszeń przepisów prawa celnego, o których mowa w lit. a).

3. Strona, która dokonała ustalenia, o którym mowa w ust. 2 lit. a), bez zbędnej zwłoki powiadamia Komitet ds. Handlu oraz podejmuje konsultacje z drugą Stroną w ramach Komitetu ds. Handlu w celu znalezienia obustronnie akceptowalnego rozwiązania.

4. Jeżeli Strony nie dojdą do porozumienia w sprawie akceptowalnego rozwiązania w ciągu trzech miesięcy od powiadomienia, o którym mowa w ust. 3, Strona, która dokonała ustalenia, może podjąć decyzję o tymczasowym zawieszeniu odpowiedniego preferencyjnego traktowania danych towarów. Tymczasowe zawieszenie ma zastosowanie wyłącznie do tych przedsiębiorstw handlowych, które obie Strony w trakcie konsultacji, o których mowa w ust. 3, zidentyfikowały i co do których uzgodniły, że brały udział w naruszeniach przepisów prawa celnego. O tymczasowym zawieszeniu bez zbędnej zwłoki powiadamia się Komitet ds. Handlu.

5. Jeżeli Strona dokonała ustalenia, o którym mowa w ust. 2 lit. a), i w ciągu trzech miesięcy od powiadomienia, o którym mowa w ust. 4, ustaliła, że tymczasowe zawieszenie, o którym mowa w ust. 4, było nieskuteczne w zwalczaniu naruszeń przepisów prawa celnego związanych z preferencyjnym traktowaniem przyznanym na podstawie niniejszego rozdziału, Strona może podjąć decyzję o tymczasowym zawieszeniu odpowiedniego preferencyjnego traktowania danych towarów. Strona może również podjąć decyzję o tymczasowym zawieszeniu odpowiedniego preferencyjnego traktowania danych towarów, jeżeli podczas konsultacji, o których mowa w ust. 3, Strony nie były w stanie zidentyfikować i uzgodnić przedsiębiorstw handlowych biorących udział w naruszeniach przepisów prawa celnego. O tymczasowym zawieszeniu bez zbędnej zwłoki powiadamia się Komitet ds. Handlu.

6. Tymczasowe zawieszenia, o których mowa w niniejszym artykule, stosuje się jedynie przez okres niezbędny do ochrony interesów finansowych zainteresowanej Strony, a w każdym razie nie dłużej niż sześć miesięcy. Jeżeli warunki, które doprowadziły do początkowego tymczasowego zawieszenia, utrzymują się po upływie sześciu miesięcy, zainteresowana Strona może podjąć decyzję o odnowieniu tymczasowego zawieszenia po powiadomieniu drugiej Strony. Każde takie zawieszenie podlega okresowym konsultacjom w ramach Komitetu ds. Handlu.

7. Każda ze Stron publikuje, zgodnie ze swoimi procedurami wewnętrznymi, zawiadomienia dla importerów w sprawie każdej decyzji dotyczącej tymczasowego zawieszenia, o którym mowa w niniejszym artykule.

8. Niezależnie od ust. 5, jeżeli importer jest w stanie wykazać wobec organu celnego Strony dokonującej przywozu, że dane towary są w pełni zgodne z prawem celnym Strony dokonującej przywozu, wymogami niniejszej Umowy i wszelkimi innymi warunkami związanymi z tymczasowym zawieszeniem ustanowionym przez Stronę dokonującą przywozu zgodnie z jej prawem, Strona dokonująca przywozu zezwala importerowi na złożenie wniosku o preferencyjne traktowanie i odzyskanie wszelkich zapłaconych ceł przekraczających preferencyjne stawki celne mające zastosowanie w chwili przywozu danych towarów.

ARTYKUŁ 2.19

Komitet ds. Handlu Towarami

1. Niniejszy artykuł uzupełnia i doprecyzowuje art. 24.4 (Specjalne komitety).

2. Do funkcji Komitetu ds. Handlu Towarami, w odniesieniu do niniejszego rozdziału, należy:

a) promowanie handlu towarami między Stronami, w tym przez konsultacje w sprawie przyspieszenia znoszenia ceł na podstawie niniejszej Umowy;

b) szybkie reagowanie na bariery w handlu towarami między Stronami;

c) bez uszczerbku dla rozdziału 26 (Rozstrzyganie sporów), służenie konsultacją i podejmowanie działań na rzecz rozwiązania wszelkich kwestii związanych z niniejszym rozdziałem, w tym różnicy zdań, która może pojawić się między Stronami w sprawach związanych z klasyfikacją towarów na podstawie Systemu Zharmonizowanego i załącznika 2-A (Harmonogramy znoszenia ceł) lub zmianą struktury kodów Systemu Zharmonizowanego lub odpowiednich nomenklatur każdej ze Stron, w celu zapewnienia, by obowiązki żadnej ze Stron wynikające z załącznika 2-A (Harmonogramy znoszenia ceł) nie uległy zmianie;

d) monitorowanie wskaźników wykorzystania preferencji i danych statystycznych, które Komitet ds. Handlu Towarami może przedstawić Komitetowi ds. Handlu w celu wymiany poglądów; oraz

e) współpraca z każdym specjalnym komitetem lub innym organem pomocniczym ustanowionym lub upoważnionym do działania na mocy niniejszej Umowy w kwestiach, które mogą być istotne odpowiednio dla tego specjalnego komitetu lub organu.

ARTYKUŁ 2.20

Punkty kontaktowe

W ciągu 90 dni od daty wejścia w życie niniejszej Umowy każda ze Stron wyznacza punkt kontaktowy, który odpowiada za ułatwianie komunikacji między stronami w sprawach będących przedmiotem niniejszego rozdziału, i powiadamia drugą Stronę o danych kontaktowych punktu kontaktowego. Każda ze Stron niezwłocznie powiadamia drugą Stronę o wszelkich zmianach tych danych kontaktowych.

ROZDZIAŁ 3

REGUŁY POCHODZENIA I PROCEDURY DOTYCZĄCE POCHODZENIA

SEKCJA A

REGUŁY POCHODZENIA

ARTYKUŁ 3.1

Definicje

Do celów niniejszego rozdziału stosuje się następujące definicje:

a) „przesyłka” oznacza produkty, które albo są wysyłane jednocześnie od jednego nadawcy do jednego odbiorcy, albo są objęte jednolitym dokumentem przewozowym obejmującym transport od nadawcy do odbiorcy bądź, w przypadku braku takiego dokumentu, jedną fakturą;

b) „eksporter” oznacza osobę z siedzibą na terytorium Strony, która zgodnie z wymogami określonymi w prawie tej Strony wywozi lub produkuje produkt pochodzący i sporządza oświadczenie o pochodzeniu;

c) „importer” oznacza osobę, która dokonuje przywozu produktu pochodzącego i ubiega się dla niego o preferencyjne traktowanie taryfowe;

d) „materiał” oznacza każdą substancję wykorzystywaną do produkcji produktu, w tym wszelkie składniki, surowce, elementy lub części;

e) „materiał niepochodzący” oznacza materiał, który nie kwalifikuje się jako pochodzący na podstawie niniejszego rozdziału, w tym materiał, którego statusu pochodzenia nie można określić;

f) „produkt” oznacza wynik produkcji, nawet jeżeli jest przeznaczony do wykorzystania jako materiał do produkcji innego produktu; oraz

g) „produkcja” oznacza każdy rodzaj obróbki lub przetwarzania, łącznie z montażem.

ARTYKUŁ 3.2

Ogólne wymagania dotyczące produktów pochodzących

1. Do celów stosowania preferencyjnego traktowania taryfowego przez Stronę w odniesieniu do towarów pochodzących drugiej Strony zgodnie z niniejszą Umową, pod warunkiem że dane produkty spełniają wszystkie pozostałe wymogi niniejszego rozdziału, które mają zastosowanie, produkty uznaje się za pochodzące z terytorium drugiej Strony, jeżeli zostały:

a) całkowicie uzyskane na terytorium tej Strony w rozumieniu art. 3.4 (Produkty całkowicie uzyskane);

b) wyprodukowane na terytorium tej Strony wyłącznie z materiałów pochodzących; lub

c) wyprodukowane na terytorium tej Strony i zawierają materiały niepochodzące, pod warunkiem że dane produkty spełniają wymogi określone w załączniku 3-B (Reguły pochodzenia dotyczące konkretnych produktów).

2. Jeżeli produkt uzyskał status pochodzenia, materiały niepochodzące użyte do produkcji tego produktu nie są uznawane za materiały niepochodzące, jeżeli produkt ten został włączony jako materiał do innego produktu.

3. Uzyskanie statusu pochodzenia odbywa się w sposób ciągły w Nowej Zelandii lub w Unii.

ARTYKUŁ 3.3

Kumulacja pochodzenia

1. Produkt pochodzący z terytorium Strony uznaje się za pochodzący z terytorium drugiej Strony, jeżeli produkt ten jest wykorzystywany jako materiał do produkcji innego produktu na terytorium tej drugiej Strony.

2. Produkcja prowadzona na terytorium Strony z wykorzystaniem materiału niepochodzącego może być brana pod uwagę przy ustalaniu, czy produkt jest produktem pochodzącym z terytorium drugiej Strony.

3. Ust. 1 i 2 nie mają zastosowania, jeżeli proces produkcji prowadzony na terytorium drugiej Strony nie wykracza poza jedną lub więcej czynności, o których mowa w art. 3.6 (Niewystarczająca obróbka lub przetworzenie).

4. W celu wypełnienia przez eksportera oświadczenia o pochodzeniu, o którym mowa w art. 3.16 ust. 2 lit. a) (Wniosek o preferencyjne traktowanie taryfowe) w odniesieniu do materiału niepochodzącego, o którym mowa w ust. 2, eksporter uzyskuje od swojego dostawcy deklarację dostawcy przewidzianą w załączniku 3-D (Deklaracja dostawcy, o której mowa w art. 3.3 ust. 4 (Kumulacja pochodzenia)) lub równoważny dokument zawierający te same informacje opisujące dane materiały niepochodzące w sposób wystarczająco szczegółowy, aby umożliwić ich identyfikację.

ARTYKUŁ 3.4

Produkty całkowicie uzyskane

1. Za całkowicie uzyskane na terytorium Strony uznaje się następujące produkty:

a) minerał lub naturalnie występująca substancja, wydobyte z ziemi lub pozyskane z dna morskiego Strony;

b) produkt roślinny uprawiany lub zebrany na terytorium Strony;

c) żywe zwierzę urodzone i wyhodowane na terytorium Strony;

d) produkt uzyskany od żywego zwierzęcia wyhodowanego na terytorium Strony;

e) produkt pochodzący z ubitego zwierzęcia urodzonego i wyhodowanego na terytorium Strony;

f) produkt uzyskany przez polowania lub połowy przeprowadzone na terytorium Strony, jednak nie poza zewnętrznymi granicami mórz terytorialnych danej Strony;

g) produkt uzyskany z akwakultury na terytorium Strony, jeżeli organizmy wodne, w tym ryby, mięczaki, skorupiaki, inne bezkręgowce wodne i rośliny wodne, urodziły się lub zostały wyhodowane z materiału obsadowego, takiego jak jaja, ikra, narybek, palczaki lub larwy, poprzez interwencję w proces chowu lub wzrostu w celu zwiększenia produkcji, taką jak regularne zarybianie, karmienie lub ochrona przed drapieżnikami;

h) produkt rybołówstwa morskiego i inny produkt wydobyty zgodnie z prawem międzynarodowym przez statek Strony z morza znajdującego się poza wszelkimi morzami terytorialnymi;

i) produkt wytworzony na pokładzie statku przetwórni Strony wyłącznie z produktu, o którym mowa w lit. h);

j) produkt wydobyty lub pozyskany przez Stronę lub osobę Strony z dna morskiego lub podglebia poza wszelkimi morzami terytorialnymi, pod warunkiem że ta Strona lub ta osoba Strony ma prawo do prowadzenia prac w takim dnie morskim lub podglebiu zgodnie z prawem międzynarodowym;

k) odpady i złom powstające w wyniku działalności produkcyjnej przeprowadzonej na terytorium Strony;

l) używany produkt zebrany na terytorium Strony, który nadaje się wyłącznie do odzysku surowców, wraz z takimi surowcami; oraz

m) produkt wyprodukowany na terytorium Strony wyłącznie z produktów wyszczególnionych w lit. a)–l).

2. Pojęcia „statek Strony” i „statek przetwórnia Strony” w ust. 1 lit. h) oraz i) odnoszą się wyłącznie do statku i statku przetwórni, który:

a) jest zarejestrowany w państwie członkowskim lub w Nowej Zelandii;

b) pływa pod banderą państwa członkowskiego lub Nowej Zelandii; oraz

c) spełnia jeden z następujących warunków:

(i) jest w co najmniej 50 % własnością obywateli państwa członkowskiego lub Nowej Zelandii; lub

(ii) jest własnością osoby prawnej lub osób prawnych, z których każda:

A) posiada siedzibę zarządu i główne miejsce prowadzenia działalności w państwie członkowskim lub w Nowej Zelandii; oraz

B) jest w co najmniej 50 % własnością podmiotów publicznych lub osób państwa członkowskiego lub Nowej Zelandii.

ARTYKUŁ 3.5

Tolerancje

1. Jeżeli materiały niepochodzące wykorzystane w produkcji produktu nie spełniają wymogów określonych w załączniku 3-B (Reguły pochodzenia dotyczące konkretnych produktów), produkt uznaje się za pochodzący z terytorium Strony, pod warunkiem że:

a) w przypadku wszystkich produktów, z wyjątkiem produktu klasyfikowanego do działów 50–63 Systemu Zharmonizowanego, wartość materiałów niepochodzących wykorzystanych w produkcji tych produktów nie przekracza 10 % ceny ex-works produktu;

b) w odniesieniu do produktu klasyfikowanego do działów 50–63 Systemu Zharmonizowanego stosuje się tolerancje określone w uwagach 7 i 8 do załącznika 3-A (Uwagi wprowadzające do reguł pochodzenia dotyczących konkretnych produktów).

2. Ust. 1 nie ma zastosowania, jeżeli wartość lub masa materiałów niepochodzących użytych do produkcji produktu przekracza którąkolwiek z wartości procentowych określających maksymalną wartość lub masę materiałów niepochodzących, jak określono w wymogach zawartych w załączniku 3-B (Reguły pochodzenia dotyczące konkretnych produktów).

3. Ust. 1 nie ma zastosowania do produktów całkowicie uzyskanych na terytorium Strony w rozumieniu art. 3.4 (Produkty całkowicie uzyskane). Jeżeli zgodnie z załącznikiem 3-B (Reguły pochodzenia dotyczące konkretnych produktów) wymagane jest, aby materiały użyte do produkcji produktu były całkowicie uzyskane, zastosowanie mają ust. 1 i 2.

ARTYKUŁ 3.6

Niewystarczająca obróbka lub przetworzenie

1. Niezależnie od art. 3.2 ust. 1 lit. c) (Ogólne wymagania dotyczące produktów pochodzących) produkt nie jest uznawany za pochodzący z terytorium Strony, jeżeli jego produkcja na terytorium Strony polega wyłącznie na jednej z następujących czynności przeprowadzonych na materiałach niepochodzących lub na większej liczbie takich czynności:

a) czynności konserwujące, takie jak suszenie, mrożenie, przechowywanie w solance i inne podobne czynności, których jedynym celem jest zapewnienie, aby produkty pozostały w dobrym stanie podczas transportu i składowania[1];

b) dzielenie lub łączenie opakowań;

c) mycie lub czyszczenie, usuwanie kurzu, rdzy, oleju, farby lub innych pokryć;

d) wszelkie prasowanie materiałów i artykułów włókienniczych;

e) proste operacje malowania i polerowania;

f) łuskanie i częściowe lub całkowite bielenie ryżu; polerowanie i glazurowanie zbóż oraz ryżu;

[1] W kontekście lit. a) czynności konserwujące, takie jak: chłodzenie, zamrażanie lub wentylacja uznaje się za niewystarczające, natomiast czynności takich jak: marynowanie, suszenie lub wędzenie, które mają nadać produktowi szczególne lub odmienne właściwości, nie uznaje się za niewystarczające.

g) operacje polegające na barwieniu lub aromatyzowaniu cukru lub formowaniu kostek cukru, częściowe lub całkowite mielenie cukru kryształu;

h) obieranie, drylowanie i łuskanie owoców, orzechów i warzyw;

i) ostrzenie, proste szlifowanie lub proste cięcie;

j) przesiewanie, przeglądanie, sortowanie, klasyfikowanie, stopniowanie, dobieranie, łącznie z tworzeniem zestawów artykułów;

k) proste umieszczanie w butelkach, puszkach, butlach, workach, pudełkach, skrzynkach umocowanie na kartonach lub deskach oraz wszelkie inne proste operacje związane z pakowaniem;

l) umieszczanie lub drukowanie znaków, etykiet, logo i innych znaków rozpoznawczych na produktach lub ich opakowaniach;

m) proste mieszanie produktów, nawet różnych rodzajów; mieszanie cukru z dowolnymi materiałami;

n) proste dodawanie wody lub rozcieńczanie wodą lub inną substancją, które nie zmienia w istotny sposób właściwości produktu, lub odwadnianie lub skażanie produktów;

o) prosty montaż części artykułów w celu utworzenia całego artykułu lub rozkładanie produktów na części; lub

p) ubój zwierząt.

2. Do celów ust. 1 operację uznaje się za prostą, jeżeli jej wykonanie nie wymaga szczególnych umiejętności ani maszyn, urządzeń czy sprzętu specjalnie wyprodukowanych lub zainstalowanych w celu wykonania takich operacji.

ARTYKUŁ 3.7

Jednostka kwalifikacyjna

1. Do celów niniejszego rozdziału jednostką kwalifikacyjną jest konkretny produkt, który jest uważany za jednostkę podstawową przy klasyfikowaniu produktu według Systemu Zharmonizowanego.

2. Jeżeli przesyłka składa się z wielu identycznych produktów klasyfikowanych do tej samej pozycji Systemu Zharmonizowanego, każdy produkt bierze się pod uwagę indywidualnie do celów stosowania postanowień niniejszego rozdziału.

ARTYKUŁ 3.8

Opakowania i pojemniki opakowaniowe do wysyłki

Przy ustalaniu, czy produkt ma status pochodzenia, nie bierze się pod uwagę opakowań i pojemników opakowaniowych do wysyłki, które są wykorzystywane do ochrony produktu podczas transportu.

ARTYKUŁ 3.9

Opakowania i pojemniki opakowaniowe do sprzedaży detalicznej

1. Przy ustalaniu, czy materiały niepochodzące wykorzystane w produkcji produktu objęte są stosowną zmianą klasyfikacji taryfowej lub szczególnym procesem wytwarzania lub przetwarzania określonym w załączniku 3-B (Reguły pochodzenia dotyczące konkretnych produktów) lub czy produkt jest całkowicie uzyskany, nie bierze się pod uwagę materiałów opakowaniowych i opakowań, w które produkt jest pakowany do sprzedaży detalicznej, jeżeli są klasyfikowane z produktem.

2. W przypadku gdy produkt podlega wymogowi wartości określonemu w załączniku 3-B (Reguły pochodzenia dotyczące konkretnych produktów), wartość materiałów opakowaniowych i opakowań, w które produkt jest pakowany do sprzedaży detalicznej, jeżeli są klasyfikowane z produktem, uwzględnia się w obliczeniach do celów stosowania wymogu wartości produktu, w zależności od przypadku, jako pochodzące lub niepochodzące.

ARTYKUŁ 3.10

Akcesoria, części zapasowe i narzędzia

1. Do celów niniejszego artykułu akcesoria, części zapasowe, narzędzia i materiały instruktażowe lub inne materiały informacyjne są objęte, jeżeli:

a) są klasyfikowane, dostarczane i fakturowane wraz z produktem; oraz

b) są takiego typu, występują w takiej ilości i mają taką wartość, jakie są zwyczajowo stosowane dla danego produktu.

2. Przy ustalaniu, czy produkt:

a) jest całkowicie uzyskany lub czy spełnia wymóg procesu produkcji lub zmiany w klasyfikacji taryfowej, jak wskazano w załączniku 3-B (Reguły pochodzenia dotyczące konkretnych produktów), nie bierze się pod uwagę akcesoriów, części zapasowych, narzędzi i materiałów instruktażowych lub innych materiałów informacyjnych; oraz

b) spełnia wymóg wartości określony w załączniku 3-B (Reguły pochodzenia dotyczące konkretnych produktów), wartość akcesoriów, części zapasowych, narzędzi i materiałów instruktażowych lub innych materiałów informacyjnych dotyczących tego produktu uwzględnia się w obliczeniach do celów stosowania wymogu wartości produktu, w zależności od przypadku, jako materiały pochodzące lub materiały niepochodzące.

ARTYKUŁ 3.11

Zestawy

Zestawy, w rozumieniu reguły nr 3 lit. b) i c) Ogólnych reguł interpretacji Systemu Zharmonizowanego, uznaje się za pochodzące z terytorium Strony, jeżeli wszystkie elementy zestawu mają status pochodzenia. Jeżeli zestaw składa się z elementów pochodzących i niepochodzących, cały zestaw uznaje się za pochodzący z terytorium Strony, jeżeli wartość elementów niepochodzących nie przekracza 15 % ceny ex-works zestawu.

ARTYKUŁ 3.12

Elementy neutralne

Do ustalenia, czy produkt jest pochodzący z terytorium Strony, nie jest konieczne ustalenie statusu pochodzenia następujących elementów neutralnych:

a) energii i paliwa;

b) zakładów i wyposażenia, w tym produktów wykorzystywanych do ich konserwacji;

c) maszyn, narzędzi, ciągadeł i form;

d) części zamiennych i materiałów wykorzystywanych do konserwacji sprzętu i budynków;

e) oliw, smarów, materiałów składowych i innych materiałów stosowanych w produkcji lub używanych do obsługi sprzętu i budynków;

f) rękawic, okularów, obuwia, odzieży, sprzętu ochronnego i zapasów;

g) sprzętu, urządzeń i zapasów stosowanych do testowania lub kontrolowania produktu;

h) katalizatorów i rozpuszczalników; oraz

i) innych materiałów, które nie są włączone do produktu ani nie są przeznaczone do włączenia do ostatecznego składu produktu.

ARTYKUŁ 3.13

Rozróżnienie księgowe materiałów i produktów zamiennych

1. Do celów niniejszego artykułu terminy „materiały zamienne” lub „produkty zamienne” oznaczają materiały lub produkty tego samego rodzaju i o tej samej jakości handlowej, mające te same właściwości techniczne i fizyczne, i których nie można odróżnić od siebie w celu określenia ich pochodzenia.

2. Materiały zamienne pochodzące i niepochodzące lub produkty zamienne oddziela się fizycznie podczas składowania w celu zachowania ich statusu pochodzących i niepochodzących.

3. Niezależnie od ust. 2 materiały zamienne pochodzące i niepochodzące mogą być użyte do produkcji produktu bez ich fizycznego oddzielenia podczas składowania, jeżeli stosowana jest metoda rozróżnienia księgowego.

4. Niezależnie od ust. 2 produkty zamienne pochodzące i niepochodzące klasyfikowane w działach 10, 15, 27, 28, 29, w pozycjach 32.01–32.07 lub w pozycjach 39.01–39.14 Systemu Zharmonizowanego mogą być przechowywane bez fizycznego oddzielenia na terytorium Strony przed wywozem na terytorium drugiej Strony, jeżeli stosowana jest metoda rozróżnienia księgowego.

5. Metodę rozróżnienia księgowego, o której mowa w ust. 3 i 4, stosuje się zgodnie z metodą zarządzania zapasami w oparciu o zasady rachunkowości powszechnie akceptowane przez daną Stronę, u której stosuje się daną metodę.

6. Metodą rozróżnienia księgowego jest każda metoda, która zapewnia, aby w żadnym momencie statusu pochodzenia nie otrzymała większa ilość produktów niż miałoby to miejsce, gdyby materiały lub produkty zostały fizycznie rozdzielone.

ARTYKUŁ 3.14

Produkty powracające

Jeżeli produkt pochodzący ze Strony wywożony z terytorium Strony do państwa trzeciego powraca na terytorium tej Strony, uznaje się go za niepochodzący, chyba że powracający produkt:

a) jest tym samym produktem, co produkt wywieziony; oraz

b) nie został poddany żadnym innym czynnościom niż czynności niezbędne do zachowania go w dobrym stanie, gdy znajdował się w państwie trzecim, do którego został wywieziony, lub podczas wywozu.

ARTYKUŁ 3.15

Zasada niemanipulacji

1. Produkt pochodzący zgłoszony do użytku krajowego na terytorium Strony dokonującej przywozu nie może, po dokonaniu wywozu i przed zgłoszeniem go do użytku krajowego, zostać zmieniony, przekształcony w jakikolwiek sposób ani poddany czynnościom innym niż służące zachowaniu go w dobrym stanie lub innym niż dodawanie lub umieszczanie oznaczeń, etykiet, pieczęci lub jakiejkolwiek innej dokumentacji w celu zapewnienia zgodności z określonymi wymogami Strony dokonującej przywozu.

2. Przechowywanie lub wystawianie produktu pochodzącego może odbywać się w państwie trzecim, jeżeli produkt pochodzący nie został odprawiony do użytku krajowego w tym państwie trzecim.

3. Bez uszczerbku dla sekcji B (Procedury dotyczące pochodzenia) dzielenie przesyłek może mieć miejsce w państwie trzecim, pod warunkiem że przesyłki nie zostały odprawione do użytku krajowego w tym państwie trzecim.

4. W razie wątpliwości, czy warunki przewidziane w ust. 1–3 zostały spełnione, organ celny Strony dokonującej przywozu może zażądać od importera dostarczenia dowodu spełnienia tych warunków, przy czym można to udowodnić za pomocą wszelkich środków, w tym umownych dokumentów przewozowych, takich jak konosament, dowodów faktycznych lub materialnych, takich jak oznakowanie lub numeracja opakowań, lub jakichkolwiek innych dowodów związanych z samym produktem.

SEKCJA B

PROCEDURY DOTYCZĄCE POCHODZENIA

ARTYKUŁ 3.16

Wniosek o preferencyjne traktowanie taryfowe

1. Strona dokonująca przywozu przyznaje preferencyjne traktowanie taryfowe produktowi pochodzącemu z terytorium drugiej Strony w rozumieniu niniejszego rozdziału na podstawie wniosku importera o preferencyjne traktowanie taryfowe. Importer odpowiedzialny jest za poprawność wniosku o preferencyjne traktowanie taryfowe oraz za zgodność z wymogami określonymi w niniejszym rozdziale.

2. Podstawą wniosku o preferencyjne traktowanie taryfowe jest:

a) sporządzone przez eksportera oświadczenie o pochodzeniu wskazujące, że produkt jest pochodzący; albo

b) wiedza importera, że produkt jest produktem pochodzącym.

3. Wniosek o preferencyjne traktowanie taryfowe oraz podstawę tego wniosku, o której mowa w ust. 2 lit. a) i b), dołącza się do zgłoszenia przywozowego zgodnie z przepisami ustawowymi Strony dokonującej przywozu.

4. Importer składający wniosek o preferencyjne traktowanie taryfowe na podstawie oświadczenia o pochodzeniu, o którym mowa w ust. 2 lit. a), przechowuje oświadczenie o pochodzeniu oraz, jeżeli wymaga tego organ celny Strony dokonującej przywozu, dostarcza jego kopię temu organowi celnemu.

ARTYKUŁ 3.17

Wniosek o preferencyjne traktowanie taryfowe złożony po przywozie

1. Jeżeli importer nie złożył wniosku o preferencyjne traktowanie taryfowe w chwili przywozu, a produkt kwalifikowałby się do preferencyjnego traktowania taryfowego w chwili przywozu, Strona dokonująca przywozu przyznaje preferencyjne traktowanie taryfowe oraz zwraca lub umarza wszelkie nadpłacone należności celne.

2. Strona dokonująca przywozu może wymagać jako warunku przyznania preferencyjnego traktowania taryfowego na podstawie ust. 1, aby importer złożył wniosek o preferencyjne traktowanie taryfowe i przedstawił podstawę tego wniosku, o której mowa w art. 3.16 ust. 2 (Wniosek o preferencyjne traktowanie taryfowe). Wniosek taki składa się nie później niż trzy lata od dnia przywozu lub w dłuższym terminie, jeżeli został on określony w prawie Strony dokonującej przywozu.

ARTYKUŁ 3.18

Oświadczenie o pochodzeniu

1. Eksporter produktu sporządza oświadczenie o pochodzeniu na podstawie informacji świadczących o tym, że produkt jest produktem pochodzącym, w tym, w stosownych przypadkach, informacji na temat statusu pochodzenia materiałów użytych do jego produkcji. Eksporter odpowiedzialny jest za poprawność oświadczenia o pochodzeniu i przekazywanych informacji.

2. Oświadczenie o pochodzeniu sporządza się w jednej z wersji językowych określonych w załączniku 3-C (Tekst oświadczenia o pochodzeniu) na fakturze lub jakimkolwiek innym dokumencie opisującym produkt pochodzący w sposób wystarczająco szczegółowy, aby umożliwić jego identyfikację[1]. Strona dokonująca przywozu nie wymaga od importera przedłożenia tłumaczenia oświadczenia o pochodzeniu.

3. Oświadczenie o pochodzeniu ważne jest przez jeden rok od dnia jego sporządzenia.

4. Oświadczenie o pochodzeniu może dotyczyć:

a) pojedynczej wysyłki jednego lub większej liczby produktów przywożonych na terytorium Strony; lub

[1] Dla większej pewności należy zaznaczyć, że o ile oświadczenie o pochodzeniu musi być sporządzone przez eksportera, który jest odpowiedzialny za podanie wystarczająco szczegółowych informacji umożliwiających identyfikację produktu pochodzącego, to nie ma wymogu dotyczącego tożsamości ani siedziby osoby wypełniającej fakturę lub jakikolwiek inny dokument, jeżeli dokument ten pozwala na jednoznaczną identyfikację eksportera.

b) wielokrotnych wysyłek identycznych produktów przywożonych na terytorium Strony w okresie wskazanym w oświadczeniu o pochodzeniu, nieprzekraczającym 12 miesięcy.

5. Strona dokonująca przywozu, na wniosek importera i z zastrzeżeniem wymogów, które może określić Strona dokonująca przywozu, zezwala na złożenie jednego oświadczenia o pochodzeniu dla produktów niezmontowanych lub rozmontowanych w rozumieniu ogólnej reguły nr 2 lit. a) Systemu Zharmonizowanego, objętych sekcjami XV–XXI Systemu Zharmonizowanego, w przypadku przywozu partiami.

ARTYKUŁ 3.19

Drobne błędy lub drobne rozbieżności

Organ celny Strony dokonującej przywozu nie może odrzucić wniosku o preferencyjne traktowanie taryfowe z powodu drobnych błędów lub drobnych rozbieżności w oświadczeniu o pochodzeniu.

ARTYKUŁ 3.20

Wiedza importera

Wiedza importera o pochodzeniu produktu z terytorium Strony dokonującej wywozu opiera się na informacjach świadczących o tym, że produkt jest produktem pochodzącym i spełnia wymogi niniejszego rozdziału.

ARTYKUŁ 3.21

Wymogi dotyczące przechowywania dokumentacji

1. Przez okres co najmniej trzech lat od daty złożenia wniosku o preferencyjne traktowanie taryfowe, o którym mowa w art. 3.16 ust. 1 (Wniosek o preferencyjne traktowanie taryfowe) lub w art. 3.17 (Wniosek o preferencyjne traktowanie taryfowe złożony po przywozie), lub przez dłuższy okres, jaki może być określony w prawie Strony dokonującej przywozu, importer składający wniosek o preferencyjne traktowanie taryfowe w odniesieniu do produktu przywożonego na terytorium Strony dokonującej przywozu przechowuje:

a) oświadczenie o pochodzeniu sporządzone przez eksportera, jeżeli podstawą wniosku było oświadczenie o pochodzeniu; lub

b) całość dokumentacji świadczącej o tym, że produkt spełnia wymogi uzyskania statusu pochodzenia, jeżeli podstawą wniosku była wiedza importera.

2. Eksporter, który sporządził oświadczenie o pochodzeniu, przechowuje jego kopię oraz inne dokumenty świadczące o tym, że produkt spełnia wymogi uzyskania statusu pochodzenia, przez okres co najmniej czterech lat po sporządzeniu takiego oświadczenia lub przez dłuższy okres przewidziany przez prawo Strony dokonującej wywozu.

3. Jeżeli eksporter nie jest producentem danych produktów i korzysta z informacji dostawcy dotyczących statusu pochodzenia tych produktów, eksporter jest obowiązany przechowywać informacje dostarczone przez tego dostawcę.

4. Dokumenty, które mają być przechowywane zgodnie z niniejszym artykułem, mogą być przechowywane w formie elektronicznej.

ARTYKUŁ 3.22

Zwolnienie z wymogów proceduralnych

1. Niezależnie od art. 3.16–3.21 Strona dokonująca przywozu przyznaje preferencyjne traktowanie taryfowe w odniesieniu do:

a) produktu wysyłanego w małych paczkach przez osoby prywatne do osób prywatnych; lub

b) produktu stanowiącego część bagażu osobistego podróżnych.

2. Ust. 1 stosuje się wyłącznie do produktów, które były przedmiotem zgłoszenia celnego stwierdzającego zgodność z wymogami niniejszego rozdziału i w odniesieniu do których organ celny Strony dokonującej przywozu nie ma wątpliwości co do prawdziwości takiego zgłoszenia.

3. Ze stosowania ust. 1 wyłączone są następujące produkty:

a) produkty przywożone w celach handlowych, z wyjątkiem przywozu, który jest okazjonalny i dotyczy wyłącznie produktów do osobistego użytku ich odbiorców lub podróżnych lub ich rodzin, jeżeli rodzaj i ilość produktów nie wskazuje na przeznaczenie handlowe;

b) produkty, których przywóz stanowi część serii przywozów, które można racjonalnie uznać za dokonane oddzielnie w celu uniknięcia wymogów art. 3.16 (Wniosek o preferencyjne traktowanie taryfowe);

c) produkty, których całkowita wartość przekracza:

(i) w przypadku Unii – 500 EUR w przypadku produktów wysyłanych w małych paczkach lub 1 200 EUR w przypadku produktów stanowiących część bagażu osobistego podróżnych. Kwoty wyrażone w danej walucie krajowej stanowią równowartość w tej walucie kwot wyrażonych w euro według kursu z pierwszego dnia roboczego października. Kwoty kursu wymiany są kwotami opublikowanymi na ten dzień przez Europejski Bank Centralny, chyba że do dnia 15 października Komisja Europejska zostanie powiadomiona o innej kwocie, i stosuje się je od dnia 1 stycznia następnego roku. Komisja Europejska powiadamia Nową Zelandię o odpowiednich kwotach;

(ii) w przypadku Nowej Zelandii – 1 000 NZD, zarówno w przypadku produktów wysyłanych w małych paczkach, jak i w przypadku produktów stanowiących część bagażu osobistego podróżnych.

4. Importer odpowiedzialny jest za poprawność zgłoszenia, o którym mowa w ust. 2. Wymogów przechowywania dokumentacji określonych w art. 3.21 (Wymogi dotyczące przechowywania dokumentacji) nie stosuje się do importera w przypadku stosowania niniejszego artykułu.

ARTYKUŁ 3.23

Weryfikacja

1. Organ celny Strony dokonującej przywozu może zweryfikować, czy produkt jest produktem pochodzącym lub czy spełnione są inne wymogi niniejszego rozdziału w oparciu o metody oceny ryzyka, które mogą obejmować losowy dobór próby. Weryfikację taką można przeprowadzić w drodze wezwania do udzielenia informacji przez importera, który złożył wniosek, o którym mowa w art. 3.16 (Wniosek o preferencyjne traktowanie taryfowe), w chwili składania zgłoszenia przywozowego, przed zwolnieniem produktów albo po nim.

2. Informacje wymagane zgodnie z ust. 1 obejmują nie więcej niż następujące elementy:

a) jeżeli podstawą wniosku było oświadczenie o pochodzeniu, o którym mowa w art. 3.16 ust. 2 lit. a) (Wniosek o preferencyjne traktowanie taryfowe) – oświadczenie o pochodzeniu;

b) jeżeli kryterium pochodzenia:

(i) to „całkowicie uzyskane” – mająca zastosowanie kategoria (taka jak zbiory, górnictwo, rybołówstwo) i miejsce produkcji;

(ii) oparte jest na zmianie w klasyfikacji taryfowej – wykaz wszystkich materiałów niepochodzących, łącznie z ich klasyfikacją taryfową (w formacie 2, 4 lub 6-cyfrowym, w zależności od kryterium pochodzenia);

(iii) oparte jest na metodzie wartości – wartość produktu końcowego, a także wartość wszystkich materiałów niepochodzących wykorzystanych do produkcji tego produktu końcowego;

(iv) oparte jest na masie – masa produktu końcowego, a także masa odpowiednich materiałów niepochodzących wykorzystanych do produkcji tego produktu końcowego;

(v) oparte jest na konkretnym procesie produkcji – szczegółowy opis tego procesu produkcji.

3. Przekazując wymagane informacje, importer może dodać wszelkie inne informacje uznawane za istotne do celów weryfikacji.

4. Jeżeli podstawą wniosku o preferencyjne traktowanie taryfowe jest oświadczenie o pochodzeniu, importer informuje organ celny Strony dokonującej przywozu, jeżeli importer nie posiada wymaganych informacji, o których mowa w art. 3.16 ust. 2 lit. a) (Wniosek o preferencyjne traktowanie taryfowe). W takim przypadku importer może poinformować organ celny, że wymagane informacje zostaną dostarczone bezpośrednio przez eksportera.

5. Jeżeli podstawą wniosku o preferencyjne traktowanie taryfowe jest wiedza importera, o której mowa w art. 3.16 ust. 2 lit. b) (Wniosek o preferencyjne traktowanie taryfowe), przeprowadzający weryfikację organ celny Strony dokonującej przywozu może – po uprzednim zwróceniu się o udzielenie informacji zgodnie z ust. 1 niniejszego artykułu – zwrócić się do importera o udzielenie informacji, jeżeli uzna, że do zweryfikowania, czy produkt posiada status pochodzenia lub czy spełnione są pozostałe wymogi niniejszego rozdziału, niezbędne są dodatkowe informacje. Organ celny Strony dokonującej przywozu może w stosownych przypadkach zażądać od importera przedstawienia konkretnych dokumentów i informacji.

6. Podczas weryfikacji Strona dokonująca przywozu zezwala na zwolnienie danych produktów. Strona dokonująca przywozu może uzależnić takie zwolnienie od wprowadzenia przez importera gwarancji lub innych stosownych środków ostrożności wymaganych przez organy celne. Jakiekolwiek zawieszenie preferencyjnego traktowania taryfowego zostaje zakończone tak szybko jak to możliwe po ustaleniu przez organ celny Strony dokonującej przywozu statusu pochodzenia danych produktów i faktu spełnienia innych wymogów niniejszego rozdziału.

ARTYKUŁ 3.24

Współpraca administracyjna

1. W celu zapewnienia właściwego stosowania niniejszego rozdziału Strony współpracują, za pośrednictwem organów celnych każdej ze Stron, przy weryfikowaniu, czy produkt jest produktem pochodzącym oraz czy jest zgodny z innymi wymogami przewidzianymi w niniejszym rozdziale.

2. Jeżeli podstawą wniosku o preferencyjne traktowanie taryfowe jest oświadczenie o pochodzeniu, przeprowadzający weryfikację organ celny Strony dokonującej przywozu może także – po uprzednim zwróceniu się o informacje zgodnie z art. 3.23 ust. 1 (Weryfikacja) – zwrócić się z wnioskiem o udzielenie informacji do organu celnego Strony dokonującej wywozu w ciągu dwóch lat od dnia złożenia wniosku o preferencyjne traktowanie taryfowe na podstawie art. 3.16 ust. 2 lit. a) (Wniosek o preferencyjne traktowanie taryfowe) lub art. 3.17 ust. 2 (Wniosek o preferencyjne traktowanie taryfowe po przywozie), jeżeli organ celny Strony dokonującej przywozu stwierdzi, że takie dodatkowe informacje są niezbędne do zweryfikowania statusu pochodzenia produktu lub ustalenia, czy spełnione są pozostałe wymogi niniejszego rozdziału. Organ celny Strony dokonującej przywozu może, w stosownych przypadkach, zwrócić się do organu celnego Strony dokonującej wywozu o przedstawienie konkretnych dokumentów i informacji.

3. Wniosek o udzielenie informacji, o którym mowa w ust. 2, zawiera następujące elementy:

a) oświadczenie o pochodzeniu;

b) nazwę organu celnego składającego wniosek;

c) nazwę eksportera;

d) przedmiot i zakres weryfikacji; oraz

e) w stosownych przypadkach, inne stosowne dokumenty.

4. Organ celny Strony dokonującej wywozu może, zgodnie ze swoim prawem, zwrócić się o dokumenty lub badanie, domagając się wszelkich dowodów lub odwiedzając obiekty eksportera celem przeglądu dokumentacji oraz obserwowania obiektów wykorzystywanych w procesie produkcji produktu.

5. Bez uszczerbku dla ust. 6 organ celny Strony dokonującej wywozu otrzymujący wniosek, o którym mowa w ust. 2, dostarcza organowi celnemu Strony dokonującej przywozu następujące informacje:

a) wymagane dokumenty, o ile są one dostępne;

b) opinię w sprawie statusu pochodzenia produktu;

c) opis produktu podlegającego badaniu oraz klasyfikację taryfową istotną dla stosowania niniejszego rozdziału;

d) opis i wyjaśnienie procesu produkcji do uzasadnienia statusu pochodzenia produktu;

e) informacje o sposobie, w jaki przeprowadzono badanie; oraz

f) w stosownych przypadkach, dokumenty potwierdzające.

6. Organ celny Strony dokonującej wywozu nie udziela organowi celnemu Strony dokonującej przywozu informacji, o których mowa w ust. 5, bez zgody eksportera.

7. Każda ze Stron powiadamia drugą Stronę o danych kontaktowych swoich organów celnych oraz powiadamia drugą Stronę o wszelkich zmianach w odniesieniu do tych informacji w ciągu 30 dni od wprowadzenia zmiany. Komisja Europejska jest odpowiedzialna za dokonywanie powiadomień, o których mowa w niniejszym ustępie, w imieniu Unii.

ARTYKUŁ 3.25

Odmowa preferencyjnego traktowania taryfowego

1. Bez uszczerbku dla wymogów zawartych w ust. 3 organ celny Strony dokonującej przywozu może odmówić preferencyjnego traktowania taryfowego, jeżeli:

a) w terminie trzech miesięcy od daty wezwania do udzielenia informacji, o którym mowa w art. 3.23 ust. 1 (Weryfikacja):

   (i) importer nie udzielił odpowiedzi;

   (ii) jeżeli podstawą wniosku o preferencyjne traktowanie taryfowe jest oświadczenie o pochodzeniu – oświadczenie o pochodzeniu nie zostało dostarczone; lub

   (iii) jeżeli podstawą wniosku o preferencyjne traktowanie taryfowe jest wiedza importera – informacje dostarczone przez importera nie są wystarczające do potwierdzenia statusu pochodzenia danego produktu;

b) w terminie trzech miesięcy od daty wezwania do udzielenia dodatkowych informacji na podstawie art. 3.23 ust. 5 (Weryfikacja):

   (i) importer nie udzielił odpowiedzi; lub

(ii) informacje dostarczone przez importera nie są wystarczające do potwierdzenia statusu pochodzenia danego produktu;

c) w terminie 10 miesięcy od daty wniosku o udzielenie informacji na podstawie art. 3.24 ust. 2 (Współpraca administracyjna):

(i) organ celny Strony dokonującej wywozu nie udzielił odpowiedzi; lub

(ii) informacje dostarczone przez organ celny Strony dokonującej wywozu nie są wystarczające do potwierdzenia statusu pochodzenia danego produktu.

2. Organ celny Strony dokonującej przywozu może odmówić preferencyjnego traktowania taryfowego dla produktu, dla którego importer wnosi o preferencyjne traktowanie taryfowe, jeżeli importer nie spełni wymogów niniejszego rozdziału innych niż te odnoszące się do statusu pochodzenia produktów.

3. Jeżeli organ celny Strony dokonującej przywozu ma wystarczające uzasadnienie, aby odmówić preferencyjnego traktowania taryfowego na podstawie ust. 1 niniejszego artykułu, w przypadkach gdy organ celny Strony wywozu przedstawił opinię zgodnie z art. 3.24 ust. 5 lit. b) (Współpraca administracyjna), potwierdzającą status pochodzenia produktów, organ celny Strony dokonującej przywozu powiadamia organ celny Strony dokonującej wywozu o swoich powodach i zamiarze odmowy preferencyjnego traktowania taryfowego w terminie dwóch miesięcy od dnia otrzymania tej opinii.

4. Jeżeli dokonano powiadomienia, o którym mowa w ust. 3, na wniosek którejkolwiek ze Stron przeprowadza się konsultacje w terminie trzech miesięcy od dnia powiadomienia. Termin przewidziany na konsultacje może zostać przedłużony w indywidualnych przypadkach za obopólną zgodą organów celnych Stron. Ewentualne konsultacje odbywają się zgodnie z procedurą określoną przez Wspólny Komitet Współpracy Celnej, chyba że organy celne Stron uzgodniły inaczej.

5. Po upływie terminu przewidzianego na konsultacje, jeżeli organ celny Strony dokonującej przywozu nie może potwierdzić, że produkt jest produktem pochodzącym, może on odmówić preferencyjnego traktowania taryfowego, jeżeli ma do tego wystarczające uzasadnienie oraz po przyznaniu importerowi prawa do bycia wysłuchanym. Jeżeli jednak organ celny Strony dokonującej wywozu potwierdzi status pochodzenia produktów oraz przedstawi uzasadnienie takiego stanowiska, organ celny Strony dokonującej przywozu nie może odmówić preferencyjnego traktowania taryfowego produktowi wyłącznie na tej podstawie, że zastosowano art. 3.24 ust. 6 (Współpraca administracyjna).

6. W terminie dwóch miesięcy od dnia podjęcia ostatecznej decyzji w sprawie statusu pochodzenia produktu organ celny Strony dokonującej przywozu powiadamia o tej decyzji organ celny Strony dokonującej wywozu, który przedstawił opinię zgodnie z art. 3.24 ust. 5 lit. b) (Współpraca administracyjna).

ARTYKUŁ 3.26

Poufność

1. Każda ze Stron utrzymuje, zgodnie ze swoimi przepisami, poufność wszelkich informacji przekazanych jej przez drugą Stronę lub osobę tej Strony na podstawie niniejszego rozdziału i obejmuje te informacje ochroną przed ujawnieniem.

2. Informacje uzyskane przez organy Strony dokonującej przywozu mogą być wykorzystywane przez te organy wyłącznie do celów niniejszego rozdziału. Strona może wykorzystać informacje zebrane na podstawie niniejszego rozdziału w jakimkolwiek postępowaniu administracyjnym, sądowym lub quasi-sądowym wszczętym w związku z nieprzestrzeganiem wymogów określonych w niniejszym rozdziale. Strona z wyprzedzeniem powiadamia o takim wykorzystaniu informacji osobę lub Stronę, która je dostarczyła.

3. Każda ze Stron zapewnia, aby informacje poufne zebrane na podstawie niniejszego rozdziału nie były wykorzystywane do celów innych niż prowadzenie i egzekwowanie decyzji i ustaleń dotyczących pochodzenia i kwestii celnych, chyba że osoba lub Strona, która dostarczyła te poufne informacje, na to zezwoli. Jeżeli w postępowaniu sądowym, które nie dotyczy pochodzenia i spraw celnych, wnioskuje się o udzielenie poufnych informacji w celu zachowania zgodności z prawem Strony i pod warunkiem, że Strona ta powiadomi z wyprzedzeniem osobę lub Stronę, która przekazała informacje, oraz wskaże wymóg prawny dotyczący takiego wykorzystania, zgoda osoby lub Strony, która dostarczyła te informacje poufne, nie jest wymagana.

ARTYKUŁ 3.27

Środki i kary administracyjne

Każda ze Stron zapewnia skuteczne egzekwowanie niniejszego rozdziału. Każda ze Stron zapewnia, aby właściwe organy były w stanie nakładać środki administracyjne, a w stosownych przypadkach – kary za naruszenie obowiązków wynikających z niniejszego rozdziału, zgodnie ze swoim prawem.

SEKCJA C

POSTANOWIENIA KOŃCOWE

ARTYKUŁ 3.28

Ceuta i Melilla

1. Do celów niniejszego rozdziału w odniesieniu do Unii Europejskiej termin „Strona” nie obejmuje Ceuty i Melilli.

2. Produkty pochodzące z Nowej Zelandii przy przywozie do Ceuty i Melilli korzystają pod wszystkimi względami z takiego samego systemu celnego, w tym z preferencyjnego traktowania taryfowego, jaki jest stosowany wobec produktów pochodzących z obszaru celnego Unii Europejskiej na podstawie protokołu 2 do Aktu przystąpienia z 1985 r.[1] Nowa Zelandia stosuje wobec przywozu produktów objętych niniejszą Umową i pochodzących z Ceuty i Melilli taką samą odprawę celną, w tym preferencyjne traktowanie taryfowe, jak w przypadku produktów przywożonych oraz pochodzących z Unii Europejskiej.

3. Reguły pochodzenia i procedury dotyczące pochodzenia mające zastosowanie do Nowej Zelandii na mocy niniejszego rozdziału stosuje się do określania pochodzenia produktów wywożonych z Nowej Zelandii do Ceuty i Melilli. Reguły pochodzenia i procedury dotyczące pochodzenia mające zastosowanie do Unii na mocy niniejszego rozdziału stosuje się przy określaniu pochodzenia produktów wywożonych z Ceuty i Melilli do Nowej Zelandii.

4. Ceutę i Melillę uważa się za jedno terytorium.

5. Organy celne Hiszpanii są odpowiedzialne za stosowanie niniejszego rozdziału w Ceucie i Melilli.

[1] Dz.U. WE L 302 z 15.11.1985, s. 9.

ARTYKUŁ 3.29

Postanowienia przejściowe dotyczące produktów w tranzycie lub przechowywanych

Niniejsza Umowa może być stosowana do produktów, które są zgodne z niniejszym rozdziałem i które w dniu wejścia w życie niniejszej Umowy są w tranzycie od Strony dokonującej wywozu do Strony dokonującej przywozu albo znajdują się pod kontrolą organów celnych na terytorium Strony dokonującej przywozu bez uiszczenia należności celnych przywozowych ani podatków, pod warunkiem że w ciągu 12 miesięcy od dnia wejścia w życie niniejszej Umowy złożono do organu celnego Strony dokonującej przywozu wniosek o przyznanie preferencyjnego traktowania taryfowego, o którym mowa w art. 3.16 (Wniosek o preferencyjne traktowanie taryfowe).

ARTYKUŁ 3.30

Wspólny Komitet Współpracy Celnej

1. Niniejszy artykuł uzupełnia i doprecyzowuje art. 24.4 (Specjalne komitety).

2. Wspólny Komitet Współpracy Celnej, ustanowiony na mocy Umowy między Unią Europejską a Nową Zelandią o współpracy i wzajemnej pomocy administracyjnej w sprawach celnych, sporządzonej w Brukseli dnia 3 lipca 2017 r., pełni, w odniesieniu do niniejszego rozdziału, następujące funkcje:

a) rozważanie ewentualnych zmian postanowień niniejszego rozdziału, w tym zmian wynikających z przeglądu Systemu Zharmonizowanego;

b) przyjmowanie, w drodze decyzji, not wyjaśniających w celu ułatwienia wykonania postanowień niniejszego rozdziału; oraz

c) przyjmowanie decyzji o ustanowieniu procedury konsultacji, o której mowa w art. 3.25 ust. 4 (Odmowa preferencyjnego traktowania taryfowego).

ROZDZIAŁ 4

UŁATWIENIA CELNE I HANDLOWE

ARTYKUŁ 4.1

Cele

Celem niniejszego rozdziału jest:

a) promowanie ułatwień w handlu w odniesieniu do towarów będących przedmiotem wymiany handlowej między Stronami, przy jednoczesnym zapewnieniu skutecznych kontroli celnych, przy uwzględnieniu zmieniających się praktyk handlowych;

b) zapewnienie przejrzystości przepisów ustawowych i wykonawczych każdej ze Stron odnoszących się do wymogów w zakresie przywozu, wywozu i tranzytu towarów oraz ich spójności z normami międzynarodowymi mającymi zastosowanie w tej dziedzinie;

c) zapewnienie, aby każda ze Stron stosowała swoje ustawowe i wykonawcze przepisy prawa celnego odnoszące się do wymogów w zakresie przywozu, wywozu i tranzytu towarów w sposób przewidywalny, spójny i niedyskryminujący;

d) promowanie upraszczania i unowocześniania procedur i praktyk celnych każdej ze Stron;

e) dalszy rozwój technik zarządzania ryzykiem w celu ułatwiania legalnego handlu przy jednoczesnym zabezpieczeniu łańcucha dostaw w ramach handlu międzynarodowego; oraz

f) wzmacnianie współpracy między Stronami w dziedzinie spraw celnych i ułatwień w handlu.

ARTYKUŁ 4.2

Współpraca celna i wzajemna pomoc administracyjna

1. Właściwe organy Stron współpracują w sprawach celnych, aby zapewnić osiągnięcie celów określonych w art. 4.1 (Cele).

2. Oprócz CCMAA Strony rozwijają współpracę między innymi w następujących obszarach:

a) wymiana informacji dotyczących ustawowych i wykonawczych przepisów prawa celnego, ich wdrażania oraz procedur celnych, zwłaszcza w następujących obszarach:

(i) egzekwowanie praw własności intelektualnej przez organy celne;

(ii) ułatwianie przemieszczania w ramach tranzytu i przeładunku; oraz

(iii) relacje ze środowiskiem biznesu;

b) wzmacnianie współpracy Stron w dziedzinie ceł w organizacjach międzynarodowych, takich jak WTO i Światowa Organizacja Celna (zwana dalej „WCO”);

c) dążenie do harmonizacji wymogów Stron dotyczących danych w odniesieniu do procedur przywozowych, wywozowych i innych procedur celnych poprzez wdrożenie wspólnych norm i elementów danych zgodnie z Modelem danych WCO;

d) wymiana, w stosownych przypadkach, określonych kategorii informacji celnych między organami celnymi Stron poprzez ustrukturyzowaną i powtarzającą się komunikację, do celów poprawy zarządzania ryzykiem i skuteczności kontroli celnych, ukierunkowania działań na towary wysokiego ryzyka, a także ułatwiania legalnego handlu. Wymiana, o której mowa w niniejszej literze, pozostaje bez uszczerbku dla wymiany informacji, która może mieć miejsce między Stronami na podstawie postanowień CCMAA dotyczących wzajemnej pomocy administracyjnej.

e) zacieśnienie współpracy Stron w zakresie technik zarządzania ryzykiem, w tym wymiana najlepszych praktyk oraz, w stosownych przypadkach, informacji o ryzyku i wyników kontroli; oraz

f) ustanawianie, w stosownych przypadkach, wzajemnego uznawania programów upoważnionego przedsiębiorcy i kontroli celnych, w tym równoważnych środków ułatwiających wymianę handlową.

3. Bez uszczerbku dla innych form współpracy przewidzianych w niniejszej Umowie organy celne Stron współpracują, w tym poprzez wymianę informacji, i udzielają sobie wzajemnej pomocy administracyjnej w kwestiach objętych zakresem niniejszego rozdziału zgodnie z postanowieniami CCMAA. Wszelka wymiana informacji między Stronami na podstawie niniejszego rozdziału podlega odpowiednio postanowieniom dotyczącym poufności i ochrony informacji zawartym w art. 17 CCMAA dotyczącym wzajemnej pomocy administracyjnej w sprawach celnych, a także wszelkim wymogom w zakresie poufności i ochrony prywatności, które zostaną uzgodnione przez Strony.

ARTYKUŁ 4.3

Przepisy i procedury celne

1. Każda ze Stron zapewnia, aby jej przepisy i procedury celne opierały się na:

a) międzynarodowych instrumentach i normach obowiązujących w dziedzinie ceł i handlu, które każda ze Stron przyjęła, w tym na istotnych elementach zmienionej Międzynarodowej konwencji dotyczącej uproszczenia i harmonizacji postępowania celnego, Międzynarodowej konwencji w sprawie zharmonizowanego systemu oznaczania i kodowania towarów, a także Ram norm na rzecz zabezpieczenia i ułatwienia handlu światowego oraz Modelu danych celnych WCO;

b) zapewnianiu ochrony i ułatwianiu legalnego handlu dzięki skutecznemu egzekwowaniu i przestrzeganiu mających zastosowanie wymogów przewidzianych w jej przepisach;

c) proporcjonalnych i niedyskryminujących ustawowych i wykonawczych przepisach prawa celnego, unikaniu zbędnych obciążeń dla przedsiębiorców, zapewnianiu dalszych ułatwień dla przedsiębiorców w wysokim stopniu przestrzegających przepisów, w tym preferencyjnego traktowania w odniesieniu do kontroli celnych przed zwolnieniem towarów, a także zapewnianiu zabezpieczenia przed nadużyciami i nielegalnymi lub szkodliwymi działaniami; oraz

d) zasadach zapewniających proporcjonalność i niedyskryminujący charakter wszelkich sankcji nałożonych za naruszenia ustawowych i wykonawczych przepisów prawa celnego oraz zapewniających brak nieuzasadnionych opóźnień w zwolnieniu towarów wynikających z nałożenia takich sankcji.

2. Każda ze Stron powinna okresowo dokonywać przeglądu swoich ustawowych i wykonawczych przepisów prawa celnego oraz procedur celnych. Procedury celne stosuje się również w sposób przewidywalny, spójny i przejrzysty.

3. W celu usprawnienia metod pracy oraz zapewnienia niedyskryminacji, przejrzystości, efektywności, uczciwości i rozliczalności działań każda ze Stron:

a) w miarę możliwości upraszcza wymogi i formalności oraz dokonuje ich przeglądu w celu zapewnienia szybkiego zwolnienia i odprawy towarów; oraz

b) podejmuje działania na rzecz dalszego uproszczenia i standaryzacji danych i dokumentów wymaganych przez organy celne i inne agencje.

ARTYKUŁ 4.4

Zwolnienie towarów

1. Każda ze Stron przyjmuje lub utrzymuje procedury celne, które:

a) przewidują szybkie zwolnienie towarów w terminie nie dłuższym, niż jest to konieczne do zapewnienia zgodności z jej przepisami ustawowymi i wykonawczymi, oraz, w miarę możliwości, po przybyciu towarów;

b) umożliwiają uprzednie składanie i przetwarzanie drogą elektroniczną dokumentów oraz wszelkich innych wymaganych informacji przed przybyciem towarów, aby umożliwić zwolnienie towarów z chwilą przybycia;

c) umożliwiają zwolnienie towarów przed ostatecznym ustaleniem obowiązujących ceł, podatków, opłat i należności, jeżeli takiego ustalenia nie dokonano przed przybyciem, z chwilą przybycia lub możliwie szybko po przybyciu oraz pod warunkiem spełnienia wszystkich innych wymogów regulacyjnych. Warunkiem takiego zwolnienia może być wymaganie przez każdą ze Stron złożenia zabezpieczenia na kwotę jeszcze nieokreśloną w formie poręczenia, depozytu lub innego odpowiedniego instrumentu przewidzianego w jej przepisach ustawowych i wykonawczych. Kwota takiego zabezpieczenia nie może być wyższa od kwoty, której uiszczenia Strona wymaga z tytułu należności celnych, podatków, opłat i należności, które należy ostatecznie zapłacić w odniesieniu do towarów objętych zabezpieczeniem. Zabezpieczenie zostaje zwolnione, gdy nie jest już dłużej wymagane; oraz

d) umożliwiają zwolnienie towarów w punkcie przybycia, bez tymczasowego przeniesienia do magazynów lub innych obiektów, pod warunkiem że towary te w inny sposób kwalifikują się do zwolnienia.

2. W miarę możliwości każda ze Stron ogranicza do minimum dokumentację wymaganą do zwolnienia towarów.

3. Każda ze Stron dokłada starań, aby umożliwić szybkie zwolnienie towarów wymagających pilnej odprawy, w tym poza normalnymi godzinami pracy organów celnych i innych właściwych organów.

4. Każda ze Stron przyjmuje lub utrzymuje, w możliwym zakresie, procedury celne, w ramach których przewiduje się usprawnione zwolnienie niektórych przesyłek, przy jednoczesnym utrzymaniu odpowiedniej kontroli celnej, oraz które umożliwiają przedłożenie jednolitego dokumentu obejmującego wszystkie towary w przesyłce, w miarę możliwości drogą elektroniczną.

ARTYKUŁ 4.5

Łatwo psujące się towary

1. Do celów niniejszego artykułu „łatwo psujące się towary” oznaczają towary, które ulegają szybkiemu rozkładowi ze względu na swoje naturalne właściwości, zwłaszcza w przypadku braku odpowiednich warunków przechowywania.

2. Aby zapobiec możliwym do uniknięcia stratom lub zepsuciu łatwo psujących się towarów, każda ze Stron nadaje takim towarom odpowiedni priorytet przy planowaniu i przeprowadzaniu wszelkich badań, które mogą być wymagane.

3. W uzupełnieniu do postanowień art. 4.4 ust. 1 lit. a) (Zwolnienie towarów) oraz na wniosek przedsiębiorcy każda ze stron, w miarę możliwości i zgodne ze swoimi przepisami ustawowymi i wykonawczymi:

a) zapewnia odprawę celną przesyłki łatwo psujących się towarów poza godzinami pracy organów celnych i innych właściwych organów; oraz

b) zezwala na przemieszczanie przesyłek łatwo psujących się towarów do przedsiębiorcy i ich odprawę w jego pomieszczeniach.

ARTYKUŁ 4.6

Uproszczone procedury celne

Każda ze Stron przyjmuje lub utrzymuje środki umożliwiające przedsiębiorstwom handlowym lub podmiotom gospodarczym spełniającym kryteria określone w przepisach ustawowych i wykonawczych korzystanie z dalszego uproszczenia procedur celnych. Środki te mogą obejmować:

a) zgłoszenia celne obejmujące ograniczony zestaw danych lub dokumentów potwierdzających; lub

b) okresowe zgłoszenia celne w celu określenia i zapłaty należności celnych i podatków obejmujących wielokrotny przywóz w danym okresie, po zwolnieniu przywożonych towarów.

ARTYKUŁ 4.7

Tranzyt i przeładunek

1. Każda ze Stron zapewnia ułatwienie i skuteczną kontrolę operacji przeładunku i przemieszczania w ramach tranzytu przez jej terytorium.

2. Każda ze Stron zapewnia współpracę i koordynację pomiędzy wszystkimi zainteresowanymi organami i agencjami na swoim terytorium, tak by ułatwić ruch tranzytowy.

3. Pod warunkiem spełnienia wszystkich wymogów regulacyjnych każda ze Stron zezwala na przemieszczanie towarów przeznaczonych do przywozu, pod kontrolą organów celnych, z urzędu celnego wprowadzenia do innego urzędu celnego na jej terytorium, w którym towary zostałyby zwolnione lub odprawione.

ARTYKUŁ 4.8

Zarządzanie ryzykiem

1. Każda ze Stron przyjmuje lub utrzymuje system zarządzania ryzykiem w zakresie kontroli celnych.

2. Każda ze Stron projektuje i stosuje system zarządzania ryzykiem w sposób zapewniający uniknięcie arbitralnej lub nieuzasadnionej dyskryminacji lub ukrytego ograniczenia w handlu międzynarodowym.

3. Każda ze Stron koncentruje kontrolę celną i inne odpowiednie kontrole graniczne na przesyłkach wysokiego ryzyka oraz przyspiesza zwalnianie przesyłek niskiego ryzyka. Każda ze Stron może również wyrywkowo wybierać przesyłki do takich kontroli w ramach swojego systemu zarządzania ryzykiem.

4. Każda ze Stron zarządza ryzykiem w oparciu o ocenę ryzyka według odpowiednich kryteriów selektywności.

ARTYKUŁ 4.9

Audyt po odprawie celnej

1. Aby usprawnić procedurę zwolnienia towarów, każda ze Stron przyjmuje lub utrzymuje audyty po odprawie celnej w celu zapewnienia zgodności z ustawowymi i wykonawczymi przepisami prawa celnego oraz z innymi powiązanymi przepisami ustawowymi i wykonawczymi.

2. Każda ze Stron wybiera osobę lub przesyłkę do audytu po odprawie celnej w oparciu o analizę ryzyka, która może obejmować odpowiednie kryteria selektywności. Każda ze Stron prowadzi audyt po odprawie celnej w sposób przejrzysty. W przypadku objęcia konkretnej osoby procedurą audytu i otrzymania ostatecznych wyników Strona niezwłocznie powiadamia o wynikach osobę, której dokumenty poddano audytowi, informując ją przy tym o jej prawach i obowiązkach oraz uzasadniając wyniki.

3. Informacje uzyskane w ramach audytu po odprawie celnej mogą być wykorzystane w dalszych postępowaniach administracyjnych lub sądowych.

4. Strony w miarę możliwości wykorzystują wyniki audytu po odprawie celnej do celów zarządzania ryzykiem.

ARTYKUŁ 4.10

Upoważnieni przedsiębiorcy

1. Każda ze Stron utrzymuje program partnerstwa dla przedsiębiorców, którzy spełniają określone kryteria (zwanych dalej „upoważnionymi przedsiębiorcami").

2. Określone kryteria kwalifikowania się jako upoważniony przedsiębiorca są publikowane i dotyczą zgodności z wymogami określonymi w odpowiednich przepisach ustawowych i wykonawczych lub procedurach Stron. Kryteria te mogą obejmować:

a) odpowiednią dokumentację wykazującą zgodność z przepisami celnymi i innymi powiązanymi przepisami ustawowymi i wykonawczymi;

b) system zarządzania dokumentacją umożliwiający przeprowadzenie niezbędnych kontroli wewnętrznych;

c) wypłacalność, w tym, w stosownych przypadkach, zapewnienie wystarczającego zabezpieczenia lub gwarancji; oraz

d) bezpieczeństwo łańcucha dostaw.

3. Określone kryteria kwalifikowania się jako upoważniony przedsiębiorca nie są opracowywane ani stosowane w sposób umożliwiający lub powodujący arbitralną lub nieuzasadnioną dyskryminację między podmiotami gospodarczymi w przypadku tych samych warunków, a także umożliwiają udział MŚP.

4. Program upoważnionego przedsiębiorcy obejmuje konkretne korzyści dla upoważnionego przedsiębiorcy, na przykład:

a) niski wskaźnik kontroli fizycznych i badań, w stosownych przypadkach;

b) priorytetowe traktowanie w przypadku wyboru do kontroli;

c) szybkie zwalnianie, w stosownych przypadkach;

d) odroczenie płatności kwot należności celnych, podatków, opłat i należności;

e) korzystanie z zabezpieczenia generalnego lub zabezpieczenia ograniczonego;

f) jednolity dokument administracyjny w odniesieniu do całego przywozu lub wywozu w danym okresie; oraz

g) odprawę towarów w pomieszczeniach upoważnionego przedsiębiorcy lub innym miejscu zatwierdzonym przez organy celne.

5. Niezależnie od ust. 1–4 Strona może oferować korzyści, o których mowa w ust. 4, w ramach procedur celnych ogólnie dostępnych dla wszystkich podmiotów gospodarczych, w którym to przypadku Strona ta nie jest zobowiązana do ustanowienia odrębnego systemu dla upoważnionych przedsiębiorców.

6. Strony mogą wspierać współpracę między organami celnymi a innymi organami lub agencjami publicznymi na terytorium danej Strony w odniesieniu do programów upoważnionego przedsiębiorcy. Współpracę tę można osiągnąć między innymi poprzez ujednolicenie wymogów, ułatwienie dostępu do korzyści oraz zminimalizowanie zbędnego powielania.

ARTYKUŁ 4.11

Publikowanie i dostępność informacji

1. Każda ze Stron niezwłocznie publikuje, w niedyskryminujący i łatwo dostępny sposób oraz w miarę możliwości za pośrednictwem internetu, przepisy ustawowe, wykonawcze i procedury celne odnoszące się do wymogów w zakresie przywozu, wywozu i tranzytu towarów. Publikacja ta obejmuje:

a) procedury przywozowe, wywozowe i tranzytowe (w tym procedury obowiązujące w portach, portach lotniczych i innych punktach wprowadzenia) oraz wymagane formularze i dokumenty;

b) stosowane stawki celne i stawki wszelkiego rodzaju podatków od przywozu lub wywozu lub nakładane w związku z przywozem lub wywozem;

c) opłaty i należności nakładane przez agencje administracji publicznej lub na ich rzecz od przywozu, wywozu lub tranzytu lub w związku z przywozem, wywozem lub tranzytem;

d) przepisy dotyczące klasyfikacji lub wyceny produktów do celów celnych;

e) przepisy ustawowe, wykonawcze i administracyjne o zasięgu ogólnym dotyczące reguł pochodzenia;

f) ograniczenia lub zakazy przywozowe, wywozowe lub tranzytowe;

g) przepisy dotyczące sankcji za niedopełnienie formalności przywozowych, wywozowych lub tranzytowych;

h) procedury odwoławcze;

i) umowy lub części umów zawartych z jakimkolwiek krajem lub krajami odnoszące się do przywozu, wywozu lub tranzytu;

j) procedury dotyczące zarządzania kontyngentami taryfowymi;

k) godziny pracy urzędów celnych; oraz

l) odpowiednie zawiadomienia o charakterze administracyjnym.

2. Każda ze Stron podejmuje starania, aby opublikować nowe przepisy ustawowe i wykonawcze oraz procedury celne odnoszące się do wymogów w zakresie przywozu, wywozu i tranzytu towarów przed ich zastosowaniem, a także wszelkie zmiany i interpretacje takich przepisów i procedur.

3. W miarę możliwości każda ze Stron zapewnia rozsądny okres między publikacją nowych lub zmienionych przepisów ustawowych i wykonawczych, procedur celnych, opłat lub należności a ich wejściem w życie.

4. Każda ze Stron udostępnia i odpowiednio aktualizuje za pośrednictwem internetu następujące informacje:

a) opis swoich procedur przywozu, wywozu i tranzytu, w tym procedur odwoławczych, informujący o praktycznych działaniach niezbędnych do przywozu i wywozu oraz tranzytu;

b) formularze i dokumenty wymagane w przypadku przywozu na terytorium tej Strony, wywozu z tego terytorium lub tranzytu przez to terytorium; oraz

c) dane kontaktowe punktów informacyjnych.

5. Każda ze Stron, w zależności od swoich dostępnych zasobów, ustanawia lub utrzymuje punkt informacyjny w celu udzielenia w rozsądnym terminie odpowiedzi na zapytania administracji publicznej, przedsiębiorstw handlowych i innych zainteresowanych stron dotyczące spraw, o których mowa w ust. 1. Strona nie wymaga uiszczenia opłaty za udzielenie odpowiedzi na zapytania drugiej Strony.

ARTYKUŁ 4.12

Interpretacje indywidualne

1. Organ celny każdej ze Stron wydaje na rzecz wnioskodawcy interpretacje indywidualne, określając traktowanie, jakie ma być przyznane danym towarom, zgodnie ze swoimi przepisami ustawowymi i wykonawczymi. Takie interpretacje wydawane są na piśmie lub w formie elektronicznej w określonym terminie i zawierają wszelkie niezbędne informacje. Każda ze Stron zapewnia, aby interpretacja indywidualna mogła być wydana na rzecz wnioskodawcy drugiej Strony i stosowana przez niego na terytorium tej Strony.

2. Interpretacje indywidualne wydaje się w odniesieniu do:

a) klasyfikacji taryfowej towarów;

b) pochodzenia towarów; oraz

c) właściwej metody lub kryteriów, jakie należy stosować do ustalania wartości celnej towarów, oraz zastosowania tej metody lub tych kryteriów w ramach określonego stanu faktycznego, jeżeli jest to zgodne z przepisami ustawowymi i wykonawczymi Strony.

3. Interpretacje indywidualne są ważne przez okres co najmniej trzech lat od dnia ich wydania lub innego dnia, jeżeli został on określony w orzeczeniu. Strona wydająca może zmienić, uchylić lub unieważnić interpretację indywidualną tylko wówczas, gdy interpretacja została wydana na podstawie nieprawidłowych, niepełnych, fałszywych lub wprowadzających w błąd informacji lub jeśli nastąpiła zmiana przepisów, istotnych faktów lub okoliczności, na których oparto orzeczenie.

4. Strona może odmówić wydania interpretacji indywidualnej, jeżeli kwestia podniesiona we wniosku podlega kontroli administracyjnej lub sądowej lub jeżeli wniosek nie odnosi się do jakiegokolwiek zamierzonego wykorzystania interpretacji indywidualnej lub jakiegokolwiek zamierzonego zastosowania procedury celnej. Jeżeli Strona odmawia wydania interpretacji indywidualnej, niezwłocznie powiadamia o tym na piśmie wnioskodawcę, podając odpowiednie fakty oraz podstawę takiej decyzji.

5. Każda ze Stron publikuje co najmniej:

a) wymogi dotyczące stosowania interpretacji indywidualnej, w tym informacje, które należy dostarczyć oraz format;

b) termin wydawania interpretacji indywidualnej; oraz

c) okres obowiązywania interpretacji indywidualnej.

6. Jeżeli Strona uchyla, zmienia lub unieważnia interpretację indywidualną, przekazuje wnioskodawcy pisemne zawiadomienie, podając odpowiednie fakty oraz podstawę takiej decyzji. Strona może uchylić, zmienić lub unieważnić interpretację indywidualną z mocą wsteczną tylko wówczas, gdy interpretacja ta została wydana na podstawie niepełnych, nieprawidłowych, fałszywych lub wprowadzających w błąd informacji.

7. Wydana przez Stronę interpretacja indywidualna jest wiążąca dla tej Strony w odniesieniu do wnioskodawcy, który wystąpił o jej wydanie. Strona może postanowić, że interpretacja indywidualna jest wiążąca dla wnioskodawcy.

8. Każda ze Stron, na pisemny wniosek zainteresowanego, dokonuje przeglądu interpretacji indywidualnej lub decyzji o jej zmianie, uchyleniu lub unieważnieniu.

9. Każda ze Stron dokłada wszelkich starań, aby podać do wiadomości publicznej informacje dotyczące interpretacji indywidualnych, uwzględniając potrzebę ochrony informacji osobowych i poufnych informacji handlowych.

10. Każda ze Stron wydaje interpretację indywidualną niezwłocznie, zwykle w ciągu 150 dni od dnia otrzymania wszystkich niezbędnych informacji. Termin ten może zostać przedłużony, zgodnie z przepisami ustawowymi i wykonawczymi Strony, jeżeli potrzebny jest dodatkowy czas na zapewnienie, aby interpretacje indywidualne były wydawane w sposób prawidłowy i jednolity. W takim przypadku Strona informuje o uzasadnieniu i okresie przedłużenia terminu.

ARTYKUŁ 4.13

Agenci celni

W przepisach i procedurach celnych Stron nie można wymagać obowiązkowego korzystania z usług agentów celnych. Każda ze Stron powiadamia o swoich środkach dotyczących korzystania z usług agentów celnych oraz publikuje je. Każda ze Stron stosuje przejrzyste, niedyskryminujące i proporcjonalne zasady przy udzielaniu zezwoleń agentom celnym.

ARTYKUŁ 4.14

Ustalanie wartości celnej

1. Każda ze Stron ustala wartość celną towarów zgodnie z częścią I porozumienia w sprawie ustalania wartości celnej. W tym celu część 1 porozumienia w sprawie ustalania wartości celnej zostaje włączona do niniejszej Umowy i stanowi jej część, z uwzględnieniem niezbędnych zmian.

2. Strony współpracują na rzecz wypracowania wspólnego podejścia do kwestii dotyczących ustalania wartości celnej.

ARTYKUŁ 4.15

Inspekcje przedwysyłkowe

Strona nie wymaga obowiązkowego przeprowadzania inspekcji przedwysyłkowych zdefiniowanych w Porozumieniu WTO w sprawie inspekcji przedwysyłkowej.

ARTYKUŁ 4.16

Kontrola i odwołanie

1. Każda ze Stron zapewnia skuteczne, szybkie, niedyskryminujące i łatwo dostępne procedury, które gwarantują prawo do odwołania od czynności administracyjnych, interpretacji i decyzji organów celnych lub innych właściwych organów, które mają wpływ na przywóz lub wywóz towarów lub na przewożone towary.

2. Każda ze Stron zapewnia, aby każdej osobie, na rzecz której wydaje taką interpretację lub decyzję lub w stosunku do której podejmuje czynności administracyjne, miała dostęp do:

a) odwołania w postępowaniu administracyjnym do organu administracyjnego szczebla wyższego niż urzędnik lub urząd, który wydał daną interpretację lub decyzję lub który podjął dane czynności administracyjne, lub do organu niezależnego od takiego urzędnika lub urzędu, lub kontroli przez taki organ; lub

b) sądowego środka odwoławczego lub kontroli sądowej wobec takiej interpretacji, decyzji lub czynności administracyjnej.

3. Każda ze Stron zapewnia, aby w przypadku gdy decyzja w sprawie odwołania lub kontroli na podstawie ust. 2 lit. a) nie została wydana w terminie przewidzianym w jej przepisach ustawowych i wykonawczych lub nie została wydana bez zbędnej zwłoki, skarżący miał prawo do dalszego odwołania się lub kontroli na drodze administracyjnej lub sądowej, lub do jakiegokolwiek innego środka zaskarżenia przed organem sądowym zgodnie z przepisami ustawowymi i wykonawczymi danej Strony.

4. Każda ze Stron zapewnia, aby skarżący otrzymał uzasadnienie decyzji administracyjnej w formie pisemnej, w tym drogą elektroniczną, tak aby umożliwić mu skorzystanie, w stosownych przypadkach, z procedur odwoławczych lub kontrolnych.

ARTYKUŁ 4.17

Zaangażowanie we współpracę ze środowiskiem biznesu

1. Mając na uwadze konieczność przeprowadzania w odpowiednim czasie regularnych konsultacji z przedstawicielami sektora handlu na temat wniosków prawodawczych oraz ogólnych procedur dotyczących ułatwień celnych i handlowych, administracja celna każdej ze Stron przeprowadza konsultacje ze środowiskiem biznesu tej Strony.

2. Każda ze Stron zapewnia, w miarę możliwości, aby jej cła i związane z nimi wymogi oraz procedury nadal odpowiadały na potrzeby środowiska biznesu, były zgodne z ogólnie przyjętymi najlepszymi praktykami i w jak najmniejszym stopniu ograniczały wymianę handlową.

ARTYKUŁ 4.18

Wspólny Komitet Współpracy Celnej

1. Niniejszy artykuł uzupełnia i doprecyzowuje art. 24.4 (Specjalne komitety).

2. Wspólny Komitet Współpracy Celnej, w odniesieniu do rozdziałów i postanowień, które wchodzą w zakres jego kompetencji zgodnie z art. 24.4 ust. 1 (Specjalne komitety), z wyjątkiem rozdziału 3 (Reguły pochodzenia i procedury dotyczące pochodzenia), pełni następujące funkcje:

a) określanie obszarów wymagających poprawy w wykonaniu i funkcjonowaniu; oraz

b) poszukiwanie odpowiednich sposobów i metod pozwalających na wypracowanie wspólnie uzgodnionych rozwiązań w odniesieniu do wszelkich kwestii, które mogą się pojawić.

3. Wspólny Komitet Współpracy Celnej może przyjmować decyzje dotyczące dziedzin, o których mowa w art. 4.2 ust. 2 (Współpraca celna i wzajemna pomoc administracyjna), w tym gdy uzna to za konieczne do celów wykonania postanowień ust. 2 lit. d) i f) tego artykułu.

ROZDZIAŁ 5

ŚRODKI OCHRONY HANDLU

SEKCJA A

POSTANOWIENIA OGÓLNE

ARTYKUŁ 5.1

Brak zastosowania preferencyjnych reguł pochodzenia

Do celów sekcji B (Cła antydumpingowe i wyrównawcze) oraz C (Ogólne środki ochronne) nie mają zastosowania preferencyjne reguły pochodzenia przewidziane w rozdziale 3 (Reguły pochodzenia i procedury dotyczące pochodzenia).

ARTYKUŁ 5.2

Brak zastosowania mechanizmu rozstrzygania sporów

Rozdział 26 (Rozstrzyganie sporów) nie ma zastosowania do sekcji B (Cła antydumpingowe i wyrównawcze) oraz C (Ogólne środki ochronne) niniejszego rozdziału.

SEKCJA B

CŁA ANTYDUMPINGOWE I WYRÓWNAWCZE

ARTYKUŁ 5.3

Przejrzystość

1. Środki ochrony handlu powinny być stosowane w pełnej zgodności z odpowiednimi wymogami WTO i w oparciu o sprawiedliwy i przejrzysty system.

2. Bez uszczerbku dla art. 6.5 porozumienia antydumpingowego i art. 12.4 porozumienia SCM każda ze Stron zapewnia, tak szybko jak to możliwe po wprowadzeniu tymczasowych środków oraz przed dokonaniem ostatecznych ustaleń, pełne i właściwe ujawnienie wszystkich istotnych faktów i ustaleń będących podstawą decyzji o zastosowaniu ostatecznych środków antydumpingowych. Ujawnienia ustaleń dokonuje się w formie pisemnej i zapewnia się wszystkim zainteresowanym stronom odpowiedni czas na przedstawienie uwag.

3. Każdej zainteresowanej stronie zapewnia się możliwość bycia wysłuchaną w ramach postępowania wyjaśniającego dotyczącego środków ochrony handlu, aby mogła wyrazić swoją opinię, pod warunkiem że nie spowoduje to niepotrzebnego opóźnienia w prowadzeniu postępowania wyjaśniającego.

ARTYKUŁ 5.4

Uwzględnienie interesu publicznego

1. Strona może powstrzymać się od stosowania środków antydumpingowych lub wyrównawczych w odniesieniu do towarów pochodzących z terytorium drugiej Strony, jeżeli na podstawie informacji udostępnionych w toku postępowania wyjaśniającego, zgodnie z wymogami wynikającymi z przepisów ustawowych i wykonawczych danej Strony, można stwierdzić, że zastosowanie takich środków nie byłoby w interesie publicznym.

2. Przy dokonywaniu ostatecznych ustaleń w sprawie nałożenia ceł każda ze Stron, zgodnie ze swoimi przepisami ustawowymi i wykonawczymi, uwzględnia informacje dostarczone przez odpowiednie zainteresowane strony, które mogą obejmować przemysł krajowy, importerów i ich reprezentatywne zrzeszenia, reprezentatywnych użytkowników i reprezentatywne organizacje konsumenckie.

ARTYKUŁ 5.5

Zasada niższego cła

Jeżeli Strona nakłada cło antydumpingowe na towary drugiej Strony, kwota takiego cła nie przekracza marginesu dumpingu. Jeżeli cło niższe od marginesu dumpingu jest wystarczające do usunięcia szkody dla przemysłu krajowego, Strona przyjmuje takie mniejsze cło zgodnie ze swoimi przepisami ustawowymi i wykonawczymi.

SEKCJA C

OGÓLNE ŚRODKI OCHRONNE

ARTYKUŁ 5.6

Przejrzystość

1. Na wniosek drugiej Strony Strona wszczynająca postępowanie wyjaśniające w sprawie ogólnych środków ochronnych lub zamierzająca zastosować ogólne środki ochronne przedkłada niezwłocznie pisemne powiadomienie dotyczące wszelkich istotnych informacji leżących u podstaw wszczęcia postępowania wyjaśniającego w sprawie ogólnych środków ochronnych lub wprowadzenia ogólnych środków ochronnych, w tym, we właściwych przypadkach, informacji na temat tymczasowych ustaleń. Pozostaje to bez uszczerbku dla art. 3 ust. 2 Porozumienia w sprawie środków ochronnych.

2. Wprowadzając ogólne środki ochronne, każda ze Stron stara się to czynić w sposób wpływający w jak najmniejszym stopniu na handel między Stronami.

3. Do celów ust. 2, jeżeli Strona uzna, że spełnione są wymogi prawne wprowadzenia ostatecznych środków ochronnych, Strona zamierzająca zastosować te środki powiadamia o tym drugą Stronę i dokłada wszelkich starań, aby zapewnić odpowiednią możliwość przeprowadzenia takich uprzednich konsultacji z tą Stroną w celu przejrzenia informacji dostarczonych na podstawie ust. 1 i wymiany poglądów na temat proponowanych środków przed przyjęciem ostatecznej decyzji.

SEKCJA D

DWUSTRONNE ŚRODKI OCHRONNE

ARTYKUŁ 5.7

Definicje

Do celów niniejszej sekcji stosuje się następujące definicje:

a) „dwustronny środek ochronny” oznacza środek opisany w art. 5.8 (Stosowanie dwustronnych środków ochronnych);

b) „przemysł krajowy” oznacza, w odniesieniu do towarów przywożonych, wszystkich producentów produktów podobnych lub bezpośrednio konkurencyjnych działających na terytorium danej Strony lub producentów, których łączna produkcja towarów podobnych lub bezpośrednio konkurencyjnych stanowi znaczną część produkcji wewnętrznej tych towarów ogółem;

c) „poważne pogorszenie” oznacza istotne trudności w sektorze gospodarki wytwarzającym produkty podobne lub bezpośrednio konkurencyjne;

d) „poważna szkoda” oznacza istotne ogólne osłabienie pozycji przemysłu krajowego;

e) „groźba poważnego pogorszenia” oznacza poważne pogorszenie sytuacji, które, w oparciu o fakty, a nie jedynie o przypuszczenia, domysły lub odległą możliwość, jest wyraźnie nieuchronne;

f) „groźba poważnej szkody” oznacza poważną szkodę, której powstanie, w oparciu o fakty, a nie jedynie o przypuszczenia, domysły lub odległą możliwość, jest wyraźnie nieuchronne; oraz

g) „okres przejściowy” oznacza okres siedmiu lat obowiązujący od dnia wejścia w życie niniejszej Umowy.

ARTYKUŁ 5.8

Stosowanie dwustronnych środków ochronnych

1. Bez uszczerbku dla praw i obowiązków Stron wynikających z sekcji C (Ogólne środki ochronne), jeżeli w wyniku obniżenia lub zniesienia ceł na mocy niniejszej Umowy jakikolwiek towar pochodzący z terytorium Strony jest przedmiotem przywozu na terytorium drugiej Strony w tak bardzo zwiększonych ilościach – w ujęciu bezwzględnym lub względnym, w stosunku do produkcji wewnętrznej – oraz na takich warunkach, że wyrządza poważną szkodę lub grozi wyrządzeniem poważnej szkody przemysłowi krajowemu drugiej Strony, druga Strona może, wyłącznie podczas okresu przejściowego, wprowadzić dwustronne środki ochronne zgodnie z warunkami i procedurami ustanowionymi w niniejszej sekcji.

2. Dwustronne środki ochronne stosowane na podstawie z ust. 1 mogą polegać wyłącznie na:

a) wstrzymaniu dalszych obniżek stawki celnej stosowanej wobec danego towaru zgodnie z rozdziałem 2 (Traktowanie narodowe i dostęp towarów do rynku); lub

b) zwiększeniu stawki celnej stosowanej wobec danego towaru do poziomu, który nie przekracza mniejszej z następujących wartości:

(i) stawka celna stosowana względem kraju najbardziej uprzywilejowanego obowiązująca w dniu zastosowania dwustronnego środka ochronnego; lub

(ii) stawka celna stosowana względem kraju najbardziej uprzywilejowanego obowiązująca w dniu bezpośrednio poprzedzającym dzień wejścia w życie niniejszej Umowy.

ARTYKUŁ 5.9

Normy dotyczące dwustronnych środków ochronnych

1. Dwustronnych środków ochronnych nie stosuje się:

a) poza zakresem koniecznym, by zapobiec lub zaradzić poważnej szkodzie dla przemysłu krajowego albo groźbie takiej poważnej szkody lub poważnemu pogorszeniu sytuacji gospodarczej regionu lub regionów najbardziej oddalonych albo groźbie wystąpienia takiego poważnego pogorszenia, i dłużej niż przez okres do tego konieczny;

b) przez okres przekraczający dwa lata; ani

c) po upływie okresu przejściowego.

2. Okres, o którym mowa w ust. 1 lit. b), można przedłużyć o kolejny rok, pod warunkiem że:

a) prowadzące dochodzenie właściwe organy Strony dokonującej przywozu stwierdzą, zgodnie z procedurami określonymi w podsekcji 1 (Przepisy proceduralne mające zastosowanie do dwustronnych środków ochronnych), że dalsze obowiązywanie danego środka jest konieczne, by zapobiec lub zaradzić poważnej szkodzie dla przemysłu krajowego albo groźbie takiej poważnej szkody lub poważnemu pogorszeniu sytuacji gospodarczej regionu lub regionów najbardziej oddalonych albo groźbie takiego poważnego pogorszenia; oraz

b) istnieją dowody na istnienie procesu dostosowania w przemyśle krajowym, przy czym całkowity okres stosowania środka ochronnego, obejmujący pierwotny okres stosowania i ewentualne jego przedłużenia, nie przekracza trzech lat.

3. Gdy Strona zakończy stosowanie dwustronnego środka ochronnego, stawka celna jest równa stawce, która zgodnie z załącznikiem 2-A (Harmonogramy znoszenia ceł) obowiązywałaby w odniesieniu do danego towaru.

4. Żadnego dwustronnego środka ochronnego nie stosuje się do przywozu konkretnego towaru Strony, który był już przedmiotem dwustronnego środka ochronnego przez okres równy połowie okresu stosowania poprzedniego dwustronnego środka ochronnego.

5. Strona nie stosuje jednocześnie w odniesieniu do tego samego towaru:

a) dwustronnego środka ochronnego, tymczasowego dwustronnego środka ochronnego lub środka ochronnego w odniesieniu do regionów najbardziej oddalonych na mocy niniejszej Umowy; oraz

b) środka na mocy art. XIX GATT 1994 oraz Porozumienia w sprawie środków ochronnych.

ARTYKUŁ 5.10

Tymczasowe dwustronne środki ochronne

1. W okolicznościach krytycznych, w przypadku gdy opóźnienie mogłoby spowodować trudną do naprawienia szkodę, Strona może zastosować tymczasowy dwustronny środek ochronny, zgodnie ze wstępnym ustaleniem, że istnieje wyraźny dowód wskazujący na wzrost przywozu towaru pochodzącego z terytorium drugiej Strony w wyniku obniżenia lub zniesienia ceł na mocy niniejszej Umowy oraz że taki przywóz wyrządził lub grozi wyrządzeniem poważnej szkody przemysłowi krajowemu lub spowodował lub groził spowodowaniem poważnego pogorszenia sytuacji gospodarczej regionu lub regionów najbardziej oddalonych.

2. Okres obowiązywania każdego tymczasowego dwustronnego środka ochronnego nie może przekraczać 200 dni. W tym okresie Strona przestrzega odpowiednich przepisów proceduralnych określonych w podsekcji 1 (Przepisy proceduralne mające zastosowanie do dwustronnych środków ochronnych).

3. Cło nałożone w wyniku tymczasowego dwustronnego środka ochronnego podlega niezwłocznemu zwrotowi, w przypadku gdy po przeprowadzeniu dochodzenia, o którym mowa w podsekcji 1 (Przepisy proceduralne mające zastosowanie do dwustronnych środków ochronnych), nie stwierdzi się, że wzrost przywozu towaru objętego tymczasowym dwustronnym środkiem ochronnym wyrządził lub groził wyrządzeniem poważnej szkody przemysłowi krajowemu lub spowodował lub groził spowodowaniem poważnego pogorszenia sytuacji gospodarczej regionu lub regionów najbardziej oddalonych.

4. Czas obowiązywania każdego tymczasowego dwustronnego środka ochronnego liczy się jako część okresu, o którym mowa w art. 5.9 ust. 1 lit. b) (Normy dotyczące dwustronnych środków ochronnych).

5. Strona stosująca tymczasowy dwustronny środek ochronny bezzwłocznie informuje drugą Stronę o zastosowaniu takich tymczasowych dwustronnych środków ochronnych.

6. Na wniosek drugiej Strony przeprowadza się konsultacje niezwłocznie po zastosowaniu tymczasowego dwustronnego środka ochronnego.

ARTYKUŁ 5.11

Regiony najbardziej oddalone

1. W przypadku gdy jakikolwiek produkt pochodzący z terytorium Nowej Zelandii jest bezpośrednio przywożony na terytorium jednego lub kilku regionów najbardziej oddalonych[1] Unii w tak dużych ilościach oraz na takich warunkach, że powoduje poważne pogorszenie sytuacji gospodarczej najbardziej oddalonego regionu lub regionów lub grozi spowodowaniem takiego poważnego pogorszenia, Unia Europejska, po przeanalizowaniu alternatywnych rozwiązań, może w drodze wyjątku zastosować dwustronne środki ochronne ograniczone do terytorium danego regionu lub regionów.

[1] W dniu wejścia w życie niniejszej Umowy regionami najbardziej oddalonymi Unii Europejskiej są: Gwadelupa, Gujana Francuska, Martynika, Reunion, Majotta, Saint Martin, Azory, Madera i Wyspy Kanaryjskie. Niniejszy artykuł stosuje się również do kraju lub terytorium zamorskiego, które zmienią swój status na region najbardziej oddalony na podstawie decyzji Rady Europejskiej zgodnie z procedurą określoną w art. 355 ust. 6 TFUE, od dnia przyjęcia tej decyzji. W przypadku gdy region najbardziej oddalony Unii zmienia swój status zgodnie z tą samą procedurą, niniejszy artykuł przestaje mieć zastosowanie z chwilą podjęcia przez Radę Europejską odpowiedniej decyzji. Unia powiadamia Nową Zelandię o wszelkich zmianach dotyczących terytoriów uznawanych za regiony najbardziej oddalone Unii.

2. Do celów ust. 1 ustalenie poważnego pogorszenia sytuacji opiera się na obiektywnych czynnikach, w tym na następujących elementach:

a) wzrost wielkości przywozu w ujęciu bezwzględnym lub względnym w stosunku do produkcji wewnętrznej i przywozu z innych źródeł; oraz

b) wpływ takiego przywozu na sytuację danej branży lub sektora gospodarki, w tym na poziom sprzedaży, produkcję, sytuację finansową i zatrudnienie;

3. Bez uszczerbku dla ust. 1 niniejszą sekcję stosuje się odpowiednio do wszelkich środków ochronnych przyjętych na mocy niniejszego artykułu.

ARTYKUŁ 5.12

Wyrównanie i zawieszenie koncesji

1. Nie później niż 30 dni od dnia zastosowania dwustronnego środka ochronnego Strona stosująca taki środek oferuje możliwość przeprowadzenia konsultacji z drugą Stroną, aby wspólnie uzgodnić odpowiednie wyrównanie z tytułu liberalizacji handlu w formie koncesji wywierających zasadniczo równoważne skutki handlowe.

2. Jeżeli konsultacje, o których mowa w ust. 1, nie doprowadzą w terminie 30 dni od ich rozpoczęcia do porozumienia w sprawie wyrównania dotyczącego liberalizacji handlu, Strona, do której towaru pochodzącego stosuje się środek ochronny, może zawiesić stosowanie koncesji wywierających zasadniczo równoważne skutki handlowe względem Strony stosującej dwustronny środek ochronny.

3. Obowiązek zapewnienia wyrównania na podstawie ust. 1 oraz prawo do zawieszenia koncesji na podstawie ust. 2 mają zastosowanie wyłącznie w okresie, w którym dwustronny środek ochronny jest utrzymywany.

4. Niezależnie od postanowień ust. 3 prawa do zawieszenia, o którym mowa w tym ustępie, nie wykonuje się podczas pierwszych 24 miesięcy obowiązywania dwustronnego środka ochronnego, pod warunkiem, że środek ochronny zastosowano w następstwie bezwzględnego wzrostu przywozu i że taki środek ochronny jest zgodny z niniejszą Umową.

PODSEKCJA 1

Przepisy proceduralne mające zastosowanie do dwustronnych środków ochronnych

ARTYKUŁ 5.13

Prawo właściwe

Niniejsza podsekcja ma zastosowanie do dwustronnych środków ochronnych objętych sekcją D (Dwustronne środki ochronne) i stosowanych przez właściwy organ Strony prowadzący dochodzenie. W przypadkach nieobjętych niniejszą podsekcją właściwy organ prowadzący dochodzenie stosuje przepisy ustanowione na mocy przepisów wewnętrznych, pod warunkiem że przepisy te są zgodne z postanowieniami niniejszej sekcji.

ARTYKUŁ 5.14

Procedury dochodzeniowe

1. Strona stosuje dwustronny środek ochronny dopiero po tym, jak właściwe organy przeprowadzą dochodzenie zgodnie z art. 3 i art. 4 ust. 2 lit. a) i c) Porozumienia w sprawie środków ochronnych. W związku z tym art. 3 i art. 4 ust. 2 lit. a) i c) Porozumienia w sprawie środków ochronnych zostają włączone do niniejszej Umowy i stanowią jej część, z uwzględnieniem niezbędnych zmian.

2. Aby zastosować dwustronny środek ochronny, właściwy organ dochodzeniowy wykazuje na podstawie obiektywnych dowodów istnienie związku przyczynowego między wzrostem przywozu danego produktu a poważną szkodą lub groźbą poważnej szkody. Oprócz zwiększonego przywozu właściwy organ prowadzący dochodzenie bada również inne znane czynniki, aby sprawdzić czy nie przypisano temu przywozowi ewentualnej szkody spowodowanej innymi czynnikami.

3. We wszystkich przypadkach dochodzenie zostaje zakończone w terminie jednego roku od dnia jego wszczęcia.

ARTYKUŁ 5.15

Powiadamianie i konsultacje

1. Strona niezwłocznie powiadamia drugą Stronę na piśmie o tym, że:

a) wszczyna dochodzenie w sprawie dwustronnych środków ochronnych na podstawie niniejszego rozdziału;

b) stwierdza, że wzrost przywozu spowodował poważną szkodę lub poważne pogorszenie sytuacji gospodarczej regionów najbardziej oddalonych lub grozi spowodowaniem takiej poważnej szkody lub poważnego pogorszenia.

c) podejmuje decyzję o zastosowaniu lub przedłużeniu tymczasowego dwustronnego środka ochronnego; lub

d) podejmuje decyzję o zmianie uprzednio przyjętego dwustronnego środka ochronnego.

2. Strona dostarcza drugiej Stronie kopię publicznie dostępnej wersji skargi i sprawozdania sporządzonego przez jej właściwe organy prowadzące dochodzenie, które są wymagane zgodnie z art. 3 Porozumienia w sprawie środków ochronnych.

3. W przypadku gdy Strona powiadamia drugą Stronę zgodnie z ust. 1 lit. c) o zastosowaniu lub przedłużeniu dwustronnego środka ochronnego, Strona ta przedstawia w swoim powiadomieniu wszystkie istotne informacje, które obejmują:

a) dowody wskazujące na to, że w wyniku obniżenia lub zniesienia ceł na mocy niniejszej Umowy wzrost przywozu towaru pochodzącego z terytorium drugiej Strony wyrządził poważną szkodę przemysłowi krajowemu lub spowodował poważne pogorszenie sytuacji gospodarczej regionu lub regionów najbardziej oddalonych albo grozi wyrządzeniem takiej poważnej szkody lub spowodowaniem takiego poważnego pogorszenia;

b) dokładny opis towaru podlegającego dwustronnemu środkowi ochronnemu oraz jego pozycję lub podpozycję taryfową Systemu Zharmonizowanego, na której oparty jest załącznik 2-A (Harmonogram znoszenia ceł);

c) dokładny opis dwustronnego środka ochronnego;

d) datę rozpoczęcia stosowania dwustronnego środka ochronnego, przewidziany okres stosowania tego środka oraz, w stosownych przypadkach, harmonogram stopniowej liberalizacji tego środka; oraz

e) w przypadku przedłużenia stosowania dwustronnego środka ochronnego – dowody na to, że dany przemysł krajowy się dostosowuje.

4. Na wniosek Strony, której towar jest przedmiotem postępowania w sprawie dwustronnych środków ochronnych na podstawie niniejszego rozdziału, Strona prowadząca to postępowanie zapewnia odpowiednią możliwość przeprowadzenia konsultacji ze Stroną występującą z wnioskiem przed podjęciem ostatecznej decyzji o zastosowaniu środków ochronnych w celu dokonania przeglądu powiadomienia, o którym mowa w ust. 1, lub jakiegokolwiek publicznego zawiadomienia lub sprawozdania wydanego przez właściwy organ prowadzący dochodzenie w związku z postępowaniem oraz wymiany poglądów na temat proponowanego środka i osiągnięcia porozumienia w sprawie wyrównań, o których mowa w art. 5.12 (Wyrównanie i zawieszenie koncesji).

ROZDZIAŁ 6

ŚRODKI SANITARNE I FITOSANITARNE

ARTYKUŁ 6.1

Cele i postanowienia ogólne

1. Celem niniejszego rozdziału jest:

a) ochrona zdrowia ludzi, zwierząt i roślin na odpowiednich terytoriach Stron, przy jednoczesnym ułatwianiu handlu między nimi;

b) zapewnienie, aby środki sanitarne i fitosanitarne Stron nie tworzyły zbędnych barier w handlu;

c) ułatwienie wykonania porozumienia SPS, norm międzynarodowych i powiązanych tekstów, w szczególności dotyczących regionalizacji i równoważności;

d) utrzymywanie współpracy w ramach międzynarodowych jednostek normalizacyjnych;

e) propagowanie przejrzystości i zrozumienia w zakresie stosowania środków sanitarnych i fitosanitarnych każdej ze Stron;

f) zacieśnienie współpracy między Stronami i uznanie wspólnych celów Stron w zakresie zwalczania nabytej oporności na środki przeciwdrobnoustrojowe; oraz

g) usprawnienie komunikacji, zacieśnienie współpracy i rozstrzyganie sporów w kwestiach sanitarnych i fitosanitarnych, które mogą wpływać na handel między Stronami.

2. W odniesieniu do porozumienia SPS Strony przypominają w szczególności:

a) zasadę, zgodnie z którą środki sanitarne i fitosanitarne Strony opierają się na ocenie ryzyka zgodnie z art. 5 oraz zgodnie z innymi istotnymi postanowieniami porozumienia SPS; oraz

b) koncepcję tymczasowych środków sanitarnych i fitosanitarnych.

ARTYKUŁ 6.2

Zakres

1. Strony potwierdzają swoje odpowiednie prawa i obowiązki wynikające z umowy sanitarnej.

2. Z zastrzeżeniem ust. 3 niniejszy rozdział ma zastosowanie do:

a) środków sanitarnych i fitosanitarnych Strony, które mogą wpływać na handel między Stronami; oraz

b) współpracy w zakresie nabytej oporności na środki przeciwdrobnoustrojowe.

3. Niniejszy rozdział nie ma zastosowania do środków Strony ani kwestii objętych umową sanitarną.

ARTYKUŁ 6.3

Definicje

Do celów niniejszego rozdziału stosuje się następujące definicje:

a) definicje zawarte w załączniku A do porozumienia SPS;

b) definicje przyjęte pod auspicjami Komisji Codex Alimentarius;

c) definicje przyjęte pod auspicjami Światowej Organizacji Zdrowia Zwierząt (zwanej dalej „WOAH”);

d) definicje przyjęte pod auspicjami Międzynarodowej konwencji ochrony roślin (zwanej dalej „IPPC”);

e) „właściwy organ” oznacza organ rządowy wymieniony w załączniku 6-A (Właściwe organy) i obejmuje odpowiednie krajowe organizacje ochrony roślin; oraz

f) „kontrola przywozu” oznacza ocenę, która może obejmować inspekcję, badanie, kontrolę wyrywkową, przegląd dokumentacji, testy lub procedury, w tym laboratoryjne, organoleptyczne lub identyfikacyjne, przeprowadzane na granicy Strony dokonującej przywozu przez właściwy organ Strony dokonującej przywozu, aby ustalić, czy przesyłka spełnia wymogi sanitarne i fitosanitarne Strony dokonującej przywozu.

ARTYKUŁ 6.4

Szczególne warunki związane ze zdrowiem roślin

1. Zgodnie ze stosownymi normami uzgodnionymi w ramach IPPC Strony wymieniają informacje na temat statusu obecności agrofagów na ich odpowiednich terytoriach. Na wniosek Strony druga Strona przekazuje uzasadnienie dla klasyfikacji agrofagów i powiązanych środków fitosanitarnych.

2. W odniesieniu do klasyfikacji agrofagów każda ze Stron ustanawia i aktualizuje wykaz objętych przepisami agrofagów roślin i produktów roślinnych, które to agrofagi stanowią potencjalne zagrożenie o charakterze fitosanitarnym. Wykaz ten zawiera:

a) agrofagi kwarantannowe, które nie występują w żadnej części jej terytorium;

b) agrofagi kwarantannowe, które występują, lecz nie są szeroko rozpowszechnione i są pod urzędową kontrolą;

c) agrofagi kwarantannowe dla strefy chronionej; oraz

d) w stosownych przypadkach objęte przepisami agrofagi niekwarantannowe.

3. Każda ze Stron ogranicza swoje wymagania przywozowe dotyczące roślin i produktów roślinnych do wymogów niezbędnych do złagodzenia ryzyka wprowadzenia objętych przepisami agrofagów. Wymagania przywozowe mające na celu złagodzenie ryzyka ze strony agrofagów kwarantannowych dla strefy chronionej nie mają zastosowania, chyba że wiadomo, że miejsce przeznaczenia jakichkolwiek roślin lub produktów roślinnych znajduje się w strefie chronionej.

4. Kontrola przeprowadzana przed wywozem przez krajową organizację ochrony roślin Strony dokonującej przywozu nie powinna być wymagana przez Stronę dokonującą przywozu, jeżeli kontrola roślin lub produktów roślinnych wchodzi w zakres obowiązków krajowej organizacji ochrony roślin Strony dokonującej wywozu.

ARTYKUŁ 6.5

Uznawanie niewystępowania agrofaga

W przypadku określenia regionalizacji w odniesieniu do obszaru wolnego od agrofaga, miejsca produkcji wolnego od agrofaga, punktu produkcji wolnego od agrofaga lub strefy chronionej w sektorze roślin i produktów roślinnych:

a) Strony uznają pojęcia obszarów wolnych od agrofaga, miejsc produkcji wolnych od agrofaga oraz punktów produkcji wolnych od agrofaga określone w odpowiednich Międzynarodowych Standardach dla Środków Fitosanitarnych opracowanych w ramach IPPC („ISPM”);

b) Strony wzajemnie uznają swoje:

   (i) obszary wolne od agrofaga, miejsca produkcji wolne od agrofaga i punkty produkcji wolne od agrofaga; oraz

(ii) kontrole urzędowe ustanawiania i utrzymywania obszarów wolnych od agrofaga, miejsc produkcji wolnych od agrofaga i punktów produkcji wolnych od agrofaga;

c) Nowa Zelandia uznaje koncepcję stref chronionych na terytorium Unii za równoważną z obszarem wolnym od agrofaga, jak określono w IPPC ISPM 4 („Wymogi dotyczące ustanawiania obszarów wolnych od agrofaga”);

d) Na wniosek Strony dokonującej przywozu Strona dokonująca wywozu określa obszary wolne od agrofaga, miejsca produkcji wolne od agrofaga, punkty produkcji wolne od agrofaga i strefy chronione oraz, na wniosek Strony dokonującej przywozu, przedstawia pełne wyjaśnienie i dane potwierdzające zgodnie z odpowiednimi ISPM lub uznane za odpowiednie z innych względów; oraz

e) Komitet ds. Handlu może przyjąć decyzję o zmianie załącznika 6-B (Warunki regionalne dotyczące roślin i produktów roślinnych) w celu określenia wszelkich innych kwestii, które mogą dotyczyć regionalizacji, lub w celu określenia wszelkich odpowiednich szczególnych warunków opartych na analizie ryzyka.

ARTYKUŁ 6.6

Równoważność

1. Strony uznają, że uznawanie równoważności jest ważnym środkiem ułatwiania handlu.

2. Przy ustalaniu równoważności konkretnego środka SPS, grupy środków lub na poziomie całego systemu, każda ze Stron uwzględnia odpowiednie wytyczne Komitetu WTO ds. Środków Sanitarnych i Fitosanitarnych (zwanego dalej „Komitetem SPS WTO") oraz międzynarodowe normy, wytyczne i zalecenia. Komitet ds. Handlu może przyjąć decyzję w sprawie określenia dalszych wytycznych i procedur służących określeniu, uznaniu i utrzymaniu równoważności w załączniku 6-C (Uznawanie równoważności środków sanitarnych i fitosanitarnych).

3. Na wniosek Strony dokonującej wywozu Strona dokonująca przywozu wyjaśnia w rozsądnym terminie cel i podaje uzasadnienie jej środka sanitarnego lub fitosanitarnego oraz jasno określa ryzyko, któremu ma przeciwdziałać ten środek.

4. Strona dokonująca przywozu uznaje równoważność środka sanitarnego lub fitosanitarnego, jeżeli Strona dokonująca wywozu obiektywnie wykaże, że jej środek sanitarny lub fitosanitarny prowadzi do osiągnięcia odpowiedniego poziomu ochrony Strony dokonującej przywozu w odniesieniu do zdrowia ludzi, zwierząt lub roślin.

5. Jeżeli ocena równoważności nie skutkuje ustaleniem równoważności przez Stronę dokonującą przywozu, Strona dokonująca przywozu przekazuje Stronie dokonującej wywozu uzasadnienie swojej decyzji.

6. Bez uszczerbku dla art. 6.8 ust. 6 (Certyfikacja) Komitet ds. Handlu może przyjąć decyzję o zmianie załącznika 6-C (Uznawanie równoważności środków sanitarnych i fitosanitarnych) w celu:

a) określenia rodzajów towaru Strony dokonującej wywozu, które Strona dokonująca przywozu uznaje za objęte środkiem sanitarnym lub fitosanitarnym równoważnym jej własnemu, lub określenia kontroli urzędowych Strony dokonującej wywozu, które Strona dokonująca przywozu uznaje za równoważne swoim własnym; oraz

b) określenia wszelkich odpowiednich szczególnych warunków opartych na analizie ryzyka lub uzgodnionego statusu agrofaga lub choroby.

7. Jeżeli Strona zmienia środek sanitarny lub fitosanitarny w sposób, który jej zdaniem nie ma wpływu na ustalenie równoważności określone w niniejszym rozdziale, ustalenie to ma zastosowanie do najnowszej wersji odpowiedniego przepisu ustawowego lub wykonawczego zmieniającego środek sanitarny lub fitosanitarny.

8. Jeżeli Strona uzna, że ma to wpływ na wcześniejsze ustalenie równoważności, powiadamia o tym drugą Stronę.

9. Jeżeli Strona dokonująca przywozu zmieni środek sanitarny lub fitosanitarny i uzna, że może to mieć wpływ na ustalenie równoważności określone w niniejszym rozdziale, wówczas:

a) obiektywnie rozważa, czy poprzednie ustalenie nie jest już wystarczające, aby osiągnąć odpowiedni poziom ochrony; oraz

b) konsultuje się ze Stroną dokonującą wywozu, a następnie decyduje, czy ustalenie może zostać utrzymane przy spełnieniu jakichkolwiek szczególnych warunków lub bez nich.

ARTYKUŁ 6.7

Warunki handlowe i procedury zatwierdzania

1. Strona dokonująca przywozu podaje do wiadomości publicznej swoje zdrowotne wymogi fitosanitarne dotyczące przywozu i procedury stosowane w celu ustanowienia tych wymogów.

2. Jeżeli Strony wspólnie uznają konkretną roślinę lub produkt roślinny za priorytet, Strona dokonująca przywozu bez zbędnej zwłoki, poza należycie uzasadnionymi okolicznościami, określa szczegółowe wymagania dotyczące przywozu tego produktu.

3. W przypadku otrzymania wniosku o przywóz w odniesieniu do konkretnej rośliny lub produktu roślinnego, które zostały wcześniej zatwierdzone do przywozu przez Stronę dokonującą wywozu, Strona dokonująca przywozu ocenia profil ryzyka i, w przypadku stwierdzenia, że jest on taki sam, kończy procedurę zatwierdzania bez zbędnej zwłoki, poza należycie uzasadnionymi okolicznościami.

4. Każda ze Stron zapewnia wszczęcie i zakończenie bez zbędnej zwłoki procedur stosowanych do celów zatwierdzania przywozu z terytorium drugiej Strony, w tym, w razie potrzeby, audytów i środków ustawodawczych lub administracyjnych niezbędnych do zakończenia procedury zatwierdzania. Każda ze Stron unika w szczególności zbędnych lub nadmiernie uciążliwych wezwań do udzielenia informacji, a w wezwaniach takich ogranicza się do tego, co jest konieczne, i uwzględnia informacje już dostępne dla Strony dokonującej przywozu, takie jak informacje na temat mających zastosowanie przepisów ustawowych i wykonawczych oraz sprawozdania z audytu Strony dokonującej wywozu.

5. Z wyjątkiem postanowień art. 6.5 (Uznawanie niewystępowania agrofaga) każda ze Stron stosuje swoje fitosanitarne warunki przywozu na całym terytorium drugiej Strony, jeżeli występuje tam ten sam status agrofaga.

6. Bez uszczerbku dla art. 6.10 (Środki nadzwyczajne) każda ze Stron uznaje za równoważne kontrole urzędowe stosowane przez drugą Stronę w handlu, pod warunkiem że od dnia wejścia w życie niniejszej Umowy nie nastąpią żadne istotne zmiany w systemach kontroli urzędowych Strony dokonującej wywozu, które to zmiany obniżyłyby poziom gwarancji Strony dokonującej przywozu.

7. Bez uszczerbku dla art. 6.10 (Środki nadzwyczajne) Strona dokonująca przywozu nie może odmówić ani wstrzymać przywozu towarów Strony dokonującej wywozu wyłącznie z tego powodu, że Strona dokonująca przywozu przeprowadza przegląd swoich środków sanitarnych i fitosanitarnych, jeżeli na chwilę wszczęcia przeglądu Strona dokonująca przywozu zezwalała na przywóz tego towaru z terytorium drugiej Strony.

8. Strony zatwierdzają wzajemnie, bez dalszych procesów zatwierdzania, wykazy zakładów podlegających środkom sanitarnym i fitosanitarnym w handlu.

9. Każda ze Stron udostępnia drugiej Stronie na żądanie wykazy zakładów, o których mowa w ust. 8.

ARTYKUŁ 6.8

Certyfikacja

1. W odniesieniu do świadectw fitosanitarnych i świadectw dotyczących roślin i produktów roślinnych właściwe organy stosują zasady określone w standardach IPPC ISPM 7 („System certyfikacji eksportu") oraz ISPM 12 („Wytyczne dotyczące świadectw fitosanitarnych").

2. Każda ze Stron promuje wdrażanie certyfikatu elektronicznego oraz innych technologii ułatwiających wymianę handlową.

3. Nie naruszając postanowień art. 6.2 (Zakres) i 6.10 (Środki nadzwyczajne), certyfikacja w zakresie bezpieczeństwa żywności nie jest wymagana dla żywności przetworzonej objętej niniejszym rozdziałem, chyba że jest to uzasadnione analizą ryzyka.

4. Komitet ds. Handlu może przyjąć decyzję o zmianie załącznika 6-E (Certyfikacja) w celu określenia dalszych wytycznych, procedur i wymogów w odniesieniu do certyfikacji.

5. Jeżeli Strona dokonująca przywozu uznała środek sanitarny lub fitosanitarny w zakresie towaru Strony dokonującej wywozu za równoważny ze swoim własnym, Strona dokonująca wywozu może zamieścić wzór poświadczenia zdrowia określony w sekcji 1 załącznika 6-E (Certyfikacja) na urzędowym świadectwie zdrowia lub świadectwie fitosanitarnym.

6. Jeżeli Strona dokonująca przywozu stwierdziła zgodnie z art. 6.6 ust. 7 lub art. 6.6 ust. 8 (Równoważność), że równoważność jest zachowana, w przywozowym świadectwie zdrowia lub świadectwie fitosanitarnym przewidzianym w załączniku 6-E (Certyfikacja) podaje się, jeżeli jest to wykonalne oraz w stosownych przypadkach, pierwotne przepisy ustawowe lub wykonawcze Strony dokonującej przywozu.

7. Jeżeli Strona dokonująca przywozu stwierdzi, że spełnienie warunku specjalnego zawartego w załączniku 6-C (Uznawanie równoważności środków sanitarnych i fitosanitarnych) nie jest już konieczne, gwarancje dotyczące tego specjalnego warunku nie są już wymagane, a Komitet ds. Handlu przyjmuje w rozsądnym terminie decyzję o odpowiedniej zmianie załącznika 6-C (Uznawanie równoważności środków sanitarnych i fitosanitarnych).

ARTYKUŁ 6.9

Przejrzystość, wymiana informacji i konsultacje techniczne

1. Strony niezwłocznie powiadamiają się wzajemnie o wszelkich istotnych:

a) ustaleniach o znaczeniu epidemiologicznym, które mogą dotyczyć produktu będącego przedmiotem handlu między Stronami;

b) kwestiach bezpieczeństwa żywności związanych z produktem będącym przedmiotem handlu między Stronami; lub

c) przekazują inne istotne informacje potrzebne do odpowiedniego wykonania postanowień niniejszego rozdziału.

2. Jeżeli informacje, o których mowa w ust. 1, udostępniono w drodze powiadomienia WTO lub odpowiedniej międzynarodowej jednostki normalizacyjnej zgodnie z ich zasadami lub w drodze zamieszczenia tych informacji na publicznie dostępnej stronie internetowej Strony, wymóg określony w ust. 1 uznaje się za spełniony.

3. Jeżeli którakolwiek ze Stron ma poważne obawy w odniesieniu do ryzyka sanitarnego i fitosanitarnego, konsultacje techniczne dotyczące tej sytuacji odbywają się na wniosek, jak najszybciej, a w każdym razie w ciągu 14 dni od daty dostarczenia wniosku.

4. Jeżeli Strona ma poważne obawy w odniesieniu do środka sanitarnego lub fitosanitarnego, który druga Strona zaproponowała lub wdrożyła, Strona ta może zwrócić się o przeprowadzenie konsultacji technicznych z drugą Stroną. Strona, do której skierowano wniosek, udziela odpowiedzi w ciągu 30 dni od dnia dostarczenia wniosku.

5. W odniesieniu do ust. 3 i 4 każda ze Stron dokłada starań w celu dostarczenia wszelkich informacji niezbędnych, aby uniknąć zakłóceń w handlu oraz umożliwić Stronom znalezienie obustronnie akceptowalnego rozwiązania, które skutecznie ogranicza wszelkie ryzyko sanitarne i fitosanitarne.

6. Przed przystąpieniem do rozstrzygania sporów na podstawie rozdziału 26 (Rozstrzyganie sporów) Strony starają się rozwiązać wszelkie problemy wynikające z wykonywania postanowień niniejszego rozdziału w drodze konsultacji technicznych[1] na podstawie niniejszego artykułu.

ARTYKUŁ 6.10

Środki nadzwyczajne

1. Jeżeli Strona stosuje środek nadzwyczajny, który jest niezbędny do ochrony życia lub zdrowia ludzi, zwierząt lub roślin, właściwy organ Strony powiadamia o tym w ciągu 24 godzin właściwy organ drugiej Strony. Jeżeli Strona zwróci się o przeprowadzenie konsultacji technicznych w celu rozpatrzenia nadzwyczajnego środka sanitarnego lub fitosanitarnego, konsultacje techniczne odbywają się w ciągu 14 dni od dnia doręczenia powiadomienia o nadzwyczajnym środku sanitarnym lub fitosanitarnym. Strony biorą pod uwagę wszelkie informacje uzyskane w drodze konsultacji technicznych.

2. Przy podejmowaniu decyzji w odniesieniu do każdej przesyłki, która w momencie przyjęcia nadzwyczajnego środka sanitarnego lub fitosanitarnego jest transportowana między Stronami, Strona stosująca środek nadzwyczajny uwzględnia wszelkie informacje przekazane w odpowiednim terminie przez Stronę dokonującą wywozu.

[1] Dla większej pewności należy zaznaczyć, że konsultacje techniczne na podstawie niniejszego artykułu nie zastępują konsultacji na podstawie art. 26.3 (Konsultacje), chyba że Strony uzgodnią inaczej.

3. W przypadku gdy stosowanie środka nadzwyczajnego poważnie zakłóca lub zawiesza handel, Strona dokonująca przywozu wycofuje ten środek tak szybko, jak to praktycznie możliwe, lub przedstawia odpowiednie naukowe i techniczne uzasadnienie dla jego dalszego stosowania.

ARTYKUŁ 6.11

Audyty

1. W celu utrzymania zaufania w kwestii wdrażania postanowień niniejszego rozdziału każda ze Stron ma prawo do przeprowadzania systemowego audytu w odniesieniu do całego lub części systemu kontroli właściwego organu drugiej Strony, aby ustalić, czy funkcjonuje on zgodnie z założeniami.

2. Przeprowadzając audyt, Strona uwzględnia odpowiednie wytyczne Komitetu SPS WTO oraz międzynarodowe normy, wytyczne i zalecenia.

3. Wszelkie decyzje lub działania podjęte przez Stronę przeprowadzającą audyt, które mogą mieć negatywny wpływ na handel w wyniku audytu, uwzględniają następujące aspekty i są do nich proporcjonalne:

a) poddane ocenie ryzyko, poparte obiektywnymi dowodami i danymi, które można zweryfikować; oraz

b) wiedza Strony przeprowadzającej audyt o Stronie poddanej audytowi, jej odpowiednie doświadczenie związane ze Stroną poddaną audytowi oraz zaufanie do niej.

4. Strona przeprowadzająca audyt dostarcza, na wniosek, Stronie poddanej audytowi obiektywne dowody i dane.

5. Strona przeprowadzająca audyt pokrywa swoje wydatki poniesione w związku z audytami.

6. Każda ze Stron zapewnia funkcjonowanie procedur zapobiegających ujawnianiu informacji poufnych uzyskanych podczas audytu właściwych organów drugiej Strony, w tym procedur umożliwiających usunięcie wszelkich informacji poufnych z końcowego sprawozdania z audytu, które jest udostępniane publicznie.

7. Strona przeprowadzająca audyt uwzględnia wszelkie uwagi Strony poddanej audytowi dotyczące sprawozdania oraz ustala, czy to sprawozdanie lub jego część są udostępniane publicznie, czy też są udostępniane w bardziej ograniczonym zakresie.

8. Komitet ds. Handlu może przyjąć decyzję o zmianie załącznika 6-D (Wytyczne i procedury dotyczące audytu lub weryfikacji) w celu ustanowienia lub określenia wytycznych i procedur dotyczących audytu.

ARTYKUŁ 6.12

Kontrole przywozu i opłaty przywozowe

1. Strona dokonująca przywozu ma prawo przeprowadzać kontrole przywozu oparte na ryzyku sanitarnym i fitosanitarnym związanym z przywozem. Kontrole te są przeprowadzane bez zbędnej zwłoki i przy minimalnych zakłóceniach w handlu.

2. Jeżeli kontrole przywozu wykażą brak zgodności z odpowiednimi wymaganiami przywozowymi, działania podejmowane przez Stronę dokonującą przywozu muszą być zgodne z normami międzynarodowymi, opierać się na ocenie ryzyka i nie mogą ograniczać handlu w większym stopniu niż jest to wymagane do osiągnięcia odpowiedniego poziomu ochrony Strony dokonującej przywozu.

3. Właściwy organ Strony dokonującej przywozu powiadamia właściwy organ Strony dokonującej wywozu, gdy jakakolwiek niezgodność stanowi poważne zagrożenie dla zdrowia ludzi, zwierząt lub roślin.

4. Właściwy organ Strony dokonującej przywozu powiadamia importera lub jego przedstawiciela o niezgodności przesyłki, podając przyczynę niezgodności, oraz zapewnia im możliwość zażądania przeglądu decyzji. Właściwy organ Strony dokonującej przywozu uwzględnia wszelkie istotne informacje przekazane na potrzeby takiego przeglądu.

5. Wszelkie opłaty nakładane w związku z procedurami dotyczącymi produktów przywożonych nie są wyższe niż opłaty pobierane za porównywalne kontrole podobnych produktów krajowych i nie wyższe niż rzeczywisty koszt usługi.

6. Komitet ds. Handlu może przyjąć decyzję o zmianie załącznika 6-F (Kontrole przywozu i opłaty przywozowe) w celu określenia częstotliwości i opłat za kontrole przywozu niektórych towarów objętych zakresem niniejszego rozdziału.

ARTYKUŁ 6.13

Solidne podstawy naukowe i przejrzystość określonych procedur[1] udzielania zezwoleń

1. Strony uznają, że procedury udzielania zezwoleń powinny mieć solidne podstawy naukowe i być prowadzone w sposób przejrzysty, tak aby budować i utrzymywać zaufanie publiczne. Strony współpracują w celu zwiększenia solidności i przejrzystości tych procedur.

2. Strony uznają, że ich odpowiednie procedury udzielania zezwoleń mają na celu zapewnienie porównywalnych wyników i że pożądana jest współpraca w tym obszarze.

3. Jeżeli osoba, która odpowiada za zapewnienie spełnienia wymagań dotyczących pozwolenia na dopuszczenie do obrotu przez przedsiębiorstwo podlegające jej kontroli, zleca przeprowadzenie badań naukowych w instytucji naukowej[2] z siedzibą na terytorium Strony na potrzeby poparcia wniosku o pozwolenie w kontekście niektórych określonych procedur udzielania zezwoleń na terytorium drugiej Strony, a fakt ten zostaje zgłoszony Stronie, na terytorium której znajduje się ta instytucja naukowa, obie Strony podejmują starania, by wymieniać się takimi informacjami.

---

[1] Procedury udzielania zezwoleń w ramach niniejszego artykułu obejmują wszystkie zezwolenia poprzedzające wprowadzenie do obrotu w obszarze łańcucha żywnościowego: tj. uprawę organizmów zmodyfikowanych genetycznie/genetycznie modyfikowanej żywności i paszy, dodatki paszowe, dodatki do żywności/enzymy/środki aromatyzujące, środki aromatyzujące do dymu wędzarniczego, środki ochrony roślin, nową żywność, materiały do kontaktu z żywnością, oświadczenia zdrowotne oraz dodawanie do żywności witamin i składników mineralnych i innych substancji.

[2] Do celów niniejszego artykułu „instytucja naukowa” obejmuje instytucje, które prowadzą badania naukowe za opłatą, na przykład uniwersytety, laboratoria i ośrodki testowe lub badawcze.

4. Strony mogą również prowadzić wymianę informacji na temat swoich procedur udzielania zezwoleń.

5. Zgodnie z niniejszym artykułem Strona może zwrócić się z wnioskiem o przeprowadzenie wizyty wyjaśniającej w instytucji naukowej znajdującej się na terytorium drugiej Strony w celu zebrania informacji dotyczących stosowania odpowiednich norm przez tę instytucję naukową podczas prowadzenia badań naukowych do celów określonych procedur udzielania zezwoleń na terytorium Strony, która występuje z wnioskiem o przeprowadzenie wizyty wyjaśniającej.

6. Jeżeli jedna ze Stron zamierza przeprowadzić wizytę wyjaśniającą, powiadamia o tym fakcie drugą Stronę nie później niż 60 dni przed taką wizytą.

7. Jeżeli strona dąży do przeprowadzenia wizyty wyjaśniającej, a instytucja naukowa wyraża zgodę na taką wizytę, urzędnicy drugiej Strony mogą towarzyszyć urzędnikom strony wizytującej podczas wizyty.

8. Właściwym organom obu Stron udostępnia się sprawozdanie końcowe z każdej wizyty wyjaśniającej. Odpowiednie części sprawozdania końcowego udostępnia się również instytucji naukowej, w której przeprowadzono wizytę.

9. Koszty każdej takiej wizyty wyjaśniającej ponosi Strona, która wnioskuje o przeprowadzenie wizyty wyjaśniającej.

10. Komitet ds. Handlu może przyjąć decyzję w celu ustanowienia szczegółowych przepisów wykonawczych i wszelkich niezbędnych wytycznych w odniesieniu do ust. 3–9.

ARTYKUŁ 6.14

Oporność na środki przeciwdrobnoustrojowe

1. Strony uznają, że oporność na środki przeciwdrobnoustrojowe stanowi poważne zagrożenie dla zdrowia ludzi i zwierząt.

2. Zgodnie z podejściem „Jedno zdrowie” Strony współpracują i ułatwiają wymianę informacji, w tym w odniesieniu do przepisów, wytycznych, planów krajowych, norm, wiedzy fachowej i doświadczeń w zakresie oporności na środki przeciwdrobnoustrojowe, a także określają wspólne poglądy, interesy, priorytety i polityki w tym obszarze.

3. Strony uznają, że:

a) ich odpowiednie normy regulacyjne, wytyczne i systemy nadzoru w zakresie środków przeciwdrobnoustrojowych zapewniają porównywalne kontrole i efekty zdrowotne;

b) środki przeciwdrobnoustrojowe, które mają kluczowe znaczenie dla leczenia ludzi i zwierząt oraz ich zdrowia, stanowią główny element ich odpowiednich strategii dotyczących oporności na środki przeciwdrobnoustrojowe; oraz

c) w ramach swoich strategii i polityk podejmują po obu stronach inicjatywy mające na celu promowanie stopniowego wycofywania stosowania antybiotyków jako stymulatorów wzrostu, w szczególności tych o znaczeniu medycznym, oraz ograniczania stosowania środków przeciwdrobnoustrojowych w produkcji zwierzęcej.

4. Ponadto Strony:

a) współpracują na odpowiednich forach międzynarodowych w zakresie opracowywania przyszłych kodeksów, wytycznych, norm, zaleceń i inicjatyw;

b) współpracują w zakresie międzynarodowych planów działania, w szczególności w odniesieniu do odpowiedzialnego i rozważnego stosowania środków przeciwdrobnoustrojowych w celu skuteczniejszego zwalczania oporności na środki przeciwdrobnoustrojowe; oraz

c) w kontekście swoich strategii i polityk wspierają wdrażanie uzgodnionych międzynarodowych planów działania i strategii dotyczących oporności na środki przeciwdrobnoustrojowe.

5. Żadne przepisy, wytyczne, plany strategiczne, normy i inne inicjatywy dotyczące oporności na środki przeciwdrobnoustrojowe nie mogą być wykorzystywane do tworzenia lub wdrażania środków wpływających na handel, chyba że środki te są zgodne z postanowieniami porozumienia SPS i odpowiednimi postanowieniami niniejszego rozdziału.

6. Komitet SPS może utworzyć techniczną grupę roboczą ds. oporności na środki przeciwdrobnoustrojowe.

ARTYKUŁ 6.15

Oszustwa w związku z towarami będącymi przedmiotem wymiany handlowej

1. Strony uznają, że oszukańcza działalność podmiotów gospodarczych uczestniczących w handlu międzynarodowym może:

a) wpływać na zdrowie ludzi, zwierząt, roślin, a w konsekwencji na środowisko; oraz

b) podważać uczciwe praktyki handlowe i ufność konsumencką.

2. Strony wymieniają odpowiednie informacje i współpracują w celu powstrzymania praktyk, które są lub wydają się niezgodne z ich odpowiednimi środkami sanitarnymi i fitosanitarnymi lub które wprowadzają w błąd konsumentów i inne zainteresowane strony.

ARTYKUŁ 6.16

Wdrażanie i zasoby

Każda ze Stron zapewnia swoim właściwym organom zasoby niezbędne do skutecznego wdrożenia niniejszego rozdziału.

ARTYKUŁ 6.17

Komitet ds. Środków Sanitarnych i Fitosanitarnych

1. Niniejszy artykuł uzupełnia i doprecyzowuje art. 24.4 (Specjalne komitety).

2. Komitet ds. Środków Sanitarnych i Fitosanitarnych pełni w odniesieniu do niniejszego rozdziału następujące funkcje:

a) zapewnia forum wymiany informacji na temat systemu regulacyjnego każdej ze Stron, w tym podstaw naukowych i podstaw oceny ryzyka w odniesieniu do jej środków sanitarnych i fitosanitarnych;

b) określa możliwości współpracy, w tym inicjatywy dotyczące ułatwień w handlu i dalsze prace nad eliminowaniem zbędnych barier w handlu między Stronami;

c) w stosownych przypadkach propaguje współpracę na forach wielostronnych, w tym w ramach Komitetu SPS WTO i międzynarodowych jednostek normalizacyjnych;

d) ustanawia grupy robocze *ad hoc*;

e) zapewnia forum, na którym Strony mogą się wzajemnie informować na wczesnym etapie o regulacjach dotyczących środków sanitarnych i fitosanitarnych;

f) bez uszczerbku dla postanowień rozdziału 26 (Rozstrzyganie sporów), stanowi forum rozwiązywania konkretnych kwestii związanych z handlem, gdy Strony nie są w stanie znaleźć obustronnie akceptowalnego rozwiązania w drodze konsultacji technicznych zgodnie z art. 6.9 (Przejrzystość, wymiana informacji i konsultacje techniczne);

g) podejmuje wszelkie inne uzgodnione przez Strony działania związane z wykonywaniem swoich funkcji; oraz

h) rozpatruje wszelkie inne sprawy związane z niniejszym rozdziałem.

3. O ile Strony nie zdecydują inaczej, Komitet zbiera się i ustala swój program prac nie później niż rok od dnia wejścia w życie niniejszej Umowy.

ROZDZIAŁ 7

ZRÓWNOWAŻONE SYSTEMY ŻYWNOŚCIOWE

ARTYKUŁ 7.1

Cele

1. Strony, dostrzegając znaczenie wzmocnienia polityki i określenia programów, które przyczyniają się do rozwoju zrównoważonych, zdrowych i odpornych systemów żywnościowych sprzyjających włączeniu społecznemu, postanawiają nawiązać ścisłą współpracę w celu wspólnego zaangażowania się w przejście na zrównoważone systemy żywnościowe.

2. Niniejszy rozdział ma zastosowanie w uzupełnieniu do innych rozdziałów niniejszej Umowy związanych z systemami żywnościowymi lub ze zrównoważonością, w szczególności rozdziału 6 (Środki sanitarne i fitosanitarne), rozdziału 9 (Bariery techniczne w handlu) oraz rozdziału 19 (Handel a zrównoważony rozwój), oraz bez uszczerbku dla postanowień tych rozdziałów.

ARTYKUŁ 7.2

Zakres

1. Niniejszy rozdział ma zastosowanie do współpracy między Stronami na rzecz poprawy zrównoważonego charakteru ich systemów żywnościowych.

2. W niniejszym rozdziale określono postanowienia dotyczące współpracy w obszarach, które mogą przyczynić się do osiągnięcia bardziej zrównoważonych systemów żywnościowych. Orientacyjne obszary współpracy wymieniono w art. 7.4 (Współpraca na rzecz poprawy zrównoważonego charakteru systemów żywnościowych).

3. Strony uznają, że priorytety współpracy mogą z czasem ulec zmianie, w miarę jak zmieniać się będzie rozumienie przez Strony systemów żywnościowych oraz rozumienie tych systemów na szczeblu międzynarodowymi i podejście do nich.

ARTYKUŁ 7.3

Definicja

1. Strony uznają, że systemy żywnościowe są zróżnicowane i uzależnione od kontekstu oraz że obejmują szereg podmiotów i ich wzajemnie powiązane działania we wszystkich obszarach systemu żywnościowego, w tym w zakresie produkcji, zbiorów, przetwarzania, wytwarzania, transportu, przechowywania, dystrybucji, sprzedaży, konsumpcji i usuwania produktów żywnościowych.

2. Do celów niniejszego rozdziału oraz uznając, że definicje zrównoważonych systemów żywnościowych mogą z czasem ulegać zmianom, Strony uznają zrównoważone systemy żywnościowe za systemy żywnościowe, które zapewniają dostęp do bezpiecznej i pożywnej żywności w wystarczającej ilości przez cały rok w sposób, który nie narusza ekonomicznych, społecznych, kulturowych i środowiskowych podstaw bezpieczeństwa żywnościowego i żywienia przyszłych pokoleń.

ARTYKUŁ 7.4

Współpraca na rzecz poprawy zrównoważonego charakteru systemów żywnościowych

1. Strony uznają znaczenie współpracy jako mechanizmu wykonywania postanowień niniejszego rozdziału w miarę umacniania swoich stosunków handlowych i inwestycyjnych.

2. Strony, uwzględniając własne priorytety i okoliczności, współpracują w celu rozwiązania kwestii stanowiących przedmiot wspólnego zainteresowania, związanych z wykonywaniem postanowień niniejszego rozdziału. Taka współpraca może odbywać się zarówno dwustronnie, jak i na forach międzynarodowych.

3. Współpraca może obejmować wymianę informacji, wiedzy fachowej i doświadczeń, jak również współpracę w zakresie badań naukowych i innowacji.

4. Strony współpracują w obszarach, które mogą obejmować:

a) metody produkcji żywności i praktyki, które mają na celu poprawę zrównoważoności, w tym między innymi rolnictwo ekologiczne i rolnictwo regeneracyjne;

b) efektywne wykorzystanie zasobów naturalnych i środków produkcji rolnej, w tym w stosownych przypadkach ograniczenie stosowania pestycydów i nawozów chemicznych oraz ryzyka ich stosowania;

c) wpływ produkcji żywności na środowisko i klimat, w tym na emisje gazów cieplarnianych w rolnictwie, pochłaniacze dwutlenku węgla i utratę różnorodności biologicznej;

d) plany awaryjne mające na celu zapewnienie bezpieczeństwa i odporności łańcuchów dostaw żywności i handlu w czasach kryzysu międzynarodowego;

e) zrównoważone przetwórstwo spożywcze, transport, handel hurtowy i detaliczny oraz usługi gastronomiczne;

f) zdrowe, zrównoważone i pożywne diety;

g) ślad węglowy związany z konsumpcją;

h) straty żywności zgodnie z zadaniem 12.3 w ramach celów zrównoważonego rozwoju;

i) zmniejszenie negatywnych skutków środowiskowych polityki i środków związanych z systemem żywnościowym; oraz

j) wiedzę tubylczą, uczestnictwo i przywództwo w systemach żywnościowych zgodnie z odpowiednimi okolicznościami każdej ze Stron.

ARTYKUŁ 7.5

Postanowienia dodatkowe

1. Działania w zakresie współpracy zgodnie z niniejszym rozdziałem nie mają wpływu na niezależność agencji każdej ze Stron, w tym agencji regionalnych Strony.

2. Przy pełnym poszanowaniu prawa każdej ze Stron do wprowadzania regulacji, żadne z postanowień niniejszego rozdziału nie może być interpretowane jako zobowiązujące Stronę do:

a) zmiany jej wymagań przywozowych;

b) odstąpienia od jej procedur przygotowania lub przyjmowania środków regulacyjnych;

c) podejmowania działań, które podważałyby lub utrudniłyby terminowe przyjęcie środków regulacyjnych służących osiągnięciu celów jej polityki publicznej; lub

d) przyjęcia jakiegokolwiek konkretnego środka regulacyjnego.

ARTYKUŁ 7.6

Komitet ds. Zrównoważonych Systemów Żywnościowych

1. Niniejszy artykuł uzupełnia i doprecyzowuje art. 24.4 (Specjalne komitety).

2. Komitet ds. Zrównoważonych Systemów Żywnościowych pełni w odniesieniu do niniejszego rozdziału następujące funkcje:

a) ustalanie priorytetów współpracy i planów pracy służących realizacji tych priorytetów;

b) wspieranie współpracy na forach wielostronnych; oraz

c) wykonywanie wszelkich innych funkcji związanych z wdrażaniem lub stosowaniem niniejszego rozdziału.

3. W ramach realizacji celów niniejszego rozdziału oraz na potrzeby monitorowania rezultatów uzyskanych w wyniku jego wdrażania Komitet ds. Zrównoważonych Systemów Żywnościowych opracowuje co roku roczny plan prac obejmujący działania wraz z celami oraz celami pośrednimi dla tych działań.

4. W stosownych przypadkach Komitet ds. Zrównoważonych Systemów Żywnościowych może powołać grupy robocze składające się z ekspertów będących przedstawicielami każdej ze Stron.

5. Komitet ds. Zrównoważonych Systemów Żywnościowych odbywa posiedzenie w ciągu roku od dnia wejścia w życie niniejszej Umowy, a następnie według wspólnych uzgodnień.

6. Komitet ds. Zrównoważonych Systemów Żywnościowych może określić zasady łagodzące potencjalne konflikty interesów w odniesieniu do ekspertów, którzy mogą uczestniczyć w jego posiedzeniach, oraz ekspertów każdej podlegającej mu grupy roboczej.

ARTYKUŁ 7.7

Punkty kontaktowe

W terminie 90 dni od dnia wejścia w życie niniejszej Umowy każda ze Stron wyznacza punkt kontaktowy, aby ułatwić komunikację między Stronami, oraz przekazuje drugiej Stronie dane kontaktowe punktu kontaktowego. Każda ze Stron niezwłocznie powiadamia drugą Stronę o wszelkich zmianach tych danych kontaktowych.

ROZDZIAŁ 8

DOBROSTAN ZWIERZĄT

ARTYKUŁ 8.1

Cel

Celem niniejszego rozdziału jest wzmocnienie współpracy między Stronami w zakresie dobrostanu zwierząt utrzymywanych w warunkach fermowych w celu ułatwienia handlu między Stronami.

ARTYKUŁ 8.2

Postanowienia ogólne i współpraca

1. Strony uznają, że zwierzęta są istotami zdolnymi do odczuwania[1].

2. Strony uznają, że ich praktyki rolnicze różnią się zasadniczo, ale uznają, że ich odpowiednie normy dotyczące dobrostanu zwierząt i powiązane systemy zapewniają porównywalne wyniki w zakresie dobrostanu zwierząt.

3. Strony dokładają wszelkich starań, aby współpracować na forach międzynarodowych w celu propagowania rozwoju i wdrażania mających podstawy naukowe norm dotyczących dobrostanu zwierząt. W szczególności Strony współpracują w celu wzmocnienia i rozszerzenia zakresu norm Światowej Organizacji Zdrowia Zwierząt dotyczących dobrostanu zwierząt, a także ich wdrażania, ze szczególnym uwzględnieniem zwierząt utrzymywanych w warunkach fermowych.

4. Strony wymieniają się informacjami, wiedzą fachową i doświadczeniami w dziedzinie dobrostanu zwierząt w związku z traktowaniem zwierząt w gospodarstwie, podczas transportu i podczas uboju lub zabijania.

5. Strony będą nadal współpracować w zakresie badań w dziedzinie dobrostanu zwierząt, aby ułatwić opracowanie mających podstawy naukowe norm dotyczących dobrostanu zwierząt w związku z traktowaniem zwierząt w gospodarstwie, podczas transportu i podczas uboju lub zabijania.

[1] Zgodnie z definicją zawartą w przepisach ustawowych i wykonawczych każdej ze Stron dotyczących dobrostanu zwierząt.

ARTYKUŁ 8.3

Techniczna grupa robocza ds. dobrostanu zwierząt

Strony niniejszym powołują techniczną grupę roboczą ds. dobrostanu zwierząt. Grupa robocza przedkłada sprawozdania Komitetowi ds. Środków Sanitarnych i Fitosanitarnych i podejmuje działania określone przez ten komitet.

ROZDZIAŁ 9

BARIERY TECHNICZNE W HANDLU

ARTYKUŁ 9.1

Cele

Celem niniejszego rozdziału jest ułatwienie handlu towarami między Stronami poprzez zapobieganie zbędnym barierom technicznym w handlu, ich identyfikowanie i eliminowanie oraz wzmacnianie współpracy między Stronami w kwestiach objętych niniejszym rozdziałem.

ARTYKUŁ 9.2

Zakres

1. Niniejszy rozdział ma zastosowanie do opracowania, przyjęcia i stosowania wszystkich przepisów technicznych, norm i procedur oceny zgodności określonych w załączniku 1 do porozumienia TBT, które mogą mieć wpływ na handel towarami między Stronami.

2. Niniejszy rozdział nie ma zastosowania do:

a) specyfikacji zakupów opracowanych przez organy rządowe i dotyczących ich wymogów w zakresie produkcji lub konsumpcji podmiotów, do których ma zastosowanie rozdział 14 (Zamówienia publiczne); lub

b) środków sanitarnych i fitosanitarnych określonych w załączniku A do porozumienia SPS, do których ma zastosowanie rozdział 6 (Środki sanitarne i fitosanitarne).

ARTYKUŁ 9.3

Związek z porozumieniem TBT

1. Art. 2–9 oraz załączniki 1 i 3 do porozumienia TBT zostają włączone do niniejszej Umowy i stanowią jej część, z uwzględnieniem niezbędnych zmian.

2. Pojęcia, o których mowa w niniejszym rozdziale, w tym w załącznikach do niniejszego rozdziału, mają takie samo znaczenie jak w porozumieniu TBT.

ARTYKUŁ 9.4

Przepisy techniczne

1. Zgodnie z art. 22.8 (Ocena skutków) każda ze Stron podejmuje starania, by przeprowadzić ocenę skutków planowanych przepisów technicznych wchodzących w zakres środków regulacyjnych określonych w art. 22.2 (Definicje), które mogą mieć istotny wpływ na handel, zgodnie ze swoimi zasadami i procedurami. Dla większej pewności należy zaznaczyć, że niniejszy ustęp ma również zastosowanie do procedur oceny zgodności, które są częścią takich przepisów technicznych.

2. Jeżeli ocena skutków jest przeprowadzana zgodnie z ust. 1, wówczas zgodnie z art. 22.8 ust. 2 lit. b) (Ocena skutków) każda ze Stron ocenia wykonalne i odpowiednie możliwości regulacyjne i pozaregulacyjne dla proponowanego przepisu technicznego, które mogłyby pozwolić osiągnąć uzasadnione cele Strony zgodnie z art. 2.2 porozumienia TBT. Dla większej pewności należy zaznaczyć, że ten obowiązek ma również zastosowanie do procedur oceny zgodności, które są częścią takich przepisów technicznych.

3. W związku z art. 2.3 i 2.4 porozumienia TBT każda ze Stron dokonuje okresowego przeglądu swoich przepisów technicznych. Dokonując takiego przeglądu, każda ze Stron bierze pod uwagę między innymi dążenie do zwiększania zbieżności z odpowiednimi normami międzynarodowymi, uwzględniając wszelkie zmiany w odpowiednich normach międzynarodowych oraz to, czy nadal istnieją okoliczności, które doprowadziły do rozbieżności w stosunku do odpowiednich norm międzynarodowych.

4. Bez uszczerbku dla postanowień rozdziału 22 (Dobre praktyki regulacyjne i współpraca regulacyjna), przy opracowywaniu istotnych przepisów technicznych, które mogą mieć znaczący wpływ na handel, każda ze Stron, zgodnie z jej odpowiednimi zasadami i procedurami, umożliwia osobom obu Stron wyrażenie opinii w ramach procesu konsultacji publicznych, z wyjątkiem sytuacji, gdy wystąpią nagłe problemy dotyczące bezpieczeństwa, zdrowia, ochrony środowiska albo bezpieczeństwa krajowego lub gdy istnieje groźba ich wystąpienia. Każda ze Stron zezwala osobom z drugiej Strony na udział w takich konsultacjach na warunkach nie mniej korzystnych niż te przyznane jej własnym osobom, a także podaje do wiadomości publicznej wyniki tego procesu konsultacji.

ARTYKUŁ 9.5

Normy międzynarodowe

1. Za odpowiednie normy międzynarodowe w rozumieniu art. 2, art. 5 oraz załącznika 3 do porozumienia TBT uznaje się normy międzynarodowe opracowane przez Międzynarodową Organizację Normalizacyjną („ISO”), Międzynarodową Komisję Elektrotechniczną („IEC”), Międzynarodowy Związek Telekomunikacyjny („ITU”) oraz Komisję Codex Alimentarius („Codex”), o ile spełniają one warunki określone w ust. 2.

2. Norma opracowana przez organizację międzynarodową inną niż te, o których mowa w ust. 1, może również zostać uznana za odpowiednią normę międzynarodową w rozumieniu art. 2, art. 5 oraz załącznika 3 do porozumienia TBT, pod warunkiem że:

a) została opracowana przez organ normalizacyjny, który dąży do osiągnięcia konsensusu:

(i) między delegacjami krajowymi uczestniczących członków WTO reprezentujących wszystkie krajowe jednostki normalizacyjne na ich terytorium, które przyjęły lub zamierzają przyjąć normy w zakresie objętym międzynarodową działalnością normalizacyjną; albo

(ii) między organami rządowymi uczestniczących członków WTO; oraz

b) została opracowana zgodnie z decyzją Komitetu ds. Barier Technicznych w Handlu, ustanowionego na mocy art. 13 porozumienia TBT, dotyczącą zasad rozwoju międzynarodowych norm, wskazówek i zaleceń, w związku z art. 2, art. 5 oraz załącznikiem 3 do porozumienia TBT.

3. Jeżeli Strona nie stosowała norm międzynarodowych jako podstawy przepisów technicznych i związanych z nimi procedur oceny zgodności, na wniosek drugiej Strony wskazuje ona wszelkie istotne odstępstwa od odpowiednich norm międzynarodowych i wyjaśnia powody, dla których normy te zostały uznane za niewłaściwe lub nieskuteczne dla osiągnięcia wyznaczonego celu, oraz przedstawia dowody, na których oparto tę ocenę, jeśli są one dostępne.

ARTYKUŁ 9.6

Normy

1. W celu harmonizacji norm w jak najszerszym zakresie oraz w uzupełnieniu do postanowień art. 4.1 porozumienia TBT każda ze Stron zachęca organy normalizacyjne ustanowione na jej terytorium oraz regionalne organy normalizacyjne, których Strona lub organy normalizacyjne ustanowione na jej terytorium są członkami, do:

a) dokonywania regularnego przeglądu norm krajowych i regionalnych, które nie opierają się na odpowiednich normach międzynarodowych, między innymi w celu zwiększenia zbieżności tych norm z odpowiednimi normami międzynarodowymi;

b) współpracy z odpowiednimi organami normalizacyjnymi drugiej Strony w ramach międzynarodowych działań normalizacyjnych, w tym poprzez współpracę w ramach międzynarodowych jednostek normalizacyjnych lub na szczeblu regionalnym; oraz

c) wspierania współpracy dwustronnej z organami normalizacyjnymi drugiej Strony.

2. Strony powinny prowadzić wymianę informacji w zakresie:

a) stosowania przez nie norm w związku z przepisami technicznymi; oraz

b) swoich odpowiednich procesów normalizacyjnych oraz zakresu wykorzystania norm międzynarodowych, regionalnych lub szczebla niższego niż regionalny jako podstawy dla swoich norm krajowych.

3. Jeżeli projekt przepisu technicznego lub procedura oceny zgodności obejmują, poprzez włączenie lub odesłanie, obowiązek spełnienia określonych norm, muszą być spełnione obowiązki w zakresie przejrzystości określone w art. 9.8 (Przejrzystość) niniejszego rozdziału oraz w art. 2 lub 5 porozumienia TBT, w zakresie dozwolonym przez obowiązujące prawo autorskie.

ARTYKUŁ 9.7

Ocena zgodności

1. Jeżeli Strona wymaga przeprowadzenia oceny zgodności jako pozytywnego zapewnienia, że produkt jest zgodny z przepisami technicznymi, Strona ta:

a) dokonuje wyboru procedury oceny zgodności proporcjonalnej względem istniejącego ryzyka;

b) w razie potrzeby akceptuje korzystanie z deklaracji zgodności dostawcy; oraz

c) na wniosek drugiej Strony wyjaśnia uzasadnienie wyboru poszczególnych procedur oceny zgodności w stosunku do konkretnych produktów.

2. Strony uznają, że istnieje wiele mechanizmów ułatwiających przyjęcie wyników procedur oceny zgodności. Mechanizmy te mogą obejmować:

a) deklarację zgodności dostawcy;

b) uznawanie przez Stronę wyników procedur oceny zgodności przeprowadzanych na terytorium drugiej Strony;

c) dobrowolne porozumienia oparte na współpracy między jednostkami oceniającymi zgodność zlokalizowanymi na terytorium każdej ze Stron;

d) wzajemne uznanie umów w sprawie wyników procedur oceny zgodności w odniesieniu do specjalnych przepisów technicznych, które to oceny są przeprowadzane przez organy zlokalizowane na terytorium drugiej Strony;

e) wykorzystywanie akredytacji do zatwierdzania jednostek oceniających zgodność; oraz

f) rządowe wyznaczanie jednostek oceniających zgodność.

3. Jeżeli Strona wymaga przeprowadzenia przez osobę trzecią oceny zgodności jako pozytywnego zapewnienia, że produkt jest zgodny z przepisem technicznym oraz nie zastrzegła tego zadania dla władzy publicznej, jak określono w ust. 4, Strona ta:

a) przyznaje pierwszeństwo wykorzystywaniu akredytacji do zatwierdzania jednostek oceniających zgodność;

b) stosuje normy międzynarodowe w zakresie akredytacji i oceny zgodności;

c) jeżeli istnieje taka możliwość, wykorzystuje umowy międzynarodowe obejmujące organy akredytujące Stron, na przykład w ramach mechanizmów Międzynarodowej Współpracy w dziedzinie Akredytacji Laboratoriów („ILAC”) oraz Międzynarodowego Forum Akredytacji („IAF”);

d) zachęca do stosowania umów lub uzgodnień międzynarodowych dotyczących harmonizacji lub ułatwiania akceptacji wyników oceny zgodności;

e) zapewnia, aby jej przepisy i procedury nie ograniczały niepotrzebnie wyboru przedsiębiorców spośród jednostek oceniających zgodność wyznaczonych przez organy Strony dla określonego produktu lub zestawu produktów;

f) zapewnia, aby działalność jej jednostek akredytujących była zgodna z normami międzynarodowymi w zakresie akredytacji oraz aby nie dochodziło do konfliktu interesów między jednostkami akredytującymi a jednostkami oceniającymi zgodność w odniesieniu do ich działalności w zakresie zgodności, w tym jeżeli chodzi o personel;

g) zapewnia, aby jednostki oceniające zgodność prowadziły swoją działalność w taki sposób, by zapobiec konfliktom interesów wpływającym na wynik oceny;

h) zezwala jednostkom oceniającym zgodność na korzystanie z usług podwykonawców w celu przeprowadzania badań lub inspekcji w związku z oceną zgodności, w tym podwykonawców zlokalizowanych na terytorium drugiej Strony. Żadne z postanowień niniejszej litery nie może być interpretowane jako zakazujące Stronie nakładania na podwykonawców obowiązku spełnienia tych samych wymagań, które jednostka oceniająca zgodność, z którą zawarli umowę, musi spełnić na potrzeby samodzielnego przeprowadzenia badań lub inspekcji objętych umową; oraz

i) zapewnia, aby szczegółowe informacje dotyczące organów, które zostały wyznaczone do przeprowadzania takiej oceny zgodności, w tym zakres wyznaczenia, były publikowane w internecie.

4. Żadne z postanowień niniejszego artykułu nie wyklucza nakładania przez Stronę wymogu, aby ocenę zgodności dotyczącą określonych produktów przeprowadzały określone jednostki władzy publicznej tej Strony. Jeżeli Strona wymaga, aby ocena zgodności była przeprowadzana przez jej określone jednostki władzy publicznej, Strona ta:

a) ogranicza opłaty za ocenę zgodności do przybliżonego kosztu świadczonych usług oraz, na prośbę wnioskodawcy występującego o ocenę zgodności, wyjaśnia, w jaki sposób opłaty nakładane za taką ocenę zgodności są ograniczone do przybliżonego kosztu świadczonych usług; oraz

b) zapewnia, aby opłaty za ocenę zgodności były dostępne na żądanie, jeżeli nie zostały podane do wiadomości publicznej.

5. Niezależnie od postanowień ust. 1, 3 i 4 w dziedzinach wymienionych w załączniku 9-A (Przyjmowanie wyników oceny zgodności (dokumenty)), w odniesieniu do których Unia akceptuje korzystanie z deklaracji zgodności dostawcy, Nowa Zelandia, jeżeli uzna, że ocena zgodności przeprowadzona przez podmiot niebędący pierwszą stroną jest niezbędna do zapewnienia zgodności produktu z wymaganiami przepisów technicznych Nowej Zelandii, akceptuje:

a) certyfikaty i sprawozdania z badań wydane przez jednostki oceniające zgodność, które mają siedzibę na terytorium Unii i które zostały akredytowane przez jednostkę akredytującą będącą członkiem międzynarodowych porozumień o wzajemnym uznawaniu w ramach ILAC lub IAF lub ich następców, lub które są w inny sposób uznawane zgodnie z wymaganiami przepisów technicznych Nowej Zelandii; lub

b) w odniesieniu do aspektów bezpieczeństwa elektrycznego i kompatybilności elektromagnetycznej – certyfikaty i sprawozdania z badań wydane przez jednostki oceniające zgodność, które mają siedzibę na terytorium Unii i są objęte systemem CB IECEE[1].

[1] System certyfikatów CB wydawanych w ramach systemu oceny zgodności dla urządzeń i komponentów elektrotechnicznych opracowanego przez Międzynarodową Komisję Elektrotechniczną (IECEE).

6. Deklaracja zgodności dostawcy jest własnym świadectwem zgodności wydanym przez producenta lub inną upoważnioną pierwszą stronę[1] na ich wyłączną odpowiedzialność w oparciu o wyniki odpowiedniego rodzaju działalności związanej z oceną zgodności i z wyłączeniem obowiązkowej oceny przez osobę trzecią.

7. Strony współpracują w dziedzinie wzajemnego uznawania zgodnie z umową o wzajemnym uznawaniu między Wspólnotą Europejską a Nową Zelandią sporządzoną w Wellington w dniu 25 czerwca 1998 r. Strony mogą również postanowić, zgodnie z odpowiednimi postanowieniami tej Umowy, o rozszerzeniu zakresu, jeśli chodzi o produkty, stosowne wymogi regulacyjne lub uznawane jednostki oceniające zgodność.

ARTYKUŁ 9.8

Przejrzystość

1. Z wyjątkiem sytuacji, gdy wystąpią nagłe problemy dotyczące bezpieczeństwa, zdrowia, ochrony środowiska albo bezpieczeństwa narodowego lub zaistnieje groźba wystąpienia takich problemów, każda ze Stron zezwala drugiej Stronie na przekazanie pisemnych uwag do proponowanych przepisów technicznych i procedur oceny zgodności, o których powiadomiła, w terminie co najmniej 60 dni od dnia przekazania powiadomienia o takich przepisach lub procedurach do centralnego rejestru powiadomień WTO. Strona pozytywnie rozpatruje uzasadnione wnioski o przedłużenie terminu przedkładania uwag.

[1] Zgodnie z przepisami technicznymi każdej ze Stron.

2. W przypadku gdy tekst zgłoszenia nie jest sformułowany w jednym z urzędowych języków WTO, każda ze Stron przedstawia w formularzu powiadomienia WTO szczegółowy i kompleksowy opis treści proponowanego przepisu technicznego lub procedury oceny zgodności.

3. Jeżeli Strona otrzymuje od drugiej Strony pisemne uwagi dotyczące proponowanego przepisu technicznego lub proponowanej procedury oceny zgodności, Strona ta:

a) na wniosek drugiej Strony pisemne uwagi poddaje pod dyskusję z udziałem swojego właściwego organu regulacyjnego, gdy tylko jest to możliwe, w terminie, w którym takie uwagi można uwzględnić; oraz

b) udziela na piśmie odpowiedzi na istotne lub merytoryczne kwestie przedstawione w uwagach nie później niż w dniu publikacji przepisu technicznego lub procedury oceny zgodności.

4. Każda ze Stron udostępnia publicznie, najlepiej na stronie internetowej, swoje odpowiedzi na istotne lub merytoryczne kwestie przedstawione w uwagach otrzymanych od innych członków WTO w związku z powiadomieniem o barierach technicznych w handlu w odniesieniu do wniosku dotyczącego przepisów technicznych lub procedury oceny zgodności.

5. Na wniosek drugiej Strony Strona dostarcza informacje dotyczące celów i powodów wprowadzenia wszelkich przepisów technicznych lub procedur oceny zgodności, które Strona przyjęła lub których przyjęcie proponuje.

6. Każda ze Stron zapewnia, aby przyjęte przez nią przepisy techniczne i procedury oceny zgodności były publikowane w internecie i były dostępne bezpłatnie.

7. Każda ze Stron dostarcza informacje dotyczące przyjęcia i wejścia w życie przepisów technicznych lub procedur oceny zgodności oraz przyjętych tekstów końcowych w formie addendum do pierwotnego powiadomienia skierowanego do WTO.

8. W związku z art. 2.12 porozumienia TBT wyrażenie „odpowiedni odstęp czasowy” należy zwykle rozumieć jako okres co najmniej sześciu miesięcy, chyba że byłoby to nieskuteczne z perspektywy realizacji uzasadnionych zamierzonych celów.

9. Strona rozpatruje uzasadniony wniosek drugiej Strony otrzymany przed upływem terminu przedkładania uwag, o którym mowa w ust. 1, po przekazaniu do centralnego rejestru powiadomień WTO, o przedłużenie okresu między przyjęciem przepisu technicznego a jego wejściem w życie, z wyjątkiem przypadków, w których takie opóźnienie byłoby nieskuteczne z perspektywy osiągnięcia zamierzonych uzasadnionych celów.

ARTYKUŁ 9.9

Oznakowanie i etykietowanie

1. Przepis techniczny Strony może zawierać wyłącznie wymogi w zakresie oznakowania lub etykietowania lub dotyczyć wyłącznie takich wymogów. W takich przypadkach do tych przepisów technicznych zastosowanie mają odpowiednie zasady określone w art. 2.2 porozumienia TBT.

2. Jeżeli Strona wymaga obowiązkowego oznakowania lub etykietowania produktów:

a) w miarę możliwości wymaga podawania wyłącznie takich informacji, które są istotne dla konsumentów lub użytkowników produktu lub które wskazują na zgodność produktu z obowiązkowymi wymaganiami technicznymi;

b) nie wymaga żadnego uprzedniego zatwierdzenia, żadnej uprzedniej rejestracji ani certyfikacji oznakowań ani etykiet produktów ani wniesienia opłaty jako warunku wstępnego wprowadzenia do obrotu na jej rynku produktów, które spełniają obowiązkowe wymagania techniczne, chyba że jest to niezbędne ze względu na związane z produktem lub z oświadczeniami umieszczonymi na oznakowaniach i etykietach zagrożenie dla zdrowia lub życia ludzi, zwierząt lub roślin, dla środowiska lub bezpieczeństwa narodowego;

c) jeżeli wymaga stosowania przez przedsiębiorców niepowtarzalnego numeru identyfikacyjnego, bez zbędnej zwłoki i w sposób niedyskryminujący wydaje taki numer podmiotom gospodarczym drugiej Strony;

d) pod warunkiem że oznakowanie i etykietowanie danego produktu jest zgodne z wymogami regulacyjnymi Strony dokonującej przywozu oraz nie jest mylące, wewnętrznie sprzeczne ani niejasne w stosunku do tych wymogów, Strona zezwala[1] na stosowanie następujących elementów:

(i) informacji w innych językach, oprócz języka wymaganego na terytorium Strony dokonującej przywozu;

(ii) uznanych na świecie nazw, piktogramów, symboli lub elementów graficznych; oraz

(iii) informacji dodatkowych w stosunku do tych wymaganych na terytorium Strony dokonującej przywozu;

[1] Dla większej pewności należy zaznaczyć, że litera ta odnosi się do Strony dokonującej przywozu.

e) akceptuje fakt, że etykietowanie, w tym etykietowanie dodatkowe lub korekty etykietowania, odbywa się na terytorium Strony dokonującej przywozu, zgodnie z jej odpowiednimi przepisami i procedurami, jako alternatywa do etykietowania na terytorium Strony dokonującej wywozu, chyba że takie etykietowanie jest niezbędne ze względu na uzasadnione cele, o których mowa w art. 2.2 porozumienia TBT; oraz

f) jeżeli uzna, że nie narusza to uzasadnionych celów porozumienia TBT, stara się akceptować nietrwałe lub usuwalne etykiety, oznakowania lub etykiety umieszczone w dokumentacji towarzyszącej, zamiast wymagać, by takie etykiety lub oznakowania były fizycznie przymocowane do produktu.

3. Ust. 2 niniejszego artykułu nie ma zastosowania do oznakowania lub etykietowania produktów leczniczych i wyrobów medycznych, zgodnie z przepisami ustawowymi i wykonawczymi Strony.

ARTYKUŁ 9.10

Współpraca w zakresie nadzoru rynku oraz bezpieczeństwa i zgodności produktów niespożywczych

1. Do celów niniejszego artykułu „nadzór rynku” oznacza działania podejmowane i środki wprowadzane przez organy publiczne, w tym te wprowadzone we współpracy z przedsiębiorcami, na podstawie procedur Strony, których celem jest umożliwienie Stronie monitorowania produktów lub zapewnienia ich bezpieczeństwa lub ich zgodności z wymogami określonymi w jej przepisach ustawowych i wykonawczych.

2. Strony uznają znaczenie współpracy w zakresie nadzoru rynku oraz bezpieczeństwa i zgodności produktów niespożywczych dla ułatwienia handlu oraz ochrony konsumentów i innych użytkowników, a także znaczenie budowania wzajemnego zaufania w oparciu o wspólne informacje.

3. Każda ze Stron zapewnia:

a) bezstronność i niezależność funkcji nadzoru rynku od funkcji oceny zgodności, aby uniknąć konfliktu interesów[1]; oraz

b) brak jakiegokolwiek interesu, który mogłyby wpłynąć na bezstronność organów nadzoru rynku w prowadzeniu przez nie kontroli lub nadzoru nad przedsiębiorcami.

4. Strony mogą współpracować i wymieniać się informacjami w dziedzinie nadzoru rynku, bezpieczeństwa produktów niespożywczych i ich zgodności, w szczególności w odniesieniu do:

a) nadzoru rynku oraz czynności i środków związanych z egzekwowaniem prawa;

b) metod oceny ryzyka i testowania produktów;

c) skoordynowanego odzyskiwania produktu lub innych podobnych działań;

[1] Każda ze Stron zapewnia wprowadzenie środków ochronnych gwarantujących bezstronność i brak konfliktu interesów w przypadku powierzenia obu obowiązków jednemu podmiotowi.

d) kwestii naukowych, technicznych i regulacyjnych mających na celu poprawę bezpieczeństwa i zgodności produktów niespożywczych;

e) pojawiających się kwestii o istotnym znaczeniu dla zdrowia i bezpieczeństwa;

f) działań związanych z normalizacją; oraz

g) wymiany urzędników.

5. Unia może przekazać Nowej Zelandii wybrane informacje z unijnego systemu szybkiej informacji w odniesieniu do produktów konsumenckich, o których mowa w dyrektywie 2001/95/WE[1], lub z następcy tego systemu, a Nowa Zelandia może przekazać Unii wybrane informacje na temat bezpieczeństwa niespożywczych produktów konsumenckich oraz na temat wprowadzonych środków zapobiegawczych, ograniczających i naprawczych w odniesieniu do produktów konsumenckich, o których mowa w odpowiednim prawodawstwie Nowej Zelandii. Wymiana informacji może mieć formę:

a) wymiany *ad hoc* w należycie uzasadnionych przypadkach; lub

b) systematycznej wymiany na podstawie porozumienia ustanowionego decyzją Komitetu ds. Handlu zgodnie z załącznikiem 9-C (Porozumienie, o którym mowa w art. 9.10 ust. 5 lit. b), w sprawie regularnej wymiany informacji dotyczących bezpieczeństwa produktów niespożywczych i związanych z tym środków zapobiegawczych, ograniczających i naprawczych).

[1] Dyrektywa 2001/95/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 3 grudnia 2001 r. w sprawie ogólnego bezpieczeństwa produktów (Dz.U. UE L 11 z 15.1.2002, s. 4).

6. Komitet ds. Handlu może przyjąć decyzję o ustanowieniu zgodnie z załącznikiem 9-D (Porozumienie, o którym mowa w art. 9.10 ust. 6, w sprawie regularnej wymiany informacji dotyczących środków wprowadzonych w odniesieniu do niezgodnych z przepisami produktów niespożywczych innych niż te objęte postanowieniami art. 9.10 ust. 5 lit. b)) porozumienia w sprawie regularnej wymiany informacji, w tym drogą elektroniczną, na temat środków wprowadzonych w odniesieniu do niezgodnych z przepisami produktów niespożywczych innych niż te objęte postanowieniami ust. 5.

7. Każda ze Stron wykorzystuje informacje otrzymane zgodnie z ust. 4, 5 i 6 wyłącznie w celu ochrony konsumentów, zdrowia, bezpieczeństwa lub środowiska.

8. Każda ze Stron traktuje informacje otrzymane zgodnie z ust. 4, 5 i 6 jako poufne.

9. W porozumieniach określonych w ust. 5 lit. b) i w ust. 6 określa się rodzaj informacji podlegających wymianie, zasady wymiany oraz stosowanie przepisów dotyczących poufności i ochrony danych osobowych.

10. Komitet ds. Handlu jest uprawniony do przyjmowania decyzji w celu określenia lub zmiany uzgodnień określonych w załącznikach 9-C (Porozumienie, o którym mowa w art. 9.10 ust. 5 lit. b), w sprawie regularnej wymiany informacji dotyczących bezpieczeństwa produktów niespożywczych i związanych z tym środków zapobiegawczych, ograniczających i naprawczych) i 9-D (Porozumienie, o którym mowa w art. 9.10 ust. 6, w sprawie regularnej wymiany informacji dotyczących środków wprowadzonych w odniesieniu do niezgodnych z przepisami produktów niespożywczych innych niż te objęte postanowieniami art. 9.10 ust. 5 lit. b)).

ARTYKUŁ 9.11

Dyskusje techniczne i konsultacje

1. Jeżeli jedna ze Stron uzna, że projekt lub propozycja przepisów technicznych lub procedury oceny zgodności drugiej Strony mogą mieć znaczący negatywny wpływ na handel między Stronami, może wnioskować o przeprowadzenie dyskusji technicznych w tej kwestii. Wniosek sporządza się na piśmie i określa się w nim:

a) dany środek;

b) postanowienia niniejszego rozdziału, których dotyczą wątpliwości; oraz

c) uzasadnienie wniosku, w tym opis wątpliwości Strony występującej z wnioskiem w odniesieniu do danego środka.

2. Strona dostarcza swój wniosek koordynatorowi do spraw rozdziału TBT drugiej Strony wyznaczonemu zgodnie z art. 9.14 (Koordynator do spraw rozdziału TBT).

3. Na wniosek którejkolwiek ze Stron Strony spotykają się osobiście lub za pośrednictwem dowolnego środka komunikacji, w tym telefonu, wideokonferencji lub innego środka komunikacji elektronicznej, w celu omówienia wątpliwości zgłoszonych we wniosku w ciągu 60 dni od dnia dostarczenia wniosku oraz dokładają starań, aby jak najszybciej rozwiązać tę kwestię. Jeżeli Strona występująca z wnioskiem uważa, że kwestia jest pilna, może zwrócić się o wyznaczenie spotkania w krótszym terminie. W takich przypadkach Strona odpowiadająca rozpatruje ten wniosek pozytywnie.

4. Strona może zwrócić się do drugiej Strony o konsultację w każdej kwestii wynikającej z niniejszego rozdziału, składając pisemny wniosek u koordynatora do spraw rozdziału TBT drugiej Strony. Strony dokładają wszelkich starań, aby osiągnąć obustronnie zadowalające rozwiązanie takiej kwestii.

5. Dla większej pewności należy zaznaczyć, że niniejszy artykuł pozostaje bez uszczerbku dla postanowień rozdziału 26 (Rozstrzyganie sporów).

ARTYKUŁ 9.12

Współpraca

1. Strony mogą współpracować w odniesieniu do szczególnych obszarów będących przedmiotem wspólnego zainteresowania, dążąc do wyeliminowania, ograniczenia lub uniknięcia tworzenia barier technicznych w handlu oraz do ułatwienia handlu między Stronami, w tym poprzez rozwiązania cyfrowe.

2. Strony mogą współpracować i wymieniać informacje na temat wszelkich kwestii istotnych z perspektywy załącznika 9-A (Przyjmowanie wyników oceny zgodności (dokumenty)) lub związanych z tym załącznikiem, w tym na temat kwestii jego wdrażania.

ARTYKUŁ 9.13

Zakaz badań na zwierzętach

1. Każda ze Stron nadal aktywnie wspiera i propaguje badania, rozwój, walidację i zatwierdzanie na poziomie regulacyjnym metod alternatywnych wobec badań na zwierzętach.

2. Każda ze Stron akceptuje, do celów oceny bezpieczeństwa produktów objętych definicją „produktu kosmetycznego” w ramach swojej jurysdykcji, wyniki testów uzyskane dzięki zatwierdzonym metodom alternatywnym dla badań na zwierzętach.

3. Strona nie może wymagać, aby produkt objęty definicją pojęcia „produktu kosmetycznego” w ramach jej jurysdykcji był testowany na zwierzętach w celu określenia bezpieczeństwa tego produktu.

ARTYKUŁ 9.14

Koordynator do spraw rozdziału TBT

1. Każda ze Stron wyznacza koordynatora do spraw rozdziału TBT i informuje drugą Stronę o danych kontaktowych tego koordynatora. Każda ze Stron niezwłocznie powiadamia drugą Stronę o wszelkich zmianach tych danych kontaktowych.

2. Koordynatorzy do spraw rozdziału TBT pracują wspólnie nad ułatwieniem wdrożenia niniejszego rozdziału i współpracy między Stronami we wszystkich kwestiach związanych z porozumieniem TBT. W tym celu i zgodnie z wewnętrznymi procedurami każdej ze Stron koordynatorzy do spraw rozdziału TBT mają w szczególności następujące obowiązki:

a) monitorowanie wdrażania i stosowania postanowień niniejszego rozdziału, niezwłoczne zajmowanie się każdą kwestią podniesioną przez którąkolwiek ze Stron związaną z opracowywaniem, przyjmowaniem, stosowaniem lub egzekwowaniem przepisów technicznych, norm lub procedur oceny zgodności, a także, na wniosek którejkolwiek ze Stron, służenie konsultacją we wszelkich kwestiach wynikających z niniejszego rozdziału;

b) zacieśnianie współpracy w zakresie opracowywania i doskonalenia przepisów technicznych, norm i procedur oceny zgodności;

c) organizowanie dyskusji technicznych lub konsultacji, o których mowa w art. 9.11 (Dyskusje i konsultacje techniczne);

d) organizowanie tworzenia grup roboczych[1], w stosownych przypadkach; oraz

e) wymiana informacji dotyczących rozwoju sytuacji na pozarządowych, regionalnych i wielostronnych forach w zakresie przepisów technicznych, norm i procedur oceny zgodności.

3. Koordynatorzy do spraw rozdziału TBT komunikują się ze sobą w dowolny uzgodniony sposób, który jest odpowiedni do celów wykonywania ich obowiązków.

[1] Dla większej pewności należy zaznaczyć, że o utworzeniu grupy roboczej jako takiej może decydować jedynie Komitet ds. Handlu na podstawie art. 24.2 ust. 2 lit. a) (Funkcje Komitetu ds. Handlu).

ROZDZIAŁ 10

LIBERALIZACJA INWESTYCJI I HANDEL USŁUGAMI

SEKCJA A

POSTANOWIENIA OGÓLNE

ARTYKUŁ 10.1

Cele

1. Strony, potwierdzając swoje zobowiązanie do stworzenia lepszych warunków do rozwoju handlu i inwestycji między sobą, ustanawiają niniejszym niezbędne uzgodnienia dotyczące stopniowej, wzajemnej liberalizacji handlu usługami i inwestycji.

2. Strony potwierdzają prawo każdej ze Stron do wprowadzania na swoich terytoriach regulacji w celu osiągnięcia uzasadnionych celów polityki, takich jak ochrona życia lub zdrowia ludzi, zwierząt lub roślin, usługi socjalne, edukacja publiczna, bezpieczeństwo, ochrona środowiska, w tym przeciwdziałanie zmianie klimatu, moralność publiczna, ochrona socjalna lub ochrona konsumentów, dobrostan zwierząt, ochrona prywatności i danych, wspieranie i ochrona różnorodności kulturowej oraz, w przypadku Nowej Zelandii, wspieranie lub ochrona praw, interesów, zadań i zobowiązań ludności Māori.

ARTYKUŁ 10.2

Zakres

1. Niniejszy rozdział nie ma zastosowania do środków odnoszących się do osób fizycznych Strony starających się o dostęp do rynku pracy drugiej Strony ani do środków dotyczących narodowości lub obywatelstwa, stałego pobytu czy też stałego zatrudnienia.

2. Niniejszy rozdział nie uniemożliwia Stronie stosowania środków regulujących wjazd lub pobyt czasowy osób fizycznych na jej terytorium, w tym tych środków, które są niezbędne do ochrony integralności granic i zapewnienia zorganizowanego przemieszczania się osób fizycznych przez jej granice, pod warunkiem że środki te nie są stosowane w sposób niweczący lub naruszający korzyści[1] przypadające drugiej Stronie na mocy postanowień niniejszego rozdziału.

3. Niniejszy rozdział nie ma zastosowania do:

a) przewozów lotniczych lub powiązanych usług wspierających przewozy lotnicze[2], innych niż:

(i) usługi w zakresie naprawy i obsługi technicznej statku powietrznego;

---

[1] Samego faktu wymagania wizy od osób fizycznych pochodzących z konkretnych państw, gdy w przypadku innych państw wiza nie jest wymagana, nie uznaje się za niweczący lub naruszający korzyści wynikające z postanowień niniejszego rozdziału.

[2] Dla większej pewności należy zaznaczyć, że przewozy lotnicze lub powiązane usługi wspierające przewozy lotnicze obejmują między innymi następujące usługi: transport lotniczy; usługi z wykorzystaniem statku powietrznego, których głównym celem nie jest transport towarów lub pasażerów, takie jak: gaszenie pożarów z powietrza, loty szkoleniowe, loty widokowe, opryski, dokonywanie pomiarów, tworzenie map, fotografowanie, skoki spadochronowe, holowanie szybowców, wycinka drzew i prace budowlane z użyciem śmigłowca, a także inne wykonywane z powietrza usługi rolnicze, przemysłowe i inspekcyjne; wynajem statków powietrznych z załogą oraz usługi w zakresie eksploatacji portu lotniczego.

(ii) usługi komputerowego systemu rezerwacji (KSR);

(iii) obsługa naziemna;

(iv) sprzedaż i marketing usług transportu lotniczego; oraz

(v) następujące usługi z wykorzystaniem załogowego statku powietrznego, których podstawowym celem nie jest transport towarów lub pasażerów: gaszenie pożarów z powietrza; loty szkoleniowe; opryski; dokonywanie pomiarów; tworzenie map; fotografowanie; lotnicze usługi przygodowe[1]; oraz inne wykonywane z powietrza usługi rolnicze, przemysłowe i inspekcyjne;

b) usług audiowizualnych; oraz

c) krajowego kabotażu morskiego[2].

---

[1] Dla większej pewności należy zaznaczyć, że lotnicze usługi przygodowe to usługi świadczone z wykorzystaniem załogowego statku powietrznego, w ramach których użytkownicy biorą udział w operacjach powietrznych w celach sportowych lub rekreacyjnych, takich jak przejażdżka statkiem powietrznym, który pochodzi z demobilu, jest repliką lub zabytkiem, przejażdżka balonem na ogrzane powietrze lub przejażdżka akrobacyjna.

[2] Bez uszczerbku dla zakresu działalności, która może zostać uznana za kabotaż na podstawie odpowiedniego prawodawstwa krajowego, krajowy kabotaż morski w rozumieniu niniejszego rozdziału obejmuje:

(i) w przypadku Unii – przewozy pasażerskie lub przewozy towarów między portem lub punktem znajdującym się w państwie członkowskim a innym portem lub punktem znajdującym się w tym samym państwie członkowskim, w tym na jego szelfie kontynentalnym, jak stanowi Konwencja Narodów Zjednoczonych o prawie morza, oraz ruch rozpoczynający i kończący się w tym samym porcie lub punkcie znajdującym się w państwie członkowskim;

(ii) w przypadku Nowej Zelandii – morskie przewozy pasażerskie lub przewozy towarów między portem lub punktem znajdującym się w Nowej Zelandii a innym portem lub punktem znajdującym się w Nowej Zelandii oraz ruch rozpoczynający i kończący się w tym samym porcie lub punkcie znajdującym się w Nowej Zelandii. Dla większej pewności należy zaznaczyć, że usług dowozowych, zdefiniowanych w art. 10.70 ust. 2 lit. d) (Zakres i definicje) oraz przemieszczania pustych kontenerów, które nie są przewożone jako ładunek za opłatą, nie uznaje się do celów niniejszego rozdziału za krajowy kabotaż morski.

ARTYKUŁ 10.3

Definicje

Do celów niniejszego rozdziału stosuje się następujące definicje:

a) „działalność prowadzona w związku z wykonywaniem władzy publicznej” oznacza działalność, w tym świadczone usługi, która nie jest prowadzona na zasadach komercyjnych ani w ramach konkurencji z co najmniej jednym przedsiębiorcą;

b) „usługi w zakresie naprawy i obsługi technicznej statku powietrznego” oznaczają czynności prowadzone w odniesieniu do statku powietrznego lub jego części w czasie, gdy jest on wycofany z użytku, i nie obejmują obsługi liniowej;

c) „usługi komputerowego systemu rezerwacji (KSR)” oznaczają usługi świadczone przy użyciu systemów komputerowych zawierających informacje o rozkładach lotów przewoźników lotniczych, dostępności oraz opłatach i zasadach pobierania opłat, za pomocą których to systemów można dokonywać rezerwacji lub wystawiać bilety;

d) „przedsiębiorstwo objęte niniejszą Umową” oznacza przedsiębiorstwo na terytorium Strony założone zgodnie z lit. g), bezpośrednio lub pośrednio, przez inwestora drugiej Strony, zgodnie z prawem właściwym, istniejące w dniu wejścia w życie niniejszej Umowy lub założone po tym dniu;

e) „transgraniczny handel usługami” oznacza świadczenie usług:

(i) z terytorium jednej Strony na terytorium drugiej Strony; lub

(ii) na terytorium jednej Strony na rzecz usługobiorcy drugiej Strony;

f) „działalność gospodarcza” oznacza wszelką działalność o charakterze przemysłowym, handlowym lub zawodowym lub działalność rzemieślniczą, w tym świadczenie usług, z wyjątkiem działalności prowadzonej w związku z wykonywaniem władzy publicznej;

g) „założenie przedsiębiorstwa” oznacza ustanowienie lub nabycie osoby prawnej, w tym w oparciu o udział kapitałowy, lub utworzenie oddziału lub przedstawicielstwa na terytorium Strony, w celu ustanowienia lub utrzymania trwałych powiązań gospodarczych;

h) „obsługa naziemna” oznacza świadczenie w porcie lotniczym na zasadzie odpłatności lub na podstawie umowy takich usług, jak: reprezentowanie przedsiębiorstw lotniczych; usługi w zakresie administracji i nadzoru; obsługa pasażerów; obsługa bagażu; obsługa ramp; catering; obsługa ładunków lotniczych i poczty lotniczej; zaopatrzenie statków powietrznych w materiały napędowe; obsługa oraz sprzątanie statków powietrznych; transport powierzchniowy; oraz operacje lotnicze, czynności administracyjne związane z załogą i planowanie lotów. Obsługa naziemna nie obejmuje: własnej obsługi naziemnej; ochrony; naprawy i obsługi technicznej statku powietrznego ani eksploatacji niezbędnej scentralizowanej infrastruktury portu lotniczego, takiej jak urządzenia odladzające, systemy dystrybucji paliwa, systemy obsługi bagażu i systemy transportu wewnątrzlotniskowego, lub zarządzania tą infrastrukturą;

i) „inwestor Strony” oznacza osobę fizyczną Strony lub osobę prawną Strony, w tym Stronę, która zamierza założyć, zakłada lub założyła przedsiębiorstwo zgodnie z lit. g), na terytorium drugiej Strony;

j) „osoba prawna Strony” oznacza[1]:

(i) w odniesieniu do Unii:

A) osobę prawną utworzoną lub zorganizowaną na mocy prawa Unii lub co najmniej jednego z jej państw członkowskich i prowadzącą znaczące operacje gospodarcze[2] na terytorium Unii; oraz

B) przedsiębiorstwa żeglugowe mające siedzibę poza Unią i kontrolowane przez osoby fizyczne z państwa członkowskiego, których statki są zarejestrowane w państwie członkowskim i pływają pod jego banderą;

(ii) w odniesieniu do Nowej Zelandii:

A) osobę prawną utworzoną lub zorganizowaną na mocy prawa Nowej Zelandii i prowadzącą znaczące operacje gospodarcze w Nowej Zelandii; oraz

---

[1] Dla większej pewności należy zaznaczyć, że przedsiębiorstwa żeglugowe wspomniane w niniejszej literze, uznaje się za osoby prawne Strony w odniesieniu do ich działalności związanej ze świadczeniem usług transportu morskiego.

[2] Zgodnie z notyfikacją Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską w ramach WTO (dok. WT/REG39/1) Unia rozumie, że pojęcie „rzeczywistego i trwałego powiązania” z gospodarką państwa członkowskiego Unii, o którym mowa w art. 54 TFUE, jest równoważne pojęciu „znaczących operacji gospodarczych”.

B) przedsiębiorstwa żeglugowe mające siedzibę poza Nową Zelandią i kontrolowane przez osoby fizyczne z Nowej Zelandii, których statki są zarejestrowane w Nowej Zelandii i pływają pod jej banderą;

k) „działalność” oznacza prowadzenie i utrzymywanie przedsiębiorstwa, zarządzanie nim, korzystanie z niego, a także jego sprzedaż lub rozporządzanie nim w inny sposób;

l) „sprzedaż i marketing usług transportu lotniczego” oznacza możliwość swobodnej sprzedaży i swobodnego wprowadzania do obrotu własnych usług z zakresu transportu lotniczego przez danego przewoźnika lotniczego, która obejmuje wszystkie aspekty marketingu, takie jak badanie rynku, reklama i dystrybucja, ale nie obejmuje wyceny usług transportu lotniczego ani mających zastosowanie warunków;

m) „usługa” oznacza każdą usługę w jakimkolwiek sektorze, z wyjątkiem usług świadczonych w związku z wykonywaniem władzy publicznej; oraz

n) „usługodawca” oznacza każdą osobę fizyczną lub prawną, która zamierza świadczyć lub świadczy usługi.

SEKCJA B

LIBERALIZACJA INWESTYCJI

ARTYKUŁ 10.4

Zakres

1. Niniejsza sekcja ma zastosowanie do środków Strony mających wpływ na założenie przedsiębiorstwa lub prowadzenie działalności gospodarczej przez:

a) inwestorów drugiej Strony;

b) przedsiębiorstwa objęte niniejszą Umową; oraz

c) do celów art. 10.9 (Wymogi dotyczące wyników) – wszelkie przedsiębiorstwa na terytorium Strony, która stosuje lub utrzymuje dany środek.

2. Niniejsza sekcja nie ma zastosowania do jakiegokolwiek środka Strony w odniesieniu do zamówień publicznych na towary lub usługi zakupione do celów rządowych, a nie w celu komercyjnej odsprzedaży lub w celu wykorzystania w dostarczaniu towarów lub świadczeniu usług w sprzedaży komercyjnej, niezależnie od tego, czy zamówienie to jest „zamówieniem objętym Porozumieniem" w rozumieniu art. 14.1 (Włączenie niektórych postanowień GPA).

3. Art. 10.5 (Dostęp do rynku), 10.6 (Traktowanie narodowe), 10.7 (Zasada największego uprzywilejowania) i 10.8 (Kadra kierownicza wyższego szczebla i zarząd) nie mają zastosowania do subsydiów ani dotacji udzielanych przez Strony, w tym pożyczek, gwarancji i ubezpieczeń wspieranych przez rząd.

ARTYKUŁ 10.5

Dostęp do rynku

Strona nie przyjmuje ani nie utrzymuje, w odniesieniu do dostępu do rynku poprzez założenie przedsiębiorstwa lub działalność inwestora drugiej Strony lub przedsiębiorstwa objętego niniejszą Umową, na całym swoim terytorium ani w jednostkach podziału administracyjnego, środków, które:

a) nakładają ograniczenia odnoszące się do[1]:

(i) liczby przedsiębiorstw, które mogą prowadzić określoną działalność gospodarczą, czy to w postaci kontyngentów liczbowych, monopoli, praw wyłącznych, czy też wymogów wykonania testu potrzeb ekonomicznych;

(ii) całkowitej wartości transakcji lub aktywów, w postaci kontyngentów liczbowych lub wymogu wykonania testu potrzeb ekonomicznych;

[1] Lit. a) ppkt (i), (ii) oraz (iii) nie obejmują środków wprowadzonych w celu ograniczenia produkcji produktów rolnych lub produktów rybołówstwa.

(iii) całkowitej liczby transakcji lub całkowitej wielkości produkcji wyrażonych jako określone jednostki liczbowe, w postaci kontyngentów lub wymogu wykonania testu potrzeb ekonomicznych;

(iv) udziału kapitału zagranicznego, w postaci górnego progu procentowego ograniczającego udziały zagranicznych podmiotów albo całkowitą wartość inwestycji zagranicznych w ujęciu indywidualnym lub zbiorczym; lub

(v) całkowitej liczby osób fizycznych, które mogą być zatrudnione w danym sektorze lub które przedsiębiorstwo może zatrudniać i które są niezbędne do prowadzenia działalności gospodarczej i bezpośrednio związane z jej prowadzeniem, w postaci kontyngentów liczbowych lub wymogu wykonania testu potrzeb ekonomicznych; lub

b) stanowią ograniczenie lub wymagają szczególnego rodzaju podmiotowości prawnej lub spółki joint venture, poprzez które inwestor drugiej Strony może prowadzić działalność gospodarczą.

ARTYKUŁ 10.6

Traktowanie narodowe

Każda ze Stron przyznaje inwestorom drugiej Strony i przedsiębiorstwom objętym niniejszą Umową traktowanie nie mniej korzystne od traktowania, jakie Strona ta przyznaje, w podobnych sytuacjach, własnym inwestorom i ich przedsiębiorstwom, w odniesieniu do zakładania przedsiębiorstw i ich działalności na jej terytorium.

ARTYKUŁ 10.7

Zasada największego uprzywilejowania

1. Każda ze Stron przyznaje inwestorom drugiej Strony i przedsiębiorstwom objętym niniejszą Umową traktowanie nie mniej korzystne od traktowania, jakie Strona ta przyznaje, w podobnych sytuacjach, inwestorom z państw trzecich oraz ich przedsiębiorstwom, w odniesieniu do zakładania przedsiębiorstw i ich działalności na jej terytorium.

2. Ust. 1 nie należy rozumieć jako zobowiązującego Stronę do rozszerzenia na inwestorów drugiej Strony lub przedsiębiorstwa objęte niniejszą Umową jakiegokolwiek traktowania wynikającego z istniejących lub przyszłych środków gwarantujących uznanie kwalifikacji, licencji lub środków przezorności, o których mowa w art. VII GATS lub ust. 3 jego załącznika dotyczącego usług finansowych.

3. Dla większej pewności należy zaznaczyć, że „traktowanie", o którym mowa w ust. 1, nie obejmuje procedur rozstrzygania sporów przewidzianych w innych umowach międzynarodowych.

4. Dla większej pewności należy zaznaczyć, że postanowienia prawa materialnego zawarte w innych umowach międzynarodowych zawartych przez Stronę z państwami trzecimi nie stanowią same w sobie „traktowania", o którym mowa w ust. 1. Środki Strony stosowane na podstawie tych postanowień[1] mogą stanowić takie traktowanie, a tym samym mogą stanowić naruszenie niniejszego artykułu.

[1] Dla większej pewności należy zaznaczyć, że sama transpozycja takich postanowień do prawa wewnętrznego w zakresie, w jakim jest to niezbędne do włączenia ich do wewnętrznego porządku prawnego, nie kwalifikuje się jako „traktowanie", o którym mowa w ust. 1.

ARTYKUŁ 10.8

Kadra kierownicza wyższego szczebla i zarząd

Strona nie wymaga, aby przedsiębiorstwo objęte niniejszą Umową powoływało na stanowiska w kadrze kierowniczej wyższego szczebla lub na członków zarządu osoby fizyczne posiadające określone obywatelstwo.

ARTYKUŁ 10.9

Wymogi dotyczące wyników

1. Strona nie nakłada ani nie egzekwuje żadnego wymogu ani nie egzekwuje żadnego zobowiązania ani przedsięwzięcia, w związku z założeniem przedsiębiorstwa lub działalnością jakiegokolwiek przedsiębiorstwa na jej terytorium, dotyczącego[1]:

a) wywozu określonego poziomu lub odsetka towarów lub usług;

b) osiągnięcia określonego poziomu lub odsetka udziału lokalnego;

c) nabywania lub wykorzystywania towarów produkowanych lub usług świadczonych na jej terytorium lub przyznania preferencji takim towarom lub usługom, lub też nabywania towarów lub usług od osób fizycznych lub prawnych bądź innych podmiotów na jej terytorium;

[1] Dla większej pewności należy zaznaczyć, że warunek otrzymania lub dalszego otrzymywania korzyści, o których mowa w ust. 2, nie stanowi wymogu ani zobowiązania, ani przedsięwzięcia do celów ust. 1.

d) powiązania w jakikolwiek sposób wielkości lub wartości przywozu z wielkością lub wartością wywozu lub z kwotą wpływów w walucie obcej związanych z tym przedsiębiorstwem;

e) ograniczenia na jej terytorium sprzedaży towarów lub usług, które są produkowane lub świadczone przez takie przedsiębiorstwo, poprzez powiązanie tej sprzedaży w jakikolwiek sposób z wielkością lub wartością jego wywozu lub wpływów w walucie obcej;

f) przekazania technologii, procesu produkcji lub innej prawnie zastrzeżonej wiedzy na rzecz osoby fizycznej lub prawnej lub dowolnego innego podmiotu na jej terytorium;

g) dostarczania wyłącznie z terytorium tej Strony towaru wyprodukowanego lub usługi świadczonej przez dane przedsiębiorstwo na określony rynek regionalny lub na rynek światowy;

h) zlokalizowania siedziby głównej na dany region lub na rynek światowy na jej terytorium;

i) zatrudniania określonej liczby lub odsetka osób fizycznych tej Strony;

j) osiągnięcia danego poziomu lub wartości prac badawczo-rozwojowych na jej terytorium;

k) ograniczenia wywozu lub sprzedaży na wywóz; ani

l) w odniesieniu do wszelkich umów licencyjnych[1] obowiązujących w czasie, kiedy wymóg ten jest nakładany lub egzekwowany lub gdy egzekwowane jest zobowiązanie lub przedsięwzięcie, lub w odniesieniu do wszelkich przyszłych umów licencyjnych zawartych dobrowolnie między przedsiębiorstwem a osobą fizyczną lub prawną lub też dowolnym innym podmiotem na terytorium Strony, jeżeli wymóg jest nakładany lub egzekwowany lub gdy zobowiązanie lub przedsięwzięcie jest egzekwowane w sposób, który stanowi bezpośrednią ingerencję w tę umowę licencyjną przez wykonywanie pozasądowej władzy publicznej Strony[2], przyjęcia:

(i) określonej stawki lub kwoty opłaty licencyjnej na podstawie umowy licencyjnej; lub

(ii) określonego okresu obowiązywania umowy licencyjnej.

2. Strona nie uzależnia otrzymania lub dalszego otrzymywania korzyści, które są związane z założeniem przedsiębiorstwa lub działalnością przedsiębiorstwa na jej terytorium, od wywiązania się z któregokolwiek z poniższych wymogów:

a) osiągnięcia określonego poziomu lub odsetka udziału lokalnego;

b) nabycia lub wykorzystania towarów produkowanych lub usług świadczonych na jej terytorium lub przyznania preferencji względem takich towarów lub usług, lub też nabycia towarów lub usług od osób fizycznych lub prawnych bądź innych podmiotów na jej terytorium;

---

[1] „Umowa licencyjna”, o której mowa w tym punkcie, oznacza każdą umowę dotyczącą udzielania licencji na technologię, proces produkcji lub inną prawnie zastrzeżoną wiedzę.

[2] Dla większej pewności należy zaznaczyć, że lit. l) nie ma zastosowania, gdy umowa licencyjna została zawarta między przedsiębiorstwem a Stroną.

c) powiązania w jakikolwiek sposób wielkości lub wartości przywozu z wielkością lub wartością wywozu lub z kwotą wpływów w walucie obcej związanych z tym przedsiębiorstwem;

d) ograniczenia na jej terytorium sprzedaży towarów lub usług, które są produkowane lub świadczone przez to przedsiębiorstwo, poprzez powiązanie tej sprzedaży w jakikolwiek sposób z wielkością lub wartością jego wywozu lub wpływów w walucie obcej; ani

e) ograniczenia wywozu lub sprzedaży na wywóz.

3. Ust. 2 nie należy rozumieć się jako uniemożliwiającego Stronie uzależnienie otrzymania lub dalszego otrzymywania korzyści związanych z założeniem przedsiębiorstwa lub działalności jakiegokolwiek przedsiębiorstwa na jej terytorium od spełniania wymogu lokalizacji produkcji, świadczenia usług, szkolenia lub zatrudnienia pracowników, budowy lub rozbudowy poszczególnych zakładów lub prowadzenia prac badawczo-rozwojowych na jej terytorium.

4. Ust. 1 lit. f) i l) nie mają zastosowania, kiedy:

a) wymóg został nałożony lub wyegzekwowany lub zobowiązanie lub przedsięwzięcie zostało wyegzekwowane przez sąd, sąd administracyjny lub organ ochrony konkurencji, zgodnie z prawem konkurencji Strony, aby zapobiec lub zaradzić zakłóceniu konkurencji; lub

b) Strona zezwala na korzystanie z prawa własności intelektualnej zgodnie z art. 31 lub art. 31bis porozumienia TRIPS, lub stosuje lub utrzymuje środki wymagające ujawnienia danych lub innych informacji prawnie zastrzeżonych, które wchodzą w zakres art. 39 porozumienia TRIPS i są z nim zgodne.

5. Ust. 1 lit. a), b) i c) i ust. 2 lit. a) i b) nie mają zastosowania do wymogów dotyczących kwalifikacji towarów lub usług w związku z uczestnictwem w programach wspierania wywozu i pomocy zagranicznej.

6. Ust. 2 lit. a) i b) nie mają zastosowania do wymogów nałożonych przez Stronę dokonującą przywozu dotyczących składu towarów wymaganego, aby towar ten kwalifikował się do objęcia go preferencyjną stawką celną lub preferencyjnym kontyngentem.

7. Ust. 1 lit. l) nie ma zastosowania, jeżeli wymóg został nałożony lub wyegzekwowany, lub zobowiązanie lub przedsięwzięcie zostało wyegzekwowane przez organ sądowy jako godziwe wynagrodzenie na podstawie prawa autorskiego Strony.

8. Niniejszy artykuł pozostaje bez uszczerbku dla obowiązków Strony wynikających z porozumienia WTO.

9. Dla większej pewności należy zaznaczyć, że ust. 1 i 2 nie mają zastosowania do żadnych innych zobowiązań ani wymogów niż wymogi lub zobowiązania określone w tych ustępach[1].

10. Niniejszy artykuł nie ma zastosowania do zakładania przedsiębiorstwa ani prowadzenia działalności przez usługodawców finansowych.

11. Jeżeli chodzi o wymogi dotyczące wyników odnoszące się do usługodawców finansowych, Strony negocjują zasady w zakresie wymogów dotyczących wyników w odniesieniu do założenia przedsiębiorstwa lub prowadzenia działalności przez usługodawcę finansowego.

---

[1] Dla większej pewności należy zaznaczyć, że niniejszego artykułu nie należy rozumieć jako wymagającego od Strony zezwolenia na świadczenie określonej usługi w wymiarze transgranicznym, w przypadku gdy Strona ta stosuje lub utrzymuje ograniczenia lub zakazy dotyczące świadczenia takiej usługi, które są zgodne z zastrzeżeniami określonymi przez nią w załączniku 10-A (Istniejące środki) lub załączniku 10-B (Przyszłe środki).

12. W ciągu 180 dni od daty pomyślnego wynegocjowania przez Strony zasad w zakresie wymogów dotyczących wyników zgodnie z ust. 11, Komitet ds. Handlu zmienia ust. 1 decyzją o włączeniu tych zasad do niniejszego artykułu i może odpowiednio zmienić środki każdej ze Stron niespełniające wymogów określone w załączniku 10-A (Istniejące środki) i załączniku 10-B (Przyszłe środki). Niniejszy artykuł będzie miał wtedy zastosowanie do zakładania przedsiębiorstwa i prowadzenia działalności przez usługodawców finansowych.

ARTYKUŁ 10.10

Środki niespełniające wymogów

1. Art. 10.5 (Dostęp do rynku), 10.6 (Traktowanie narodowe), 10.7 (Zasada największego uprzywilejowania), 10.8 (Kadra kierownicza wyższego szczebla i zarząd) i 10.9 (Wymogi dotyczące wyników) nie mają zastosowania do:

a) wszelkich istniejących środków Strony niespełniających wymogów na poziomie:

(i) w odniesieniu do Unii:

A) Unii, określonych w wykazie Unii w załączniku 10-A (Istniejące środki);

B) instytucji rządowych na szczeblu centralnym państwa członkowskiego, jak określono w wykazie Unii w załączniku 10-A (Istniejące środki);

C) instytucji rządowych i samorządowych na szczeblu regionalnym państwa członkowskiego, jak określono w wykazie Unii w załączniku 10-A (Istniejące środki); lub

D) władz lokalnych, innych niż te, o których mowa w lit. C); oraz

(ii) w odniesieniu do Nowej Zelandii:

A) instytucji rządowych na szczeblu centralnym, jak określono w wykazie Nowej Zelandii w załączniku 10-A (Istniejące środki); lub

B) władz lokalnych;

b) dalszego stosowania lub szybkiego przedłużenia obowiązywania wszelkich środków niespełniających wymogów, o których mowa w lit. a); lub

c) modyfikacji lub zmiany dowolnego środka niespełniającego wymogów, o którym mowa w lit. a) i b), pod warunkiem, że ta modyfikacja lub zmiana nie zmniejsza zgodności środka – w brzmieniu obowiązującym bezpośrednio przez modyfikacją lub zmianą – z art. 10.5 (Dostęp do rynku), 10.6 (Traktowanie narodowe), 10.7 (Zasada największego uprzywilejowania), 10.8 (Kadra kierownicza wyższego szczebla i zarząd) lub 10.9 (Wymogi dotyczące wyników).

2. Art. 10.5 (Dostęp do rynku), 10.6 (Traktowanie narodowe), 10.7 (Zasada największego uprzywilejowania) i 10.8 (Kadra kierownicza wyższego szczebla i zarząd) i 10.9 (Wymogi dotyczące wyników) nie mają zastosowania do środka Strony w odniesieniu do sektorów, podsektorów lub rodzajów działalności określonych w wykazie tej Strony w załączniku 10-B (Przyszłe środki).

3. Strona nie wymaga, na podstawie żadnego środka wprowadzonego po dniu wejścia w życie niniejszej Umowy i zamieszczonego w wykazie tej Strony w załączniku 10-B (Przyszłe środki), aby inwestor drugiej Strony ze względu na swoją przynależność państwową sprzedał lub zbył w inny sposób inwestycję istniejącą w chwili, gdy ten środek wchodzi w życie.

4. Art. 10.6 (Traktowanie narodowe) i 10.7 (Zasada największego uprzywilejowania) nie mają zastosowania do żadnego środka, który stanowi wyjątek lub odstępstwo od art. 3 lub 4 porozumienia TRIPS, jak szczegółowo określono w art. 3–5 tego porozumienia.

ARTYKUŁ 10.11

Wymogi informacyjne

Niezależnie od postanowień art. 10.6 (Traktowanie narodowe) i 10.7 (Zasada największego uprzywilejowania) Strona może wymagać od inwestora drugiej Strony lub jego przedsiębiorstwa objętego niniejszą Umową dostarczenia informacji dotyczących tego przedsiębiorstwa objętego niniejszą Umową wyłącznie do celów informacyjnych lub statystycznych. Strona chroni tego rodzaju informacje poufne przed wszelkim ujawnieniem, które mogłoby naruszyć pozycję konkurencyjną inwestora lub przedsiębiorstwa objętego niniejszą Umową. Żadne z postanowień niniejszego artykułu nie może być interpretowane jako zabraniające Stronie uzyskiwania lub ujawniania w inny sposób informacji w związku ze stosowaniem prawa tej Strony z zachowaniem zasady sprawiedliwości i działania w dobrej wierze.

ARTYKUŁ 10.12

Odmowa przyznania korzyści

Strona może odmówić przyznania korzyści płynących z niniejszej sekcji inwestorowi drugiej Strony lub przedsiębiorstwu objętemu niniejszą Umową, jeżeli Strona odmawiająca wprowadza lub utrzymuje środki związane z utrzymaniem międzynarodowego pokoju i bezpieczeństwa, w tym ochrony praw człowieka, które:

a) zakazują prowadzenia transakcji z tym inwestorem lub przedsiębiorstwem objętym niniejszą Umową; lub

b) zostałyby naruszone lub ominięte, gdyby korzyści płynące z niniejszej sekcji przyznano temu inwestorowi lub przedsiębiorstwu objętemu niniejszą Umową, w tym gdy środki te zakazują dokonywania transakcji z osobą fizyczną lub prawną, która jest właścicielem inwestora lub przedsiębiorstwa objętego niniejszą Umową lub sprawuje kontrolę nad tym inwestorem lub przedsiębiorstwem.

SEKCJA C

TRANSGRANICZNY HANDEL USŁUGAMI

ARTYKUŁ 10.13

Zakres

1. Niniejsza sekcja ma zastosowanie do środków Strony, które mają wpływ na transgraniczny handel usługami świadczonymi przez usługodawców drugiej Strony.

2. Niniejsza sekcja nie ma zastosowania do:

a) jakiegokolwiek środka Strony w odniesieniu do zamówień publicznych na towary lub usługi zakupione do celów publicznych, a nie w celu komercyjnej odsprzedaży lub w celu wykorzystania w dostarczaniu towarów lub świadczeniu usług w sprzedaży komercyjnej, niezależnie od tego, czy zamówienie to jest „zamówieniem objętym Porozumieniem" w rozumieniu art. 14.1 (Włączenie niektórych postanowień GPA). lub

b) subsydiów lub dotacji udzielanych przez Strony, w tym pożyczek, gwarancji i ubezpieczeń wspieranych przez rząd.

ARTYKUŁ 10.14

Dostęp do rynku

Strona nie przyjmuje ani nie utrzymuje na całym swoim terytorium ani w poszczególnych jednostkach podziału administracyjnego środków, które:

a) nakładają ograniczenia odnoszące się do:

(i) liczby usługodawców, czy to w postaci kontyngentów liczbowych, monopolów, usługodawców na zasadzie wyłączności, czy też wymogu wykonania testu potrzeb ekonomicznych;

(ii) całkowitej wartości transakcji usługowych lub aktywów, w postaci kontyngentów liczbowych lub wymogu wykonania testu potrzeb ekonomicznych; lub

(iii) całkowitej liczby transakcji usługowych lub całkowitego wolumenu wykonanych usług wyrażonych jako określone jednostki liczbowe, w postaci kontyngentów lub wymogu wykonania testu potrzeb ekonomicznych; lub

b) nakładają ograniczenia lub wymagania dotyczące tego, za pośrednictwem jakich konkretnych rodzajów podmiotów prawnych lub wspólnych przedsięwzięć usługodawca może świadczyć usługę.

ARTYKUŁ 10.15

Obecność lokalna

Strona nie wymaga od usługodawcy drugiej Strony – jako warunku transgranicznego handlu usługami – założenia ani utrzymania przedstawicielstwa ani jakiejkolwiek formy przedsiębiorstwa na terytorium Strony, ani bycia jej rezydentem.

ARTYKUŁ 10.16

Traktowanie narodowe

1. Każda ze Stron przyznaje usługom i usługodawcom drugiej Strony traktowanie nie mniej korzystne od tego, jakie przyznaje w podobnych sytuacjach własnym usługom i usługodawcom[1].

[1] Żadne z postanowień niniejszego artykułu nie może być interpretowane jako wymagające od którejkolwiek ze Stron rekompensaty za wszelkie nieodłączne niekorzystne czynniki konkurencji, które wynikają z faktu, że odnośne usługi lub usługodawcy pochodzą z zagranicy.

2. Strona może spełniać wymóg ust. 1 przez przyznanie usługom i usługodawcom drugiej Strony traktowania identycznego z formalnego punktu widzenia z tym, które stosuje wobec własnych usług i usługodawców, albo od niego różnego z formalnego punktu widzenia.

3. Identyczne lub różne z formalnego punktu widzenia traktowanie uznaje się za mniej korzystne, jeżeli zmienia ono warunki konkurencji na korzyść usług lub usługodawców danej Strony w porównaniu z usługami lub usługodawcami drugiej Strony.

ARTYKUŁ 10.17

Zasada największego uprzywilejowania

1. Każda ze Stron przyznaje usługom i usługodawcom drugiej Strony traktowanie nie mniej korzystne od tego, jakie przyznaje w podobnych sytuacjach usługom i usługodawcom pochodzącym z państwa trzeciego.

2. Ust. 1 nie należy rozumieć jako zobowiązującego Stronę do rozszerzenia na usługi i usługodawców drugiej Strony jakiegokolwiek traktowania wynikającego z istniejących lub przyszłych środków gwarantujących uznanie kwalifikacji, licencji lub środków przezorności, o których mowa w art. VII GATS lub ust. 3 jego załącznika dotyczącego usług finansowych.

3. Dla większej pewności należy zaznaczyć, że postanowienia prawa materialnego zawarte w innych umowach międzynarodowych zawartych przez Stronę z państwami trzecimi nie stanowią same w sobie „traktowania”, o którym mowa w ust. 1. Środki Strony stosowane na podstawie tych postanowień mogą stanowić takie traktowanie, a tym samym mogą stanowić naruszenie niniejszego artykułu.

ARTYKUŁ 10.18

Środki niespełniające wymogów

1. Art. 10.14 (Dostęp do rynku), 10.15 (Obecność lokalna), 10.16 (Traktowanie narodowe) i 10.17 (Zasada największego uprzywilejowania) nie mają zastosowania do:

a) wszelkich istniejących środków Strony niespełniających wymogów na poziomie:

(i) w odniesieniu do Unii:

A) Unii, określonych w wykazie Unii w załączniku 10-A (Istniejące środki);

B) instytucji rządowych na szczeblu centralnym państwa członkowskiego, jak określono w wykazie Unii w załączniku 10-A (Istniejące środki);

C) instytucji rządowych i samorządowych na szczeblu regionalnym państwa członkowskiego, jak określono w wykazie Unii w załączniku 10-A (Istniejące środki); lub

D) władz lokalnych, innych niż te, o których mowa w lit. C); oraz

(ii) w odniesieniu do Nowej Zelandii:

A) instytucji rządowych na szczeblu centralnym, jak określono w wykazie Nowej Zelandii w załączniku 10-A (Istniejące środki); lub

B) władz lokalnych;

b) dalszego stosowania lub szybkiego przedłużenia obowiązywania wszelkich środków niespełniających wymogów, o których mowa w lit. a); lub

c) modyfikacji lub zmiany dowolnego środka niespełniającego wymogów, o którym mowa w lit. a) i b), pod warunkiem, że ta modyfikacja lub zmiana nie zmniejsza zgodności środka – w brzmieniu obowiązującym bezpośrednio przez modyfikacją lub zmianą – z art. 10.14 (Dostęp do rynku), 10.15 (Obecność lokalna), 10.16 (Traktowanie narodowe) lub 10.17 (Zasada największego uprzywilejowania).

2. Art. 10.14 (Dostęp do rynku), 10.15 (Obecność lokalna), 10.16 (Traktowanie narodowe) i 10.17 (Zasada największego uprzywilejowania nie mają zastosowania do środka Strony w odniesieniu do sektorów, podsektorów lub rodzajów działalności określonych w wykazie tej Strony w załączniku 10-B (Przyszłe środki).

ARTYKUŁ 10.19

Odmowa przyznania korzyści

Strona może odmówić usługodawcy drugiej Strony przyznania korzyści płynących z niniejszej sekcji, jeżeli Strona odmawiająca wprowadza lub utrzymuje środki związane z utrzymaniem międzynarodowego pokoju i bezpieczeństwa, w tym ochrony praw człowieka, które:

a) zakazują transakcji z tym usługodawcą; lub

b) zostałyby naruszone lub ominięte, gdyby korzyści płynące z niniejszej sekcji przyznano temu usługodawcy, w tym gdy środki te zakazują dokonywania transakcji z osobą fizyczną lub prawną, która jest właścicielem tego usługodawcy lub sprawuje nad nim kontrolę.

SEKCJA D

WJAZD I POBYT CZASOWY OSÓB FIZYCZNYCH ODBYWAJĄCYCH WIZYTĘ SŁUŻBOWĄ

ARTYKUŁ 10.20

Zakres i definicje

1. Z zastrzeżeniem art. 10.2 (Zakres) ust. 1 i 2 niniejsza sekcja ma zastosowanie do środków Strony, które mają wpływ na wjazd i pobyt czasowy na jej terytorium osób fizycznych drugiej Strony odbywających wizytę służbową i należących do następujących kategorii: osoby odbywające krótkoterminową wizytę służbową, osoby odbywające wizytę służbową w celu założenia przedsiębiorstwa, usługodawcy umowni, osoby wykonujące wolny zawód oraz osoby przeniesione wewnątrz przedsiębiorstwa.

2. Zobowiązania dotyczące wjazdu i pobytu czasowego osób fizycznych odbywających wizytę służbową nie mają zastosowania do przypadków, w których celem lub skutkiem wjazdu i pobytu czasowego jest ingerowanie lub wpłynięcie w inny sposób na wynik sporu zbiorowego albo negocjacji pracowniczych lub kierowniczych, lub zatrudnienie osób fizycznych uczestniczących w takim sporze.

3. Do celów niniejszej sekcji stosuje się następujące definicje:

a) „osoba odbywająca wizytę służbową w celu założenia przedsiębiorstwa” oznacza osobę fizyczną pracującą na wyższym stanowisku w ramach osoby prawnej Strony, która:

(i) jest odpowiedzialna za założenie lub likwidację przedsiębiorstwa takiej osoby prawnej na terytorium drugiej Strony;

(ii) nie oferuje ani nie świadczy usług, ani nie prowadzi jakiejkolwiek działalności gospodarczej innej niż działalność wymagana do celów założenia przedsiębiorstwa; oraz

(iii) nie otrzymuje wynagrodzenia ze źródła znajdującego się na terytorium drugiej Strony;

b) „usługodawca umowny” oznacza osobę fizyczną zatrudnioną przez osobę prawną Strony, która nie jest agencją zajmującą się rekrutacją i pośrednictwem w zatrudnieniu pracowników, nie ma siedziby na terytorium drugiej Strony oraz zawarła umowę w dobrej wierze o świadczenie usług na rzecz konsumenta końcowego na terytorium drugiej Strony, wymagającą czasowej obecności jej pracownika[1], która to osoba fizyczna:

(i) oferowała te same usługi jako pracownik osoby prawnej przez okres nie krótszy niż rok bezpośrednio poprzedzający datę złożenia wniosku o wjazd i pobyt czasowy;

[1] Umowa o świadczenie usług, o której mowa w lit. b), musi być zgodna z przepisami ustawowymi Strony, na której terytorium umowa jest wykonywana.

(ii) ma, w tym dniu, wymagany poziom doświadczenia zawodowego w sektorze działalności, który jest przedmiotem umowy[1], posiada dyplom lub kwalifikacje potwierdzające posiadanie wiedzy na równoważnym poziomie[2] oraz kwalifikacje zawodowe wymagane zgodnie z prawem do wykonywania takiej działalności na terytorium drugiej Strony; oraz

(iii) nie otrzymuje wynagrodzenia ze źródła znajdującego się na terytorium drugiej Strony;

c) „osoba wykonująca wolny zawód" oznacza osobę fizyczną świadczącą usługi i prowadzącą działalność na własny rachunek na terytorium Strony, która:

(i) nie założyła przedsiębiorstwa na terytorium drugiej Strony;

(ii) zawarła w dobrej wierze umowę (inną niż za pośrednictwem agencji świadczącej usługi rekrutacji i pozyskiwania personelu), na okres nie dłuższy niż 12 miesięcy, na świadczenie usług na rzecz konsumenta końcowego na terytorium drugiej Strony, wymagających jej czasowej obecności[3]; oraz

---

1 Doświadczenie zawodowe wymagane przez każdą ze Stron określono w załączniku 10-E (Usługodawcy umowni i osoby wykonujące wolny zawód).

2 Poziom dyplomu wymagany przez każdą ze Stron określono w załączniku 10-E (Usługodawcy umowni i osoby wykonujące wolny zawód). W przypadku gdy dyplom lub kwalifikacje nie zostały uzyskane na terytorium Strony, na którym świadczona jest usługa, Strona ta może ocenić, czy są one równoważne z dyplomem ukończenia studiów wyższych wymaganym na jej terytorium.

3 Umowa o świadczenie usług, o której mowa w lit. c) pkt (ii), musi być zgodna z wymogami prawa Strony, na której terytorium ta umowa jest wykonywana.

(iii) ma, w dniu złożenia wniosku o wjazd i pobyt czasowy, co najmniej sześcioletnie doświadczenie zawodowe w sektorze działalności, który jest przedmiotem umowy, dyplom ukończenia studiów wyższych lub kwalifikacje potwierdzające wiedzę na równoważnym poziomie[1] oraz kwalifikacje zawodowe wymagane zgodnie z prawem do wykonywania takiej działalności na terytorium drugiej Strony;

d) „osoba przeniesiona wewnątrz przedsiębiorstwa" oznacza osobę fizyczną, która:

(i) jest zatrudniona przez osobę prawną Strony lub jest jej partnerem przez okres nie krótszy niż rok poprzedzający bezpośrednio datę złożenia przez nią wniosku o wjazd i pobyt czasowy na terytorium drugiej Strony[2];

(ii) w chwili składania wniosku zamieszkuje poza terytorium drugiej Strony;

(iii) zostaje czasowo przeniesiona do przedsiębiorstwa osoby prawnej na terytorium drugiej Strony, które jest członkiem tej samej grupy co osoba prawna, z której pochodzi, w tym jej przedstawicielstwa, spółki zależnej, oddziału lub spółki dominującej; oraz

(iv) należy do jednej z następujących kategorii:

A) członek kadry kierowniczej lub zarządzającej; lub

---

[1] Jeżeli dyplom lub kwalifikacje nie zostały uzyskane na terytorium Strony, na którym świadczona jest usługa, Strona ta może ocenić, czy są one równoważne z dyplomem ukończenia studiów wyższych na jej terytorium.

[2] Dla większej pewności należy zaznaczyć, że kierownik lub specjalista mogą być zobowiązani do wykazania swoich kwalifikacji zawodowych i doświadczenia niezbędnych do pracy na rzecz osoby prawnej, do której zostają przeniesieni.

B) specjalista;

e) „członek kadry kierowniczej” lub „członek kadry zarządzającej” oznacza osobę fizyczną pracującą na wyższym stanowisku, która przede wszystkim kieruje zarządzaniem przedsiębiorstwem na terytorium drugiej Strony lub jego istotną częścią, która to osoba podlega ogólnemu nadzorowi lub otrzymuje wytyczne głównie od kadry zarządzającej wyższego szczebla lub zarządu lub udziałowców przedsiębiorstwa lub osób im równoważnych oraz której zakres obowiązków obejmuje:

(i) kierowanie przedsiębiorstwem lub jego departamentem lub działem;

(ii) nadzór i kontrolę pracy innych pracowników nadzoru, pracowników sprawujących funkcje specjalistyczne lub kadry kierowniczej. Nie obejmuje to przełożonego pierwszego szczebla, chyba że nadzorowani pracownicy są osobami wykonującymi wolny zawód, ani pracownika, który przede wszystkim wykonuje zadania niezbędne do celów świadczenia usługi lub prowadzenia inwestycji; oraz

(iii) upoważnienie do wydawania zaleceń związanych z naborem, zwalnianiem lub innymi działaniami dotyczącymi personelu; oraz

f) „specjalista” oznacza osobę fizyczną posiadającą specjalistyczną wiedzę na zaawansowanym poziomie, która jest niezbędna dla obszarów działalności przedsiębiorstwa, technik lub zarządzania, która to wiedza jest oceniana z uwzględnieniem nie tylko wiedzy specyficznej dla danego przedsiębiorstwa, ale również tego, czy dana osoba posiada wysoki poziom kwalifikacji, w tym odpowiednie doświadczenie zawodowe, odnoszących się do rodzaju pracy lub działalności wymagającej szczególnej wiedzy technicznej, w tym ewentualną akredytację w przypadku zawodu regulowanego.

ARTYKUŁ 10.21

Osoby przeniesione wewnątrz przedsiębiorstwa oraz osoby odbywające wizytę służbową w celu założenia przedsiębiorstwa

1. Z zastrzeżeniem odpowiednich warunków i kwalifikacji określonych w załączniku 10-C (Osoby odbywające wizytę służbową w celu założenia przedsiębiorstwa, osoby przeniesione wewnątrz przedsiębiorstwa i osoby odbywające krótkoterminową wizytę służbową):

a) Strona zezwala na:

(i) wjazd i pobyt czasowy osób przeniesionych wewnątrz przedsiębiorstwa i osób odbywających wizytę służbową w celu założenia przedsiębiorstwa; oraz

(ii) zatrudnienie na swoim terytorium osób przeniesionych wewnątrz przedsiębiorstwa drugiej Strony;

b) żadna ze Stron nie utrzymuje ani nie wprowadza ograniczeń – w formie kontyngentów określonych liczbowo lub wymogu wykonania testu potrzeb ekonomicznych – całkowitej liczby osób fizycznych, którym przyznaje się prawo wjazdu, w konkretnym sektorze, w charakterze osób odbywających wizytę służbową w celu założenia przedsiębiorstwa lub które inwestor może zatrudnić jako osoby przeniesione wewnątrz przedsiębiorstwa ani w poszczególnych jednostkach podziału administracyjnego, ani na całym swoim terytorium; oraz

c) każda ze Stron przyznaje osobom przeniesionym wewnątrz przedsiębiorstwa oraz osobom drugiej Strony odbywającym wizytę służbową w celu założenia przedsiębiorstwa, w odniesieniu do środków wpływających na ich działalność gospodarczą podczas czasowego pobytu na jej terytorium, traktowanie nie mniej korzystne od tego, które przyznaje, w podobnych sytuacjach, własnym osobom fizycznym.

2. Dopuszczalna długość pobytu dla kadry kierowniczej lub zarządzającej i specjalistów wynosi maksymalnie trzy lata.

3. Dopuszczalna długość pobytu osób odbywających wizytę służbową w celu założenia przedsiębiorstwa wynosi maksymalnie 90 dni w każdym okresie sześciu miesięcy w przypadku Unii i maksymalnie 90 dni w każdym okresie 12 miesięcy w przypadku Nowej Zelandii.

ARTYKUŁ 10.22

Osoby odbywające krótkoterminową wizytę służbową

1. Z zastrzeżeniem odpowiednich warunków i kwalifikacji określonych w załączniku 10-C (Osoby odbywające wizytę służbową w celu założenia przedsiębiorstwa, osoby przeniesione wewnątrz przedsiębiorstwa, osoby odbywające krótkoterminową wizytę służbową), Strona zezwala na wjazd i pobyt czasowy osób drugiej Strony odbywających krótkoterminową wizytę służbową do celów wykonywania rodzajów działalności wymienionych w załączniku 10-C (Osoby odbywające wizytę służbową w celu założenia przedsiębiorstwa, osoby przeniesione wewnątrz przedsiębiorstwa, osoby odbywające krótkoterminową wizytę służbową), z zastrzeżeniem następujących warunków:

a) osoby odbywające krótkoterminową wizytę służbową nie prowadzą sprzedaży swoich towarów ani nie świadczą usług na rzecz ogółu społeczeństwa;

b) osoby odbywające krótkoterminową wizytę służbową nie otrzymują wynagrodzenia od podmiotu zlokalizowanego na terytorium Strony, gdzie przebywają czasowo; oraz

c) osoby odbywające krótkoterminową wizytę służbową nie świadczą usługi na podstawie umowy zawartej między osobą prawną niemającą siedziby na terytorium Strony, na którym przebywają czasowo, a konsumentem na tym terytorium, z wyjątkiem przypadków, o których mowa w załączniku 10-C (Osoby odbywające wizytę służbową w celu założenia przedsiębiorstwa, osoby przeniesione wewnątrz przedsiębiorstwa, osoby odbywające krótkoterminową wizytę służbową).

2. O ile nie określono inaczej w załączniku 10-C (Osoby odbywające wizytę służbową w celu założenia przedsiębiorstwa, osoby przeniesione wewnątrz przedsiębiorstwa, osoby odbywające krótkoterminową wizytę służbową), Strona zezwala na wjazd osobom odbywającym krótkoterminową wizytę służbową, nie wymagając testu potrzeb ekonomicznych ani wcześniejszego poddania się innej procedurze o podobnym charakterze.

3. Dopuszczalny czas pobytu wynosi do 90 dni w każdym okresie 12 miesięcy.

ARTYKUŁ 10.23

Usługodawcy umowni i osoby wykonujące wolny zawód

1. W odniesieniu do sektorów, podsektorów i działalności wymienionych w załączniku 10-E (Usługodawcy umowni i osoby wykonujące wolny zawód) oraz z zastrzeżeniem odpowiednich warunków i kwalifikacji w nim określonych każda ze Stron:

a) zezwala na wjazd i pobyt czasowy na jej terytorium usługodawców umownych i osób wykonujących wolny zawód;

b) nie wprowadza ani nie utrzymuje, ani w jednostkach podziału administracyjnego, ani na całym swoim terytorium, ograniczeń w formie kontyngentów określonych liczbowo lub testu potrzeb ekonomicznych w odniesieniu do całkowitej liczby usługodawców umownych i osób drugiej Strony wykonujących wolny zawód, którym zezwolono na czasowy wjazd; oraz

c) przyznaje usługodawcom umownym i osobom drugiej Strony wykonującym wolny zawód, w odniesieniu do środków wpływających na świadczenie przez te podmioty usług na jej terytorium, traktowanie nie mniej korzystne od tego, które przyznaje w podobnych sytuacjach swoim własnym usługodawcom.

2. Dla większej pewności należy zaznaczyć, że dostęp przyznany na podstawie postanowień niniejszego artykułu odnosi się wyłącznie do usług, które są przedmiotem umowy, i nie uprawnia do posługiwania się tytułem zawodowym Strony, na której terytorium świadczona jest dana usługa.

3. Dopuszczalny czas pobytu nie może przekraczać łącznie 12 miesięcy lub okresu obowiązywania umowy, w zależności od tego, który z tych okresów jest krótszy.

ARTYKUŁ 10.24

Środki niespełniające wymogów

1. Art. 10.21 lit. b) i c) (Osoby przeniesione wewnątrz przedsiębiorstwa oraz osoby odbywające wizytę służbową w celu założenia przedsiębiorstwa) i 10.23 lit. b) i c) (Usługodawcy umowni i osoby wykonujące wolny zawód) nie mają zastosowania do:

a) jakiegokolwiek istniejącego środka niespełniającego wymogów, który wpływa na pobyt czasowy osób fizycznych odbywających wizytę służbową i który jest utrzymywany na poziomie:

(i) w odniesieniu do Unii:

A) Unii, określonych w wykazie Unii w załączniku 10-A (Istniejące środki);

B) instytucji rządowych na szczeblu centralnym państwa członkowskiego, jak określono w wykazie Unii w załączniku 10-A (Istniejące środki);

C) instytucji rządowych i samorządowych na szczeblu regionalnym państwa członkowskiego, jak określono w wykazie Unii w załączniku 10-A (Istniejące środki); lub

D) władz lokalnych, innych niż te, o których mowa w lit. C); oraz

(ii) w odniesieniu do Nowej Zelandii:

A) instytucji rządowych na szczeblu centralnym, jak określono w wykazie Nowej Zelandii w załączniku 10-A (Istniejące środki); lub

B) władz lokalnych;

b) dalszego stosowania lub szybkiego przedłużenia obowiązywania wszelkich środków niespełniających wymogów, o których mowa w lit. a); lub

c) modyfikacji lub zmiany dowolnego środka niespełniającego wymogów, o którym mowa w lit. a) i b), pod warunkiem, że ta modyfikacja lub zmiana nie zmniejsza zgodności tego środka – w brzmieniu obowiązującym bezpośrednio przez modyfikacją lub zmianą – z art. 10.21 ust. 1 lit. b) i c) (Osoby przeniesione wewnątrz przedsiębiorstwa oraz osoby odbywające wizytę służbową w celu założenia przedsiębiorstwa) lub art. 10.23 ust. 1 lit. b) i c) (Usługodawcy umowni i osoby wykonujące wolny zawód);

2. Art. 10.21 ust. 1 lit. b) i c) (Osoby przeniesione wewnątrz przedsiębiorstwa oraz osoby odbywające wizytę służbową w celu założenia przedsiębiorstwa) lub art. 10.23 ust. 1 lit. b) i c) (Usługodawcy umowni i osoby wykonujące wolny zawód) nie mają zastosowania do jakiegokolwiek środka wprowadzonego lub utrzymywanego przez Stronę, który ma wpływ na pobyt czasowy osób fizycznych odbywających wizytę służbową w odniesieniu do sektorów, podsektorów lub rodzajów działalności określonych przez tę Stronę w wykazie w załączniku 10-B (Przyszłe środki).

ARTYKUŁ 10.25

Przejrzystość

1. Każda ze Stron udostępnia publicznie – jeżeli to możliwe, w internecie – informacje dotyczące odpowiednich środków odnoszących się do wjazdu i pobytu czasowego osób fizycznych drugiej Strony, o których mowa w art. 10.20 ust. 1 (Zakres i definicje).

2. Informacje, o których mowa w ust. 1, obejmują następujące informacje odnoszące się do wjazdu i pobytu czasowego osób fizycznych, jeżeli takie informacje istnieją:

a) warunki wjazdu;

b) orientacyjny wykaz dokumentów, które mogą być wymagane do weryfikacji spełnienia tych warunków;

c) orientacyjny czas rozpatrywania;

d) obowiązujące opłaty;

e) procedury odwoławcze; oraz

f) odpowiednie przepisy o zasięgu ogólnym odnoszące się do wjazdu i pobytu czasowego osób fizycznych.

SEKCJA E

RAMY REGULACYJNE

PODSEKCJA 1

REGULACJE WEWNĘTRZNE

ARTYKUŁ 10.26

Zakres i definicje

1. Niniejsza podsekcja ma zastosowanie do środków Strony dotyczących wymogów i procedur licencyjnych, a także wymogów i procedur kwalifikacyjnych oraz norm technicznych[1] wpływających na:

a) transgraniczny handel usługami;

b) założenie przedsiębiorstwa lub jego działalność; lub

c) świadczenie usług poprzez obecność osoby fizycznej Strony należącej do kategorii osób fizycznych określonych w art. 10.20 (Zakres i definicje) na terytorium drugiej Strony;

[1] Niniejsza sekcja ma zastosowanie wyłącznie do tych środków dotyczących norm technicznych, które mają wpływ na handel usługami. Pojęcie norm technicznych nie obejmuje regulacyjnych lub wykonawczych norm technicznych dotyczących usług finansowych.

2. Niniejsza podsekcja nie ma zastosowania do wymogów i procedur licencyjnych, a także wymogów i procedur kwalifikacyjnych oraz norm technicznych na podstawie środka, który nie jest zgodny z art. 10.5 (Dostęp do rynku), 10.6 (Traktowanie narodowe), 10.14 (Dostęp do rynku) lub 10.16 (Traktowanie narodowe) i jest wymieniony w art. 10.10 ust. 1 lub 2 (Środki niespełniające wymogów) lub w art. 10.18 ust. 1 lub 2 (Środki niespełniające wymogów).

3. Do celów niniejszej podsekcji stosuje się następujące definicje:

a) „zezwolenie" oznacza pozwolenie na prowadzenie jakiejkolwiek działalności, o której mowa w ust. 1 lit. a), b) i c), będące wynikiem procedury, której musi przestrzegać osoba fizyczna lub prawna w celu wykazania zgodności z wymogami w zakresie licencjonowania, wymogami dotyczącymi kwalifikacji lub normami technicznymi; oraz

b) „właściwy organ" oznacza władzę lub organ szczebla centralnego, regionalnego lub lokalnego lub podmiot pozarządowy uczestniczący w sprawowaniu władzy delegowanej przez władze lub organy szczebla centralnego, regionalnego lub lokalnego, uprawniony do podejmowania decyzji dotyczących zezwoleń.

ARTYKUŁ 10.27

Składanie wniosków

Każda ze Stron unika, w zakresie, w jakim jest to możliwe, wymagania od wnioskodawcy, aby zwracał się do więcej niż jednego właściwego organu z każdym wnioskiem o udzielenie zezwolenia. Jeżeli działalność będąca przedmiotem wniosku o udzielenie zezwolenia podlega kompetencji wielu właściwych organów, może być wymagane złożenie wielu wniosków o udzielenie zezwolenia.

ARTYKUŁ 10.28

Terminy składania wniosków

Jeżeli Strona wymaga zezwolenia, zapewnia, aby jej właściwe organy umożliwiały, w zakresie, w jakim jest to możliwe, składanie wniosków w dowolnym czasie w ciągu roku. Jeżeli przewidziano określony termin na złożenie wniosku o zezwolenie, Strona zapewnia, aby właściwe organy umożliwiały złożenie wniosku w rozsądnym terminie.

ARTYKUŁ 10.29

Wnioski elektroniczne i uznawanie kopii

Jeżeli Strona wymaga zezwolenia, zapewnia ona, aby jej właściwe organy:

a) dążyły do przyjmowania wniosków w formacie elektronicznym; oraz

b) przyjmowały kopie dokumentów uwierzytelnione zgodnie z prawem danej Strony zamiast dokumentów oryginalnych, chyba że właściwe organy wymagają oryginałów dokumentów w celu ochrony integralności procesu udzielania zezwoleń.

ARTYKUŁ 10.30

Rozpatrywanie wniosków

1. Jeżeli Strona wymaga zezwolenia, zapewnia ona, aby jej właściwe organy:

a) w zakresie, w jakim jest to możliwe, wskazywały orientacyjne ramy czasowe rozpatrzenia wniosku.

b) na wniosek wnioskodawcy udzielały bez zbędnej zwłoki informacji dotyczących statusu wniosku;

c) w zakresie, w jakim jest to możliwe, sprawdzały bez zbędnej zwłoki kompletność wniosku złożonego do rozpatrzenia zgodnie z przepisami ustawowymi i wykonawczymi Strony;

d) jeżeli uznają wniosek za kompletny do celów rozpatrzenia zgodnie z przepisami ustawowymi i wykonawczymi[1], zapewniały w rozsądnym terminie po jego złożeniu, aby:

(i) rozpatrzenie wniosku zostało zakończone; oraz

[1] Właściwe organy mogą wymagać, aby uznanie informacji za „kompletne do celów rozpatrzenia" wymagało przedłożenia wszystkich informacji w określonym formacie.

(ii) wnioskodawca został poinformowany o decyzji dotyczącej wniosku[1], w zakresie, w jakim jest to możliwe, na piśmie[2];

e) jeżeli uznają wniosek za niekompletny do celów rozpatrzenia zgodnie z przepisami ustawowymi i wykonawczymi, zapewniły w rozsądnym terminie od dnia, w którym dany właściwy organ uznał wniosek za niekompletny, i w zakresie, w jakim jest to możliwe, aby:

(i) poinformowały wnioskodawcę, że wniosek jest niekompletny;

(ii) na wniosek wnioskodawcy wskazały dodatkowe informacje wymagane do uzupełnienia wniosku lub w inny sposób udzieliły wytycznych wyjaśniających, dlaczego wniosek został uznany za niekompletny; oraz

(iii) zapewniły wnioskodawcy możliwość[3] dostarczenia dodatkowych informacji wymaganych do uzupełnienia wniosku;

a jeżeli działania, o których mowa w ppkt (i)–(iii), nie są możliwe, a wniosek zostanie odrzucony z powodu niekompletności – zapewniły poinformowanie o tym wnioskodawcy w rozsądnym terminie; oraz

---

1 Właściwe organy mogą spełnić ten wymóg w drodze poinformowania uprzednio wnioskodawcy na piśmie, między innymi za pomocą opublikowanego środka, że brak odpowiedzi po upływie określonego czasu od dnia złożenia wniosku wskazuje na jego akceptację.

2 Dla większej pewności należy zaznaczyć, że odniesienie do „na piśmie” powinno być rozumiane jako obejmujące formę elektroniczną.

3 Taka możliwość nie wymaga od właściwego organu przedłużenia terminów.

f) jeżeli odrzucą wniosek, poinformowały wnioskodawcę, z własnej inicjatywy albo na wniosek wnioskodawcy, o przyczynach odrzucenia wniosku oraz o terminie odwołania od tej decyzji, a także, jeśli ma to zastosowanie, o procedurach ponownego złożenia wniosku. Nie powinno się uniemożliwiać wnioskodawcy złożenia kolejnego wniosku wyłącznie z uwagi na wcześniej odrzucony wniosek.

2. Każda ze Stron zapewnia, aby właściwe organy przyznały zezwolenie natychmiast po jego wydaniu w świetle wyników stosownego badania stwierdzającego, że warunki jego uzyskania zostały spełnione.

3. Każda ze Stron zapewnia, aby jej właściwe organy dopilnowały, by zezwolenie, po jego udzieleniu, stało się skuteczne bez zbędnej zwłoki, z zastrzeżeniem mających zastosowanie warunków.

ARTYKUŁ 10.31

Opłaty

1. W odniesieniu do wszelkiej działalności gospodarczej objętej niniejszą podsekcją innej niż usługi finansowe każda ze Stron zapewnia, aby opłaty za udzielenie zezwolenia[1] pobierane przez jej właściwe organy krajowe były uzasadnione i przejrzyste oraz nie ograniczały same w sobie świadczenia danej usługi lub prowadzenia jakiejkolwiek innej działalności gospodarczej.

[1] Opłaty za zezwolenie nie obejmują opłat z tytułu eksploatacji zasobów naturalnych, płatności aukcyjnych, przetargowych lub innych niedyskryminujących środków dotyczących przyznania koncesji ani obowiązkowych składek za świadczenie usługi powszechnej.

2. W odniesieniu do usług finansowych każda ze Stron zapewnia, aby jej właściwe organy, w odniesieniu do pobieranych przez siebie opłat za udzielenie zezwolenia, przekazywały wnioskodawcom wykaz opłat lub informacje na temat sposobu ich naliczania, a także nie stosowały tych opłat jako sposobów na uniknięcie zobowiązań lub obowiązków przez Stronę.

ARTYKUŁ 10.32

Ocena kwalifikacji

Jeżeli Strona wymaga przeprowadzenia egzaminu w celu wydania zezwolenia, Strona ta zapewnia, aby jej właściwe organy planowały przeprowadzenie takiego egzaminu w odpowiednich odstępach czasu oraz zapewniały rozsądny termin umożliwiający wnioskodawcom złożenie wniosku o przystąpienie do egzaminu. W zakresie, w jakim jest to możliwe, każda ze Stron rozważa możliwość przyjęcia wniosków o przystąpienie do takiego egzaminu w formie elektronicznej oraz wykorzystanie środków elektronicznych w innych aspektach procesu egzaminowania.

ARTYKUŁ 10.33

Obiektywizm, bezstronność i niezależność

Jeżeli Strona wprowadza lub utrzymuje środki związane z wydawaniem zezwoleń, Strona ta zapewnia, aby jej właściwe organy rozpatrywały wnioski oraz podejmowały decyzje i je stosowały w sposób obiektywny i bezstronny oraz niezależny od jakiejkolwiek osoby prowadzącej działalność gospodarczą, dla której wymagane jest zezwolenie.

ARTYKUŁ 10.34

Publikacja i dostępne informacje

Jeżeli Strona wymaga zezwolenia, niezwłocznie publikuje[1] informacje niezbędne usługodawcom, w tym podmiotom zamierzającym świadczyć usługi, oraz osobom prowadzącym lub zamierzającym prowadzić działalność gospodarczą, w odniesieniu do których wymaga się licencji lub zezwolenia, do tego, aby spełnić wymogi i procedury dotyczące uzyskania, utrzymania, zmiany i przedłużenia takiego zezwolenia. Jeżeli takie informacje istnieją, obejmują one:

a) wymagania i procedury;

b) dane kontaktowe odpowiednich właściwych organów;

c) opłaty za zezwolenie;

d) mające zastosowanie normy techniczne;

e) procedury odwoławcze lub kontrolne w odniesieniu do decyzji dotyczących wniosków;

f) procedury monitorowania lub egzekwowania zgodności z warunkami licencji lub kwalifikacji;

[1] Dla celów niniejszej podsekcji „publikować” oznacza zamieszczać w oficjalnej publikacji, takiej jak dziennik urzędowy, lub na oficjalnej stronie internetowej. Strony zachęca się do zamieszczania wszystkich publikacji elektronicznych w jednym portalu.

g) możliwości udziału obywateli, na przykład w formie wysłuchania lub zgłoszenia uwag; oraz

h) orientacyjne ramy czasowe rozpatrywania wniosku.

ARTYKUŁ 10.35

Normy techniczne

Strona zachęca swoje właściwe organy, aby przyjmując normy techniczne, przyjmowały normy techniczne opracowane w drodze otwartych i przejrzystych procesów, a także zachęca każdy organ wyznaczony do opracowania norm technicznych, w tym odpowiednie organizacje międzynarodowe, aby uczynił to w drodze otwartych i przejrzystych procesów.

ARTYKUŁ 10.36

Opracowywanie środków

Jeżeli Strona wprowadza lub utrzymuje środki związane z wydawaniem zezwoleń, zapewnia ona, aby:

a) środki te były oparte na jasnych, obiektywnych i przejrzystych kryteriach[1];

[1] Takie kryteria mogą obejmować kompetencje i zdolność do świadczenia usług lub prowadzenia jakiejkolwiek innej działalności gospodarczej, w tym w sposób zgodny z wymogami regulacyjnymi Strony, takimi jak wymogi w zakresie ochrony zdrowia i środowiska. Właściwe organy mogą przyznać określoną wagę poszczególnym kryteriom.

b) procedury były bezstronne, łatwo dostępne dla wszystkich wnioskodawców i odpowiednio umożliwiały wnioskodawcom wykazanie, że spełniają wymogi, jeżeli takie wymogi istnieją; oraz

c) procedury same w sobie nie stanowiły przeszkody w spełnieniu wymogów.

ARTYKUŁ 10.37

Ograniczona liczba licencji

Jeżeli liczba dostępnych licencji na daną działalność jest ograniczona z powodu ograniczenia ilości dostępnych zasobów naturalnych lub możliwości technicznych, Strona stosuje wobec potencjalnych kandydatów, zgodnie ze swoimi przepisami ustawowymi i wykonawczymi, procedurę selekcji, która zapewnia pełne gwarancje bezstronności i przejrzystości, w tym w szczególności odpowiednie informowanie o rozpoczęciu, prowadzeniu i zakończeniu procedury. Ustanawiając zasady procedury wyboru, Strona może wziąć pod uwagę uzasadnione cele polityki, w tym względy zdrowia, bezpieczeństwa, ochrony środowiska i zachowania dziedzictwa kulturowego.

ARTYKUŁ 10.38

Procedury kontroli decyzji administracyjnych

Strona utrzymuje organy lub procedury sądowe, arbitrażowe lub administracyjne, które na żądanie poszkodowanego inwestora lub usługodawcy drugiej Strony przeprowadzają niezwłocznie kontrolę decyzji administracyjnych mających wpływ na założenie przedsiębiorstwa lub jego działalność, transgraniczny handel usługami lub świadczenie usługi przez osobę fizyczną Strony obecną na terytorium drugiej Strony, a w uzasadnionych przypadkach także odpowiednie środki naprawcze w odniesieniu do takich decyzji. Jeżeli takie procedury nie są niezależne od organu, któremu powierzono wydawanie odnośnych decyzji administracyjnych, Strona zapewnia rzeczywisty obiektywizm i bezstronność kontroli.

PODSEKCJA 2

POSTANOWIENIA O ZASIĘGU OGÓLNYM

ARTYKUŁ 10.39

Wzajemne uznawanie kwalifikacji zawodowych

1. Do celów niniejszego artykułu „kwalifikacje zawodowe” oznaczają formalne kwalifikacje, doświadczenie zawodowe, rejestrację zawodową lub inne poświadczenie kompetencji.

2. Żadne z postanowień niniejszego artykułu nie uniemożliwia Stronie nakładania na osoby fizyczne obowiązku posiadania niezbędnych kwalifikacji zawodowych wymaganych na terytorium, na którym świadczona jest usługa, w danym sektorze działalności.

3. W stosownych przypadkach Strony zachęcają do nawiązania dialogu z udziałem ich właściwych ekspertów, organów regulacyjnych i organów branżowych w celu wymiany informacji i ułatwienia zrozumienia w kwestii ich odpowiednich kwalifikacji, wymogów i procesów rejestracyjnych oraz współpracy w celu osiągnięcia wzajemnego uznawania kwalifikacji zawodowych.

4. Strony zachęcają odpowiednie organizacje zawodowe lub organy zlokalizowane na ich terytoriach do opracowania wspólnych zaleceń dotyczących wzajemnego uznawania kwalifikacji zawodowych i przekazania ich Komitetowi ds. Inwestycji, Usług, Handlu Cyfrowego, Zamówień Rządowych i Własności Intelektualnej, w tym Oznaczeń Geograficznych ustanowionemu na podstawie art. 24.4 (Specjalne komitety). Takie wspólne zalecenie musi być poparte dowodami dotyczącymi:

a) wartości ekonomicznej przewidywanego instrumentu w sprawie wzajemnego uznawania kwalifikacji zawodowych (zwanego dalej „instrumentem w sprawie wzajemnego uznawania”); oraz

b) zgodności odpowiednich systemów, a mianowicie zakresu, w jakim kryteria stosowane przez każdą ze Stron dotyczące zezwoleń, licencjonowania, prowadzenia działalności i certyfikacji specjalistów są ze sobą zgodne.

5. Po otrzymaniu wspólnego zalecenia Komitet ds. Inwestycji, Usług, Handlu Cyfrowego, Zamówień Rządowych i Własności Intelektualnej, w tym Oznaczeń Geograficznych dokonuje w rozsądnym terminie przeglądu spójności tego wspólnego zalecenia z niniejszym rozdziałem. W następstwie takiego przeglądu Komitet ds. Inwestycji, Usług, Handlu Cyfrowego, Zamówień Rządowych i Własności Intelektualnej, w tym Oznaczeń Geograficznych może opracować instrument w sprawie wzajemnego uznawania, a Komitet ds. Handlu może ten instrument przyjąć w drodze decyzji jako załącznik do niniejszej Umowy[1].

PODSEKCJA 3

USŁUGI DORĘCZANIA

ARTYKUŁ 10.40

Zakres i definicje

1. Niniejsza podsekcja określa zasady ram regulacyjnych dotyczących świadczenia usług doręczania oraz ma zastosowanie do środków Strony mających wpływ na handel usługami doręczania.

[1] Dla większej pewności należy zaznaczyć, że takie instrumenty nie mogą prowadzić do automatycznego uznawania kwalifikacji, lecz muszą określać, we wspólnym interesie obu Stron, warunki uznawania kwalifikacji przez właściwe organy.

2. Do celów niniejszej podsekcji stosuje się następujące definicje:

a) „usługi doręczania” oznaczają usługi pocztowe, kurierskie, usługi doręczania ekspresowego lub usługi w zakresie przesyłek ekspresowych, które obejmują przyjmowanie, sortowanie, transport i doręczanie przesyłek pocztowych;

b) „usługi doręczania ekspresowego” oznaczają przyjmowanie, sortowanie, transport i doręczanie przesyłek pocztowych z większą szybkością i niezawodnością oraz mogą obejmować elementy stanowiące wartość dodaną, takie jak: odbieranie przesyłek z miejsca pochodzenia, doręczenie osobiste do adresata, śledzenie, możliwość zmiany miejsca przeznaczenia i adresata w trakcie przewozu lub potwierdzenie odbioru;

c) „usługi w zakresie przesyłek ekspresowych” oznaczają usługi międzynarodowego doręczania ekspresowego świadczone za pośrednictwem EMS Cooperative, która jest organizacją społeczną zrzeszającą wyznaczonych operatorów pocztowych w ramach Światowego Związku Pocztowego (UPU);

d) „licencja” oznacza zezwolenie, którego organ regulacyjny Strony może wymagać od indywidualnego dostawcy, aby mógł on oferować usługi pocztowe i kurierskie;

e) „przesyłka pocztowa” oznacza przesyłkę o wadze do 31,5 kg opatrzoną adresem w ostatecznej formie, którą ma przewozić jakikolwiek podmiot świadczący usługi doręczania, publiczny lub prywatny, i może obejmować takie przesyłki jak list, paczka, gazeta lub katalog;

f) „monopol pocztowy” oznacza wyłączne prawo do świadczenia określonych usług doręczania na terytorium Strony lub jednostki podziału administracyjnego strony, zgodnie z odpowiednim środkiem ustawodawczym; oraz

g) „usługa powszechna” oznacza stałe świadczenie usług doręczania o określonej jakości we wszystkich punktach na terytorium Strony lub jednostki podziału administracyjnego Strony, w przystępnej cenie dla wszystkich użytkowników.

ARTYKUŁ 10.41

Usługa powszechna

1. Każda ze Stron ma prawo do określenia rodzaju obowiązku świadczenia usługi powszechnej, który chce utrzymać, oraz do decydowania o jego zakresie i realizacji. Każda ze Stron przydziela każdy obowiązek świadczenia usługi powszechnej w sposób przejrzysty, niedyskryminujący i neutralny w odniesieniu do wszystkich dostawców podlegających temu obowiązkowi.

2. Jeżeli Strona wymaga, aby usługi w zakresie przychodzących przesyłek ekspresowych były świadczone na zasadzie usługi powszechnej, nie może traktować tych usług w sposób uprzywilejowany w stosunku do innych usług międzynarodowego doręczania ekspresowego.

ARTYKUŁ 10.42

Finansowanie usługi powszechnej

Strona nie nakłada opłat ani innych należności na świadczenie usług doręczania niebędących usługą powszechną w celu finansowania świadczenia usługi powszechnej[1].

[1] Niniejszy artykuł nie ma zastosowania do środków podatkowych o zastosowaniu ogólnym ani opłat administracyjnych.

ARTYKUŁ 10.43

Zapobieganie praktykom zakłócającym prawidłowe funkcjonowanie rynku

Każda ze Stron zapewnia, aby dostawcy usług doręczania podlegający obowiązkowi świadczenia usługi powszechnej lub posiadający monopol pocztowy nie podejmowali praktyk zakłócających prawidłowe funkcjonowanie rynku, takich jak:

a) wykorzystywanie przychodów pochodzących ze świadczenia usługi podlegającej obowiązkowi świadczenia usługi powszechnej lub z monopolu do subsydiowania skrośnego świadczenia usługi doręczania ekspresowego lub jakiejkolwiek usługi doręczania niepodlegającej obowiązkowi świadczenia usługi powszechnej; lub

b) nieuzasadnione różnicowanie konsumentów w odniesieniu do taryf lub innych warunków świadczenia usługi podlegającej obowiązkowi świadczenia usługi powszechnej lub monopolu pocztowego.

ARTYKUŁ 10.44

Licencje

1. Jeśli Strona wymaga licencji na świadczenie usług doręczania, udostępnia publicznie:

a) wszystkie wymogi udzielania licencji oraz termin, w jakim zwykle podejmowana jest decyzja dotycząca wniosku o licencję; oraz

b) warunki licencji.

2. Każda ze Stron zapewnia, aby procedury, obowiązki i wymogi dotyczące licencji były przejrzyste, niedyskryminujące i oparte na obiektywnych kryteriach.

3. Każda ze Stron zapewnia, aby w przypadku odrzucenia przez właściwy organ wniosku o wydanie licencji, poinformował on wnioskodawcę na piśmie o przyczynach odrzucenia. Każda ze Stron ustanawia procedurę odwoławczą z udziałem niezależnego organu, z której będą mogli skorzystać wnioskodawcy, których wniosek o wydanie licencji został odrzucony. Organem takim może być sąd.

ARTYKUŁ 10.45

Niezależność organu regulacyjnego

1. Każda ze Stron ustanawia lub utrzymuje organ regulacyjny, który musi być niezależny pod względem prawnym i funkcjonalnym od każdego dostawcy usług doręczania. Jeżeli Strona jest właścicielem lub kontroluje dostawcę usług doręczania, zapewnia skuteczne strukturalne oddzielenie funkcji regulacyjnej od działań związanych z własnością lub kontrolą.

2. Każda ze Stron zapewnia, aby organ regulacyjny lub organy regulacyjne wykonywały swoje zadania w sposób przejrzysty i terminowy i dysponowały zasobami finansowymi i ludzkimi odpowiednimi do wykonywania powierzonych im zadań oraz aby decyzje organów regulacyjnych były bezstronne względem wszystkich uczestników rynku.

PODSEKCJA 4

USŁUGI TELEKOMUNIKACYJNE

ARTYKUŁ 10.46

Zakres

1. Niniejsza podsekcja określa zasady ram regulacyjnych mających wpływ na sieci i usługi telekomunikacyjne oraz ma zastosowanie do środków Strony mających wpływ na handel usługami telekomunikacyjnymi.

2. Niniejsza podsekcja nie ma zastosowania do środków dotyczących:

a) usług nadawczych określonych w przepisach ustawowych i wykonawczych każdej ze Stron; oraz

b) usług dostarczania treści przekazywanych za pomocą sieci i usług telekomunikacyjnych lub sprawowania kontroli edytorskiej nad tymi treściami.

3. Niezależnie od postanowień ust. 2 lit. a) dostawcę usług nadawczych uznaje się za dostawcę publicznych usług telekomunikacyjnych, a jego sieci za publiczne sieci telekomunikacyjne, w przypadku gdy oraz w takim zakresie, w jakim takie sieci są również wykorzystywane do świadczenia publicznych usług telekomunikacyjnych.

4. Żadne z postanowień niniejszej podsekcji nie może być interpretowane jako wymagające od Strony:

a) udzielenia zezwolenia usługodawcy drugiej Strony na ustanowienie, budowę, nabycie, dzierżawę, obsługę lub udostępnienie sieci telekomunikacyjnych lub świadczenie usług telekomunikacyjnych innych niż określone w niniejszej Umowie; lub

b) ustanowienia, budowy, nabycia, dzierżawy, obsługi lub udostępnienia sieci telekomunikacyjnych lub świadczenia usług telekomunikacyjnych, które nie są oferowane publicznie, ani zobowiązywania do tego usługodawcy pod jej jurysdykcją.

ARTYKUŁ 10.47

Definicje

Do celów niniejszej podsekcji stosuje się następujące definicje:

a) „udogodnienia towarzyszące” oznaczają usługi, infrastrukturę fizyczną oraz inne urządzenia związane z siecią lub usługą telekomunikacyjną, które umożliwiają lub wspierają świadczenie usług za pośrednictwem tej sieci lub usługi lub mają potencjał w tym zakresie;

b) „infrastruktura podstawowa” oznacza infrastrukturę publicznej sieci lub usługi telekomunikacyjnej, która:

(i) jest dostarczana wyłącznie lub głównie przez jednego dostawcę lub ograniczoną liczbę dostawców; oraz

(ii) z przyczyn ekonomicznych lub technicznych nie można jej łatwo zastąpić w celu świadczenia usługi;

c) „wzajemne połączenie” oznacza połączenie publicznych sieci telekomunikacyjnych wykorzystywanych przez tych samych lub różnych dostawców sieci lub usług telekomunikacyjnych celem umożliwienia użytkownikom jednego dostawcy komunikacji z użytkownikami tego samego lub innego dostawcy oraz dostęp do usług świadczonych przez tego samego lub innego dostawcę. Usługi mogą być świadczone przez odnośnych dostawców czy jakiegokolwiek innego usługodawcę mającego dostęp do sieci;

d) „łącze dzierżawione” oznacza usługi lub urządzenia telekomunikacyjne, w tym o charakterze wirtualnym, które rezerwują pojemność do dedykowanego użytkowania lub dostępności dla użytkownika pomiędzy dwoma wyznaczonymi punktami lub większą ich liczbą;

e) „główny dostawca” oznacza dostawcę sieci lub usług telekomunikacyjnych, który może w sposób istotny wpłynąć na warunki uczestnictwa, mając na uwadze cenę i dostawy, na właściwym rynku sieci lub usług telekomunikacyjnych w wyniku kontroli nad infrastrukturą podstawową lub wykorzystania swojej pozycji na tym rynku;

f) „element sieci” oznacza obiekt lub sprzęt wykorzystywany do świadczenia usług telekomunikacyjnych, w tym cechy, funkcje i możliwości zapewniane przez ten obiekt lub sprzęt;

g) „możliwość przeniesienia numeru” oznacza zdolność abonentów, którzy tego zażądają, do zachowania tych samych numerów telefonicznych, w tej samej lokalizacji w przypadku linii stacjonarnej, bez uszczerbku dla jakości, niezawodności lub wygody przy zmianie dostawcy publicznych usług telekomunikacyjnych tej samej kategorii;

h) „publiczna sieć telekomunikacyjna” oznacza każdą sieć telekomunikacyjną wykorzystywaną całkowicie lub głównie do świadczenia publicznych usług telekomunikacyjnych pomiędzy punktami zakończenia sieci;

i) „publiczna usługa telekomunikacyjna” oznacza każdą usługę telekomunikacyjną oferowaną ogółowi społeczeństwa;

j) „abonent” oznacza każdą osobę fizyczną lub prawną, która jest stroną umowy z dostawcą publicznych usług telekomunikacyjnych na świadczenie tych usług;

k) „telekomunikacja” oznacza przesyłanie i odbiór sygnałów za pomocą jakichkolwiek środków elektromagnetycznych;

l) „sieć telekomunikacyjna” oznacza systemy przesyłowe oraz, w stosownych przypadkach, urządzenia przełączające lub routingowe oraz inne zasoby, w tym nieaktywne elementy sieci, które umożliwiają przesyłanie i odbiór sygnałów przewodowo, za pomocą radia, środków optycznych lub innych środków elektromagnetycznych;

m) „telekomunikacyjny organ regulacyjny” oznacza organ lub organy, którym Strona powierza regulację sieci i usług telekomunikacyjnych objętych niniejszą podsekcją;

n) „usługa telekomunikacyjna” oznacza usługę, która polega całkowicie lub głównie na przesyłaniu i odbiorze sygnałów, w tym sygnałów nadawczych, za pośrednictwem sieci telekomunikacyjnych, w tym tych używanych do nadawania, ale nie jest to usługa polegająca na zapewnianiu lub sprawowaniu kontroli redakcyjnej nad treścią przesyłaną za pośrednictwem sieci i usług telekomunikacyjnych;

o) „usługa powszechna” oznacza minimalny zestaw usług o określonej jakości, który musi być udostępniony wszystkim użytkownikom lub grupie użytkowników na terytorium Strony lub w jej części, niezależnie od ich lokalizacji geograficznej oraz po przystępnej cenie; oraz

p) „użytkownik” oznacza każdą osobę korzystającą z publicznych usług telekomunikacyjnych.

ARTYKUŁ 10.48

Strategie regulacyjne

1. Strony uznają znaczenie konkurencyjnych rynków dla zapewnienia szerokiego wyboru w świadczeniu usług telekomunikacyjnych i polepszania dobrobytu konsumentów oraz uznają fakt, że uregulowania gospodarcze mogą nie być konieczne, jeżeli istnieje efektywna i trwała konkurencja. W związku z tym Strony uznają, że potrzeby i strategie regulacyjne różną się na poszczególnych rynkach oraz że Strona może określić sposób realizacji obowiązków na mocy niniejszej podsekcji.

2. W tym względzie Strony uznają, że każda ze Stron może:

a) podjąć bezpośrednie działania regulacyjne, zanim dojdzie do sytuacji, której wystąpienia Strona ta się spodziewa, lub w celu rozwiązania kwestii, która już występuje na rynku;

b) polegać na roli mechanizmów rynkowych, szczególnie w odniesieniu do segmentów rynku, które są konkurencyjne lub na których występują niskie bariery wejścia na rynek, jak w przypadku usług świadczonych przez dostawców usług telekomunikacyjnych, którzy nie są właścicielami infrastruktury sieci. lub

c) polegać na zasadach wynikających ze struktury rynku, które ograniczają działalność niektórych dostawców usług telekomunikacyjnych będących właścicielami infrastruktury sieci, na przykład poprzez wymóg świadczenia usług sprzedaży hurtowej w sposób niedyskryminujący lub zakaz udziału w rynku detalicznym, w celu zapewnienia, aby uczestnicy rynku zachowywali się w sposób równoważny z zachowaniem uczestników rynku konkurencyjnego.

3. Dla większej pewności należy zaznaczyć, że Strona, która powstrzymuje się od podejmowania działań regulacyjnych określonych w ust. 2 lit. b), nadal podlega obowiązkom wynikającym z niniejszej podsekcji. Żadne z postanowień niniejszego artykułu nie uniemożliwia Stronie stosowania środków regulacyjnych w odniesieniu do usług telekomunikacyjnych.

ARTYKUŁ 10.49

Telekomunikacyjny organ regulacyjny

1. Każda ze Stron ustanawia lub utrzymuje telekomunikacyjny organ regulacyjny, który:

a) jest niezależny pod względem prawnym i funkcjonalnym od jakiegokolwiek dostawcy sieci telekomunikacyjnych, usług telekomunikacyjnych lub sprzętu telekomunikacyjnego;

b) stosuje procedury i wydaje decyzje, które są bezstronne w odniesieniu do wszystkich uczestników rynku;

c) działa niezależnie i nie zwraca się o polecenia do jakiegokolwiek innego organu ani nie przyjmuje od niego poleceń w związku z wykonywaniem zadań powierzonych mu na mocy prawa w celu egzekwowania obowiązków określonych w art. 10.51 (Wzajemne połączenie), 10.52 (Dostęp i korzystanie), 10.53 (Rozstrzyganie sporów w zakresie telekomunikacji), 10.55 (Wzajemne połączenia z głównymi dostawcami) i 10.56 (Dostęp do infrastruktury podstawowej głównych dostawców);

d) posiada odpowiednie uprawnienia do wykonywania zadań, o których mowa w lit. c);

e) jest uprawniony do zapewnienia, aby dostawcy sieci lub usług telekomunikacyjnych dostarczali mu, niezwłocznie na jego żądanie, wszystkich informacji[1], w tym informacji finansowych, które są niezbędne do wykonywania zadań, o których mowa w lit. c); oraz

f) wykonuje swoje uprawnienia w sposób przejrzysty i w odpowiednim czasie.

2. Każda ze Stron zapewnia, aby zadania, które ma realizować telekomunikacyjny organ regulacyjny, były podawane do wiadomości publicznej w łatwo dostępnej i jasnej formie, w szczególności w przypadku gdy zadania te są przydzielone więcej niż jednemu organowi.

3. Strona, która zachowuje własność lub kontrolę nad dostawcami sieci lub usług telekomunikacyjnych, zapewnia skuteczny, strukturalny rozdział funkcji regulacyjnej od działań związanych z własnością lub kontrolą.

[1] Każda ze Stron zapewnia, aby jej telekomunikacyjny organ regulacyjny przetwarzał wymagane informacje zgodnie z wymogami poufności.

4. Każda ze Stron zapewnia, aby użytkownik lub dostawca sieci lub usług telekomunikacyjnych, na które ma wpływ decyzja jej telekomunikacyjnego organu regulacyjnego, miał prawo do odwołania się do organu odwoławczego, który jest niezależny zarówno od organu regulacyjnego, jak innych zainteresowanych stron. Do czasu rozpatrzenia odwołania decyzja pozostaje w mocy, chyba że przyznane zostaną środki tymczasowe zgodnie z prawem Strony.

ARTYKUŁ 10.50

Zezwolenie na udostępnianie sieci lub świadczenie usług telekomunikacyjnych

1. Jeżeli Strona wymaga zezwolenia na udostępnianie sieci lub świadczenie usług telekomunikacyjnych, udostępnia publicznie informacje na temat rodzajów usług wymagających zezwolenia, wraz ze wszystkimi kryteriami udzielania zezwoleń, obowiązującymi procedurami oraz warunkami ogólnie związanymi z zezwoleniem.

2. Każda ze Stron dokłada wszelkich starań, aby udzielać zezwoleń na udostępnianie sieci lub świadczenie usług telekomunikacyjnych bez formalnej procedury i zezwalać dostawcy na rozpoczęcie udostępniania jego sieci lub świadczenia jego usług, bez konieczności poczekania na decyzję jej telekomunikacyjnego organu regulacyjnego. Jeżeli Strona wymaga formalnej decyzji o udzieleniu zezwolenia, określa rozsądny termin, w jakim zwykle podejmowana jest taka decyzja, i informuje o tym w przejrzysty sposób. Strona dokłada starań na rzecz zapewnienia, aby decyzję podejmowano we wskazanym terminie.

3. Każda ze Stron zapewnia, aby wszelkie kryteria udzielania zezwoleń lub jakakolwiek mająca zastosowanie procedura oraz wszelki obowiązek lub warunek wymagany do uzyskania zezwolenia lub z tym związany były obiektywne, przejrzyste, niedyskryminujące, związane ze świadczoną usługą i nie bardziej uciążliwe niż jest to konieczne w odniesieniu do rodzaju świadczonej usługi.

4. Każda ze Stron zapewnia, aby wnioskodawca otrzymał na piśmie powody odmowy lub cofnięcia zezwolenia lub nałożenia warunków specyficznych dla dostawcy. W takich przypadkach wnioskodawca ma prawo odwołania się do organu odwoławczego.

5. Każda ze Stron zapewnia, aby opłaty administracyjne nakładane na dostawców były obiektywne, przejrzyste, niedyskryminujące i współmierne do uzasadnionych kosztów administracyjnych poniesionych w związku z zarządzaniem, kontrolą i egzekwowaniem obowiązków określonych w niniejszej sekcji[1].

ARTYKUŁ 10.51

Wzajemne połączenie

1. Strony uznają, że umożliwienie wzajemnego połączenia powinno być co do zasady uzgadniane w ramach negocjacji handlowych między odpowiednimi dostawcami publicznych sieci lub usług telekomunikacyjnych.

[1] Opłaty administracyjne nie obejmują opłat za prawa do korzystania z ograniczonych zasobów oraz obowiązkowych składek na rzecz świadczenia usługi powszechnej.

2. W tym celu każda ze Stron zapewnia, aby dostawca publicznych sieci lub usług telekomunikacyjnych na jej terytorium miał prawo oraz, na wniosek innego dostawcy publicznych sieci lub usług telekomunikacyjnych, obowiązek negocjowania wzajemnych połączeń na potrzeby udostępniania publicznych sieci telekomunikacyjnych lub świadczenia publicznych usług telekomunikacyjnych.

ARTYKUŁ 10.52

Dostęp i korzystanie

1. Każda ze Stron zapewnia, aby każdemu przedsiębiorstwu objętemu niniejszą Umową lub usługodawcy drugiej Strony przyznano dostęp do publicznych sieci lub usług telekomunikacyjnych oraz umożliwiono korzystanie z nich, na rozsądnych i niedyskryminujących warunkach[1]. Obowiązek ten stosuje się między innymi przez stosowanie ust. 2–5 niniejszego artykułu.

2. Każda ze Stron zapewnia przedsiębiorstwom objętym niniejszą Umową lub usługodawcom drugiej Strony dostęp do wszelkich publicznych sieci lub usług telekomunikacyjnych oferowanych na jej terytorium lub poza jego granicami, w tym do prywatnych łączy dzierżawionych, oraz korzystanie z nich, i w tym celu zapewnia, z zastrzeżeniem ust. 5, aby takim przedsiębiorstwom i usługodawcom zezwolono:

a) na zakup lub dzierżawę i przyłączenie terminala lub innego sprzętu, który łączy się z siecią i który jest niezbędny do prowadzenia działalności;

[1] Do celów niniejszego artykułu „niedyskryminujący” oznacza zasadę najwyższego uprzywilejowania i traktowanie narodowe zdefiniowane w art. 10.6 (Traktowanie narodowe), 10.16 (Traktowanie narodowe), 10.7 (Zasada największego uprzywilejowania) i 10.17 (Zasada największego uprzywilejowania), a także warunki nie mniej korzystne niż warunki przyznane jakiemukolwiek innemu użytkownikowi podobnych publicznych sieci lub usług telekomunikacyjnych w podobnych sytuacjach.

b) na podłączanie łączy prywatnie dzierżawionych lub stanowiących własność prywatną do publicznych sieci telekomunikacyjnych lub do łączy dzierżawionych lub należących do innego przedsiębiorstwa objętego niniejszą Umową lub usługodawcy; oraz

c) na korzystanie z wybranych przez siebie protokołów operacyjnych do celów związanych z prowadzoną działalnością, w sposób inny niż jest to konieczne, aby zapewnić powszechną dostępność usług telekomunikacyjnych.

3. Każda ze Stron zapewnia, aby przedsiębiorstwa objęte niniejszą Umową lub usługodawcy drugiej Strony mogli korzystać z publicznych sieci telekomunikacyjnych w celu transmisji informacji wewnątrz granic i ponad granicami, w tym do celów komunikacji wewnątrz przedsiębiorstwa, oraz w celu dostępu do informacji zawartych w bazach danych lub przechowywanych w inny sposób w formie nadającej się do odczytu maszynowego na terytorium którejkolwiek ze Stron.

4. Niezależnie od ust. 3 Strona może wprowadzić środki niezbędne do zapewnienia bezpieczeństwa i poufności komunikacji, z zastrzeżeniem wymogu, że środki te nie są stosowane w sposób, który stanowiłby ukryte ograniczenie w handlu usługami albo w prowadzeniu jakiejkolwiek innej działalności gospodarczej objętej niniejszym rozdziałem, albo środek arbitralnej lub nieuzasadnionej dyskryminacji.

5. Każda ze Stron zapewnia, aby na dostęp do publicznych sieci lub usług telekomunikacyjnych oraz korzystanie z nich nie były nakładane inne warunki niż te, które są niezbędne do:

a) zabezpieczenia obowiązków świadczenia usług publicznych przez dostawców publicznych sieci lub usług telekomunikacyjnych, w szczególności ich zdolności do powszechnego udostępnienia swoich usług; lub

b) ochrony integralności technicznej publicznych sieci lub usług telekomunikacyjnych.

ARTYKUŁ 10.53

Rozstrzyganie sporów w zakresie telekomunikacji

1. Każda ze Stron zapewnia, aby w przypadku powstania sporu między dostawcami sieci lub usług telekomunikacyjnych w związku z prawami i obowiązkami wynikającymi z niniejszej podsekcji oraz na wniosek którejkolwiek ze stron uczestniczących w sporze, telekomunikacyjny organ regulacyjny wydał wiążącą decyzję w rozsądnych ramach czasowych w celu rozstrzygnięcia sporu.

2. Każda ze Stron zapewnia, aby decyzja jej telekomunikacyjnego organu regulacyjnego została podana do wiadomości publicznej, z uwzględnieniem wymogów tajemnicy handlowej, oraz aby zainteresowane strony otrzymały pełne uzasadnienie decyzji i miały prawo do odwołania się, o którym mowa w art. 10.49 ust. 4 (Telekomunikacyjny organ regulacyjny).

3. Każda ze Stron zapewnia, aby procedura, o której mowa w ust. 1 i 2, nie wykluczała wniesienia przez którąkolwiek z zainteresowanych stron skargi do organu sądowego, zgodnie z przepisami ustawowymi i wykonawczymi Strony.

ARTYKUŁ 10.54

Środki ochronne w zakresie konkurencyjności stosowane wobec głównych dostawców

Każda ze Stron przyjmuje lub utrzymuje odpowiednie środki w celu uniemożliwienia dostawcom sieci lub usług telekomunikacyjnych, którzy sami lub wspólnie są głównym dostawcą, podejmowania lub kontynuowania praktyk antykonkurencyjnych. Te praktyki antykonkurencyjne mogą obejmować:

a) uczestniczenie w antykonkurencyjnym subsydiowaniu skrośnym;

b) wykorzystywanie informacji uzyskanych od konkurentów w antykonkurencyjnych celach; oraz

c) nieudostępnianie w odpowiednim czasie innym usługodawcom informacji technicznych dotyczących infrastruktury podstawowej oraz informacji istotnych z komercyjnego punktu widzenia niezbędnych do świadczenia przez nich usług.

ARTYKUŁ 10.55

Wzajemne połączenia z głównymi dostawcami

1. Każda ze Stron zapewnia, aby główni dostawcy publicznych sieci lub usług telekomunikacyjnych zapewniali wzajemne połączenia w każdym technicznie dostępnym punkcie sieci. Takie wzajemne połączenia zapewnia się:

a) na niedyskryminujących warunkach, dotyczących między innymi stawek, norm technicznych, specyfikacji, jakości i konserwacji, oraz przy zachowaniu jakości nie mniejszej niż w przypadku podobnych usług własnych takiego głównego dostawcy lub podobnych usług jego spółek zależnych lub innych podmiotów stowarzyszonych;

b) w odpowiednim czasie, na warunkach między innymi dotyczących stawek, norm technicznych i specyfikacji, w tym jakości i konserwacji, które są przejrzyste, rozsądne, uwzględniają wykonalność ekonomiczną oraz są w wystarczającym stopniu wyodrębnione, tak aby usługodawca nie musiał płacić za elementy sieci lub za infrastrukturę, których nie potrzebuje do świadczenia usługi; oraz

c) na żądanie, w punktach innych niż punkty końcowe sieci oferowane większości użytkowników, z zastrzeżeniem opłat odzwierciedlających koszty budowy niezbędnej dodatkowej infrastruktury.

2. Każda ze Stron zapewnia, aby procedury mające zastosowanie do wzajemnych połączeń z głównymi dostawcami podawano do wiadomości publicznej.

3. Każda ze Stron zapewnia, aby główni dostawcy na jej terytorium podawali do wiadomości publicznej, odpowiednio, swoje umowy o wzajemnych połączeniach albo swoje oferty dotyczące wzajemnych połączeń.

ARTYKUŁ 10.56

Dostęp do infrastruktury podstawowej głównych dostawców

Każda ze Stron zapewnia, aby główni dostawcy na jej terytorium udostępniali swoją infrastrukturę podstawową dostawcom sieci lub usług telekomunikacyjnych na rozsądnych i niedyskryminujących warunkach w celu świadczenia publicznych usług telekomunikacyjnych, z wyjątkiem przypadków, gdy nie jest to konieczne do osiągnięcia skutecznej konkurencji na podstawie zebranych faktów i oceny rynku przeprowadzonej przez telekomunikacyjny organ regulacyjny.

ARTYKUŁ 10.57

Ograniczone zasoby

1. Każda ze Stron zapewnia, aby przydział i przyznawanie praw użytkowania ograniczonych zasobów, w tym widma radiowego, numerów i służebności przesyłu, odbywały się w drodze procedur, które są obiektywne, terminowe, przejrzyste, niedyskryminujące i które nie zniechęcają do składania wniosków o korzystanie z takiego ograniczonego zasobu.

2. Każda ze Stron dokłada wszelkich starań, aby uwzględnić interes publiczny, w tym wspierać konkurencję, oraz działać zgodnie z podejściem rynkowym, w tym wykorzystując takie mechanizmy jak aukcje, przy przydzielaniu i przyznawaniu praw do użytkowania widma radiowego na potrzeby świadczenia publicznych usług telekomunikacyjnych.

3. Każda ze Stron zapewnia, aby aktualne użytkowanie przyznanych pasm częstotliwości było podawane do wiadomości publicznej, lecz aby nie była wymagana szczegółowa identyfikacja widma radiowego przyznanego na określone potrzeby rządowe.

4. Środków Strony przyznającej i przypisującej widmo i zarządzającej częstotliwością nie uznaje się za środki same w sobie niezgodne z art. 10.5 (Dostęp do rynku) i 10.14 (Dostęp do rynku). Każda ze Stron zachowuje prawo do ustanowienia i stosowania środków zarządzania widmem i częstotliwościami, które mogą spowodować ograniczenie liczby dostawców usług telekomunikacyjnych, pod warunkiem że robi to w sposób zgodny z niniejszą Umową. Obejmuje to możliwość przyznawania częstotliwości przy uwzględnieniu bieżących i przyszłych potrzeb oraz dostępności widma radiowego.

ARTYKUŁ 10.58

Usługa powszechna

1. Każda ze Stron ma prawo do określenia rodzaju obowiązku świadczenia usługi powszechnej, który chce utrzymać, oraz do decydowania o jego zakresie i realizacji.

2. Każda ze Stron nakłada obowiązek świadczenia usługi powszechnej w sposób przejrzysty, obiektywny i niedyskryminujący, który jest neutralny w odniesieniu do konkurencji i nie bardziej obciążający niż jest to konieczne dla rodzaju usługi powszechnej określonego przez Stronę.

3. Jeżeli Strona wyznacza dostawcę usługi powszechnej, czyni to w sposób efektywny, przejrzysty, niedyskryminujący i otwarty dla wszystkich dostawców publicznych sieci lub usług telekomunikacyjnych.

4. Jeżeli Strona zadecyduje o przyznaniu rekompensaty dostawcy usługi powszechnej, Strona ta zapewnia, aby taka rekompensata nie przekroczyła kosztów netto spowodowanych obowiązkiem świadczenia usługi powszechnej.

ARTYKUŁ 10.59

Możliwość przeniesienia numeru

Każda ze Stron zapewnia, aby dostawca publicznych usług telekomunikacyjnych oferował możliwość przeniesienia numeru na rozsądnych warunkach.

ARTYKUŁ 10.60

Poufność informacji

1. Każda ze Stron zapewnia, aby dostawcy, którzy nabywają informacje od innego dostawcy w procesie negocjowania porozumień zgodnie z art. 10.51 (Wzajemne połączenie), 10.52 (Dostęp i korzystanie), 10.55 (Wzajemne połączenia z głównymi dostawcami) lub 10.56 (Dostęp do infrastruktury podstawowej głównych dostawców) wykorzystywali te informacje wyłącznie do celu, dla którego zostały one dostarczone, oraz zawsze przestrzegali poufności przekazywanych lub przechowywanych informacji[1].

2. Każda ze Stron przyjmuje lub utrzymuje środki w celu ochrony poufności komunikacji i związanych z nią danych o ruchu, które przekazuje się w ramach korzystania z publicznych sieci lub usług telekomunikacyjnych, w sposób, który jest niedyskryminujący i nie ogranicza nadmiernie świadczenia usług telekomunikacyjnych.

ARTYKUŁ 10.61

Łączność telekomunikacyjna

Strony uznają znaczenie dostępności i upowszechnienia sieci o bardzo dużej przepływności i wysokiej jakości usług telekomunikacyjnych, w tym na obszarach wiejskich i w regionach oddalonych, w umożliwieniu osobom fizycznym i przedsiębiorstwom osiągnięcia korzyści z handlu.

[1] Dla większej pewności należy zaznaczyć, że Strona może wypełnić ten obowiązek przez umożliwienie egzekwowania umów o poufności między dostawcami.

PODSEKCJA 5

USŁUGI FINANSOWE

ARTYKUŁ 10.62

Zakres

1. Niniejsza podsekcja ma zastosowanie do środków Strony mających wpływ na usługi finansowe. Niniejsza podsekcja nie ma zastosowania do aspektów środków przyjętych lub utrzymywanych, które nie spełniają wymogów, zgodnie z art. 10.10 (Środki niespełniające wymogów) lub 10.18 (Środki niespełniające wymogów).

2. Do celów niniejszej podsekcji pojęcie „działalność prowadzona w związku z wykonywaniem władzy publicznej”, o której mowa w art. 10.3 lit. a) (Definicje), oznacza:

a) działalność prowadzoną przez bank centralny lub organ kształtujący politykę pieniężną lub przez jakikolwiek inny podmiot publiczny w ramach realizacji polityki pieniężnej lub kursowej;

b) działalność stanowiącą część ustawowego systemu zabezpieczenia społecznego lub powszechnego programu emerytalnego; oraz

c) inną działalność prowadzoną przez podmiot publiczny na rachunek, z gwarancją lub przy wykorzystaniu zasobów finansowych Strony lub jej podmiotów publicznych.

3. Do celów stosowania art. 10.3 lit. m) (Definicje), w sytuacji gdy Strona zezwala na prowadzenie jakiejkolwiek działalności wymienionej w ust. 2 lit. b) lub c) przez swoich własnych usługodawców finansowych w konkurencji z podmiotem publicznym lub usługodawcą finansowym, pojęcie „usługi" będzie obejmowało taką działalność.

4. Art. 10.3 lit. a) (Definicje) nie ma zastosowania do usług objętych niniejszą podsekcją.

ARTYKUŁ 10.63

Definicje

Do celów niniejszej podsekcji oraz sekcji B (Liberalizacja inwestycji), C (Transgraniczny handel usługami), D (Wjazd i pobyt czasowy osób fizycznych odbywających wizytę służbową) i sekcji E (Ramy regulacyjne) podsekcja 1 (Regulacje wewnętrzne) niniejszego rozdziału stosuje się następujące definicje:

a) „usługa finansowa" oznacza dowolną usługę o charakterze finansowym oferowaną przez usługodawcę finansowego Strony. Usługi finansowe obejmują wszystkie usługi ubezpieczeniowe i związane z ubezpieczeniami oraz wszystkie usługi bankowe i inne usługi finansowe (z wyłączeniem ubezpieczeń). Usługi finansowe obejmują następujące rodzaje działalności:

(i) usługi ubezpieczeniowe oraz związane z ubezpieczeniami;

A) ubezpieczenia bezpośrednie (w tym koasekuracja):

1) na życie; oraz

2) inne niż na życie;

B) reasekuracja i retrocesja;

C) pośrednictwo ubezpieczeniowe, takie jak usługi brokerskie i agencyjne; oraz

D) pomocnicze usługi ubezpieczeniowe, takie jak doradztwo ubezpieczeniowe, usługi aktuarialne, ocena ryzyka oraz likwidacja szkód;

(ii) usługi bankowe i inne usługi finansowe (z wyłączeniem ubezpieczeń):

A) przyjmowanie depozytów i innych funduszy zwrotnych od ludności;

B) udzielanie wszelkiego rodzaju pożyczek i kredytów, w tym kredytów konsumenckich i kredytów hipotecznych, faktoring oraz finansowanie transakcji handlowych;

C) leasing finansowy;

D) wszelkie usługi w zakresie płatności i transferu środków pieniężnych, w tym karty kredytowe, debetowe, czeki podróżne oraz czeki bankierskie;

E) gwarancje i zobowiązania;

F) transakcje z użyciem środków własnych lub na rzecz klientów, dokonywane na giełdzie, na rynku pozagiełdowym lub w inny sposób, których przedmiotem są:

1) instrumenty rynku pieniężnego (w tym czeki, weksle lub certyfikaty depozytowe);

2) waluty obce;

3) instrumenty pochodne, w tym kontrakty terminowe typu future i opcje;

4) instrumenty kursu walutowego i stóp procentowych, włączając w to produkty takie jak swapy i kontrakty terminowe typu forward na walutę

5) zbywalne papiery wartościowe; oraz

6) inne instrumenty zbywalne i aktywa finansowe, w tym kruszce;

G) udział w emisji wszelkiego rodzaju papierów wartościowych, w tym w gwarantowaniu i inwestycjach (publicznych i prywatnych) w charakterze agenta oraz świadczenie usług z tym związanych;

H) pośrednictwo na rynku pieniężnym;

I) zarządzanie aktywami, takie jak zarządzanie płynnością lub portfelem aktywów, wszelkie formy zarządzania inwestycjami zbiorowymi, zarządzanie funduszami emerytalnymi, usługi w zakresie przechowywania, deponowania i powiernictwa;

J) usługi rozliczeniowe i rozrachunkowe dotyczące aktywów finansowych, w tym papierów wartościowych, instrumentów pochodnych oraz innych instrumentów zbywalnych;

K) dostarczanie i przekazywanie informacji finansowych, przetwarzanie danych finansowych oraz dostarczanie związanego z nimi oprogramowania; oraz

L) doradztwo, pośrednictwo i inne pomocnicze usługi finansowe w zakresie wszystkich rodzajów działalności wymienionych w lit. A)–K), w tym informacji kredytowych i analiz kredytowych, badań i doradztwa w zakresie inwestycji i portfeli inwestycyjnych, doradztwa w zakresie przejęć oraz restrukturyzacji i strategii przedsiębiorstw;

b) „usługodawca finansowy” oznacza każdą osobę fizyczną lub prawną Strony, która zamierza świadczyć lub świadczy usługi finansowe, niebędącą podmiotem publicznym;

c) „podmiot publiczny” oznacza:

(i) rząd, bank centralny lub organ kształtujący politykę pieniężną Strony lub jakikolwiek podmiot będący własnością Strony lub przez nią kontrolowany, który zajmuje się głównie wykonywaniem funkcji publicznych lub działań do celów publicznych, z wyłączeniem podmiotów zajmujących się głównie świadczeniem usług finansowych na warunkach komercyjnych; lub

(ii) podmiot prywatny realizujący zadania wykonywane zwykle przez bank centralny lub organ kształtujący politykę pieniężną, w ramach wykonywania tych zadań;

d) „nowa usługa finansowa” oznacza usługę o charakterze finansowym, w tym usługi związane z istniejącymi i nowymi produktami lub sposób, w jaki produkt jest dostarczany, która nie jest świadczona przez żadnego usługodawcę finansowego na terytorium Strony, ale która świadczona jest na terytorium drugiej Strony; oraz

e) „organizacja samoregulacyjna” oznacza organ pozarządowy, w tym giełdy lub rynki, na których prowadzony jest obrót papierami wartościowymi lub kontraktami terminowymi typu futures, lub inną organizację albo stowarzyszenie, które wykonują uprawnienia regulacyjne lub nadzorcze wobec usługodawców finansowych na podstawie ustawy lub delegowania kompetencji, w stosownych przypadkach, przez władze lub organy szczebla centralnego, regionalnego lub lokalnego.

ARTYKUŁ 10.64

Wyłączenie ze względów ostrożności

1. Żadne z postanowień niniejszej Umowy nie uniemożliwia Stronie przyjęcia lub utrzymywania środków ze względów ostrożnościowych, takich jak:

a) ochrona inwestorów, deponentów, ubezpieczonych lub osób, względem których usługodawca finansowy ma obowiązek powierniczy; lub

b) zapewnienie integralności i stabilności systemu finansowego Strony.

2. W przypadku gdy środki te nie są zgodne z postanowieniami niniejszej Umowy, nie mogą one być wykorzystywane jako środki unikania zobowiązań lub obowiązków Strony wynikających z niniejszej Umowy.

ARTYKUŁ 10.65

Ujawnianie informacji

Żadne z postanowień niniejszej Umowy nie może być interpretowane jako nakładające na Stronę obowiązek ujawnienia informacji odnoszących się do interesów i rachunków indywidualnych konsumentów ani jakiejkolwiek informacji poufnej lub informacji zastrzeżonej będącej w posiadaniu podmiotów publicznych.

ARTYKUŁ 10.66

Normy międzynarodowe

1. Każda ze Stron dokłada starań, aby zapewnić wdrażanie i stosowanie na jej terytorium międzynarodowych norm dotyczących regulacji sektora usług finansowych i nadzoru nad nim oraz przeciwdziałania unikaniu opodatkowania i uchylaniu się od niego w sektorze usług finansowych. Takimi uzgodnionymi na poziomie międzynarodowym normami są między innymi normy przyjęte przez grupę G-20, Radę Stabilności Finansowej, Bazylejski Komitet Nadzoru Bankowego, w szczególności jego „Podstawowe zasady skutecznego nadzoru bankowego”, Międzynarodowe Stowarzyszenie Organów Nadzoru Ubezpieczeniowego, w szczególności jego „Podstawowe zasady ubezpieczeń”, Międzynarodową Organizację Komisji Papierów Wartościowych, w szczególności jej „Cele i zasady regulacji papierów wartościowych”, Grupę Specjalną ds. Przeciwdziałania Praniu Pieniędzy oraz Światowe Forum Przejrzystości i Wymiany Informacji do Celów Podatkowych.

2. Strony dążą do współpracy i wymiany informacji w kwestii opracowywania norm międzynarodowych.

ARTYKUŁ 10.67

Usługi finansowe nowe na terytorium Strony

1. Każda ze Stron zezwala usługodawcy finansowemu drugiej Strony, który ma siedzibę na jej terytorium, na świadczenie wszelkiego rodzaju nowych usług finansowych, na świadczenie których Strona ta zezwoliłaby swoim własnym usługodawcom finansowym zgodnie ze swoim prawem w podobnych sytuacjach, pod warunkiem że świadczenie tej nowej usługi finansowej nie wymaga przyjęcia nowych lub zmiany istniejących przepisów. Nie ma to zastosowania do oddziałów usługodawców finansowych drugiej Strony mających siedzibę na terytorium Strony.

2. Strona może określić formę prawną i instytucjonalną, za pośrednictwem której nowa usługa finansowa może być świadczona, i może wymagać uzyskania zezwolenia na świadczenie tej usługi. W przypadkach, w których wymagane jest takie zezwolenie, decyzję podejmuje się w rozsądnym terminie, a odmowa może nastąpić wyłącznie ze względów ostrożności.

ARTYKUŁ 10.68

Organizacje samoregulacyjne

Jeżeli Strona wymaga od usługodawców finansowych pochodzących z terytorium drugiej Strony, którzy chcą świadczyć usługi finansowe na jej terytorium, członkostwa lub uczestnictwa w jakiejkolwiek organizacji samoregulacyjnej albo dostępu do niej, Strona ta zapewnia przestrzeganie przez tę organizację samoregulacyjną obowiązków wynikających z art. 10.6 (Traktowanie narodowe), art. 10.7 (Zasada największego uprzywilejowania), art. 10.16 (Traktowanie narodowe) i art. 10.17 (Zasada największego uprzywilejowania).

ARTYKUŁ 10.69

Systemy rozliczeń i płatności

Zgodnie z warunkami traktowania narodowego każda ze Stron przyznaje usługodawcom finansowym drugiej Strony mającym siedzibę na jej terytorium dostęp do systemów płatności i rozliczeń obsługiwanych przez podmioty publiczne oraz do możliwości związanych z urzędową konsolidacją długu i refinansowaniem, dostępnych w ramach zwykłego prowadzenia działalności. Niniejszy artykuł nie przyznaje dostępu do narzędzi kredytodawcy ostatniego stopnia danej Strony.

PODSEKCJA 6

USŁUGI MIĘDZYNARODOWEGO TRANSPORTU MORSKIEGO

ARTYKUŁ 10.70

Zakres i definicje

1. Niniejsza podsekcja określa zasady ram regulacyjnych dotyczących świadczenia usług międzynarodowego transportu morskiego na podstawie sekcji B (Liberalizacja inwestycji), C (Transgraniczny handel usługami) i D (Wjazd i pobyt czasowy osób fizycznych odbywających wizytę służbową) niniejszego rozdziału oraz ma zastosowanie do środków Strony mających wpływ na handel usługami międzynarodowego transportu morskiego. Niniejsza podsekcja nie ma zastosowania do tych aspektów środków przyjętych lub utrzymywanych, które nie spełniają wymogów, zgodnie z art. 10.10 (Środki niespełniające wymogów) lub 10.18 (Środki niespełniające wymogów).

2. Do celów niniejszej podsekcji oraz sekcji B (Liberalizacja inwestycji), C (Transgraniczny handel usługami), D (Wjazd i pobyt czasowy osób fizycznych odbywających wizytę służbową) niniejszego rozdziału stosuje się następujące definicje:

a) „usługi w zakresie obsługi stacji kontenerowej i magazynowania” oznaczają działalność polegającą na przechowywaniu kontenerów, na terenie portu lub na lądzie, w celu ich zapełnienia lub opróżnienia, napraw i udostępniania do załadunku;

b) „odprawa celna” oznacza działalność polegającą na przeprowadzaniu w imieniu innego podmiotu formalności celnych dotyczących przywozu, wywozu lub przewozu ładunków, bez względu na to, czy usługa ta stanowi główny przedmiot działalności usługodawcy czy zwyczajowe uzupełnienie głównego przedmiotu jego działalności;

c) „transport od drzwi do drzwi lub transport multimodalny” oznacza przewóz ładunku odbywający się w ramach jednolitego dokumentu przewozowego, wykorzystujący więcej niż jeden rodzaj transportu i obejmujący międzynarodowy odcinek morski;

d) „usługi dowozowe” oznaczają transport morski – wstępny i dalszy – ładunków międzynarodowych, w tym przewożonych w kontenerach, drobnicy konwencjonalnej oraz ładunków masowych suchych lub płynnych, między portami znajdującymi się na terytorium Strony, ładunków międzynarodowych w drodze do miejsca przeznaczenia lub pochodzących z portu załadunku znajdującego się poza terytorium tej Strony;

e) „usługi spedycyjne” oznaczają działalność polegającą na organizowaniu i monitorowaniu operacji przewozu w imieniu przewoźników poprzez nabywanie usług transportowych i pokrewnych, przygotowanie dokumentacji i dostarczenie informacji handlowych,

f) „ładunek międzynarodowy” oznacza ładunek przewożony między portem jednej Strony a portem drugiej Strony lub państwa trzeciego, lub między portami różnych państw członkowskich;

g) „usługi międzynarodowego transportu morskiego” oznaczają przewóz osób lub ładunku statkiem morskim między portem jednej Strony a portem drugiej Strony lub państwa trzeciego, obejmujący bezpośrednie zawieranie umów z podmiotami świadczącymi inne usługi transportowe, w celu zapewnienia transportu od drzwi do drzwi lub transportu multimodalnego w ramach jednolitego dokumentu przewozowego, jednak nieobejmujący prawa do świadczenia tych innych usług transportowych;

h) „usługi agencji morskich” oznaczają reprezentowanie, w charakterze agenta, na danym obszarze geograficznym, interesów linii żeglugi morskiej lub przedsiębiorstwa żeglugowego lub większej liczby takich linii lub przedsiębiorstw, do następujących celów:

(i) marketing i sprzedaż usług transportu morskiego i usług powiązanych, począwszy od kwotowania po fakturowanie, wystawianie konosamentów w imieniu przedsiębiorstw, nabywanie i odsprzedaż niezbędnych usług powiązanych, przygotowanie dokumentów i dostarczanie informacji handlowych;

(ii) działanie w imieniu spółek organizujących zawinięcia statku do portu lub przejęcie ładunków w razie potrzeby;

i) „morskie usługi pomocnicze” oznaczają usługi w zakresie obsługi ładunku morskiego, usługi w zakresie odprawy celnej, usługi w zakresie obsługi stacji kontenerowej i magazynowania, usługi agencji morskich oraz usługi spedycyjne; oraz

j) „usługi w zakresie obsługi ładunku morskiego” oznaczają działania wykonywane przez przedsiębiorstwa zajmujące się załadunkiem i rozładunkiem, w tym przez operatorów terminali portowych, jednak nieobejmujące działalności pracowników portowych w przypadkach, kiedy nie są oni pracownikami przedsiębiorstw zajmujących się załadunkiem i rozładunkiem lub operatorów terminali portowych. Do działań objętych powyższą definicją zalicza się organizacja i nadzór:

(i) załadunku ładunku na statek lub jego wyładunku ze statku;

(ii) mocowania lub odmocowywania ładunku; oraz

(iii) odbioru lub dostawy i przechowywania ładunków przed załadunkiem lub po rozładunku.

ARTYKUŁ 10.71

Obowiązki

1. Każda ze Stron zapewnia nieograniczony dostęp do międzynarodowego rynku i handlu morskiego na zasadach handlowych i na zasadzie braku dyskryminacji przez:

a) przyznanie statkom pływającym pod banderą drugiej Strony lub obsługiwanym przez usługodawców drugiej Strony traktowania nie mniej korzystnego niż traktowanie przyznawane swoim własnym statkom, w tym w odniesieniu do:

(i) dostępu do portów;

(ii) korzystania z infrastruktury portowej i usług portowych;

(iii) korzystania z morskich usług pomocniczych;

(iv) powiązanych opłat i należności; oraz

(v) infrastruktury celnej oraz wyznaczania miejsca do cumowania statku w porcie oraz urządzeń do załadunku i rozładunku;

b) zezwalanie podmiotom drugiej Strony świadczącym usługi międzynarodowego transportu morskiego na utworzenie przedsiębiorstwa na jej terytorium i jego prowadzenie na warunkach nie mniej korzystnych niż przyznane usługodawcom tej Strony;

c) udostępnianie podmiotom drugiej Strony świadczącym usługi międzynarodowego transportu morskiego, na rozsądnych i niedyskryminujących warunkach, następujących usług w porcie: pilotaż; holowanie i pomoc holownicza; zaopatrzenie; uzupełnianie paliwa i wody; odbiór odpadów i utylizacja odpadów balastowych; usługi kapitana portu; pomoc w nawigacji; usługi naprawcze w przypadku nagłych awarii; kotwiczenie; cumowanie i usługi związane z cumowaniem; oraz pozostałe nabrzeżne usługi operacyjne niezbędne do funkcjonowania statku, w tym komunikacja, dostawa wody i prądu;

d) zezwalanie podmiotom drugiej Strony świadczącym usługi międzynarodowego transportu morskiego, z zastrzeżeniem uzyskania zezwolenia wydanego przez właściwy organ, w stosownych przypadkach, na zmianę lokalizacji posiadanych lub dzierżawionych pustych kontenerów, które nie są przewożone jako ładunek za opłatą, między portami Nowej Zelandii lub między portami państwa członkowskiego; oraz

e) zezwalanie podmiotom drugiej Strony świadczącym usługi międzynarodowego transportu morskiego na świadczenie usług dowozowych między portami Nowej Zelandii lub między portami państwa członkowskiego, z zastrzeżeniem uzyskania zezwolenia wydanego przez właściwy organ, w stosownych przypadkach.

2. Stosując ust. 1 lit. a) i b), Strony:

a) nie wprowadzają uzgodnień dotyczących dzielenia ładunku w przyszłych umowach z państwami trzecimi dotyczących usług międzynarodowego transportu morskiego, w tym w odniesieniu do handlu towarami masowymi w postaci płynnej i stałej i ładunków przewożonych liniowcami;

b) wypowiadają w rozsądnym terminie obowiązujące uzgodnienia dotyczące dzielenia ładunku, o których mowa w lit. a), gdy zostały one zawarte we wcześniej podpisanych umowach; oraz

c) wstrzymują się od wprowadzania lub utrzymywania wszelkich administracyjnych, technicznych i innych środków, które mogłyby stanowić ukryte ograniczenie lub mieć arbitralny lub nieuzasadniony dyskryminujący skutek w stosunku do swobodnego świadczenia usług w międzynarodowym transporcie morskim, w przypadku gdy obowiązują podobne warunki.

ROZDZIAŁ 11

PRZEPŁYWY KAPITAŁU, PŁATNOŚCI I TRANSFERY

ARTYKUŁ 11.1

Płatności i transfery

Każda ze Stron zezwala, w walucie w pełni wymienialnej oraz zgodnie z odpowiednimi postanowieniami Umowy o Międzynarodowym Funduszu Walutowym, na dokonywanie wszelkich płatności lub transferów w odniesieniu do transakcji na rachunku bieżącym bilansu płatniczego objętych zakresem stosowania niniejszej Umowy.

ARTYKUŁ 11.2

Przepływy kapitału

Każda ze Stron zezwala, w odniesieniu do transakcji na rachunku kapitałowym i finansowym bilansu płatniczego, na swobodny przepływ kapitału do celów liberalizacji inwestycji i innych transakcji przewidzianych w rozdziale 10 (Liberalizacja inwestycji i handel usługami).

ARTYKUŁ 11.3

Stosowanie przepisów ustawowych i wykonawczych dotyczących przepływów kapitału, płatności i transferów

1. Żadne z postanowień art. 11.1 (Płatności i transfery) i art. 11.2 (Przepływy kapitału) nie może być interpretowane jako uniemożliwiające Stronie stosowanie jej własnych przepisów ustawowych i wykonawczych dotyczących:

a) upadłości, niewypłacalności lub ochrony praw wierzycieli;

b) emisji, obrotu lub dokonywania transakcji na papierach wartościowych, instrumentach pochodnych takich jak kontrakty terminowe typu future, opcjach i innych instrumentach finansowych;

c) sprawozdawczości finansowej lub przechowywania zapisów dotyczących przepływów kapitału, płatności lub transferów, gdy jest to konieczne do wspierania organów ścigania lub finansowych organów regulacyjnych;

d) czynów zabronionych, praktyk podstępnych lub oszukańczych;

e) zapewnienia zgodności z postanowieniami lub wyrokami wydanymi w postępowaniach administracyjnych lub sądowych; ani

f) systemów zabezpieczenia społecznego, publicznych systemów emerytalnych lub obowiązkowych programów oszczędnościowych.

2. Strona nie stosuje przepisów ustawowych i wykonawczych, o których mowa w ust. 1, w sposób arbitralny ani dyskryminujący, ani w sposób stanowiący ukryte ograniczenie w przepływie kapitału, płatnościach lub transferach.

ROZDZIAŁ 12

HANDEL CYFROWY

SEKCJA A

POSTANOWIENIA OGÓLNE

ARTYKUŁ 12.1

Zakres

1. Niniejszy rozdział ma zastosowanie do środków Strony, które mają wpływ na handel przy użyciu środków elektronicznych.

2. Niniejszy rozdział nie ma zastosowania do:

a) usług audiowizualnych;

b) informacji przechowywanych lub przetwarzanych przez Stronę lub w jej imieniu, ani środków dotyczących takich informacji, w tym środków związanych z ich gromadzeniem; oraz

c) środków przyjętych lub utrzymywanych przez Nową Zelandię, które uzna ona za niezbędne do ochrony lub wspierania praw, interesów, zadań i zobowiązań ludności Māori[1] w odniesieniu do kwestii objętych niniejszym rozdziałem, w tym do wypełnienia obowiązków Nowej Zelandii wynikających z traktatu z Waitangi/te Tiriti o Waitangi, pod warunkiem że środki te nie są wykorzystywane jako środek arbitralnej lub nieuzasadnionej dyskryminacji osób z drugiej ze Stron lub jako ukryte ograniczenie handlu prowadzonego za pomocą środków elektronicznych. Rozdział 26 (Rozstrzyganie sporów) nie ma zastosowania do wykładni traktatu z Waitangi/te Tiriti o Waitangi, w tym w odniesieniu do charakteru praw i obowiązków z niego wynikających.

ARTYKUŁ 12.2

Definicje

1. Do niniejszego rozdziału mają zastosowanie definicje z art. 10.3 (Definicje) rozdziału 10 (Liberalizacja inwestycji i handel usługami).

[1] Dla większej pewności należy zaznaczyć, że prawa, interesy, zadania i zobowiązania ludności Māori obejmują te odnoszące się do mātauranga Māori.

2. Do niniejszego rozdziału ma zastosowanie definicja „publicznej usługi telekomunikacyjnej” z art. 10.47 lit. i) (Definicje).

3. Do celów niniejszego rozdziału stosuje się następujące definicje:

a) „konsument” oznacza każdą osobę fizyczną korzystającą z publicznych usług telekomunikacyjnych do celów innych niż działalność zawodowa;

b) „cyfrowe zamówienia publiczne” oznaczają zamówienia publiczne udzielane przy wykorzystaniu środków elektronicznych;

c) „bezpośrednia komunikacja marketingowa” oznacza każdą formę reklamy handlowej, która służy przekazywaniu przez jakąś osobę wiadomości marketingowych bezpośrednio do użytkownika poprzez publiczne usługi telekomunikacyjne, w tym pocztę elektroniczną oraz wiadomości tekstowe i multimedialne (SMS i MMS);

d) „uwierzytelnianie elektroniczne” oznacza elektroniczny proces lub czynność weryfikacji, które umożliwiają potwierdzenie:

   (i) identyfikacji elektronicznej osoby; lub

   (ii) pochodzenia i integralności danych w formie elektronicznej;

e) „fakturowanie elektroniczne” lub „e-fakturowanie” oznacza zautomatyzowane tworzenie, wymianę i przetwarzanie faktur między dostawcami a nabywcami przy użyciu ustrukturyzowanego formatu cyfrowego;

f) „pieczęć elektroniczna” oznacza dane w formie elektronicznej wykorzystywane przez osobę prawną dołączone do innych danych w formie elektronicznej lub logicznie z nimi powiązane w celu zapewnienia pochodzenia i integralności tych innych danych;

g) „podpis elektroniczny” oznacza dane w formie elektronicznej dołączone do innych danych w formie elektronicznej lub logicznie z nimi powiązane, które:

(i) mogą być wykorzystane do identyfikacji osoby składającej podpis elektroniczny w odniesieniu do innych danych w formie elektronicznej; oraz

(ii) są wykorzystywane przez osobę składającą podpis elektroniczny do uzgadniania pozostałych danych w formie elektronicznej[1];

h) „usługa dostępu do internetu” oznacza publiczną usługę telekomunikacyjną zapewniającą dostęp do internetu, a tym samym łączność z niemal wszystkimi punktami końcowymi internetu, niezależnie od stosowanej technologii sieciowej i urządzeń końcowych;

i) „dane osobowe” oznaczają informacje dotyczące zidentyfikowanej lub możliwej do zidentyfikowania osoby fizycznej;

j) „handlowy dokument administracyjny” oznacza formularz wydany lub kontrolowany przez Stronę, który musi być wypełniony przez importera lub eksportera lub w jego imieniu w związku z przywozem lub wywozem towarów; oraz

k) „użytkownik” oznacza osobę korzystającą z publicznej usługi telekomunikacyjnej.

[1] Dla większej pewności należy zaznaczyć, że żadne z postanowień tej definicji nie uniemożliwia Stronie nadania większej mocy prawnej podpisowi elektronicznemu, który spełnia określone wymogi, takie jak wskazanie, że dane nie zostały zmienione, lub weryfikacja tożsamości osoby składającej podpis elektroniczny.

ARTYKUŁ 12.3

Prawo do wprowadzania regulacji

Strony potwierdzają prawo każdej ze Stron do wprowadzania na swoich terytoriach regulacji w celu osiągania uzasadnionych celów polityki, takich jak ochrona życia lub zdrowia ludzi, zwierząt lub roślin, usługi socjalne, edukacja publiczna, bezpieczeństwo, ochrona środowiska, w tym przeciwdziałanie zmianie klimatu, moralność publiczna, ochrona socjalna lub ochrona konsumentów, dobrostan zwierząt, ochrona prywatności i danych, wspieranie i ochrona różnorodności kulturowej oraz, w przypadku Nowej Zelandii, wspieranie lub ochrona praw, interesów, zadań i zobowiązań ludności Māori.

SEKCJA B

TRANSGRANICZNY PRZEPŁYW DANYCH I OCHRONA DANYCH OSOBOWYCH

ARTYKUŁ 12.4

Transgraniczny przepływ danych

1. Strony są zobowiązane do zapewnienia transgranicznego przepływu danych, aby ułatwić handel w gospodarce cyfrowej i uznają, że każda ze Stron może mieć własne wymogi regulacyjne w tym zakresie.

2. W tym celu żadna ze Stron nie ogranicza transgranicznego przepływu danych między Stronami w kontekście działalności objętej zakresem niniejszego rozdziału, poprzez:

a) wymóg korzystania z systemów obliczeniowych lub elementów sieci na terytorium Strony w celu przetwarzania danych, w tym poprzez wymóg korzystania z systemów obliczeniowych lub elementów sieci, które są certyfikowane lub zatwierdzone na terytorium tej Strony;

b) wymóg lokalizacji danych na terytorium Strony;

c) zakaz przechowywania lub przetwarzania danych na terytorium drugiej Strony; lub

d) uzależnienie transgranicznego przekazywania danych od korzystania z systemów obliczeniowych lub elementów sieci na terytorium Strony lub od wymogów dotyczących lokalizacji na terytorium Strony.

3. Dla większej pewności należy zaznaczyć, że Strony rozumieją, iż żadne z postanowień niniejszego artykułu nie uniemożliwia Stronom przyjęcia lub utrzymania środków zgodnie z art. 25.1 (Wyjątki o charakterze ogólnym) w celu osiągnięcia określonych w nim celów polityki publicznej, które do celów niniejszego artykułu interpretuje się, w stosownych przypadkach, w sposób uwzględniający ewolucyjny charakter technologii cyfrowych. Poprzednie zdanie nie ma wpływu na zastosowanie do niniejszego artykułu innych wyjątków zawartych w niniejszej Umowie.

4. Strony na bieżąco dokonują przeglądu wykonania niniejszego artykułu oraz dokonują oceny jego funkcjonowania w ciągu trzech lat od dnia wejścia w życie niniejszej Umowy, chyba że Strony uzgodnią inaczej. Strona może też w dowolnym czasie zaproponować drugiej Stronie dokonanie przeglądu niniejszego artykułu. Wniosek taki zostaje rozpatrzony w sposób przychylny.

5. W kontekście przeglądu, o którym mowa w ust. 4, oraz po opublikowaniu raportu Trybunału Waitangi z dnia 19 listopada 2021 r. w sprawie Wai 2522, Nowa Zelandia:

a) potwierdza swoją stałą zdolność do wspierania i promowania interesów ludności Māori na podstawie niniejszej Umowy; oraz

b) potwierdza swoją wolę angażowania ludności Māori w celu zapewnienia, by przegląd, o którym mowa w ust. 4, uwzględniał stałą potrzebę wspierania przez Nową Zelandię ludności Māori w korzystaniu z jej praw i interesów oraz wolę wypełniania obowiązków wynikających z traktatu z Waitangi/te Tiriti o Waitangi i jego zasad.

ARTYKUŁ 12.5

Ochrona danych osobowych i prywatności

1. Każda ze Stron uznaje, że ochrona danych osobowych i prywatności jest prawem podstawowym, oraz że zapewnienie wysokich standardów w tym zakresie przyczynia się do zwiększenia zaufania konsumentów do handlu cyfrowego.

2. Każda ze Stron może przyjmować lub utrzymywać środki, które uzna za odpowiednie dla zapewnienia ochrony danych osobowych i prywatności, w tym przez przyjęcie i stosowanie przepisów dotyczących transgranicznego przekazywania danych osobowych. Żadne z postanowień niniejszej Umowy nie ma wpływu na ochronę danych osobowych i prywatności zapewnianą przez odpowiednie środki stosowane przez Strony.

3. Każda ze Stron informuje drugą Stronę o wszelkich środkach, o których mowa w ust. 2, które przyjmuje lub utrzymuje.

4. Każda ze Stron publikuje informacje dotyczące ochrony danych osobowych i prywatności, które zapewnia użytkownikom handlu cyfrowego, w tym:

a) informacje o sposobie korzystania ze środków zaradczych w przypadku naruszenia ochrony danych osobowych lub prywatności powstałego w wyniku handlu cyfrowego; oraz

b) wskazówki i inne informacje dotyczące przestrzegania przez przedsiębiorstwa obowiązujących wymogów prawnych w zakresie ochrony danych osobowych i prywatności.

SEKCJA C

POSTANOWIENIA SZCZEGÓŁOWE

ARTYKUŁ 12.6

Opłaty celne od transmisji elektronicznych

1. Żadna ze Stron nie nakłada ceł od transmisji elektronicznych między osobą z jednej ze Stron a osobą z drugiej ze Stron.

2. Dla większej pewności należy zaznaczyć, że ust. 1 nie wyklucza nakładania przez Stronę wewnętrznych podatków, opłat lub innych należności od transmisji elektronicznych, pod warunkiem że takie podatki, opłaty lub należności są nakładane w sposób zgodny z niniejszą Umową.

ARTYKUŁ 12.7

Brak wymogu uprzedniego zezwolenia

1. Każda ze Stron dokłada starań, aby nie nakładać na świadczenie usług drogą elektroniczną wymogu wcześniejszego zezwolenia ani żadnych innych wymogów o równoważnym skutku.

2. Postanowienia ust. 1 pozostają bez uszczerbku dla systemów zezwoleń, które nie są szczególnie i wyłącznie ukierunkowane na usługi świadczone drogą elektroniczną, oraz dla przepisów w dziedzinie telekomunikacji.

ARTYKUŁ 12.8

Zawieranie umów drogą elektroniczną

O ile przepisy ustawowe i wykonawcze Strony nie stanowią inaczej, każda ze Stron zapewnia, aby:

a) możliwe było zawieranie umów drogą elektroniczną;

b) umowy nie były pozbawione skutku prawnego, ważności lub wykonalności wyłącznie z tego powodu, że zostały zawarte drogą elektroniczną; oraz

c) nie tworzono ani nie utrzymywano innych przeszkód w stosowaniu umów zawieranych drogą elektroniczną.

ARTYKUŁ 12.9

Uwierzytelnianie elektroniczne

1. Z wyjątkiem okoliczności przewidzianych w inny sposób w przepisach ustawowych i wykonawczych Strony, Strona nie kwestionuje skutków prawnych ani dopuszczalności jako dowodu w postępowaniu sądowym dokumentu elektronicznego, podpisu elektronicznego, pieczęci elektronicznej lub danych uwierzytelniających wynikających z uwierzytelniania elektronicznego wyłącznie na tej podstawie, że ma on formę elektroniczną.

2. Strona nie przyjmuje ani nie utrzymuje środków, które:

a) zakazywałyby stronom transakcji elektronicznej określenia wzajemnie odpowiednich metod uwierzytelniania elektronicznego w odniesieniu do ich transakcji elektronicznej; lub

b) uniemożliwiałyby stronom transakcji elektronicznej przedstawienie organom sądowym i administracyjnym dowodów na to, że korzystanie z uwierzytelniania elektronicznego w tej transakcji elektronicznej jest zgodne z mającymi zastosowanie wymogami prawnymi.

3. Niezależnie od ust. 2 Strona może wymagać, aby w odniesieniu do określonej kategorii transakcji elektronicznych metoda uwierzytelniania elektronicznego:

a) była certyfikowana przez organ akredytowany zgodnie z jej prawem; lub

b) spełniała określone standardy jakościowe, które muszą być obiektywne, przejrzyste i niedyskryminujące oraz odnosić się wyłącznie do szczególnych cech danej kategorii transakcji elektronicznych.

4. W zakresie przewidzianym w przepisach ustawowych lub wykonawczych Strony Strona stosuje ust. 1–3 do innych procesów elektronicznych lub środków ułatwiających lub umożliwiających dokonywanie transakcji elektronicznych, takich jak elektroniczne znaczniki czasu lub usługi rejestrowanego doręczenia elektronicznego.

ARTYKUŁ 12.10

Fakturowanie elektroniczne

1. Strony uznają znaczenie standardów e-fakturowania jako kluczowego elementu systemów cyfrowych zamówień publicznych w celu wspierania interoperacyjności i handlu cyfrowego oraz fakt, że systemy takie mogą być również wykorzystywane do transakcji elektronicznych między przedsiębiorstwami i między przedsiębiorstwami a konsumentami.

2. Każda ze Stron zapewnia, aby wdrażanie środków związanych z e-fakturowaniem na obszarze jej jurysdykcji było zaplanowane w taki sposób, by wspierać interoperacyjność transgraniczną. Przy opracowywaniu środków związanych z e-fakturowaniem każda ze Stron uwzględnia, w stosownych przypadkach, ramy, wytyczne lub zalecenia międzynarodowe, o ile takie istnieją.

3. Strony dążą do wymiany najlepszych praktyk dotyczących e-fakturowania i systemów cyfrowych zamówień publicznych.

ARTYKUŁ 12.11

Przeniesienie lub udostępnienie kodu źródłowego

1. Strony uznają rosnące znaczenie społeczne i gospodarcze wykorzystania technologii cyfrowych oraz znaczenie bezpiecznego i odpowiedzialnego rozwoju i wykorzystania tych technologii, w tym w odniesieniu do kodu źródłowego oprogramowania, dla zwiększenia zaufania publicznego.

2. Strona nie wymaga przeniesienia ani udostępnienia kodu źródłowego oprogramowania będącego własnością osoby z drugiej ze Stron jako warunku przywozu, wywozu, dystrybucji, sprzedaży lub użytkowania takiego oprogramowania lub produktów zawierających takie oprogramowanie na jej terytorium lub z jej terytorium[1].

3. Dla większej pewności należy zaznaczyć, że ust. 2:

a) nie ma zastosowania do dobrowolnego przekazywania ani udostępniania kodu źródłowego oprogramowania na zasadach handlowych przez osobę z drugiej ze Stron, na przykład w kontekście transakcji zamówienia publicznego lub umowy będącej przedmiotem negocjacji; oraz

[1] Niniejszy artykuł nie wyklucza możliwości wystąpienia przez Stronę o udzielenie dostępu do oprogramowania wykorzystywanego w infrastrukturze krytycznej w zakresie wymaganym do zapewnienia skutecznego funkcjonowania infrastruktury krytycznej, pod warunkiem zastosowania środków ochronnych przed nieuprawnionym ujawnieniem.

b) nie ma wpływu na prawo organów regulacyjnych, administracyjnych, organów ścigania i organów sądowych Strony do wymagania modyfikacji kodu źródłowego oprogramowania w celu dostosowania go do przepisów ustawowych i wykonawczych Strony, które nie są sprzeczne z niniejszą Umową.

4. Żadne z postanowień niniejszego artykułu nie ma wpływu na:

a) prawo organów regulacyjnych, organów ścigania, organów sądowych i organów oceny zgodności jednej ze Stron do dostępu do kodu źródłowego oprogramowania, zarówno przed przywozem, wywozem, dystrybucją, sprzedażą lub użytkowaniem, jak i po nich, w celu przeprowadzenia dochodzenia, kontroli lub badania, podjęcia działań egzekucyjnych lub wszczęcia postępowania sądowego, w celu ustalenia zgodności z przepisami ustawowymi i wykonawczymi Strony, w tym dotyczącymi niedyskryminacji i zapobiegania stronniczości, pod warunkiem zastosowania środków ochronnych przed nieuprawnionym ujawnieniem;

b) wymagania organu ochrony konkurencji lub innego właściwego organu Strony mające zaradzić naruszeniu prawa konkurencji;

c) ochronę i egzekwowanie praw własności intelektualnej; lub

d) prawo Strony do wprowadzenia środków zgodnie z art. 14.1 ust. 2 lit. a) (Włączenie niektórych postanowień GPA), na podstawie którego art. III GPA zostaje włączony do niniejszej Umowy i stanowi jej część, z uwzględnieniem niezbędnych zmian.

ARTYKUŁ 12.12

Zaufanie konsumentów w internecie

1. Uznając znaczenie zwiększenia zaufania konsumentów do handlu cyfrowego, każda ze Stron przyjmuje lub utrzymuje środki w celu zapewnienia rzeczywistej ochrony konsumentów uczestniczących w transakcjach handlu elektronicznego, w tym środki, które:

a) zakazują oszukańczych i podstępnych praktyk handlowych, w tym praktyk rynkowych wprowadzających w błąd;

b) wymagają od dostawców towarów i usług działania w dobrej wierze oraz stosowania uczciwych praktyk handlowych, między innymi poprzez przestrzeganie praw konsumentów w odniesieniu do opłat za niezamówione towary i usługi; oraz

c) zapewniają konsumentom dostęp do środków prawnych w przypadku naruszenia ich praw, w tym prawo do środków naprawczych w przypadkach, gdy za towary lub usługi zapłacono i nie zostały one dostarczone lub przekazane zgodnie z ustaleniami.

2. Każda ze Stron zapewnia konsumentom uczestniczącym w transakcjach handlu elektronicznego poziom ochrony, który jest co najmniej równoważny poziomowi ochrony zapewnianemu konsumentom w handlu prowadzonym za pomocą środków nieelektronicznych na mocy przepisów ustawowych, wykonawczych i polityki tej Strony.

3. Strony uznają znaczenie powierzenia swoim urzędom ochrony konsumentów lub innym właściwym organom odpowiednich uprawnień w zakresie egzekwowania przepisów oraz znaczenie współpracy między urzędami ochrony konsumentów lub innymi właściwymi organami w celu ochrony konsumentów i zwiększenia ich zaufania w internecie.

4. Strony uznają korzyści płynące z mechanizmów ułatwiających rozpatrywanie roszczeń związanych z transgranicznymi transakcjami handlu elektronicznego. W tym celu Strony badają możliwości udostępnienia takich mechanizmów w odniesieniu do transgranicznych transakcji handlu elektronicznego między nimi.

ARTYKUŁ 12.13

Niezamówione materiały do celów bezpośredniej komunikacji marketingowej

1. Każda ze Stron przyjmuje lub utrzymuje środki w celu zapewnienia skutecznej ochrony użytkowników przed niezamówionymi materiałami do celów bezpośredniej komunikacji marketingowej.

2. Każda ze Stron zapewnia, aby materiały do celów bezpośredniej komunikacji marketingowej nie były wysyłane do użytkowników będących osobami fizycznymi, chyba że wyrazili oni zgodę na otrzymywanie takich materiałów. Zgodę definiuje się zgodnie z prawem każdej ze Stron.

3. Niezależnie od ust. 2 każda ze Stron zezwala osobom, które zgodnie z prawem tej Strony gromadzą dane kontaktowe użytkownika w kontekście dostawy towarów lub świadczenia usług, na wysyłanie do tego użytkownika materiałów do celów bezpośredniej komunikacji marketingowej dotyczących ich własnych towarów lub usług o podobnym charakterze.

4. Każda ze Stron zapewnia, aby materiały do celów bezpośredniej komunikacji marketingowej były wyraźnie rozpoznawalne jako takie, jednoznacznie informowały o tym, w czyim imieniu są przekazywane oraz zawierały niezbędne informacje umożliwiające użytkownikom bezpłatne zażądanie zaprzestania ich przekazywania w dowolnym momencie.

5. Każda ze Stron zapewnia użytkownikom dostęp do środków prawnych w stosunku do dostawców materiałów do celów bezpośredniej komunikacji marketingowej, którzy nie przestrzegają środków przyjętych lub utrzymywanych zgodnie z ust. 1-4.

ARTYKUŁ 12.14

Współpraca w kwestiach regulacyjnych w odniesieniu do handlu cyfrowego

1. Strony prowadzą wymianę informacji dotyczących następujących kwestii regulacyjnych w kontekście handlu cyfrowego:

a) uznawanie i ułatwianie świadczenia interoperacyjnych usług zaufania i usług uwierzytelniania elektronicznego;

b) traktowanie bezpośredniej komunikacji marketingowej;

c) ochrona konsumentów w internecie, w tym dostępne środki prawne oraz budowanie zaufania konsumentów;

d) wyzwania, przed jakimi stają MŚP w związku z korzystaniem z handlu elektronicznego;

e) administracja elektroniczna; oraz

f) inne kwestie mające znaczenie dla rozwoju handlu cyfrowego.

2. Dla większej pewności należy zaznaczyć, że postanowienie to nie ma zastosowania do przepisów i zabezpieczeń Strony dotyczących ochrony danych osobowych i prywatności, w tym transgranicznego przekazywania danych osobowych.

3. W stosownych przypadkach Strony współpracują i aktywnie uczestniczą w forach międzynarodowych w celu promowania rozwoju handlu cyfrowego.

4. Strony uznają znaczenie współpracy w kwestiach cyberbezpieczeństwa istotnych dla handlu cyfrowego.

ARTYKUŁ 12.15

Handel bez użytku dokumentów papierowych

1. W celu stworzenia otoczenia, w którym zniesiony zostanie wymóg używania dokumentów papierowych w transgranicznym handlu towarami, Strony uznają znaczenie wyeliminowania papierowych formularzy i dokumentów wymaganych do przywozu, wywozu lub tranzytu towarów. W tym celu zachęca się Strony do wyeliminowania, w stosownych przypadkach, papierowych formularzy i dokumentów oraz do przejścia na stosowanie formularzy i dokumentów w formatach opartych na danych.

2. Każda ze Stron dąży do udostępnienia handlowych dokumentów administracyjnych, które wydaje lub kontroluje lub które są wymagane w zwykłym obrocie handlowym, w formacie elektronicznym. Do celów niniejszego ustępu termin „format elektroniczny” obejmuje formaty nadające się do automatycznej interpretacji i elektronicznego przetwarzania bez udziału człowieka, jak również obrazy i formularze w formie cyfrowej.

3. Każda ze Stron dąży do uznania elektronicznych wersji handlowych dokumentów administracyjnych za prawny odpowiednik ich wersji papierowych.

4. Strony podejmują starania na rzecz współpracy dwustronnej i na forach międzynarodowych w celu zwiększenia uznawania elektronicznych wersji handlowych dokumentów administracyjnych.

5. Przy opracowywaniu inicjatyw przewidujących handel bez użytku dokumentów papierowych każda ze Stron stara się uwzględniać metody uzgodnione przez organizacje międzynarodowe.

ARTYKUŁ 12.16

Otwarty dostęp do internetu

Strony uznają korzyści płynące z faktu, że użytkownicy na ich terytoriach, z zastrzeżeniem obowiązujących polityk, przepisów ustawowych i wykonawczych każdej ze Stron, mogą:

a) uzyskać dostęp do wybranych przez siebie usług i aplikacji dostępnych w internecie, dystrybuować je i korzystać z nich, z zastrzeżeniem właściwego zarządzania siecią, które nie blokuje ani nie spowalnia ruchu ze względów komercyjnych;

b) podłączać wybrane przez siebie urządzenia do internetu, pod warunkiem, że urządzenia takie nie zagrażają bezpieczeństwu sieci; oraz

c) uzyskać dostęp do informacji o praktykach zarządzania siecią stosowanych przez ich dostawcę usług dostępu do internetu.

ROZDZIAŁ 13

ENERGIA I SUROWCE

ARTYKUŁ 13.1

Cele

Celem niniejszego rozdziału jest ułatwienie handlu między Stronami i podejmowanych przez nie inwestycji w celu promowania, rozwoju i zwiększenia produkcji energii ze źródeł odnawialnych oraz zrównoważonego wydobycia surowców, w tym przez wykorzystanie technologii ekologicznych.

ARTYKUŁ 13.2

Zasady

1. Każda ze Stron zachowuje suwerenne prawo do określenia, czy obszary na jej terytorium, jak również na wodach ich archipelagów i wodach terytorialnych, w wyłącznej strefie ekonomicznej i na szelfie kontynentalnym, są dostępne do poszukiwania i wydobycia towarów energetycznych i surowców.

2. Każda ze Stron zachowuje prawo do przyjmowania, utrzymywania i wykonywania środków, które są niezbędne do zabezpieczenia dostaw towarów energetycznych i surowców oraz są zgodne z niniejszą Umową.

ARTYKUŁ 13.3

Definicje

Do celów niniejszego rozdziału stosuje się następujące definicje:

a) „zezwolenie" oznacza pozwolenie, licencję, koncesję lub podobny instrument administracyjny lub umowny, na podstawie którego właściwy organ Strony upoważnia dany podmiot do prowadzenia określonej działalności gospodarczej na jej terytorium;

b) „bilansowanie" oznacza działania i procesy, we wszystkich horyzontach czasowych, za pomocą których operatorzy sieci zapewniają w sposób ciągły utrzymanie częstotliwości systemu w z góry określonym zakresie stabilności oraz spełnienie wymogu dotyczącego wielkości rezerw niezbędnych do zapewnienia wymaganej jakości;

c) „towary energetyczne" oznaczają towary, z których wytwarzana jest energia i które są wymienione według odpowiadających im kodów Systemu Zharmonizowanego w załączniku 13 (Wykaz towarów energetycznych, węglowodorów i surowców)[1];

d) „węglowodory" oznaczają towary, które są wymienione według odpowiadających im kodów Systemu Zharmonizowanego w załączniku 13 (Wykaz towarów energetycznych, węglowodorów i surowców);

[1] Dla większej pewności należy zaznaczyć, że termin „towary energetyczne" nie obejmuje produktów rolnych, produktów leśnictwa ani produktów rybołówstwa innych niż biogaz lub biopaliwa.

e) „surowce” oznaczają materiały, które są używane do produkcji towarów przemysłowych i które są wymienione według odpowiadających im kodów Systemu Zharmonizowanego w załączniku 13 (Wykaz towarów energetycznych, węglowodorów i surowców)[1];

f) „odnawialna energia elektryczna” oznacza energię elektryczną wytwarzaną ze źródeł odnawialnych;

g) „energia ze źródeł odnawialnych” oznacza energię wytwarzaną ze słońca, wiatru, wody, źródeł geotermalnych, biologicznych, oceanicznych, a także innych źródeł występujących w środowisku, w którym pierwotne źródło energii jest odnawialne;

h) „norma” oznacza normę określoną w załączniku 1 do porozumienia TBT; oraz

i) „przepis techniczny” oznacza przepis techniczny określony w załączniku 1 do porozumienia TBT.

ARTYKUŁ 13.4

Monopol w przywozie i wywozie

Strona nie wyznacza ani nie utrzymuje wyznaczonego monopolu w przywozie ani wywozie. Do celów niniejszego artykułu monopol w przywozie lub wywozie oznacza wyłączne prawo podmiotu lub udzielenie przez Stronę podmiotowi wyłącznego upoważnienia do przywozu towarów energetycznych lub surowców z terytorium drugiej Strony lub wywozu towarów energetycznych lub surowców na terytorium drugiej Strony[2].

---

1 Dla większej pewności należy zaznaczyć, że termin „surowce” nie obejmuje produktów rolnych, produktów leśnictwa lub produktów rybołówstwa.

2 Dla większej pewności należy zaznaczyć, że niniejszy artykuł pozostaje bez uszczerbku dla postanowień rozdziału 10 (Liberalizacja inwestycji i handel usługami) i nie obejmuje prawa, które wynika z przyznania prawa własności intelektualnej.

ARTYKUŁ 13.5

Ustalanie ceny eksportowej

Strona nie nakłada wyższej ceny wywozu towarów energetycznych lub surowców do drugiej Strony niż cena pobierana za takie towary energetyczne lub surowce przeznaczone na rynek wewnętrzny, za pomocą jakiegokolwiek środka, w tym licencji czy wymogów dotyczących ceny minimalnej.

ARTYKUŁ 13.6

Ustalanie ceny wewnętrznej

Każda ze Stron dąży do zapewnienia, aby ceny hurtowe energii elektrycznej i gazu ziemnego odzwierciedlały rzeczywistą podaż i popyt. Jeżeli Strona postanowi uregulować cenę wewnętrznej dostawy towarów energetycznych i surowców (zwaną dalej „ceną regulowaną”), może tego dokonać wyłącznie, aby osiągnąć uzasadniony cel polityki publicznej i wyłącznie poprzez nałożenie ceny regulowanej, która jest jasno określona, przejrzysta, niedyskryminująca i proporcjonalna.

ARTYKUŁ 13.7

Zezwolenie na poszukiwanie i wydobycie
towarów energetycznych i surowców

1. Jeżeli Strona wymaga zezwolenia na poszukiwanie lub produkcję węglowodorów lub energii elektrycznej lub wydobycie surowców, Strona ta:

a) udziela takiego zezwolenia zgodnie z warunkami i procedurami określonymi w art. 10.33 (Obiektywizm, bezstronność i niezależność) i 10.34 (Publikacja i dostępne informacje); oraz

b) zapewnia przejrzysty proces udzielania zezwoleń i publikuje co najmniej rodzaj zezwolenia i odpowiedni obszar lub jego część, w taki sposób, aby umożliwić składanie wniosków potencjalnie zainteresowanym wnioskodawcom.

2. Strona może udzielać zezwoleń bez spełnienia warunków i procedur określonych w art. 10.34 (Publikacja i dostępne informacje) oraz w ust. 1 lit. b) niniejszego artykułu w każdym z następujących przypadków związanych z węglowodorami:

a) obszar ten był przedmiotem wcześniejszej procedury zgodnej z art. 10.34 (Publikacja i dostępne informacje) i ust. 1 lit. b) niniejszego artykułu, która nie doprowadziła do udzielenia zezwolenia;

b) obszar jest stale dostępny do poszukiwania lub wydobycia; lub

c) podmiot, któremu udzielono zezwolenia, przestał z niego korzystać przed datą jego wygaśnięcia.

3. Strona może wymagać od podmiotu, któremu udzielono zezwolenia, wniesienia wkładu finansowego lub wkładu rzeczowego[1]. Wysokość wkładu ustala się w sposób niezakłócający procesu zarządzania i podejmowania decyzji przez podmiot, któremu udzielono zezwolenia.

4. Każda ze Stron zapewnia, aby wnioskodawca otrzymał uzasadnienie odrzucenia jego wniosku, aby umożliwić mu skorzystanie z procedur odwoławczych lub kontrolnych. Procedury odwoławcze lub kontrolne publikuje się z wyprzedzeniem.

ARTYKUŁ 13.8

Ocena oddziaływania na środowisko

1. Każda ze Stron zapewnia, aby zgodnie z jej przepisami ustawowymi i wykonawczymi wymagane było przeprowadzenie oceny oddziaływania na środowisko dla działań związanych z wydobyciem towarów energetycznych lub surowców, w przypadku gdy działania te mogą mieć znaczący wpływ na środowisko.

[1] Dla większej pewności należy zaznaczyć, że termin „wkład finansowy lub wkład rzeczowy" w niniejszym ustępie nie obejmuje żadnego zabezpieczenia ani płatności, jakie są wymagane w celu wypełnienia przez podmiot obowiązku sfinansowania i przeprowadzenia likwidacji, ani też żadnego zabezpieczenia ani płatności, jakie są wymagane w związku z działaniami następującymi po likwidacji.

2. W odniesieniu do oceny oddziaływania na środowisko, o której mowa w ust. 1, każda ze Stron, zgodnie z wymogami swoich przepisów ustawowych i wykonawczych:

a) zapewnia, by wszystkie zainteresowane osoby, w tym organizacje pozarządowe, miały z odpowiednim wyprzedzeniem faktyczną możliwość udziału w ocenie oddziaływania na środowisko, jak również odpowiednią ilość czasu na jej przeprowadzenie i na przedstawienie uwag dotyczących sprawozdania z oceny oddziaływania na środowisko;

b) uwzględnia przed udzieleniem zezwolenia ustalenia dokonane w ramach oceny oddziaływania na środowisko dotyczące skutków dla środowiska;

c) udostępnia publicznie wyniki oceny oddziaływania na środowisko; oraz

d) dokonuje odpowiedniej identyfikacji i oceny znaczących skutków projektu dla:

(i) ludności i zdrowia ludzi;

(ii) bioróżnorodności;

(iii) ziemi, gleby, wody, powietrza i klimatu; oraz

(iv) dziedzictwa kulturowego i krajobrazu, w tym przewidywanych skutków wynikających z podatności projektu na ryzyko poważnych wypadków lub katastrof, które mogą mieć znaczenie dla danego projektu.

ARTYKUŁ 13.9

Ryzyko i bezpieczeństwo na obszarach morskich

1. Każda ze Stron zapewnia, aby funkcje regulacyjne związane z bezpieczeństwem i ochroną środowiska w odniesieniu do działalności związanej ze złożami ropy naftowej i gazu ziemnego na obszarach morskich były realizowane niezależnie od funkcji regulacyjnych związanych z rozwojem gospodarczym i udzielaniem zezwoleń na działalność związaną ze złożami ropy naftowej i gazu ziemnego na obszarach morskich, na przykład poprzez utrzymywanie odrębnych podmiotów prawnych.

2. Każda ze Stron ustanawia, w stosownych przypadkach, warunki niezbędne do bezpiecznego poszukiwania i wydobycia ropy naftowej i gazu ziemnego na obszarach morskich na swoim terytorium, w celu ochrony środowiska morskiego i społeczności nadbrzeżnych przed zanieczyszczeniem. Warunki te uwzględniają wysokie standardy bezpieczeństwa i ochrony środowiska w odniesieniu do działalności związanej ze złożami ropy naftowej i gazu ziemnego na obszarach morskich.

3. Strony współpracują, w stosownych przypadkach, w celu promowania na poziomie międzynarodowym wysokich standardów bezpieczeństwa i ochrony środowiska w odniesieniu do działalności związanej ze złożami ropy naftowej i gazu ziemnego na obszarach morskich poprzez wymianę informacji i zwiększenie przejrzystości w zakresie bezpieczeństwa i efektywności środowiskowej.

ARTYKUŁ 13.10

Dostęp do infrastruktury energetycznej dla producentów odnawialnej energii elektrycznej

1. Bez uszczerbku dla art. 13.7 (Zezwolenie na poszukiwanie i wydobycie towarów energetycznych i surowców) każda ze Stron zapewnia, aby producenci odnawialnej energii elektrycznej na jej terytorium otrzymali dostęp do infrastruktury służącej do przesyłu i dystrybucji energii elektrycznej na jej terytorium na niedyskryminujących, rozsądnych i odzwierciedlających koszty warunkach, w rozsądnym terminie po złożeniu wniosku o przyznanie takiego dostępu oraz na warunkach umożliwiających niezawodne korzystanie z tej infrastruktury.

2. Każda ze Stron zapewnia, by właściciele lub operatorzy infrastruktury służącej do przesyłu energii elektrycznej na jej terytorium publikowali warunki, o których mowa w ust. 1, i podejmowali odpowiednie działania w celu zminimalizowania ograniczenia produkcji odnawialnej energii elektrycznej.

3. Każda ze Stron zapewnia funkcjonowanie rynków bilansujących, na których producenci energii ze źródeł odnawialnych mogą nabywać towary i usługi na rozsądnych i niedyskryminacyjnych warunkach.

4. Niniejszy artykuł pozostaje bez uszczerbku dla prawa każdej ze Stron do przyjęcia lub utrzymania w swoich przepisach ustawowych i wykonawczych odstępstw od prawa dostępu do jej infrastruktury służącej do przesyłu energii elektrycznej na podstawie obiektywnych i niedyskryminujących kryteriów, pod warunkiem że odstępstwa te są niezbędne do osiągnięcia uzasadnionego celu polityki, takiego jak potrzeba utrzymania stabilności systemu elektroenergetycznego.

ARTYKUŁ 13.11

Organ regulacyjny

Każda ze Stron utrzymuje lub tworzy niezależny organ regulacyjny lub inny niezależny organ, który:

a) jest odrębny pod względem prawnym i funkcjonalnym oraz nie odpowiada przed:

   (i) innymi organami; ani

   (ii) operatorami lub podmiotami zapewniającymi infrastrukturę służącą do przesyłu i dystrybucji energii elektrycznej lub mającymi do niej dostęp; oraz

b) został powołany do rozstrzygania w rozsądnym terminie sporów dotyczących właściwych warunków i taryf za dostęp do infrastruktury służącej do przesyłu i dystrybucji energii elektrycznej i korzystanie z tej infrastruktury.

ARTYKUŁ 13.12

Współpraca w dziedzinie norm, przepisów technicznych
i procedur oceny zgodności

1. Zgodnie z art. 9.5 (Normy międzynarodowe) i art. 9.6 (Normy) Strony propagują współpracę między organami regulacyjnymi lub normalizacyjnymi mającymi siedzibę na ich terytorium w zakresie efektywności energetycznej i zrównoważonej energii ze źródeł odnawialnych, aby przyczynić się do zrównoważonej polityki energetycznej i klimatycznej.

2. Do celów ust. 1 Strony starają się określić odpowiednie leżące we wspólnym interesie inicjatywy dotyczące norm, przepisów technicznych i procedur oceny zgodności związanych z efektywnością energetyczną i zrównoważoną energią ze źródeł odnawialnych.

ARTYKUŁ 13.13

Badania, rozwój i innowacje

Strony propagują badania, rozwój i innowacje w dziedzinie efektywności energetycznej, energii ze źródeł odnawialnych i surowców oraz współpracują, w razie potrzeby, w celu:

a) promowania rozpowszechniania informacji i najlepszych praktyk w zakresie bezpiecznej dla środowiska i racjonalnej ekonomicznie polityki dotyczącej towarów energetycznych i surowców oraz opłacalnych praktyk i technologii w dziedzinie efektywności energetycznej, energii ze źródeł odnawialnych i surowców, w sposób zgodny z odpowiednią i skuteczną ochroną praw własności intelektualnej; oraz

b) promowania badań, rozwoju i stosowania energooszczędnych i bezpiecznych dla środowiska technologii, praktyk i procesów w dziedzinie efektywności energetycznej oraz energii ze źródeł odnawialnych i surowców, które zminimalizowałyby szkodliwy wpływ na środowisko w całym łańcuchu towarów energetycznych i surowców.

ARTYKUŁ 13.14

Współpraca w dziedzinie towarów energetycznych i surowców

Strony współpracują, w stosownych przypadkach, w dziedzinie towarów energetycznych i surowców, między innymi w celu:

a) ograniczenia lub wyeliminowania działań zakłócających handel i inwestycje podejmowanych w państwach trzecich i mających wpływ na towary energetyczne i surowce;

b) koordynowania swoich stanowisk na forach międzynarodowych, na których omawiane są kwestie handlowe i inwestycyjne związane z towarami energetycznymi i surowcami oraz wspierania międzynarodowych programów w dziedzinie efektywności energetycznej, energii ze źródeł odnawialnych i surowców;

c) wspierania wymiany danych rynkowych w dziedzinie:

(i) towarów energetycznych, w tym informacji na temat organizacji rynków energii, promocji nowych technologii energetycznych i efektywności energetycznej; oraz

(ii) surowców;

d) promowania społecznej odpowiedzialności przedsiębiorstw zgodnie z normami międzynarodowymi, takimi jak Wytyczne OECD dla przedsiębiorstw międzynarodowych oraz Wytyczne OECD dotyczące należytej staranności w celu odpowiedzialnego prowadzenia działalności gospodarczej;

e) promowania wartości odpowiedzialnego pozyskiwania i wydobywania surowców na całym świecie, a także maksymalizacji wkładu ich sektorów związanych z surowcami i powiązanych przemysłowych łańcuchów wartości w realizację celów zrównoważonego rozwoju ONZ;

f) promowania badań, rozwoju, innowacji i szkoleń w odpowiednich dziedzinach będących przedmiotem wspólnego zainteresowania w dziedzinie towarów energetycznych i surowców;

g) wspierania wymiany informacji i najlepszych praktyk w zakresie kształtowania polityki wewnętrznej;

h) promowania efektywnego wykorzystania zasobów (tj. poprawy procesów produkcji, jak również trwałości, możliwości naprawy, łatwości demontażu, łatwości ponownego użycia i recyklingu towarów); oraz

i) promowania na poziomie międzynarodowym wysokich standardów bezpieczeństwa i ochrony środowiska w odniesieniu do działalności związanej ze złożami ropy naftowej i gazu ziemnego oraz wydobyciem na obszarach morskich poprzez wymianę informacji i zwiększenie przejrzystości w zakresie bezpieczeństwa i efektywności środowiskowej.

ROZDZIAŁ 14

ZAMÓWIENIA PUBLICZNE

ARTYKUŁ 14.1

Włączenie niektórych postanowień GPA

1. Strony potwierdzają swoje prawa i obowiązki wynikające z GPA.

2. Następujące postanowienia GPA zostają włączone do niniejszej Umowy i stanowią jej część, z uwzględnieniem niezbędnych zmian, w odniesieniu do zamówień objętych załącznikiem 14 (Zobowiązania dotyczące dostępu do rynku zamówień publicznych):

a) art. I–IV, VI–XV, XVI.1–XVI.3, XVII i XVIII; oraz

b) załączniki II, III i IV do GPA w zakresie, w jakim odnoszą się one do każdej ze Stron.

3. Niezależnie od art. 1.5 ust. 5 (Związek z innymi umowami międzynarodowymi), jeżeli którykolwiek z artykułów GPA, o których mowa w ust. 2 lit. a), zostanie zmieniony, zmiany te nie zostaną automatycznie włączone do niniejszego rozdziału, ale Strony przeprowadzą konsultacje w celu wprowadzenia odpowiednich zmian do niniejszego rozdziału.

4. Dla większej pewności należy zaznaczyć, że odniesienia do „zamówień objętych Porozumieniem” w przepisach włączonych na podstawie ust. 2 interpretuje się jako odniesienia do zamówień objętych załącznikiem 14 (Zobowiązania dotyczące dostępu do rynku zamówień publicznych).

ARTYKUŁ 14.2

Zasady dodatkowe

Oprócz postanowień, o których mowa w art. 14.1 (Włączenie niektórych postanowień GPA), zastosowanie mają następujące postanowienia:

Wykorzystanie środków elektronicznych w zamówieniach i publikowaniu ogłoszeń

1. Wszelkie ogłoszenia dotyczące zamówień objętych Porozumieniem, w tym ogłoszenia o zamiarze udzielenia zamówienia, ogłoszenia skrócone, ogłoszenia o planowanych zamówieniach oraz ogłoszenia o udzieleniu zamówienia:

a) muszą być bezpośrednio dostępne za pomocą środków elektronicznych, bezpłatnie, za pośrednictwem pojedynczego punktu dostępu w internecie; oraz

b) mogą być również publikowane w odpowiednich papierowych środkach przekazu.

Dokumentacja przetargowa jest udostępniana za pomocą środków elektronicznych i Strony wykorzystują środki elektroniczne przy składaniu ofert w najszerszym możliwym zakresie.

Systemy rejestracji i procedury kwalifikacyjne

2. Zgodnie z art. IX.1 GPA, jeżeli Strona, łącznie z jej podmiotami zamawiającymi, lub jakikolwiek inny właściwy organ utrzymuje system rejestracji dostawców, Strona ta lub podmiot ten zapewnia, aby informacje dotyczące systemu rejestracji były dostępne za pomocą środków elektronicznych oraz aby zainteresowani dostawcy mogli w dowolnym czasie złożyć wniosek o rejestrację. Jeżeli dostawca spełnia warunki rejestracji, zostaje zarejestrowany w rozsądnym terminie. Jeżeli dostawca nie spełnia warunków rejestracji, otrzymuje stosowną informację i pisemne uzasadnienie w rozsądnym terminie.

Przetarg selektywny

3. Zgodnie z art. IX.5 GPA, jeżeli podmiot zamawiający stosuje procedurę przetargu selektywnego, nie ogranicza liczby dostawców zaproszonych do złożenia oferty z zamiarem uniknięcia efektywnej konkurencji.

Kwestie środowiskowe, socjalne i związane z pracą

4. Strona może:

a) zezwolić podmiotom zamawiającym na uwzględnianie kwestii środowiskowych, pracowniczych i społecznych związanych z przedmiotem zamówienia, pod warunkiem że są one:

(i) niedyskryminujące; oraz

(ii) wskazane w ogłoszeniu o zamiarze udzielenia zamówienia lub w dokumentacji przetargowej;

b) zastosować odpowiednie środki w celu zapewnienia zgodności z własnymi i międzynarodowymi przepisami ustawowymi i wykonawczymi, obowiązkami oraz normami dotyczącymi kwestii środowiskowych, pracowniczych i społecznych, pod warunkiem że są one niedyskryminujące.

Warunki dopuszczenia do udziału

5. Wprawdzie przy określaniu warunków dopuszczenia do udziału podmiot zamawiający Strony może wymagać odpowiedniego wcześniejszego doświadczenia, gdy jest to niezbędne do spełnienia wymogów zamówienia zgodnie z art. VIII ust. 2 lit. b) GPA, nie może jednak wymagać, by warunkiem udzielenia zamówienia było wcześniejsze doświadczenie na terytorium Strony.

ARTYKUŁ 14.3

Wymiana danych statystycznych

Co dwa lata każda ze Stron udostępnia drugiej Stronie dwustronne statystyki dotyczące zamówień publicznych, pod warunkiem ich dostępności w oficjalnych internetowych systemach zamówień każdej ze Stron.

ARTYKUŁ 14.4

Zmiany i korekty zakresu stosowania

1. Strona może dokonać zmiany lub korekty swoich zobowiązań w swojej sekcji załącznika 14 (Zobowiązania dotyczące dostępu do rynku zamówień publicznych) zgodnie z ust. 3–9 niniejszego artykułu.

2. Jeżeli zmiana lub korekta załączników Strony do dodatku I do GPA zaczyna obowiązywać na podstawie art. XIX GPA, zaczyna ona automatycznie obowiązywać z uwzględnieniem niezbędnych zmian do celów niniejszej Umowy.

Zmiany

3. Strona, która zamierza dokonać zmiany swoich zobowiązań w swojej sekcji załącznika 14 (Zobowiązania dotyczące dostępu do rynku zamówień publicznych):

a) powiadamia o tym drugą Stronę na piśmie; oraz

b) do powiadomienia dołącza wniosek dotyczący odpowiednich wyrównań na rzecz drugiej Strony, aby zakres stosowania pozostał na poziomie porównywalnym z poziomem istniejącym przed wprowadzeniem zmiany.

4. Niezależnie od postanowień ust. 3 lit. b) Strona nie jest zobowiązana do zapewnienia wyrównań drugiej Stronie, jeżeli zmiana dotyczy podmiotu, nad którym Strona skutecznie zniosła swoją kontrolę lub na który nie wywiera już wpływu.

5. Druga Strona może zgłosić sprzeciw wobec zmiany, o której mowa w ust. 3, jeżeli kwestionuje fakt, że:

a) wyrównanie zaproponowane na podstawie ust. 3 lit. b) jest odpowiednie do tego, aby utrzymać porównywalny poziom wspólnie uzgodnionego zakresu; lub

b) zmiana obejmuje podmiot, nad którym Strona skutecznie zniosła swoją kontrolę lub na który Strona nie wywiera już wpływu, jak przewidziano w ust. 4.

Druga Strona składa sprzeciw na piśmie w terminie 45 dni od doręczenia powiadomienia, o którym mowa w ust. 3 lit. a), a jeżeli tego nie zrobi, uznaje się, że akceptuje wyrównanie lub zmianę, w tym do celów rozdziału 26 (Rozstrzyganie sporów).

Korekty

6. Następujące zmiany w sekcji załącznika 14 (Zobowiązania dotyczące dostępu do rynku zamówień publicznych) uważa się za korektę o charakterze czysto formalnym, pod warunkiem że nie mają one wpływu na wspólnie uzgodniony zakres przewidziany w niniejszym rozdziale:

a) zmiana nazwy podmiotu;

b) połączenie co najmniej dwóch podmiotów wymienionych w tej sekcji; oraz

c) podział podmiotu wymienionego w tej sekcji na co najmniej dwa podmioty, przy czym każdy z tych podmiotów dodaje się do wykazu podmiotów wymienionych w tej samej sekcji.

7. W przypadku proponowanych korekt do zobowiązań Strony określonych w jej sekcji załącznika 14 (Zobowiązania dotyczące dostępu do rynku zamówień publicznych) Strona powiadamia drugą Stronę co dwa lata od wejścia w życie niniejszego rozdziału, zgodnie z cyklem powiadomień przewidzianym w GPA.

8. Strona może powiadomić drugą Stronę o sprzeciwie wobec proponowanej korekty w ciągu 45 dni od dnia doręczenia powiadomienia. Jeżeli Strona składa sprzeciw, wyjaśnia, dlaczego uważa, że proponowana korekta jest niezgodna z ust. 6 niniejszego artykułu, oraz opisuje wpływ proponowanej korekty na wspólnie uzgodniony zakres przewidziany w niniejszej Umowie. Jeżeli żaden sprzeciw na piśmie nie zostanie złożony w terminie 45 dni od dnia doręczenia powiadomienia, uznaje się, że druga Strona przyjmuje proponowaną korektę.

Konsultacje i rozstrzyganie sporów

9. Jeżeli druga Strona sprzeciwia się planowanej zmianie lub korekcie, Strony starają się rozstrzygnąć tę kwestię w drodze konsultacji. Jeżeli w okresie 60 dni od dnia doręczenia sprzeciwu nie zostanie osiągnięte porozumienie, Strona zamierzająca dokonać zmiany lub korekty swojej sekcji załącznika 14 (Zobowiązania dotyczące dostępu do rynku zamówień publicznych) może skorzystać z procedury rozstrzygania sporów. Zamierzona zmiana lub korekta odpowiedniej sekcji załącznika 14 (Zobowiązania dotyczące dostępu do rynku zamówień publicznych) staje się skuteczna dopiero po osiągnięciu porozumienia przez obie Strony lub na podstawie ostatecznej decyzji zespołu orzekającego ds. rozstrzygania sporów.

ARTYKUŁ 14.5

Dalsze negocjacje

Strony podejmują negocjacje w sprawie dostępu do rynku w celu wprowadzenia poprawek do zakresu przewidzianego w podsekcji 2 (Podmioty administracji poniżej szczebla centralnego) i podsekcji 3 (Inne podmioty) sekcji B załącznika 14 (Wykaz Nowej Zelandii) tak szybko, jak to możliwe po tym, jak władze lokalne, służby państwowe lub podmioty sektora państwowego Nowej Zelandii zostaną:

a) objęte przez Nową Zelandię inną międzynarodową umową handlową; albo

b) zobowiązane do przestrzegania przepisów Nowej Zelandii dotyczących zamówień rządowych[1] po dniu wejścia w życie niniejszej Umowy[2].

[1] Przepisy Nowej Zelandii dotyczące zamówień rządowych (New Zealand Government Procurement Rules) to podstawowy instrument regulujący zamówienia rządowe w Nowej Zelandii. Zgodnie z zarządzeniem w sprawie stosowania podejścia przewidującego zaangażowanie całej administracji rządowej (Whole of Government Direction) wydanym dnia 22 kwietnia 2014 r. na podstawie sekcji 107 ustawy o podmiotach koronnych (Crown Entities Act) z 2004 r., niektóre klasy podmiotów były objęte wymogiem przestrzegania przepisów dotyczących zamówień rządowych.

[2] Dla większej pewności należy zaznaczyć, że lit. b) nie ma zastosowania, jeżeli odnośny podmiot lub większa liczba takich podmiotów były zobowiązane do przestrzegania przepisów Nowej Zelandii dotyczących zamówień rządowych w dniu wejścia w życie niniejszej Umowy.

ROZDZIAŁ 15

POLITYKA KONKURENCJI

ARTYKUŁ 15.1

Zasady konkurencji

Strony uznają znaczenie wolnej i niezakłóconej konkurencji w swoich stosunkach handlowych i inwestycyjnych. Strony potwierdzają, że antykonkurencyjne praktyki gospodarcze oraz interwencje rządowe mogą zakłócać właściwe funkcjonowanie rynków i osłabiać korzyści płynące z liberalizacji handlu i inwestycji.

ARTYKUŁ 15.2

Neutralność konkurencyjna

Niniejszy rozdział ma zastosowanie do wszystkich przedsiębiorstw, zarówno publicznych, jak i prywatnych.

ARTYKUŁ 15.3

Działalność gospodarcza

Niniejszy rozdział ma zastosowanie do przedsiębiorstw wyłącznie w zakresie prowadzonej przez nie działalności gospodarczej. Do celów niniejszego rozdziału „działalność gospodarcza" oznacza oferowanie towarów lub usług na rynku.

ARTYKUŁ 15.4

Ramy legislacyjne

1. Każda ze Stron przyjmuje lub utrzymuje przepisy prawa konkurencji, które:

a) mają zastosowanie do wszystkich przedsiębiorstw;

b) mają zastosowanie we wszystkich sektorach gospodarki[1]; oraz

[1] Dla większej pewności należy zaznaczyć, że zgodnie z art. 42 TFUE unijne reguły konkurencji mają zastosowanie do sektora rolnego zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1308/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. ustanawiającym wspólną organizację rynków produktów rolnych oraz uchylającym rozporządzenia Rady (EWG) nr 922/72, (EWG) nr 234/79, (WE) nr 1037/2001 i (WE) nr 1234/2007 (Dz.U. UE L 347 z 20.12.2013, s. 671).

c) skutecznie rozstrzygają kwestię następujących praktyk:

(i) porozumienia horyzontalne i wertykalne między przedsiębiorstwami, decyzje zrzeszeń przedsiębiorstw i nieformalna współpraca przedsiębiorstw eliminująca ryzyko konkurencji, których celem lub skutkiem jest zapobieganie konkurencji, jej ograniczanie lub zakłócanie;

(ii) nadużywanie przez jedno lub więcej przedsiębiorstw pozycji dominującej; oraz

(iii) koncentracje przedsiębiorstw, które w znacznym stopniu zakłócałyby efektywną konkurencję, w szczególności w wyniku stworzenia lub wzmocnienia pozycji dominującej.

2. Strony zapewniają, aby przedsiębiorstwa zobowiązane do zarządzania zadaniami wykonywanymi w interesie publicznym podlegały przepisom określonym w niniejszym rozdziale, w granicach, w jakich ich stosowanie nie stanowi formalnej lub faktycznej przeszkody w wykonywaniu konkretnych zadań wykonywanych w interesie publicznym i powierzonych takim przedsiębiorstwom. Powierzone zadania wykonywane w interesie publicznym muszą być przejrzyste, a wszelkie ograniczenia lub odstępstwa od stosowania przepisów określonych w niniejszym rozdziale nie mogą wykraczać poza to, co jest absolutnie niezbędne do realizacji powierzonych zadań.

ARTYKUŁ 15.5

Wykonanie

1. Każda ze Stron utrzymuje operacyjnie niezależny organ, któremu powierza obowiązki i wyposaża go w odpowiednie uprawnienia i zasoby niezbędne do zapewnienia pełnego stosowania i skutecznego egzekwowania przepisów prawa konkurencji, o których mowa w art. 15.4 ust. 1 (Ramy legislacyjne).

2. Każda ze Stron stosuje przepisy swojego prawa konkurencji w sposób przejrzysty, z poszanowaniem zasad sprawiedliwości proceduralnej, w tym prawa zainteresowanych przedsiębiorstw do obrony, w szczególności prawa do bycia wysłuchanym i prawa do kontroli sądowej.

3. Każda ze Stron udostępnia publicznie swoje przepisy ustawowe i wykonawcze w dziedzinie konkurencji oraz wszelkie wytyczne stosowane w związku z ich egzekwowaniem, z wyjątkiem wewnętrznych procedur operacyjnych.

4. Każda ze Stron zapewnia, aby jej przepisy ustawowe i wykonawcze w dziedzinie konkurencji były stosowane i egzekwowane w sposób niedyskryminujący ze względu na przynależność państwową.

5. Każda ze Stron zapewnia, aby przed nałożeniem sankcji lub zastosowaniem środka zaradczego w postępowaniu egzekucyjnym, pozwany miał możliwość wysłuchania i przedstawienia dowodów na swoją obronę. W szczególności każda ze Stron zapewnia pozwanemu odpowiednią możliwość zapoznania się z dowodami, na podstawie których nakładana jest sankcja lub stosowany jest środek zaradczy, i zakwestionowania ich.

6. Z zastrzeżeniem dokonania wszelkich utajnień niezbędnych do zabezpieczenia informacji poufnych, każda ze Stron zapewnia, aby podstawy wszelkich sankcji nałożonych lub środków zaradczych zastosowanych w związku z naruszeniem jej przepisów prawa konkurencji zostały udostępnione pozwanemu w postępowaniu dotyczącym egzekwowania jej przepisów prawa konkurencji.

7. Każda ze Stron zapewnia, aby adresaci decyzji o nałożeniu sankcji lub zastosowaniu środka zaradczego w związku z naruszeniem jej przepisów prawa konkurencji mieli możliwość ubiegania się o kontrolę sądową takiej decyzji.

ARTYKUŁ 15.6

Prawo do powództwa prywatnego

1. Do celów niniejszego artykułu „prawo do powództwa prywatnego” oznacza prawo osoby do skorzystania ze środków prawnych, w tym środków zabezpieczających, środków pieniężnych lub innych środków zaradczych przed sądem lub innym niezależnym trybunałem w związku ze szkodą wyrządzoną działalności gospodarczej lub mieniu tej osoby spowodowaną naruszeniem przepisów prawa konkurencji Strony, niezależnie albo w wyniku stwierdzenia naruszenia przez organ lub organy ochrony konkurencji Strony.

2. Uznając, że prawo do powództwa prywatnego jest ważnym uzupełnieniem publicznego egzekwowania przepisów prawa konkurencji Strony, każda ze Stron przyjmuje lub utrzymuje przepisy lub inne środki zapewniające niezależne prawo do powództwa prywatnego.

ARTYKUŁ 15.7

Współpraca

1. Strony uznają, że w ich wspólnym interesie leży promowanie współpracy w zakresie polityki konkurencji i egzekwowania prawa konkurencji.

2. Aby ułatwić współpracę, o której mowa w ust. 1, organy ochrony konkurencji Stron mogą wymieniać się informacjami, z zastrzeżeniem zasad poufności określonych w prawie każdej ze Stron.

3. Organy ochrony konkurencji Stron starają się koordynować, w razie potrzeby i w stosownych przypadkach, swoje działania w zakresie egzekwowania prawa dotyczące tego samego lub powiązanego zachowania albo tych samych lub powiązanych spraw.

ARTYKUŁ 15.8

Brak zastosowania mechanizmu rozstrzygania sporów

Do niniejszego rozdziału nie stosuje się postanowień rozdziału 26.

ROZDZIAŁ 16

SUBSYDIA

ARTYKUŁ 16.1

Zasady

Strona może przyznawać subsydia, gdy są one niezbędne do osiągnięcia celu polityki publicznej. Strony uznają jednak, że niektóre subsydia mogą zakłócać właściwe funkcjonowanie rynków, osłabiać korzyści płynące z liberalizacji handlu i szkodzić środowisku. Co do zasady Strona nie powinna przyznawać subsydiów, jeżeli wpływają lub mogą wpływać negatywnie na konkurencję lub handel lub gdy poważnie szkodzą środowisku.

ARTYKUŁ 16.2

Definicje i zakres

1. Do celów niniejszego rozdziału „subsydium” oznacza:

a) środek, który spełnia warunki określone w art. 1.1 porozumienia SCM, niezależnie od tego, czy jest przyznawany przedsiębiorstwu dostarczającemu towary czy świadczącemu usługi[1]; oraz

[1] Artykuł ten pozostaje bez uszczerbku dla wyniku wszelkich przyszłych dyskusji w ramach WTO dotyczących definicji subsydiów na usługi. W zależności od postępów osiągniętych w tych dyskusjach w ramach WTO Strony mogą zmienić niniejszą Umowę w tym zakresie.

b) subsydium zgodnie z lit. a), które jest subsydium specyficznym w rozumieniu art. 2 porozumienia SCM. Wszelkie subsydia objęte postanowieniami art. 16.7 (Subsydia zakazane) uważa się za subsydia specyficzne.

2. Niniejszy rozdział ma zastosowanie do subsydiów przyznawanych przedsiębiorstwom w zakresie prowadzonej przez nie działalności gospodarczej[1]. Do celów niniejszego rozdziału „działalność gospodarcza" oznacza oferowanie towarów lub usług na rynku.

3. Niniejszy rozdział ma zastosowanie do subsydiów przyznawanych przedsiębiorstwom, którym powierzono wykonywanie konkretnych zadań lub pełnienie konkretnych funkcji w interesie publicznym, w zakresie, w jakim stosowanie niniejszego rozdziału nie stanowi formalnej lub faktycznej przeszkody w pełnieniu konkretnych funkcji lub wykonywaniu konkretnych zadań pełnionych lub wykonywanych w interesie publicznym i powierzonych tym przedsiębiorstwom. Takie konkretne funkcje pełnione lub konkretne zadania wykonywane w interesie publicznym muszą być powierzone z wyprzedzeniem i w przejrzysty sposób, a wszelkie ograniczenia lub odstępstwa od stosowania niniejszego rozdziału nie mogą wykraczać poza to, co jest niezbędne do pełnienia powierzonych ról lub wykonywania powierzonych zadań w interesie publicznym. Do celów niniejszego ustępu „konkretne role lub zadania w interesie publicznym" obejmują obowiązki świadczenia usługi publicznej.

4. Art. 16.6 (Konsultacje) i art. 16.7 (Subsydia zakazane) nie mają zastosowania do subsydiów przyznawanych przez instytucje rządowe każdej ze Stron na szczeblu niższym niż centralny. Przy wypełnianiu obowiązków wynikających z niniejszego rozdziału każda ze Stron stosuje takie uzasadnione środki, jakimi dysponuje, aby zapewnić przestrzeganie niniejszego rozdziału przez jej instytucje rządowe na szczeblu niższym niż centralny.

---

[1] Dla większej pewności należy zaznaczyć, że „przedsiębiorstwa" obejmują przedsiębiorstwa publiczne i prywatne.

5. Art. 16.6 (Konsultacje) i art. 16.7 (Subsydia zakazane) nie mają zastosowania do sektora audiowizualnego.

6. Art. 16.7 (Subsydia zakazane) nie ma zastosowania do:

a) subsydiów przyznawanych w celu zrekompensowania szkód spowodowanych klęskami żywiołowymi lub innymi zdarzeniami nadzwyczajnymi o charakterze nieekonomicznym, pod warunkiem że takie subsydia mają charakter tymczasowy; oraz

b) subsydiów przyznawanych w ramach reagowania na krajowe lub globalne sytuacje nadzwyczajne o charakterze zdrowotnym lub ekonomicznym, pod warunkiem że takie subsydia mają charakter tymczasowy, ukierunkowany i proporcjonalny, z uwzględnieniem szkody spowodowanej przez sytuację nadzwyczajną lub z niej wynikającej.

ARTYKUŁ 16.3

Związek z porozumieniem WTO

Żadne z postanowień niniejszego rozdziału nie ma wpływu na prawa i obowiązki którejkolwiek ze Stron wynikające z porozumienia SCM, Porozumienia w sprawie rolnictwa, art. XVI GATT 1994 lub art. XV GATS.

ARTYKUŁ 16.4

Subsydia w sektorze rybołówstwa

Żadna ze Stron nie przyznaje ani nie utrzymuje szkodliwych subsydiów w sektorze rybołówstwa. W tym celu Strony współpracują w zakresie:

a) wykonania zadania 14.6 w ramach celów zrównoważonego rozwoju ONZ;

b) wykonania porozumienia WTO w sprawie subsydiów w sektorze rybołówstwa, które między innymi zakazuje subsydiów przyczyniających się do nielegalnych, nieraportowanych i nieuregulowanych połowów; oraz

c) prowadzenia, w ramach WTO, negocjacji w sprawie przyjęcia kompleksowych zasad dotyczących zakazu pewnych form przyznawania subsydiów w sektorze rybołówstwa, które przyczyniają się do nadmiernej zdolności połowowej i przełowienia.

ARTYKUŁ 16.5

Przejrzystość

1. W odniesieniu do wszelkich subsydiów przyznanych lub utrzymywanych na terytorium Stron każda ze Stron w ciągu jednego roku od daty wejścia w życie niniejszej Umowy, a następnie co dwa lata, ujawnia następujące informacje:

a) podstawę prawną i cel subsydium;

b) formę subsydium;

c) kwotę subsydium lub kwotę przewidzianą w budżecie na subsydium; oraz

d) w miarę możliwości nazwę beneficjenta subsydium.

2. Każda ze Stron spełnia wymogi przejrzystości określone w ust. 1 za pomocą:

a) notyfikacji dokonywanych zgodnie z art. 25 porozumienia SCM;

b) notyfikacji dokonywanych zgodnie z art. 18 Porozumienia w sprawie rolnictwa; lub

c) publikacji informacji, przez Stronę lub w jej imieniu, na publicznie dostępnej stronie internetowej.

3. Niezależnie od wymogów przejrzystości określonych w ust. 1 Strona („Strona występująca z wnioskiem") może zwrócić się do drugiej Strony („Strona odpowiadająca") o przekazanie następujących dodatkowych informacji na temat subsydium przyznanego przez Stronę odpowiadającą:

a) podstawy prawnej i celu polityki lub celu subsydium;

b) łącznej kwoty lub rocznej kwoty przewidzianej w budżecie na subsydium;

c) w miarę możliwości – nazwy beneficjenta subsydium;

d) dat oraz okresu stosowania subsydium i innych terminów z nim związanych;

e) wymogów kwalifikowalności obowiązujących w przypadku subsydium;

f) wszelkich środków wprowadzonych w celu ograniczenia ewentualnych zakłóceń w konkurencji, handlu lub środowisku naturalnym; oraz

g) wszelkich innych informacji umożliwiających ocenę negatywnego wpływu subsydium.

4. Strona odpowiadająca udziela Stronie występującej z wnioskiem informacji, których dotyczy wniosek, zgodnie z ust. 3 na piśmie nie później niż 60 dni od dnia doręczenia wniosku. Jeżeli Strona odpowiadająca nie przekaże, w całości lub w części, informacji, których dotyczy wniosek Strony występującej z wnioskiem, Strona odpowiadająca wyjaśnia powody nieprzekazania takich informacji w swojej pisemnej odpowiedzi wymaganej zgodnie z niniejszym ustępem.

ARTYKUŁ 16.6

Konsultacje

1. Jeżeli w dowolnym momencie po złożeniu wniosku o udzielenie dodatkowych informacji zgodnie z art. 16.5 ust. 3 (Przejrzystość) Strona występująca z wnioskiem uzna, że subsydium przyznane przez Stronę odpowiadającą negatywnie wpływa lub może negatywnie wpłynąć na jej interesy, może powiadomić Stronę występującą z wnioskiem o swoich zastrzeżeniach na piśmie i zwrócić się do niej z wnioskiem o przeprowadzenie konsultacji w tej sprawie. Konsultacje między Stronami w celu omówienia zgłoszonych zastrzeżeń przeprowadza się w terminie 60 dni od dnia doręczenia wniosku.

2. Jeżeli po przeprowadzeniu konsultacji, o których mowa w ust. 1, Strona występująca z wnioskiem uzna, że subsydium, którego dotyczą konsultacje, negatywnie wpływa lub może w nieproporcjonalnym stopniu negatywnie wpłynąć na jej interesy:

a) w przypadku subsydiów przyznanych przedsiębiorstwu dostarczającemu towary lub usługi Strona odpowiadająca dokłada wszelkich starań, aby wyeliminować lub zminimalizować negatywny wpływ tego subsydium na interesy Strony występującej z wnioskiem; lub

b) w przypadku subsydiów przyznanych w odniesieniu do towarów objętych załącznikiem 1 do Porozumienia w sprawie rolnictwa, biorąc pod uwagę odpowiednie postanowienia tego porozumienia, Strona odpowiadająca przychylnie rozpatruje zastrzeżenia Strony występującej z wnioskiem z należytym poszanowaniem postanowień art. 16.3 (Związek z porozumieniem WTO).

3. Do celów ust. 2 lit. a) Strony dokładają wszelkich starań, aby osiągnąć obustronnie zadowalające rozwiązanie danej kwestii.

ARTYKUŁ 16.7

Subsydia zakazane

1. Zakazuje się następujących subsydiów, które wywierają lub mogą wywierać znaczący negatywny wpływ na handel między Stronami:

a) subsydiów, w ramach których rząd udziela gwarancji na długi lub zobowiązania niektórych przedsiębiorstw, bez ograniczeń co do kwoty tych długów i zobowiązań lub okresu obowiązywania takiej gwarancji; oraz

b) subsydiów dla niewypłacalnego przedsiębiorstwa lub przedsiębiorstwa, które bez subsydium nieuchronnie stałoby się niewypłacane w perspektywie krótko- lub średnioterminowej, jeżeli:

(i) nie sporządzono wiarygodnego planu restrukturyzacji opartego na realistycznych założeniach, mającego na celu zapewnienie przywrócenia w rozsądnym czasie długoterminowej rentowności przedsiębiorstwa; lub

(ii) przedsiębiorstwo, inne niż MŚP, nie ma udziału w kosztach restrukturyzacji.

2. Ust. 1 lit. b) nie ma zastosowania do subsydiów udzielanych przedsiębiorstwom jako tymczasowe wsparcie płynności w formie gwarancji kredytowych lub pożyczek w okresie niezbędnym do przygotowania planu restrukturyzacji. Takie tymczasowe wsparcie płynności jest ograniczone do kwoty potrzebnej jedynie do utrzymania działalności przedsiębiorstwa. Do celów niniejszego ustępu „tymczasowe wsparcie płynności w formie gwarancji kredytowych lub pożyczek” obejmuje wsparcie wypłacalności.

3. Nie zakazuje się subsydiów przyznawanych w celu zapewnienia uporządkowanego wyjścia przedsiębiorstwa z rynku.

4. Niniejszy artykuł nie ma zastosowania do subsydiów, których łączne kwoty lub budżety wynoszą mniej niż 160 000 SDR na przedsiębiorstwo w okresie trzech kolejnych lat.

ARTYKUŁ 16.8

Wykorzystanie subsydiów

Każda ze Stron zapewnia wykorzystanie subsydiów przez przedsiębiorstwa wyłącznie do realizacji celu polityki, na jaki zostały przyznane.

ARTYKUŁ 16.9

Brak zastosowania mechanizmu rozstrzygania sporów

Do art. 16.6 (Konsultacje) nie stosuje się postanowień rozdziału 26 (Rozstrzyganie sporów).

ROZDZIAŁ 17

PRZEDSIĘBIORSTWA PAŃSTWOWE

ARTYKUŁ 17.1

Zakres

1. Niniejszy rozdział ma zastosowanie do przedsiębiorstw państwowych, przedsiębiorstw, którym przyznano szczególne prawa lub przywileje, oraz wyznaczonych monopolistów prowadzących działalność handlową, która może mieć wpływ na handel lub inwestycje między Stronami[1]. W przypadku gdy takie przedsiębiorstwa państwowe, przedsiębiorstwa, którym przyznano szczególne prawa lub przywileje, oraz wyznaczeni monopoliści prowadzą zarówno działalność handlową, jak i działalność inną niż handlowa, niniejszym rozdziałem objęta jest wyłącznie działalność handlowa.

2. Niniejszy rozdział ma zastosowanie do przedsiębiorstw państwowych, przedsiębiorstw, którym przyznano szczególne prawa lub przywileje, oraz wyznaczonych monopolistów na wszystkich szczeblach instytucji rządowych i samorządowych[2].

---

[1] Podmioty utworzone lub regulowane na mocy przepisów dotyczących wywozu kiwi uprawianego w Nowej Zelandii z 1999 r. (New Zealand Kiwifruit Export Regulations) lub ustawy o restrukturyzacji przemysłu związanego z kiwi uprawianym w Nowej Zelandii z 1999 r. (New Zealand Kiwifruit Industry Restructuring Act) są wyłączone ze stosowania niniejszego rozdziału, z wyjątkiem art. 17.3 (Związek z porozumieniem WTO) i art. 17.7 (Wymiana informacji). Do celów niniejszego rozdziału w art. 17.7 (Wymiana informacji) wyjaśniono stosowanie art. 17.3 (Związek z porozumieniem WTO).

[2] Za nieobjęte zakresem niniejszego rozdziału uważa się:
a) rady gminy oraz podmioty objęte rozdziałem 14 (Zamówienia publiczne) i jego załącznikiem 14; oraz
b) przedsiębiorstwa, którym przyznano szczególne prawa i przywileje, oraz monopolistów wyznaczonych przez rady gminy, o których mowa w lit. a).

3. Niniejszy rozdział nie ma zastosowania do przedsiębiorstw państwowych, przedsiębiorstw, którym przyznano szczególne prawa lub przywileje, oraz wyznaczonych monopolistów, jeżeli w jednym z trzech ostatnich kolejnych lat podatkowych roczne przychody osiągane z działalności handlowej takiego przedsiębiorstwa wynosiły mniej niż 100 mln SDR. W ciągu pierwszych trzech lat od dnia wejścia w życie niniejszej Umowy próg ten wynosi 200 mln SDR.

4. Niniejszy rozdział nie ma zastosowania do sytuacji, w których przedsiębiorstwa państwowe, przedsiębiorstwa, którym przyznano szczególne prawa lub przywileje, oraz wyznaczeni monopoliści działają jako podmioty zamawiające, udzielając zamówień w celach publicznych, a nie w celu komercyjnej odsprzedaży ani w celu wykorzystania przy produkcji towaru lub świadczeniu usług przeznaczonych do komercyjnej sprzedaży[1].

5. Art. 17.5 (Niedyskryminujące traktowanie oraz względy komercyjne) i art. 17.7 (Wymiana informacji) nie mają zastosowania do działalności prowadzonej w związku z wykonywaniem władzy publicznej.

6. Art. 17.5 (Niedyskryminujące traktowanie oraz względy komercyjne) nie ma zastosowania do świadczenia usług finansowych przez przedsiębiorstwo państwowe na podstawie upoważnienia rządu, jeżeli to świadczenie usług finansowych:

a) wspiera wywóz lub przywóz, pod warunkiem że usługi te:

   (i) nie mają na celu wypierania finansowania komercyjnego; lub

[1] Pozostaje to bez uszczerbku dla zobowiązań podjętych przez Strony na podstawie rozdziału 14 (Zamówienia publiczne), w tym w szczególności na podstawie załącznika 14.

(ii) są oferowane na warunkach nie mniej korzystnych niż te, które można by uzyskać w przypadku porównywalnych usług finansowych na rynku komercyjnym; lub

b) wspiera inwestycje sektora prywatnego poza terytorium Strony, pod warunkiem że usługi te:

(i) nie mają na celu wypierania finansowania komercyjnego; lub

(ii) są oferowane na warunkach nie mniej korzystnych niż te, które można by uzyskać w przypadku porównywalnych usług finansowych na rynku komercyjnym; lub

c) są oferowane na warunkach zgodnych z porozumieniem, o którym mowa w art. 17.2 lit. b) (Definicje), pod warunkiem że wchodzi w zakres porozumienia.

7. Art. 17.5 (Niedyskryminujące traktowanie i względy komercyjne) nie ma zastosowania do sektorów usług nieobjętych zakresem rozdziału 10 (Liberalizacja inwestycji i handel usługami) określonym w art. 10.2 ust. 3 (Zakres).

8. Art. 17.5 (Niedyskryminujące traktowanie i względy komercyjne) nie ma zastosowania w zakresie, w jakim przedsiębiorstwo państwowe, przedsiębiorstwo, któremu przyznano szczególne prawa lub przywileje, lub wyznaczony monopolista Strony nabywa lub sprzedaje towar lub usługę na podstawie:

a) jakiegokolwiek istniejącego środka niespełniającego wymogów zgodnie z art. 10.10 (Środki niespełniające wymogów), który Strona utrzymuje, kontynuuje, odnawia lub zmienia, jak określono w wykazie tej Strony w załączniku 10-A (Istniejące środki); lub

b) jakiegokolwiek środka niespełniającego wymogów, który Strona wprowadza lub utrzymuje w odniesieniu do sektorów, podsektorów lub rodzajów działalności zgodnie z art. 10.10 (Środki niespełniające wymogów), jak określono w wykazie tej Strony w załączniku 10-B (Przyszłe środki).

ARTYKUŁ 17.2

Definicje

Do celów niniejszego rozdziału stosuje się następujące definicje:

a) „działalność prowadzona w związku z wykonywaniem władzy publicznej" oznacza działalność, w tym świadczone usługi, która nie jest prowadzona na zasadach komercyjnych ani w ramach konkurencji z jednym przedsiębiorcą lub większą ich liczbą;

b) „Porozumienie" oznacza Porozumienie w sprawie oficjalnie wspieranych kredytów eksportowych, opracowane w ramach OECD lub jej następcy, bez względu na to, czy zostało opracowane w ramach OECD czy poza tą organizacją, przyjęte przez co najmniej 12 pierwotnych członków WTO będących jego uczestnikami na dzień 1 stycznia 1979 r.;

c) „działalność handlowa" oznacza działalność podejmowaną przez przedsiębiorstwo, której efektem końcowym jest produkcja towaru lub świadczenie usługi, które mają być sprzedane na właściwym rynku w ilościach i po cenach określonych przez przedsiębiorstwo, i która jest podejmowana w celu osiągnięcia zysku[1];

[1] Dla większej pewności należy zaznaczyć, że działalność podejmowana przez przedsiębiorstwo, które prowadzi działalność o charakterze niezarobkowym lub prowadzi działalność po kosztach, nie stanowi działalności handlowej.

d) „względy komercyjne” oznaczają cenę, jakość, dostępność, zbywalność, transport oraz inne warunki zakupu lub sprzedaży bądź inne czynniki, które w zwykłych warunkach zostałyby wzięte pod uwagę przy podejmowaniu decyzji handlowych przez prywatne przedsiębiorstwo prowadzące działalność zgodnie z zasadami gospodarki rynkowej w odnośnej dziedzinie lub branży;

e) „wyznaczać monopol” oznacza ustanawiać monopol, udzielać nań zezwolenia bądź też rozszerzać jego zakres, tak aby objąć nim dodatkowy towar lub usługę;

f) „wyznaczony monopolista” oznacza jednostkę, w tym konsorcjum lub agencję rządową, która na właściwym rynku na terytorium Strony została wyznaczona na wyłącznego dostawcę lub nabywcę towaru lub usługi, ale nie obejmuje podmiotu, któremu przyznane zostało wyłączne prawo własności intelektualnej, wyłącznie ze względu na takie przyznanie;

g) „przedsiębiorstwo, któremu przyznano szczególne prawa lub przywileje” oznacza przedsiębiorstwo publiczne lub prywatne, któremu Strona przyznała, formalnie lub faktycznie, szczególne prawa lub przywileje[1]; szczególne prawa lub przywileje są przyznawane przez Stronę, gdy Strona wyznacza lub ogranicza do dwóch lub więcej liczbę przedsiębiorstw upoważnionych do dostarczania towaru lub usługi, nie kierując się przy tym wyłącznie obiektywnymi, proporcjonalnymi i niedyskryminującymi kryteriami, znacząco wpływając w ten sposób na zdolność innych przedsiębiorstw do dostarczania tego samego towaru lub tej samej usługi na tym samym obszarze geograficznym na zasadniczo równoważnych warunkach;

---

[1] Dla większej pewności należy zaznaczyć, że przyznanie przydziału kontyngentu, licencji lub pozwolenia w odniesieniu do ograniczonych zasobów albo dystrybucji produktów przeznaczonych na wywóz na rynki, na których obowiązują kontyngenty taryfowe, preferencje krajowe lub inne środki, nie stanowi samo w sobie szczególnego prawa ani przywileju.

h) „przedsiębiorstwo państwowe” oznacza przedsiębiorstwo, w którym Strona:

(i) jest bezpośrednio właścicielem ponad 50 % kapitału zakładowego;

(ii) kontroluje wykonywanie ponad 50 % praw głosu;

(iii) ma uprawnienia do powoływania większości członków zarządu lub innego równoważnego organu zarządzającego;

(iv) ma uprawnienia do kontrolowania decyzji przedsiębiorstwa poprzez wszelkie inne udziały własnościowe, w tym udziały mniejszościowe; lub

(v) ma prawo do kierowania działaniami przedsiębiorstwa lub w inny sposób sprawuje równoważną kontrolę zgodnie z przepisami tej Strony.

ARTYKUŁ 17.3

Związek z porozumieniem WTO

Art. XVII GATT 1994, Uzgodnienia w sprawie interpretacji art. XVII GATT 1994, art. VIII GATS oraz pkt 18–21 decyzji ministerialnej WTO z dnia 19 grudnia 2015 r. w sprawie konkurencji eksportowej (WT/MIN(15)/45 – WT/L/980) zostają włączone do niniejszej Umowy i stanowią jej część, z uwzględnieniem niezbędnych zmian[1].

ARTYKUŁ 17.4

Postanowienia ogólne

1. Bez uszczerbku dla praw i obowiązków każdej ze Stron wynikających z niniejszego rozdziału żadne z postanowień niniejszego rozdziału nie uniemożliwia Stronie ustanowienia lub utrzymania przedsiębiorstwa państwowego, przyznawania przedsiębiorstwom szczególnych praw lub przywilejów czy wyznaczenia lub utrzymania monopolu.

2. Strona nie wymaga od przedsiębiorstwa państwowego, przedsiębiorstwa, któremu przyznano szczególne prawa lub przywileje, ani wyznaczonego monopolisty działania w sposób niezgodny z niniejszym rozdziałem ani nie zachęca do tego tych przedsiębiorstw.

[1] W art. 17.7 (Wymiana informacji) określono, między Stronami i wyłącznie do celów niniejszej Umowy, rozumienie przez Strony sposobu wypełniania obowiązków wynikających z art. XVII ust. 4 GATT 1994 do celów niniejszego ustępu.

ARTYKUŁ 17.5

Niedyskryminujące traktowanie oraz względy komercyjne

1. Każda ze Stron zapewnia, aby każde z jej przedsiębiorstw państwowych, przedsiębiorstw, którym przyznano szczególne prawa lub przywileje oraz wyznaczonych monopolistów przy prowadzeniu działalności handlowej:

a) kierowali się względami komercyjnymi przy zakupie lub sprzedaży towaru lub usługi, z wyjątkiem sytuacji, w których wypełniają jakiekolwiek warunki związane z obowiązkiem świadczenia usługi publicznej, które nie są niezgodne z lit. b) lub c);

b) przy zakupie towaru lub usługi:

(i) przyznawali towarom dostarczanym lub usługom świadczonym przez przedsiębiorstwo drugiej Strony traktowanie nie mniej korzystne od traktowania, jakie przyznają podobnym towarom dostarczanym lub usługom świadczonym przez przedsiębiorstwa danej Strony; oraz

(ii) przyznawali towarom dostarczanym lub usługom świadczonym przez przedsiębiorstwo objęte niniejszą Umową zgodnie z definicją zawartą w art. 10.3 lit. d) (Definicje) traktowanie nie mniej korzystne od traktowania, jakie przyznają podobnym towarom dostarczanym lub usługom świadczonym przez przedsiębiorstwa inwestorów danej Strony na właściwym rynku tej Strony; oraz

c) przy sprzedaży towaru lub usługi:

(i) przyznawali przedsiębiorstwom drugiej Strony traktowanie nie mniej korzystne od traktowania, jakie przyznają przedsiębiorstwom danej Strony; oraz

(ii) przyznawali przedsiębiorstwu objętemu niniejszą Umową zgodnie z definicją zawartą w art. 10.3 lit. d) (Definicje) traktowanie nie mniej korzystne od traktowania, jakie przyznają przedsiębiorstwom inwestorów danej Strony na właściwym rynku tej Strony.

2. Pod warunkiem że takie różne warunki lub odmowa są stosowane w oparciu o względy komercyjne, postanowienia ust. 1 lit. b) i c) nie uniemożliwiają przedsiębiorstwu państwowemu, przedsiębiorstwu, któremu przyznano szczególne prawa lub przywileje, ani wyznaczonemu monopoliście:

a) nabywania ani dostarczania towarów lub usług na różnych warunkach, w tym dotyczących ceny; ani

b) odmowy zakupu lub dostawy towarów lub usług.

ARTYKUŁ 17.6

Ramy regulacyjne

1. Każda ze Stron przestrzega odpowiednich norm międzynarodowych, w tym Wytycznych OECD dotyczących ładu korporacyjnego w przedsiębiorstwach państwowych, oraz w jak najlepszy sposób je wykorzystuje.

2. Każda ze Stron zapewnia, aby każdy organ regulacyjny i każdy inny organ pełniący funkcję regulacyjną, który Strona ustanawia lub utrzymuje:

a) był niezależny od wszelkich przedsiębiorstw podlegających regulacji tego organu i nie ponosił przed nim odpowiedzialności; oraz

b) działał bezstronnie[1] w podobnych okolicznościach w stosunku do wszystkich przedsiębiorstw, które organ ten reguluje, w tym przedsiębiorstw państwowych, przedsiębiorstw, którym przyznano szczególne prawa lub przywileje, oraz wyznaczonych monopolistów[2].

3. Każda ze Stron zapewnia egzekwowanie swoich przepisów w odniesieniu do przedsiębiorstw państwowych, przedsiębiorstw, którym przyznano szczególne prawa lub przywileje, oraz wyznaczonych monopolistów w sposób konsekwentny i niedyskryminujący.

ARTYKUŁ 17.7

Wymiana informacji

1. Strona, która ma powody, by uważać, że jej interesy objęte niniejszym rozdziałem są naruszane przez działalność handlową przedsiębiorstwa państwowego, przedsiębiorstwa, któremu przyznano szczególne prawa lub przywileje, lub wyznaczonego monopolisty (zwanego dalej w niniejszym artykule „podmiotem") drugiej Strony, może zwrócić się do drugiej Strony na piśmie o przekazanie informacji na temat działalności handlowej podmiotu związanej z wykonywaniem postanowień niniejszego rozdziału zgodnie z ust. 2.

---

[1] Dla większej pewności należy zaznaczyć, że bezstronność pełnienia funkcji regulacyjnych przez organ regulacyjny lub każdy inny organ pełniący funkcję regulacyjną, który Strona ustanawia lub utrzymuje, ocenia się w odniesieniu do ogólnego modelu lub praktyki działania tego organu.

[2] Dla większej pewności należy zaznaczyć, że w tych sektorach, w których Strony uzgodniły w innych rozdziałach określone obowiązki dotyczące organu regulacyjnego lub jakiegokolwiek innego organu pełniącego funkcję regulacyjną, który Strona ustanawia lub utrzymuje, pierwszeństwo mają stosowne postanowienia zawarte w tych rozdziałach.

2. Strona odpowiadająca przekazuje Stronie występującej z wnioskiem następujące informacje, pod warunkiem, że wniosek zawiera wyjaśnienie tego, w jaki sposób działalność podmiotu może wpływać na interesy Strony występującej z wnioskiem na podstawie niniejszego rozdziału, i wskazuje, które z poniższych informacji mają zostać przekazane:

a) informacje o strukturze własności i praw głosu w podmiocie, określające odsetek udziałów, jaki Strona, do której skierowano wniosek, jej przedsiębiorstwa państwowe, przedsiębiorstwa, którym przyznano szczególne prawa lub przywileje, lub wyznaczeni monopoliści posiadają łącznie, oraz procent posiadanych przez nie łącznie praw głosu w takim podmiocie;

b) opis wszelkich szczególnych udziałów lub szczególnych praw głosu lub innych praw, które posiadają Strona, do której skierowano wniosek, jej przedsiębiorstwa państwowe, przedsiębiorstwa, którym przyznano szczególne prawa lub przywileje, lub wyznaczeni monopoliści, w przypadku gdy prawa te różnią się od praw wynikających ze zwykłych udziałów w takim podmiocie;

c) opis struktury organizacyjnej podmiotu i skład zarządu lub innego równoważnego organu zarządzającego;

d) opis jednostek administracji publicznej bądź organów publicznych, które regulują lub monitorują dany podmiot, opis wymogów w zakresie sprawozdawczości nałożonych na dany podmiot przez te jednostki lub organy oraz prawa i praktyki stosowane przez te jednostki administracji publicznej lub organy publiczne przy powoływaniu, zwalnianiu lub wynagradzaniu wyższej kadry kierowniczej oraz członków zarządu lub innego równoważnego organu zarządzającego danego podmiotu;

e) przychód roczny lub łączne aktywa danego podmiotu w ostatnim trzyletnim okresie, za który dane te są dostępne;

f) wszelkie zwolnienia, immunitety i powiązane środki, z których dany podmiot korzysta na mocy prawa Strony, do której skierowano wniosek;

g) w odniesieniu do podmiotów objętych ustawą o samorządzie terytorialnym Nowej Zelandii z 2002 r. (New Zealand Local Government Act) lub aktami prawnymi, które zastąpią tę ustawę, wszelkie informacje, które takie podmioty są zobowiązane dostarczyć na mocy tej ustawy lub dowolnego aktu prawnego, który zastąpi tę ustawę; oraz

h) wszelkie dodatkowe informacje dotyczące podmiotu, które są publicznie dostępne, w tym roczne sprawozdania finansowe oraz audyty przeprowadzane przez osoby trzecie.

3. Bez uszczerbku dla art. 25.7 (Ujawnianie informacji) postanowienia ust. 1 i 2 nie zobowiązują Strony do ujawnienia informacji poufnych, które byłoby niezgodne z jej przepisami.

4. Jeżeli żądane informacje nie są dostępne dla Strony, Strona ta przekazuje Stronie występującej z wnioskiem o udzielenie informacji uzasadnienie tego faktu na piśmie.

ROZDZIAŁ 18

WŁASNOŚĆ INTELEKTUALNA

SEKCJA A

POSTANOWIENIA OGÓLNE

ARTYKUŁ 18.1

Cele

Celem niniejszego rozdziału jest:

a) promowanie tworzenia, produkcji, rozprzestrzeniania i komercjalizacji towarów i usług innowacyjnych i twórczych na terytorium Stron i między Stronami, a tym samym przyczynienie się do rozwoju bardziej zrównoważonej i inkluzywnej gospodarki u obu Stron;

b) promowanie, wspieranie i regulowanie wymiany handlowej między Stronami, a także ograniczenie zakłóceń i przeszkód w takiej wymianie handlowej; oraz

c) zapewnienie odpowiedniego i skutecznego poziomu ochrony i egzekwowania praw własności intelektualnej.

ARTYKUŁ 18.2

Zakres

1. Niniejszy rozdział uzupełnia i doprecyzowuje prawa i obowiązki każdej ze Stron wynikające z porozumienia TRIPS i innych umów międzynarodowych w dziedzinie własności intelektualnej, których są stronami.

2. Każda ze Stron nadaje skuteczność niniejszemu rozdziałowi. Każda ze Stron ma swobodę określania stosownej metody wprowadzania w życie niniejszego rozdziału w ramach swojego własnego systemu prawnego i własnych praktyk.

3. Niniejszy rozdział nie uniemożliwia Stronom wprowadzenia szerszej ochrony i egzekwowania praw własności intelektualnej niż jest to wymagane na podstawie niniejszego rozdziału, pod warunkiem że taka ochrona i egzekwowanie nie są sprzeczne z niniejszym rozdziałem.

ARTYKUŁ 18.3

Definicje

Do celów niniejszego rozdziału stosuje się następujące definicje:

a) „prawa własności intelektualnej” oznaczają wszystkie kategorie własności intelektualnej objęte art. 18.8 (Autorzy) – 18.45 (Ochrona praw do odmian roślin) niniejszego rozdziału oraz częścią II sekcje 1–7 porozumienia TRIPS. Ochrona własności intelektualnej obejmuje ochronę przed nieuczciwą konkurencją, o której mowa w art. 10bis konwencji paryskiej;

b) „obywatel” oznacza, w odniesieniu do odpowiedniego prawa własności intelektualnej, osobę z jednej ze Stron, która spełniałaby kryteria kwalifikowania się do ochrony przewidziane w porozumieniu TRIPS i porozumieniach wielostronnych zawartych i administrowanych pod auspicjami WIPO, której Strona jest umawiająca się stroną;

c) „konwencja paryska” oznacza Konwencję paryską o ochronie własności przemysłowej z dnia 20 marca 1883 r., zmienioną w Sztokholmie w dniu 14 lipca 1967 r.;

d) „WIPO” oznacza Światową Organizację Własności Intelektualnej; oraz

e) „WPPT” oznacza Traktat WIPO o artystycznych wykonaniach i fonogramach, sporządzony w Genewie dnia 20 grudnia 1996 r.

ARTYKUŁ 18.4

Umowy międzynarodowe

1. Każda ze Stron wypełnia swoje zobowiązania w ramach następujących umów międzynarodowych:

a) porozumienie TRIPS;

b) Traktat WIPO o prawie autorskim, przyjęty w Genewie dnia 20 grudnia 1996 r.;

c) WPPT;

d) Traktat z Marrakeszu o ułatwieniu dostępu do opublikowanych utworów osobom niewidomym, słabowidzącym i osobom z niepełnosprawnościami uniemożliwiającymi zapoznawanie się z drukiem, sporządzony w Marrakeszu dnia 27 czerwca 2013 r.; oraz

e) Traktat o prawie znaków towarowych, przyjęty w Genewie dnia 27 października 1994 r.

2. Każda ze Stron podejmuje wszelkie racjonalne starania w celu ratyfikowania następujących umów międzynarodowych lub przystąpienia do nich:

a) traktat pekiński o artystycznych wykonaniach audiowizualnych, przyjęty w Pekinie dnia 24 czerwca 2012 r.;

b) traktat singapurski o prawie znaków towarowych, sporządzony w Singapurze dnia 27 marca 2006 r.; oraz

c) Akt genewski Porozumienia haskiego w sprawie międzynarodowej rejestracji wzorów przemysłowych, przyjęty w Genewie dnia 2 lipca 1999 r.;

3. Każda ze Stron zapewnia, aby na jej terytorium obowiązywały procedury przewidziane w ramach następujących umów międzynarodowych:

a) Protokół do Porozumienia madryckiego o międzynarodowej rejestracji znaków przyjęty w Madrycie dnia 27 czerwca 1989 r., ostatnio zmieniony w dniu 12 listopada 2007 r.; oraz

b) Układ o współpracy patentowej, sporządzony w Waszyngtonie dnia 19 czerwca 1970 r., ostatnio zmieniony w dniu 3 października 2001 r.

ARTYKUŁ 18.5

Wyczerpanie praw

Żadne z postanowień niniejszej Umowy nie uniemożliwia Stronie określenia, czy i w jakich warunkach zastosowanie ma wyczerpanie praw własności intelektualnej zgodnie z jej prawem.

ARTYKUŁ 18.6

Traktowanie narodowe

1. W odniesieniu do wszystkich kategorii własności intelektualnej objętych postanowieniami niniejszego rozdziału każda ze Stron przyznaje obywatelom drugiej Strony traktowanie nie mniej korzystne niż to, które przyznaje własnym obywatelom w zakresie ochrony praw własności intelektualnej, z zastrzeżeniem wyjątków przewidzianych już w, odpowiednio: konwencji paryskiej[1], Konwencji berneńskiej o ochronie dzieł literackich i artystycznych z dnia 9 września 1886 r., zmienionej w Paryżu dnia 24 lipca 1971 r., Międzynarodowej konwencji o ochronie wykonawców, producentów fonogramów oraz organizacji nadawczych sporządzonej w Rzymie dnia 26 października 1961 r., WPPT lub Traktacie o własności intelektualnej w odniesieniu do układów scalonych, sporządzonym w Waszyngtonie dnia 26 maja 1989 r. W odniesieniu do artystów wykonawców, producentów fonogramów oraz organizacji nadawczych obowiązek ten stosuje się wyłącznie do praw przewidzianych w niniejszej Umowie.

[1] Do celów niniejszego ustępu termin „ochrona” obejmuje kwestie mające wpływ na dostępność, nabywanie, zakres, utrzymywanie oraz egzekwowanie praw własności intelektualnej, a także kwestie mające wpływ na korzystanie z praw własności intelektualnej szczegółowo uregulowane w niniejszym rozdziale, w tym środki zapobiegające obchodzeniu skutecznych środków technicznych, o których mowa w art. 18.17 (Ochrona środków technicznych), oraz środki dotyczące informacji o zarządzaniu prawami, o których mowa w art. 18.18 (Obowiązki dotyczące informacji o zarządzaniu prawami).

2. Strona może skorzystać z wyjątków dozwolonych na podstawie ust. 1 w odniesieniu do swoich procedur sądowych i administracyjnych, w tym wymagać od obywatela drugiej Strony wskazania adresu do doręczeń na jej terytorium lub wyznaczenia pełnomocnika na jej terytorium, pod warunkiem że takie odstępstwo:

a) jest niezbędne do zapewnienia przestrzegania przepisów ustawowych i wykonawczych Strony, które nie są sprzeczne z niniejszym rozdziałem; oraz

b) nie jest stosowane w sposób, który stanowiłby ukryte ograniczenie w handlu.

3. Ust. 1 nie ma zastosowania do procedur przewidzianych w umowach wielostronnych zawartych pod auspicjami WIPO dotyczących nabywania lub utrzymywania praw własności intelektualnej.

ARTYKUŁ 18.7

Porozumienie TRIPS a zdrowie publiczne

1. Strony uznają znaczenie Deklaracji w sprawie porozumienia TRIPS i zdrowia publicznego, przyjętej w Ad-Dausze w dniu 14 listopada 2001 r. przez konferencję ministerialną WTO (zwanej dalej „deklaracją z Ad-Dauhy"). Niniejszy rozdział interpretuje się i wprowadza w życie zgodnie z deklaracją z Ad-Dauhy.

2. Każda ze Stron wdraża art. 31bis porozumienia TRIPS, a także załącznik do porozumienia TRIPS, w tym dodatek do tego załącznika, które weszły w życie w dniu 23 stycznia 2017 r.

SEKCJA B

NORMY DOTYCZĄCE PRAW WŁASNOŚCI INTELEKTUALNEJ

PODSEKCJA 1

PRAWO AUTORSKIE I PRAWA POKREWNE

ARTYKUŁ 18.8

Autorzy

Każda ze Stron przyznaje autorom wyłączne prawo do zezwolenia lub zakazu:

a) bezpośredniego lub pośredniego, czasowego lub trwałego zwielokrotniania ich utworów, w jakikolwiek sposób i w jakiejkolwiek formie, w całości lub w części;

b) publicznej dystrybucji w jakiejkolwiek formie, poprzez sprzedaż lub inną formę przeniesienia własności, ich oryginalnych utworów lub kopii tych utworów;

c) publicznego udostępniania ich utworów, drogą przewodową lub bezprzewodową, w tym podawania ich utworów do publicznej wiadomości w taki sposób, aby każdy miał do nich dostęp w wybranym przez siebie miejscu i czasie; oraz

d) publicznego najmu na zasadach komercyjnych oryginałów lub kopii ich utworów, w odniesieniu do co najmniej fonogramów, programów komputerowych[1] i dzieł kinematograficznych;

ARTYKUŁ 18.9

Artyści wykonawcy

Każda ze Stron przyznaje artystom wykonawcom wyłączne prawo do zezwolenia lub zakazu:

a) utrwalania[2] ich wykonań;

b) bezpośredniego lub pośredniego, czasowego lub trwałego zwielokrotniania ich utrwalonych wykonań, w jakikolwiek sposób i w jakiejkolwiek formie, w całości lub w części;

[1] Strona może wykluczyć programy komputerowe, gdy sam program nie jest zasadniczym przedmiotem najmu.

[2] Termin „utrwalenie" oznacza zapis dźwięków bądź ich reprezentacji, z którego mogą być one postrzegane, kopiowane lub przekazywane za pomocą odpowiednich urządzeń.

c) publicznej dystrybucji w jakiejkolwiek formie, poprzez sprzedaż lub inną formę przeniesienia własności, ich utrwalonych wykonań;

d) podawania do publicznej wiadomości ich utrwalonych wykonań, drogą przewodową lub bezprzewodową, w taki sposób, aby każdy miał do nich dostęp w wybranym przez siebie miejscu i czasie;

e) bezprzewodowego nadawania oraz publicznego udostępniania ich wykonań artystycznych, chyba że wykonania te stanowią same w sobie nadawane wykonanie lub oparte są na utrwaleniu; oraz

f) publicznego najmu na zasadach komercyjnych oryginałów lub kopii ich wykonań.

ARTYKUŁ 18.10

Producenci fonogramów

Każda ze Stron przyznaje producentom fonogramów wyłączne prawo do zezwolenia lub zakazu:

a) bezpośredniego lub pośredniego, czasowego lub trwałego zwielokrotniania ich fonogramów, w jakikolwiek sposób i w jakiejkolwiek formie, w całości lub w części;

b) publicznej dystrybucji w jakiejkolwiek formie, poprzez sprzedaż lub inną formę przeniesienia własności, ich fonogramów;

c) podawania do publicznej wiadomości ich fonogramów, drogą przewodową lub bezprzewodową, w taki sposób, aby każdy miał do nich dostęp w wybranym przez siebie miejscu i czasie; oraz

d) publicznego najmu ich fonogramów na zasadach komercyjnych.

ARTYKUŁ 18.11

Organizacje nadawcze

Każda ze Stron nadaje organizacjom radiowym i telewizyjnym wyłączne prawo do zezwolenia lub zakazu:

a) utrwalania ich audycji, niezależnie od tego, czy audycje te są emitowane przewodowo czy bezprzewodowo, w tym za pośrednictwem przekazu kablowego lub satelitarnego;

b) bezpośredniego lub pośredniego, tymczasowego lub trwałego zwielokrotniania ich utrwalonych audycji, w jakikolwiek sposób i w jakiejkolwiek formie, w całości lub w części, niezależnie od tego, czy audycje te są transmitowane przewodowo czy bezprzewodowo, w tym za pośrednictwem przekazu kablowego lub satelitarnego;

c) podawania do publicznej wiadomości, drogą przewodową lub bezprzewodową, ich utrwalonych audycji, niezależnie od tego, czy audycje te są transmitowane przewodowo czy bezprzewodowo, w tym za pośrednictwem przekazu kablowego lub satelitarnego, w taki sposób, aby każdy miał do nich dostęp w wybranym przez siebie miejscu i czasie;

d) publicznej dystrybucji, poprzez sprzedaż lub w inny sposób, ich utrwalonych audycji, w tym kopii utrwalonych audycji, niezależnie od tego, czy audycje te są transmitowane przewodowo czy bezprzewodowo, w tym za pośrednictwem przekazu kablowego lub satelitarnego; oraz

e) bezprzewodowej retransmisji ich audycji oraz publicznego udostępniania ich audycji, jeśli takie udostępnianie następuje w miejscach dostępnych publicznie za opłatą wstępu.

ARTYKUŁ 18.12

Nadawanie i publiczne udostępnianie fonogramów opublikowanych w celach handlowych[1][2]

1. Każda ze Stron zapewnia artystom wykonawcom i producentom fonogramów prawo do jednorazowego godziwego wynagrodzenia płatnego przez użytkownika, jeżeli fonogram opublikowany w celach handlowych lub zwielokrotnienie takiego fonogramu zostaną użyte do nadania lub publicznego udostępnienia[3].

2. Każda ze Stron zapewnia, aby to jednorazowe godziwe wynagrodzenie było dzielone między odpowiednich artystów wykonawców i producentów fonogramów. Każda ze Stron może przyjąć przepisy, które w przypadku braku porozumienia między artystami wykonawcami a producentami fonogramów określają warunki, zgodnie z którymi artyści wykonawcy i producenci fonogramów dzielą jednorazowe godziwe wynagrodzenie między siebie.

---

1 Każda ze Stron może przyznać artystom wykonawcom i producentom fonogramów szersze prawa w odniesieniu do nadawania i publicznego udostępniania fonogramów opublikowanych w celach handlowych, takie jak prawa wyłączne.

2 Strona może przestrzegać postanowień niniejszego artykułu poprzez przyznanie wykonawcom i producentom fonogramów wyłącznych praw w odniesieniu do nadawania i publicznego udostępniania.

3 Każda ze Stron może zdecydować, że „publiczne udostępnianie" nie obejmuje podawania do publicznej wiadomości fonogramów, drogą przewodową lub bezprzewodową, w taki sposób, że każdy ma do nich dostęp w wybranym przez siebie miejscu i czasie.

ARTYKUŁ 18.13

Czas trwania ochrony[1]

1. Prawa autora utworu trwają przez okres życia autora i 70 lat po jego śmierci, niezależnie od dnia zgodnego z prawem podania utworu do publicznej wiadomości.

2. W przypadku utworu współautorskiego czas trwania ochrony, o którym mowa w ust. 1, liczy się od dnia śmierci ostatniego z autorów.

3. W przypadku utworów anonimowych lub utworów, przy których posłużono się pseudonimem, czas trwania ochrony wynosi 70 lat od dnia zgodnego z prawem podania utworu do publicznej wiadomości. Jeżeli jednak pseudonim, którym posłużył się autor, nie pozostawia wątpliwości co do tożsamości autora lub jeżeli autor ujawni swoją tożsamość w okresie, o którym mowa w zdaniu pierwszym, zastosowanie ma czas trwania ochrony określony w ust. 1.

4. Jeżeli Strona przewiduje, że czas trwania ochrony utworu filmowego lub audiowizualnego jest liczony na innej podstawie niż długość życia osoby fizycznej, czas ten jest nie krótszy 70 lat od dnia pierwszej zgodnej z prawem publikacji lub pierwszego zgodnego z prawem publicznego udostępnienia utworu, lub, w przypadku braku takiej publikacji lub takiego publicznego udostępnienia, w ciągu 70 lat od powstania utworu.

[1] Jeżeli w dniu wejścia w życie niniejszej Umowy w przepisach ustawowych i wykonawczych Strony nie przewiduje się czasu trwania ochrony określonego w niniejszym artykule, niniejszy artykuł stosuje się dopiero od dnia wejścia w życie takich przepisów ustawowych i wykonawczych na terytorium tej Strony, jednak w żadnym przypadku nie później niż cztery lata od dnia wejścia w życie niniejszej Umowy. Strona ta powiadamia drugą Stronę o dacie wejścia w życie takich przepisów ustawowych i wykonawczych, jeżeli data ta przypada wcześniej niż cztery lata od wejścia w życie niniejszej Umowy.

5. Prawa organizacji nadawczych wygasają 50 lat po pierwszym nadaniu programu, niezależnie od tego, czy program ten transmitowany jest przewodowo czy bezprzewodowo, w tym za pośrednictwem przekazu kablowego lub satelitarnego.

6. Prawa artystów wykonawców wygasają po upływie 50 lat od dnia utrwalenia wykonania utworu. Jeżeli jednak utrwalenie wykonania na fonogramie zostanie zgodnie z prawem opublikowane lub zgodnie z prawem publicznie udostępnione w tym okresie, prawa te wygasają po upływie 70 lat od dnia pierwszej takiej publikacji lub pierwszego takiego publicznego udostępnienia, w zależności od tego, które z tych wydarzeń miało miejsce wcześniej.

7. Prawa producentów fonogramów wygasają po upływie 50 lat od momentu utrwalenia. Jeżeli jednak w tym okresie fonogram został zgodnie z prawem opublikowany lub publicznie udostępniony, prawa te wygasają po upływie 70 lat od dnia pierwszej takiej publikacji lub pierwszego takiego publicznego udostępnienia. Każda ze Stron może przyjąć skuteczne środki w celu zagwarantowania, że zyski wygenerowane w trakcie dwudziestoletniego okresu ochrony następującego po okresie 50 lat będą dzielone sprawiedliwie pomiędzy artystów wykonawców i producentów fonogramów.

8. Okresy ochrony ustanowione w niniejszym artykule liczy się od pierwszego dnia stycznia roku następującego po zdarzeniu, które powoduje rozpoczęcie biegu okresu ochrony.

9. Każda ze Stron może przewidzieć dłuższe okresy trwania ochrony niż te przewidziane w niniejszym artykule.

ARTYKUŁ 18.14

Prawo do wynagrodzenia z tytułu odsprzedaży[1]

1. Każda ze Stron nadaje autorowi oryginalnego utworu graficznego lub plastycznego prawo do wynagrodzenia z tytułu odsprzedaży tego utworu, zdefiniowane jako niezbywalne prawo, którego nie można się zrzec, nawet z góry, do otrzymania opłaty licencyjnej opartej na cenie sprzedaży przy każdej odsprzedaży utworu następującej po pierwszym rozporządzeniu utworem przez autora.

2. Prawo do wynagrodzenia z tytułu odsprzedaży, o którym mowa w ust. 1, ma zastosowanie do wszystkich czynności odsprzedaży, w których w charakterze sprzedawców, kupujących lub pośredników uczestniczą podmioty zawodowo działające na rynku dzieł sztuki, takie jak salony sprzedaży, galerie sztuki oraz wszelkie podmioty zajmujące się handlem dziełami sztuki.

3. Każda ze Stron może postanowić, że prawo do wynagrodzenia z tytułu odsprzedaży, o którym mowa w ust. 1, nie ma zastosowania do czynności odsprzedaży, w przypadku gdy sprzedawca nabył utwór bezpośrednio od autora mniej niż trzy lata przed tą odsprzedażą oraz w przypadku gdy cena odsprzedaży nie przekracza określonej kwoty minimalnej.

4. Procedurę pobierania wynagrodzenia i jego wysokość określa prawo każdej ze Stron.

---

[1] Jeżeli w dniu wejścia w życie niniejszej Umowy w przepisach ustawowych i wykonawczych Strony nie przewiduje się ochrony określonej w niniejszym artykule, niniejszy artykuł stosuje się dopiero od dnia wejścia w życie takich przepisów ustawowych i wykonawczych na terytorium tej Strony, jednak w żadnym przypadku nie później niż dwa lata od dnia wejścia w życie niniejszej Umowy. Strona ta powiadamia drugą Stronę o dacie wejścia w życie takich przepisów ustawowych i wykonawczych, jeżeli data ta przypada wcześniej niż dwa lata po dacie wejścia w życie niniejszej Umowy.

ARTYKUŁ 18.15

Zbiorowe zarządzanie prawami autorskimi

1. Strony uznają i starają się promować znaczenie współpracy między ich odpowiednimi organizacjami zbiorowego zarządzania, mającej na celu zwiększanie dostępności utworów i innych przedmiotów ochrony na ich odpowiednich terytoriach oraz przenoszenia przychodów z praw między odpowiednimi organizacjami zbiorowego zarządzania z tytułu wykorzystania takich utworów lub innych przedmiotów ochrony.

2. Strony uznają i starają się promować znaczenie przejrzystości organizacji zbiorowego zarządzania, w szczególności w odniesieniu do pobieranych przez nie przychodów z praw, potrąceń dokonywanych przez nie od pobieranych przychodów z praw, wykorzystania pobieranych przychodów z praw, polityki dystrybucji oraz repertuaru.

3. W przypadku gdy organizacja zbiorowego zarządzania mająca siedzibę na terytorium jednej Strony reprezentuje inną organizację zbiorowego zarządzania mającą siedzibę na terytorium drugiej Strony na mocy umowy o reprezentacji, Strony uznają, że ważne jest, aby reprezentująca organizacja zbiorowego zarządzania:

a) nie dyskryminowała posiadaczy praw zrzeszonych w organizacji reprezentowanej;

b) prawidłowo, regularnie i rzetelnie wpłacała kwoty należne reprezentowanej organizacji zbiorowego zarządzania; oraz

c) udzielała reprezentowanej organizacji zbiorowego zarządzania informacji o kwocie przychodów z praw pobranych w jej imieniu oraz o ewentualnych odliczeniach od wysokości tych przychodów z praw.

ARTYKUŁ 18.16

Ograniczenia i wyjątki

Każda ze Stron ustanawia zakres ograniczeń lub wyjątków od praw określonych w art. 18.8 (Autorzy) do art. 18.12 (Nadawanie i publiczne udostępnianie fonogramów opublikowanych w celach handlowych) wyłącznie do niektórych szczególnych przypadków, które nie naruszają normalnego wykorzystania utworu lub innego przedmiotu ochrony ani nie powodują nieuzasadnionej szkody dla uzasadnionych interesów posiadacza praw.

ARTYKUŁ 18.17

Ochrona środków technicznych[1]

1. Każda ze Stron zapewnia odpowiednią ochronę prawną zapobiegającą obchodzeniu wszelkich skutecznych środków technicznych, którego dana osoba dokonuje, wiedząc lub mając uzasadnione podstawy, by wiedzieć, że dąży do tego celu.

[1] Jeżeli w dniu wejścia w życie niniejszej Umowy w przepisach ustawowych i wykonawczych Strony nie przewiduje się ochrony określonej w niniejszym artykule, niniejszy artykuł stosuje się dopiero od dnia wejścia w życie takich przepisów ustawowych i wykonawczych na terytorium tej Strony, jednak w żadnym przypadku nie później niż cztery lata od dnia wejścia w życie niniejszej Umowy. Strona ta powiadamia drugą Stronę o dacie wejścia w życie takich przepisów ustawowych i wykonawczych, jeżeli data ta przypada wcześniej niż cztery lata od wejścia w życie niniejszej Umowy.

2. Każda ze Stron zapewnia odpowiednią ochronę prawną wobec:

a) jakiejkolwiek osoby zajmującej się wytwarzaniem, przywozem, dystrybucją, sprzedażą, wypożyczaniem lub oferowaniem do sprzedaży lub wypożyczania urządzeń, produktów lub części składowych, które:

(i) mają jedynie ograniczony cel lub ograniczone zastosowanie poza tym, że służą do obejścia środka technicznego; lub

(ii) są zaprojektowane, produkowane, dostosowane lub świadczone głównie w celu umożliwienia lub ułatwienia obejścia środka technicznego; oraz

b) jakiejkolwiek osoby świadczącej usługę, która stanowi przedmiot promocji, reklamy lub sprzedaży w celu umożliwienia lub ułatwienia obejścia środka technicznego.

3. Do celów niniejszej podsekcji termin „środki techniczne” oznacza wszelkiego rodzaju technologie, urządzenia lub części składowe, które, przy normalnym funkcjonowaniu, są przeznaczone do udaremnienia lub ograniczenia czynności w odniesieniu do utworów lub innych przedmiotów ochrony, które nie zostały dopuszczone przez posiadacza praw autorskich lub praw pokrewnych objętych niniejszą podsekcją.

4. Strona może w razie konieczności przyjąć lub utrzymać odpowiednie środki w celu zapewnienia, aby odpowiednia ochrona prawna, o której mowa w ust. 1 i 2 niniejszego artykułu, nie uniemożliwiała beneficjentom wyjątków lub ograniczeń korzystania z takich wyjątków lub ograniczeń przewidzianych w art. 18.16 (Ograniczenia i wyjątki).

ARTYKUŁ 18.18

Obowiązki dotyczące informacji o zarządzaniu prawami

1. Każda ze Stron zapewnia odpowiednią ochronę prawną wobec jakiejkolwiek osoby świadomie podejmującej bez odpowiedniego zezwolenia którekolwiek z następujących działań:

a) usunięcie lub zmiana jakichkolwiek elektronicznych informacji o zarządzaniu prawami; lub

b) dystrybucja, przywóz w celu dystrybucji, nadawanie, publiczne udostępnianie lub podawanie do publicznej wiadomości utworów lub innych przedmiotów ochrony objętych niniejszą podsekcją, z których usunięto bez odpowiedniego zezwolenia elektroniczne informacje o zarządzaniu prawami lub w których takie informacje zmieniono;

jeżeli ta osoba wie lub ma uzasadnione podstawy, by wiedzieć, że robiąc to, powoduje, umożliwia, ułatwia lub ukrywa naruszenie prawa autorskiego lub praw pokrewnych przewidzianych w prawodawstwie Strony.

2. Do celów niniejszego artykułu termin „informacje o zarządzaniu prawami” oznacza wszelkie informacje dostarczone przez posiadaczy praw, które umożliwiają identyfikację utworu lub innego przedmiotu ochrony, o których mowa w niniejszym artykule, autora lub jakiegokolwiek innego posiadacza praw, lub informacje o warunkach korzystania z utworu lub innego przedmiotu ochrony, a także wszelkie numery lub kody przedstawiające takie informacje.

3. Ust. 2 ma zastosowanie, jeśli którakolwiek z tych informacji jest powiązana ze zwielokrotnionym egzemplarzem lub pojawia się w związku z publicznym udostępnieniem utworu lub innego przedmiotu ochrony, o których mowa w niniejszym artykule.

PODSEKCJA 2

ZNAKI TOWAROWE

ARTYKUŁ 18.19

Klasyfikacja znaków towarowych

Każda ze Stron utrzymuje system klasyfikacji znaków towarowych zgodny z Porozumieniem nicejskim dotyczącym międzynarodowej klasyfikacji towarów i usług dla celów rejestracji znaków, sporządzonym w Nicei dnia 15 czerwca 1957 r., ze zmianami i poprawkami.

ARTYKUŁ 18.20

Oznaczenia, z których może składać się znak towarowy

Znak towarowy może składać się z jakichkolwiek oznaczeń, w szczególności z wyrazów, łącznie z nazwiskami, lub rysunków, liter, cyfr, kolorów, kształtu towarów lub ich opakowań lub dźwięków, pod warunkiem że oznaczenia takie umożliwiają:

a) odróżnianie towarów lub usług jednego przedsiębiorstwa od towarów lub usług innych przedsiębiorstw; oraz

b) przedstawienie ich w odpowiednich rejestrach znaków towarowych każdej ze Stron, w sposób pozwalający właściwym organom i każdej osobie na określenie jednoznacznego i dokładnego przedmiotu ochrony udzielonej właścicielowi tego znaku towarowego.

ARTYKUŁ 18.21

Prawa ze znaku towarowego

1. Każda ze Stron zapewnia, aby zarejestrowany znak towarowy przyznawał właścicielowi wyłączne prawa do tego znaku. Właściciel jest uprawniony do zakazania wszystkim osobom trzecim, które nie posiadają jego zgody, używania w obrocie handlowym:

a) jakiegokolwiek oznaczenia identycznego z zarejestrowanym znakiem towarowym w odniesieniu do towarów lub usług identycznych z tymi, dla których ten znak towarowy jest zarejestrowany oraz

b) jakiegokolwiek oznaczenia, w przypadku którego, z powodu jego identyczności z zarejestrowanym znakiem towarowym lub podobieństwa do niego oraz identyczności lub podobieństwa towarów lub usług opatrzonych tym znakiem towarowym i oznaczeniem, istnieje prawdopodobieństwo wprowadzenia odbiorców w błąd, które obejmuje prawdopodobieństwo skojarzenia oznaczenia z zarejestrowanym znakiem towarowym.

2. Właściciel zarejestrowanego znaku towarowego jest uprawniony do zakazania wszelkim osobom trzecim wprowadzania towarów – w ramach obrotu handlowego – na terytorium Strony, na którym ten znak towarowy jest zarejestrowany bez dopuszczenia do swobodnego obrotu, jeżeli towary te, łącznie z opakowaniem, pochodzą z państw trzecich i są oznaczone bez zezwolenia znakiem towarowym identycznym ze znakiem towarowym zarejestrowanym dla takich towarów lub takim, którego istotne cechy nie odróżniają go od takiego znaku towarowego[1].

3. Uprawnienie właściciela znaku towarowego, o którym mowa w ust. 2, może wygasnąć, jeżeli w trakcie postępowania mającego na celu ustalenie, czy doszło do naruszenia zarejestrowanego znaku towarowego, zgłaszający lub posiadacz towarów przedstawi dowody na to, że właściciel zarejestrowanego znaku towarowego nie jest uprawniony do zakazania wprowadzenia towarów do obrotu w kraju przeznaczenia.

ARTYKUŁ 18.22

Procedura rejestracji

1. Każda ze Stron przewiduje system rejestracji znaków towarowych, w którym każda ostateczna decyzja odmowna dotycząca rejestracji, w tym decyzja o odmowie częściowej, podjęta przez odpowiedni organ administracji właściwy w zakresie znaków towarowych jest przekazywana zainteresowanej stronie na piśmie, należycie uzasadniona i podlega odwołaniu.

[1] Strona może zastosować dodatkowe odpowiednie środki w celu zapewnienia płynnego tranzytu leków generycznych.

2. Każda ze Stron przewiduje możliwość wniesienia przez stronę trzecią sprzeciwu wobec wniosku o rejestrację znaku towarowego lub, w stosownych przypadkach, wobec rejestracji znaku towarowego. Takie postępowanie sprzeciwowe ma charakter kontradyktoryjny.

3. Każda ze Stron zapewnia publicznie dostępną elektroniczną bazę wniosków o rejestrację i zarejestrowanych znaków towarowych.

ARTYKUŁ 18.23

Znaki towarowe powszechnie znane

W celu nadania skuteczności ochronie znaków towarowych powszechnie znanych, o których mowa w art. 6a konwencji paryskiej i art. 16 ust. 2 i 3 porozumienia TRIPS, każda ze Stron stosuje wspólne zalecenie w sprawie przepisów dotyczących ochrony znaków towarowych powszechnie znanych, przyjęte przez zgromadzenie Związku Ochrony Własności Przemysłowej i Zgromadzenie Ogólne WIPO na trzydziestej czwartej serii posiedzeń zgromadzeń państw członkowskich, która miała miejsce w dniach 20–29 września 1999 r.

ARTYKUŁ 18.24

Wyjątki od praw ze znaku towarowego

1. Każda ze Stron przewiduje ograniczone wyjątki od praw ze znaku towarowego, takie jak uczciwe używanie terminów opisowych, w tym oznaczeń geograficznych, oraz może przewidzieć inne ograniczone wyjątki, pod warunkiem że wyjątki te uwzględniają uzasadnione interesy właściciela znaku towarowego i osób trzecich.

2. Znak towarowy nie uprawnia właściciela do zakazania osobie trzeciej używania w obrocie handlowym:

a) nazwy lub adresu osoby trzeciej;

b) wskazówek dotyczących rodzaju, jakości, ilości, przewidzianego zastosowania, wartości, pochodzenia geograficznego, daty produkcji towarów lub świadczenia usług, lub innych cech charakterystycznych towarów lub usług; ani

c) znaku towarowego, w przypadku gdy jest to konieczne do wskazania przewidzianego zastosowania towaru lub usługi, w szczególności jako akcesoriów lub części zamiennych,

pod warunkiem że osoba trzecia używa ich zgodnie z uczciwymi praktykami w przemyśle lub handlu.

3. Znak towarowy nie uprawnia właściciela do zakazania osobie trzeciej używania w obrocie handlowym wcześniejszego prawa, które ma zastosowanie jedynie na konkretnym obszarze, jeżeli prawo to jest uznawane przez przepisy danej Strony i korzystanie z tego prawa odbywa się w granicach terytorium, na którym jest ono uznawane.

ARTYKUŁ 18.25

Podstawy wygaśnięcia

1. Każda Strona przewiduje, że znak towarowy ulega wygaśnięciu, jeżeli w nieprzerwanym okresie[1] ustalonym zgodnie z prawem każdej ze Stron znak ten nie został wprowadzony do rzeczywistego używania na danym terytorium w powiązaniu z towarami lub usługami, dla których jest zarejestrowany, i nie istnieją żadne uzasadnione powody jego nieużywania. Nikt nie może jednak żądać stwierdzenia wygaśnięcia praw właściciela znaku towarowego, jeżeli w przedziale czasu pomiędzy upływem wspomnianego nieprzerwanego okresu a złożeniem wniosku o stwierdzenie wygaśnięcia rozpoczęło się lub zostało wznowione rzeczywiste używanie znaku towarowego. Rozpoczęcie lub wznowienie używania w okresie[2] ustalonym zgodnie z prawem każdej ze Stron, poprzedzającym złożenie wniosku o stwierdzenie wygaśnięcia, którego bieg rozpoczął się najwcześniej w chwili upływu nieprzerwanego okresu nieużywania, nie jest jednak brane pod uwagę, jeżeli przygotowania do rozpoczęcia lub wznowienia używania podjęte zostały dopiero wówczas, gdy właściciel dowiedział się o możliwości złożenia wniosku o stwierdzenie wygaśnięcia.

2. Znak towarowy podlega również wygaśnięciu, jeżeli po dacie rejestracji:

a) w wyniku działania lub zaniechania właściciela stał się nazwą zwykle używaną w obrocie dla towaru lub usługi, w odniesieniu do których jest zarejestrowany; lub

[1] Do celów niniejszego zdania okres ustalony zgodnie z prawem każdej ze Stron wynosi co najmniej trzy lata.

[2] Do celów niniejszego zdania okres ustalony zgodnie z prawem każdej ze Stron wynosi co najmniej jeden miesiąc.

b) w wyniku używania znaku towarowego przez właściciela lub za jego zgodą, w odniesieniu do towarów lub usług, dla których został on zarejestrowany, zachodzi możliwość wprowadzenia odbiorców w błąd, w szczególności co do natury, jakości lub pochodzenia geograficznego tych towarów lub usług.

ARTYKUŁ 18.26

Zgłoszenia w złej wierze

Znak towarowy podlega unieważnieniu, jeżeli zgłoszenia znaku towarowego dokonano w złej wierze. Każda ze Stron może również przewidzieć odmowę rejestracji takiego znaku towarowego.

PODSEKCJA 3

WZORY

ARTYKUŁ 18.27

Ochrona zarejestrowanych wzorów

1. Każda ze Stron zapewnia ochronę niezależnie stworzonym wzorom, które są nowe lub oryginalne. Taką ochronę zapewnia się w drodze rejestracji i ochrona ta przyznaje właścicielowi wyłączne prawo do tego wzoru zgodnie z postanowieniami niniejszej podsekcji. Do celów niniejszego artykułu Strona może uznać, że wzór mający indywidualny charakter jest oryginalny.

2. Właściciel zarejestrowanego wzoru ma prawo zabronić stronom trzecim nieposiadającym zgody właściciela co najmniej wytwarzania, wystawiania na sprzedaż, sprzedaży, przywozu, wywozu lub przechowywania produktów wykonanych według zarejestrowanego wzoru i zawierających ten wzór lub używania artykułów wykonanych według chronionego wzoru lub zawierających ten wzór, gdy takie działania są podejmowane w celach handlowych[1].

[1] Strona może spełnić postanowienia zawarte w art. 18.27 (Ochrona zarejestrowanych wzorów) w odniesieniu do „wywozu" i „przechowywania" w drodze przyznania właścicielowi zarejestrowanego wzoru prawa do uniemożliwienia osobom trzecim sprzedaży lub wynajmu lub oferowania do sprzedaży lub wynajmu jakiegokolwiek artykułu wykonanego według zarejestrowanego wzoru lub zawierającego ten wzór w sposób, który prowadzi do wywozu lub przechowywania tego artykułu.

3. Strona może przewidzieć, że wzór stosowany lub zawarty w produkcie, który stanowi część składową produktu złożonego, jest uważany za nowy i oryginalny wyłącznie:

a) jeżeli dana część składowa po włączeniu do produktu złożonego pozostaje widoczna podczas zwykłego używania tego produktu; oraz

b) w stopniu, w jakim te widoczne cechy części składowej spełniają same w sobie wymogi co do nowości i oryginalności.

4. Do celów ust. 3 lit. a) termin „zwykłe używanie" oznacza używanie przez użytkownika końcowego, z wyłączeniem konserwacji, obsługi i naprawy.

ARTYKUŁ 18.28

Okres ochrony

Każda ze Stron zapewnia, aby posiadacz praw do zarejestrowanego wzoru mógł przedłużyć okres ochrony na jeden okres pięcioletni lub więcej takich okresów. Każda ze Stron zapewnia, aby okres ochrony przyznanej w odniesieniu do zarejestrowanych wzorów wynosił co najmniej 15 lat od daty zgłoszenia.

ARTYKUŁ 18.29

Ochrona niezarejestrowanych wzorów

1. Każda ze Stron przyznaje właścicielom niezarejestrowanego wzoru prawo do uniemożliwienia używania niezarejestrowanego wzoru przez osobę trzecią, która nie posiada ich zgody, tylko wtedy, gdy kwestionowane używanie wynika z powielania niezarejestrowanego wzoru na terytorium danej Strony. Takie używanie obejmuje co najmniej oferowanie do sprzedaży, wprowadzanie do obrotu, przywóz oraz wywóz produktu[1].

2. Okres ochrony przyznanej w odniesieniu do niezarejestrowanych wzorów wynosi co najmniej trzy lata od dnia, w którym wzór został po raz pierwszy publicznie udostępniony na terytorium danej Strony.

ARTYKUŁ 18.30

Wyjątki i wyłączenia

1. Każda ze Stron może przewidzieć ograniczone wyjątki od ochrony wzorów, w tym wzorów niezarejestrowanych, pod warunkiem że takie wyjątki nie kolidują w nieuzasadniony sposób z normalnym wykorzystaniem chronionych wzorów i nie naruszają w nieusprawiedliwiony sposób uzasadnionych interesów właściciela chronionego wzoru, biorąc pod uwagę uzasadnione interesy osób trzecich.

[1] Strona może spełnić postanowienia zawarte w art. 18.29 (Ochrona niezarejestrowanych wzorów) w odniesieniu do „wywozu" w drodze przyznania właścicielowi niezarejestrowanego wzoru prawa do uniemożliwienia osobom trzecim sprzedaży, wprowadzania do obrotu lub przywozu produktu wykonanego według niezarejestrowanego wzoru lub zawierającego ten wzór w sposób, który prowadzi do wywozu tego produktu.

2. Ochrona wzoru nie obejmuje wzorów podyktowanych wyłącznie względami technicznymi lub funkcjonalnymi. Wzór nie obejmuje cech wyglądu produktu, które muszą być odtworzone w dokładnej formie i wymiarach, aby produkt, w którym zastosowano wzór lub w którym jest on zawarty, mógł zostać mechanicznie połączony z innym produktem lub mógł zostać umieszczony w nim, na nim lub wokół niego, tak aby oba produkty mogły spełniać swoje funkcje.

3. Na zasadzie odstępstwa od ust. 2, zgodnie z warunkami określonymi w art. 18.27 ust. 1 (Ochrona zarejestrowanych wzorów), wzór obejmuje wzór służący zapewnieniu wielokrotnego składania lub łączenia wzajemnie wymienialnych produktów w ramach systemu modułowego.

ARTYKUŁ 18.31

Związek z prawem autorskim

Każda ze Stron zapewnia, aby wzór, w tym wzór niezarejestrowany, kwalifikował się do ochrony na podstawie prawa autorskiego danej Strony od dnia, w którym wzór ten został stworzony lub utrwalony w jakiejkolwiek formie. Każda ze Stron określa zakres, w jakim przyznaje się taką ochronę, oraz warunki przyznania takiej ochrony, w tym wymagany poziom oryginalności.

PODSEKCJA 4

OZNACZENIA GEOGRAFICZNE

ARTYKUŁ 18.32

Zakres, procedury i definicje

1. Niniejsza podsekcja ma zastosowanie do uznawania i ochrony oznaczeń geograficznych win, napojów spirytusowych i produktów spożywczych pochodzących z terytoriów Stron.

2. Do celów niniejszej podsekcji stosuje się następujące definicje:

a) „oznaczenie geograficzne” oznacza oznaczenie geograficzne, które identyfikuje towar jako pochodzący z terytorium Strony lub z regionu, lub z miejsca na tym terytorium, jeżeli pewna jakość, renoma lub inna cecha towaru może być zasadniczo przypisana jego pochodzeniu geograficznemu;

b) „klasa produktów” oznacza klasę produktów wymienioną w załączniku 18-A (Klasy produktów); oraz

c) „specyfikacja produktu” oznacza, w odniesieniu danego towaru objętego oznaczeniem geograficznym, zatwierdzone wymogi dotyczące stosowania tego oznaczenia geograficznego przy wprowadzaniu tego towaru do obrotu.

3. Po zakończeniu procedury sprzeciwu oraz po przeanalizowaniu oznaczeń geograficznych Nowa Zelandia obejmuje oznaczenia geograficzne Unii, które wymieniono w sekcji A załącznika 18-B (Wykaz oznaczeń geograficznych – Unia Europejska), ochroną zgodną co najmniej z poziomem ochrony określonym w niniejszej podsekcji.

4. Po zakończeniu procedury sprzeciwu oraz po przeanalizowaniu oznaczeń geograficznych Unia obejmuje oznaczenia geograficzne Nowej Zelandii, które wymieniono w sekcji B załącznika 18-B (Wykaz oznaczeń geograficznych – Nowa Zelandia), ochroną zgodną co najmniej z poziomem ochrony określonym w niniejszej podsekcji.

ARTYKUŁ 18.33

Zmiany w wykazie oznaczeń geograficznych

1. Wykaz klas produktów zawarty w załączniku 18-A (Klasy produktów) oraz wykaz oznaczeń geograficznych, które mają być chronione, zawarty w załączniku 18-B (Wykazy oznaczeń geograficznych) mogą zostać zmienione decyzją Komitetu ds. Handlu, w tym poprzez dodanie oznaczeń geograficznych, aktualizację wykazu klas produktów lub usunięcie oznaczeń geograficznych, które przestały być chronione w miejscu pochodzenia.

2. Uzupełnienia do załącznika 18-B (Wykazy oznaczeń geograficznych) nie przekraczają 30 oznaczeń geograficznych każdej ze Stron co trzy lata po dniu wejścia w życie niniejszej Umowy. Nowe oznaczenia geograficzne dodaje się po zakończeniu procedury sprzeciwu zgodnie z ust. 3 oraz po przeanalizowaniu takich oznaczeń geograficznych w sposób zadowalający dla obu Stron.

3. Każda ze Stron zapewnia możliwość zgłaszania zastrzeżeń do wniosku o objęcie ochroną oznaczenia geograficznego w drodze procedury sprzeciwu, o której mowa w art. 18.32 ust. 3 i 4 (Zakres, procedury i definicje), oraz możliwość odrzucenia każdego takiego wniosku o objęcie ochroną lub nieprzyznania w inny sposób ochrony będącej przedmiotem takiego wniosku. Podstawy zastrzeżeń do wniosku o objęcie ochroną oznaczenia geograficznego są następujące:

a) oznaczenie geograficzne jest identyczne lub podobne w stopniu rodzącym prawdopodobieństwo wprowadzenia w błąd do znaku towarowego, który został zarejestrowany lub zgłoszony do rejestracji w dobrej wierze na terytorium Strony w odniesieniu do tego samego lub podobnego towaru, lub do znaku towarowego, do którego prawa zostały nabyte wskutek jego stosowania w dobrej wierze na terytorium Strony w odniesieniu do tego samego lub podobnego towaru;

b) oznaczenie geograficzne jest identyczne ze znakiem towarowym lub podobne do znaku towarowego w odniesieniu do jakiegokolwiek towaru, który nie jest podobny do towaru, w odniesieniu do którego znak towarowy został zarejestrowany, jeżeli ten znak towarowy jest powszechnie znany na terytorium Strony, a stosowanie danego oznaczenia geograficznego wskazywałoby na związek towaru z właścicielem znaku towarowego, a takie użycie mogłoby naruszyć interesy właściciela znaku towarowego;

c) oznaczenie geograficzne jest zwyczajowym terminem w języku potocznym, stanowiącym nazwę zwyczajową danego towaru pochodzącego z terytorium Strony;

d) oznaczenie geograficzne jest terminem używanym na terytorium Strony jako nazwa odmiany roślin lub rasy zwierząt, i mogłoby z tego powodu wprowadzić konsumentów w błąd co do prawdziwego pochodzenia towaru;

e) oznaczenie geograficzne jest w całości lub częściowo homonimiczne z innym oznaczeniem geograficznym; oraz

f) używanie lub rejestracja oznaczenia geograficznego na terytorium Strony może mieć charakter obraźliwy.

4. Do celów niniejszej podsekcji przy ustalaniu, czy dany termin jest zwyczajowym terminem w języku potocznym, stanowiącym nazwę zwyczajową danego towaru pochodzącego z terytorium Strony, Strona może wziąć pod uwagę sposób rozumienia tego terminu przez konsumentów na terytorium tej Strony. Czynniki istotne dla takiego rozumienia przez konsumentów mogą obejmować dowody na to, czy dany termin jest używany w odniesieniu do tego samego rodzaju towaru, jak wskazują odpowiednie źródła, oraz w jaki sposób towar, którego dotyczy dane określenie, jest wprowadzany do obrotu i wykorzystywany w handlu na terytorium tej Strony.

5. Oceniając zastrzeżenia do wniosku o objęcie ochroną wyrażone przez jakąkolwiek osobę w związku z którąkolwiek z podstaw, o których mowa w ust. 3, Strona opiera swoją ocenę wyłącznie na sytuacji istniejącej na jej terytorium.

ARTYKUŁ 18.34

Ochrona oznaczeń geograficznych

1. Każda ze Stron zapewnia, w odniesieniu do oznaczeń geograficznych drugiej Strony wymienionych w załączniku 18-B (Wykazy oznaczeń geograficznych), środki prawne dla zainteresowanych stron, aby zapobiec występowaniu następujących sytuacji na swoim terytorium:

a) wykorzystanie w celach handlowych oznaczenia geograficznego identyfikującego towar w odniesieniu do towaru podobnego[1], który nie spełnia mających zastosowanie wymogów specyfikacji produktu dla danego oznaczenia geograficznego, nawet w przypadku gdy:

   (i) wskazane jest prawdziwe pochodzenie towaru;

   (ii) oznaczenie geograficzne jest podane w wersji przetłumaczonej[2] lub w transliteracji[3]; lub

   (iii) oznaczeniu geograficznemu towarzyszą takie wyrażenia, jak: „w rodzaju”, „typu”, „w stylu”, „imitacja” itp.;

b) stosowanie jakichkolwiek środków w oznaczeniu lub przedstawieniu towaru, które w sposób wprowadzający odbiorców w błąd co do pochodzenia geograficznego lub rodzaju towaru wskazują lub sugerują, że towar ten pochodzi z obszaru geograficznego innego niż rzeczywiste miejsce pochodzenia; oraz

---

1 Do celów niniejszej podsekcji termin „towar podobny” oznacza towar należący do tej samej klasy produktów określonej w załączniku 18-A (Klasy produktów).

2 Dla większej pewności należy zaznaczyć, że oceny dokonuje się indywidualnie dla każdego przypadku. Postanowienie to nie ma zastosowania w przypadku, gdy udowodniono, że nie ma związku między oznaczeniem geograficznym a wyrażeniem w wersji tłumaczonej.

3 Do celów niniejszej podsekcji termin „transliteracja” oznacza przekształcenie znaków składających się na dane oznaczenie geograficzne według fonetyki języka lub języków oryginału.

c) jakiekolwiek inne wykorzystywanie oznaczenia geograficznego, które stanowi akt nieuczciwej konkurencji w rozumieniu art. 10a konwencji paryskiej, co może obejmować użycie oznaczenia geograficznego w celach handlowych poprzez wykorzystanie renomy tego oznaczenia geograficznego, w tym również w sytuacji, gdy towar ten jest wykorzystywany jako składnik.

2. Niniejsza podsekcja nie ma zastosowania do oznaczenia geograficznego Strony wymienionego w załączniku 18-B (Wykazy oznaczeń geograficznych), które nie jest już chronione na mocy przepisów ustawowych i wykonawczych drugiej Strony.

3. Jeżeli oznaczenie geograficzne Strony wymienione w załączniku 18-B (Wykazy oznaczeń geograficznych) przestaje być chronione na terytorium Strony pochodzenia, Strona ta niezwłocznie powiadamia drugą Stronę i występuje z wnioskiem o unieważnienie ochrony oznaczenia geograficznego.

4. Żadne z postanowień niniejszej podsekcji nie narusza prawa jakiejkolwiek osoby do wykorzystywania w handlu jej nazwiska lub nazwiska jej poprzedników prawnych, z wyjątkiem przypadków wykorzystywania takiego nazwiska w sposób wprowadzający konsumentów w błąd.

5. Żadne z postanowień niniejszej podsekcji nie nakłada na Stronę wymogu stosowania postanowień niniejszej podsekcji dotyczących oznaczenia geograficznego drugiej Strony w odniesieniu do towaru, którego odpowiednie oznaczenie jest identyczne lub podobne do:

a) nazwy zwyczajowej odmiany roślin lub rasy, i mogłoby z tego powodu wprowadzić konsumenta w błąd co do prawdziwego pochodzenia towaru; lub

b) zwyczajowego terminu w języku potocznym stanowiącego nazwę zwyczajową danego towaru pochodzącego z terytorium Strony.

6. Żadne z postanowień niniejszej podsekcji nie nakłada na Stronę wymogu stosowania postanowień niniejszej podsekcji do jakiegokolwiek pojedynczego składnika zawartego w wieloskładnikowym oznaczeniu geograficznym drugiej Strony w odniesieniu do towaru, którego ten pojedynczy składnik jest identyczny lub podobny do:

a) nazwy zwyczajowej odmiany roślin lub rasy, i mogłoby z tego powodu wprowadzić konsumenta w błąd co do prawdziwego pochodzenia towaru; lub

b) zwyczajowego terminu w języku potocznym stanowiącego nazwę zwyczajową danego towaru pochodzącego z terytorium Strony.

7. Żadne z postanowień niniejszej podsekcji nie nakłada na Stronę wymogu stosowania postanowień niniejszej podsekcji w odniesieniu do jakiegokolwiek słowa, tłumaczenia lub transliteracji jakiegokolwiek słowa zawartego w oznaczeniu geograficznym drugiej Strony, jeżeli to słowo, tłumaczenie lub transliteracja jest nazwą pospolitą w języku angielskim, np. „mountain", „alps" lub „river".

ARTYKUŁ 18.35

Data objęcia ochroną

1. Każda ze Stron zapewnia ochronę oznaczeń geograficznych wymienionych w załączniku 18-B (Wykazy oznaczeń geograficznych), o których mowa w art. 18.32 (Zakres, procedury i definicje), od dnia wejścia w życie niniejszej Umowy zgodnie z art. 18.34 (Ochrona oznaczeń geograficznych).

2. W przypadku oznaczeń geograficznych dodanych do załącznika 18-B (Wykazy oznaczeń geograficznych) po dacie wejścia w życie niniejszej Umowy każda ze Stron zapewnia, aby takie oznaczenia geograficzne były objęte ochroną zgodnie z art. 18.34 (Ochrona oznaczeń geograficznych) od dnia, w którym nazwy te zostały opublikowane do celów procedury sprzeciwu, o której mowa w art. 18.33 ust. 2 (Zmiany w wykazie oznaczeń geograficznych).

ARTYKUŁ 18.36

Prawo do wykorzystania oznaczeń geograficznych

1. Oznaczenie geograficzne chronione na podstawie niniejszej podsekcji może być używane przez każdy podmiot gospodarczy wprowadzający na rynek towar zgodny z odpowiednią specyfikacją produktu.

2. Postanowienia ust. 1 nie ograniczają zdolności Strony do regulowania produkcji lub wprowadzania na rynek towarów objętych oznaczeniem geograficznym zgodnie z prawem tej Strony.

ARTYKUŁ 18.37

Związek ze znakami towarowymi

1. Rejestracji znaku towarowego, który zawiera oznaczenie geograficzne drugiej Strony wskazane w załączniku 18-B (Wykazy oznaczeń geograficznych) lub który składa się z takiego oznaczenia, odmawia się z urzędu lub unieważnia się taką rejestrację z urzędu, jeżeli jest to dozwolone na mocy przepisów ustawowych i wykonawczych Strony, lub czyni się to na wniosek zainteresowanej strony, jeżeli rejestracja taka dotyczy towaru, który jest objęty klasą produktów przypisaną w załączniku 18-A (Klasy produktów) temu oznaczeniu geograficznemu, a który nie pochodzi z miejsca pochodzenia przypisanego w załączniku 18-B (Wykazy oznaczeń geograficznych) temu oznaczeniu geograficznemu.

2. Jeżeli znak towarowy został zgłoszony lub zarejestrowany w dobrej wierze lub jeżeli prawa do znaku towarowego zostały nabyte wskutek jego stosowania w dobrej wierze na terytorium Strony przed datą objęcia ochroną oznaczenia geograficznego, o której mowa w art. 18.35 (Data objęcia ochroną), środki przyjęte w celu wykonania postanowień niniejszej podsekcji na terytorium tej Strony nie naruszają prawa do rejestracji ani ważności rejestracji znaku towarowego, ani też prawa do używania znaku towarowego, z uwagi na fakt, że taki znak towarowy jest identyczny z oznaczeniem geograficznym lub do niego podobny. Taki znak towarowy może nadal być używany i jego ochrona może być przedłużana niezależnie od ochrony oznaczenia geograficznego, pod warunkiem że w przepisach każdej ze Stron dotyczących znaków towarowych nie istnieją żadne przesłanki nieważności lub wygaśnięcia takiego znaku towarowego.

3. W prawodawstwie Strony można przewidzieć, że każdy wniosek składany w związku z używaniem lub rejestracją znaku towarowego musi zostać złożony w ciągu pięciu lat od chwili, kiedy niezgodne z postanowieniami niniejszej podsekcji używanie chronionego oznaczenia stało się powszechnie wiadome na terytorium tej Strony lub po dniu rejestracji znaku towarowego na terytorium tej Strony, pod warunkiem że ten znak towarowy został do tego dnia opublikowany, jeżeli dzień ten jest wcześniejszy od dnia, w którym to niezgodne z postanowieniami używanie stało się powszechnie wiadome na terytorium tej Strony.

ARTYKUŁ 18.38

Egzekwowanie ochrony

Każda ze Stron zapewnia egzekwowanie ochrony oznaczeń geograficznych wymienionych w załączniku 18-B (Wykazy oznaczeń geograficznych) z urzędu lub na wniosek zainteresowanej strony, zgodnie ze swoimi przepisami, poprzez podjęcie odpowiednich działań administracyjnych i sądowych.

ARTYKUŁ 18.39

Zasady ogólne

1. W przypadku homonimicznych oznaczeń geograficznych, w odniesieniu do których złożono wniosek o objęcie ochroną zgodnie z art. 18.33 (Zmiany w wykazie oznaczeń geograficznych) w odniesieniu do towarów należących do tej samej klasy produktów, Komitet ds. Handlu przyjmuje decyzję, aby określić praktyczne warunki, na podstawie których dane homonimiczne oznaczenia geograficzne będą rozróżniane, uwzględniając potrzebę zapewnienia sprawiedliwego traktowania producentów i uniknięcia wprowadzania konsumentów w błąd.

2. Strona, która w kontekście negocjacji umowy międzynarodowej z państwem trzecim rozważa ewentualną ochronę oznaczenia geograficznego identyfikującego towar pochodzący z tego państwa trzeciego, informuje o tym drugą Stronę i zapewnia jej możliwość zgłoszenia uwag, zanim oznaczenie geograficzne zostanie objęte ochroną, jeżeli:

a) oznaczenie geograficzne rozpatrywane w ramach negocjacji z państwem trzecim jest homonimiczne z oznaczeniem geograficznym drugiej Strony wymienionym w załączniku 18-B (Wykazy oznaczeń geograficznych); oraz

b) dany towar należy do klasy produktów określonej w załączniku 18-A (Klasy produktów) w odniesieniu do homonimicznego oznaczenia geograficznego drugiej Strony.

3. Specyfikacja produktu objętego oznaczeniem geograficznym wymienionym w załączniku 18-B (Wykazy oznaczeń geograficznych) jest zatwierdzona, wraz ze wszelkimi zatwierdzonymi zmianami, przez odpowiednie organy Strony, z której terytorium pochodzi towar.

4. Ochrona oznaczenia geograficznego Strony wymienionego w załączniku 18-B (Wykazy oznaczeń geograficznych) może być anulowana jedynie przez Stronę, z której terytorium pochodzi towar.

5. Towary mogą być wprowadzane do sprzedaży i sprzedawane do wyczerpania zapasów, jeżeli są legalnie opisane i zaprezentowane w sposób zakazany przez niniejszą podsekcję w dniu:

a) wejścia w życie niniejszej Umowy;

b) przyjęcia decyzją Komitetu ds. Handlu zmiany w wykazie oznaczeń geograficznych zgodnie z art. 18.33 (Zmiany w wykazie oznaczeń geograficznych); lub

c) w którym kończy się odpowiedni okres przejściowy określony w załączniku 18-B (Wykazy oznaczeń geograficznych).

ARTYKUŁ 18.40

System ochrony oznaczeń geograficznych

1. Każda ze Stron ustanawia lub utrzymuje na swoim terytorium system rejestracji i ochrony oznaczeń geograficznych.

2. System, o którym mowa w ust. 1, obejmuje co najmniej:

a) oficjalny sposób publicznego udostępnienia wykazu zarejestrowanych oznaczeń geograficznych;

b) procedurę administracyjną pozwalającą zweryfikować, czy oznaczenie geograficzne identyfikuje towar jako pochodzący z terytorium Strony lub z regionu lub miejscowości na terytorium tej Strony, gdy daną jakość, renomę lub inne cechy towaru przypisuje się zasadniczo jego pochodzeniu geograficznemu;

c) procedurę sprzeciwu, która pozwala uwzględnić uzasadnione interesy stron trzecich; oraz

d) procedurę unieważnienia ochrony oznaczenia geograficznego, która uwzględnia uzasadnione interesy stron trzecich oraz użytkowników danych zarejestrowanych oznaczeń geograficznych.

PODSEKCJA 5

OCHRONA INFORMACJI NIEUJAWNIONYCH

ARTYKUŁ 18.41

Zakres ochrony tajemnicy przedsiębiorstwa i definicje

1. Każda ze Stron przewiduje odpowiednie cywilne procedury sądowe oraz środki zaradcze dla każdego posiadacza tajemnicy przedsiębiorstwa, aby zapobiec pozyskaniu, wykorzystaniu lub ujawnieniu tajemnicy przedsiębiorstwa oraz uzyskać odszkodowanie z tego tytułu, w każdym przypadku, gdy odbywa się to w sposób sprzeczny z uczciwymi praktykami handlowymi.

2. Do celów niniejszej podsekcji stosuje się następujące definicje:

a) „tajemnica przedsiębiorstwa” oznacza informacje, które:

(i) są poufne w tym sensie, że jako całość lub w szczególnym zestawie i zbiorze ich elementów nie są ogólnie znane ani łatwo dostępne dla osób z kręgów, które na ogół mają do czynienia z tym rodzajem informacji;

(ii) mają wartość handlową dlatego, że są poufne; oraz

(iii) poddane zostały przez osobę, pod której legalną kontrolą się znajdują, rozsądnym, w danych okolicznościach, działaniom dla utrzymania ich w tajemnicy; oraz

b) „posiadacz tajemnicy przedsiębiorstwa” oznacza każdą osobę, która w sposób zgodny z prawem sprawuje kontrolę nad tajemnicą przedsiębiorstwa.

3. Do celów niniejszej podsekcji za niezgodne z uczciwymi praktykami handlowymi uznaje się co najmniej następujące sposoby postępowania:

a) pozyskanie tajemnicy przedsiębiorstwa bez zgody posiadacza tajemnicy przedsiębiorstwa, jeżeli uzyskano ją w wyniku nieuprawnionego dostępu do dokumentów, przedmiotów, materiałów, substancji lub plików elektronicznych znajdujących się zgodnie z prawem pod kontrolą posiadacza tajemnicy przedsiębiorstwa, zawierających tę tajemnicę lub umożliwiających jej odkrycie lub w wyniku ich przywłaszczenia lub powielenia;

b) wykorzystanie lub ujawnienie tajemnicy przedsiębiorstwa dokonane bez zgody posiadacza tej tajemnicy przez osobę, która spełnia którykolwiek z następujących warunków:

(i) pozyskała tajemnicę przedsiębiorstwa w sposób, o którym mowa w lit. a);

(ii) naruszyła umowę o poufności lub jakikolwiek inny obowiązek nieujawniania tajemnicy przedsiębiorstwa; lub

(iii) naruszyła umowny lub jakikolwiek inny obowiązek ograniczający wykorzystywanie tajemnicy przedsiębiorstwa; oraz

c) pozyskanie, wykorzystanie lub ujawnienie tajemnicy przedsiębiorstwa dokonane przez osobę, która w momencie tego pozyskania, wykorzystania lub ujawnienia wiedziała lub w danych okolicznościach powinna była wiedzieć, że tajemnica ta pochodzi bezpośrednio lub pośrednio od innej osoby, która wykorzystała lub ujawniała tajemnicę w sposób niezgodny z prawem w rozumieniu lit. b).

4. Żadnego z postanowień niniejszej podsekcji nie należy rozumieć jako wymogu, aby którakolwiek ze Stron uznawała którykolwiek z poniższych sposobów postępowania za niezgodny z uczciwymi praktykami handlowymi:

a) niezależne odkrycie lub wytworzenie;

b) dokonanie inżynierii odwrotnej produktu przez osobę, która go zgodnie z prawem posiada i na której nie spoczywa żaden prawny obowiązek ograniczania dostępu do odnośnych informacji;

c) pozyskanie, wykorzystanie lub ujawnienie informacji wymaganych lub dopuszczonych przez prawo każdej ze Stron; oraz

d) wykorzystanie przez pracowników doświadczenia i umiejętności zdobytych uczciwie w trakcie zwykłego przebiegu ich zatrudnienia.

5. Żadnego z postanowień niniejszej podsekcji nie należy rozumieć jako ograniczającego wolność wypowiedzi i informacji, w tym wolność mediów podlegającą ochronie na terytorium każdej ze Stron.

ARTYKUŁ 18.42

Cywilne procedury sądowe i środki zaradcze w odniesieniu do tajemnicy przedsiębiorstwa

1. Każda ze Stron zapewnia, aby osoby uczestniczące w sądowym postępowaniu cywilnym, o którym mowa w art. 18.41 (Zakres ochrony tajemnicy przedsiębiorstwa i definicje), lub mające dostęp do dokumentów w tym postępowaniu, podlegały zakazowi wykorzystania lub ujawnienia jakiejkolwiek rzeczywistej lub rzekomej tajemnicy przedsiębiorstwa, którą właściwe organy sądowe – w odpowiedzi na należycie uzasadniony wniosek zainteresowanej strony – oznaczyły jako poufną, a z którą osoby te zapoznały się na skutek takiego uczestnictwa lub dostępu.

2. W sądowym postępowaniu cywilnym, o którym mowa w art. 18.41 (Zakres ochrony tajemnicy przedsiębiorstwa i definicje), każda ze Stron zapewnia, by uprawnienia jej organów sądowych obejmowały co najmniej:

a) nakładanie środków tymczasowych, zgodnie z prawem Strony, uniemożliwiających pozyskanie, wykorzystanie lub ujawnienie tajemnicy przedsiębiorstwa w sposób niezgodny z uczciwymi praktykami handlowymi;

b) wydawanie nakazów sądowych uniemożliwiających pozyskanie, wykorzystanie lub ujawnienie tajemnicy przedsiębiorstwa w sposób niezgodny z uczciwymi praktykami handlowymi;

c) nakazywanie osobom, które wiedziały lub powinny były wiedzieć, że pozyskują, wykorzystują lub ujawniają tajemnicę przedsiębiorstwa w sposób niezgodny z uczciwymi praktykami handlowymi, aby zapłaciły posiadaczowi tajemnicy przedsiębiorstwa odszkodowanie odpowiednie do zrekompensowania szkody poniesionej w wyniku takiego pozyskania, wykorzystania lub ujawnienia tajemnicy przedsiębiorstwa;

d) stosowanie szczególnych środków w celu ochrony poufności rzeczywistej lub rzekomej tajemnicy przedsiębiorstwa powstałej w trakcie postępowania cywilnego dotyczącego domniemanego pozyskania, wykorzystania i ujawnienia tajemnicy przedsiębiorstwa w sposób niezgodny z uczciwymi praktykami handlowymi; Takie szczególne środki mogą obejmować, zgodnie z prawem Strony, możliwość ograniczenia dostępu do pewnych dokumentów w całości lub w części; ograniczenia dostępu do przesłuchań oraz ich transkrypcji lub protokołów oraz udostępnienia nieopatrzonej klauzulą poufności wersji orzeczenia sądowego, w której fragmenty zawierające tajemnice przedsiębiorstwa zostały usunięte lub utajnione; oraz

e) nałożenie kary na strony lub inne osoby uczestniczące w postępowaniu sądowym, które nie zastosują się lub odmówią zastosowania się do nakazów sądowych dotyczących ochrony tajemnicy przedsiębiorstwa lub rzekomej tajemnicy przedsiębiorstwa.

3. Każda ze Stron zapewnia, aby jej organy sądowe nie były zobowiązane do stosowania procedur sądowych ani środków zaradczych, o których mowa w art. 18.41 (Zakres ochrony tajemnicy przedsiębiorstwa i definicje), w odniesieniu do przypadków postępowania niezgodnego z uczciwą praktyką handlową, które ma na celu, zgodnie z prawodawstwem Strony, ujawnienie naruszenia przepisów, nadużycia lub nielegalnego działania lub ochronę prawnie uzasadnionego interesu uznawanego przez prawo Strony.

ARTYKUŁ 18.43

Ochrona danych przedłożonych w celu uzyskania pozwolenia na wprowadzenie do obrotu produktu farmaceutycznego[1].

1. Każda ze Stron chroni poufne informacje handlowe przedłożone w celu uzyskania pozwolenia na dopuszczenie produktów farmaceutycznych do obrotu (zwanego dalej „pozwoleniem na dopuszczenie do obrotu”) przed ujawnieniem osobom trzecim, chyba że podjęte zostaną kroki w celu zapewnienia ochrony tych danych przed nieuczciwym wykorzystaniem w celach komercyjnych lub z wyjątkiem przypadków, gdy ujawnienie jest konieczne ze względu na nadrzędny interes publiczny.

[1] Na potrzeby niniejszego artykułu termin „produkt farmaceutyczny” jest określony w prawie każdej ze Stron. W przypadku Unii termin „produkt farmaceutyczny” oznacza „produkt leczniczy”.

2. Każda ze Stron zapewnia, aby przez okres co najmniej pięciu lat od dnia pierwszego pozwolenia na dopuszczenie do obrotu na terytorium danej Strony (zwanego dalej „pierwszym pozwoleniem na dopuszczenie do obrotu") oraz zgodnie z wszelkimi warunkami określonymi w jej prawie, organ odpowiedzialny za udzielenie pozwolenia na dopuszczenie do obrotu nie przyjmował jakiegokolwiek kolejnego wniosku o wydanie pozwolenia na dopuszczenie do obrotu, który opiera się na wynikach badań przedklinicznych lub klinicznych podanych we wniosku o pierwsze pozwolenie na dopuszczenie do obrotu, bez wyraźnej zgody posiadacza pierwszego pozwolenia na dopuszczenie do obrotu, chyba że umowy międzynarodowe, których obie Strony są stronami, stanowią inaczej.

ARTYKUŁ 18.44

Ochrona danych przedłożonych w celu uzyskania pozwolenia na dopuszczenie do obrotu produktów chemicznych przeznaczonych dla rolnictwa[1]

1. Każda ze Stron uznaje tymczasowe prawo właściciela badania lub sprawozdania z badania złożonego po raz pierwszy w celu uzyskania pozwolenia na dopuszczenie produktu chemicznego przeznaczonego dla rolnictwa do obrotu. W okresie, w którym przysługuje wspomniane tymczasowe prawo, badanie lub sprawozdanie z badania nie może być wykorzystywane na korzyść jakichkolwiek innych osób ubiegających się o uzyskanie pozwolenia na dopuszczenie do obrotu produktu chemicznego przeznaczonego dla rolnictwa, z wyjątkiem przypadków, gdy udowodniono, że pierwszy właściciel wyraził na to wyraźną zgodę. Na potrzeby niniejszego artykułu termin „tymczasowe prawo" oznacza „ochronę danych".

[1] Na potrzeby niniejszego artykułu termin „produkt chemiczny przeznaczony dla rolnictwa" jest określony w prawie każdej ze Stron. W przypadku Unii termin „produkt chemiczny przeznaczony dla rolnictwa" oznacza „środek ochrony roślin".

2. Sprawozdanie z testów lub badań, o którym mowa w ust. 1, powinno spełniać następujące warunki:

a) być niezbędne do udzielenia pozwolenia lub zmiany pozwolenia w celu dopuszczenia dodatkowych zastosowań; oraz

b) być uznane za zgodne z zasadami dobrej praktyki laboratoryjnej lub zasadami dobrej praktyki doświadczalnej, zgodnie z prawem każdej ze Stron.

3. Okres ochrony danych wynosi co najmniej 10 lat od udzielenia pierwszego zezwolenia przez właściwy organ na terytorium danej Strony.

4. Każda ze Stron może ustanowić przepisy mające na celu uniknięcie powielania testów na kręgowcach.

PODSEKCJA 6

ODMIANY ROŚLIN

ARTYKUŁ 18.45

Ochrona praw do odmian roślin[1]

Każda ze Stron dysponuje systemem[2] ochrony praw do odmian roślin, który nadaje skuteczność Międzynarodowej konwencji o ochronie nowych odmian roślin (UPOV), ostatnio zmienionej w Genewie w dniu 19 marca 1991 r.

[1] Dla większej pewności należy zaznaczyć, że Strony rozumieją, że środki, o których mowa w art. 25.6 (Traktat z Waitangi/Tiriti o Waitangi), mogą obejmować środki dotyczące kwestii objętych niniejszą podsekcją, które to środki Nowa Zelandia uznaje za niezbędne do zapewnienia ochrony praw, interesów, zadań i zobowiązań ludności Māori w związku z wypełnianiem swoich obowiązków wynikających z traktatu z Waitangi/te Tiriti o Waitangi, z zastrzeżeniem spełnienia warunków, o których mowa w art. 25.6 (Traktat z Waitangi/Tiriti o Waitangi).

[2] Dla większej pewności należy zaznaczyć, że na potrzeby niniejszej podsekcji system ten może być systemem *sui generis*.

SEKCJA C

EGZEKWOWANIE PRAW WŁASNOŚCI INTELEKTUALNEJ

PODSEKCJA 1

EGZEKWOWANIE PRAW W POSTĘPOWANIU CYWILNYM I ADMINISTRACYJNYM

ARTYKUŁ 18.46

Obowiązki ogólne

1. Strony potwierdzają swoje zobowiązania wynikające z porozumienia TRIPS, a w szczególności z jego części III, oraz wprowadzają następujące środki uzupełniające, procedury oraz środki naprawcze niezbędne do zapewnienia egzekwowania praw własności intelektualnej[1].

2. Te środki, procedury i środki naprawcze:

a) muszą być sprawiedliwe i słuszne;

[1] Do celów niniejszej sekcji termin „prawa własności intelektualnej" nie obejmuje praw objętych podsekcją 5 (Ochrona informacji nieujawnionych) sekcji B (Normy dotyczące praw własności intelektualnej).

b) nie mogą być nadmiernie skomplikowane czy kosztowne ani też pociągać za sobą nierozsądnych ograniczeń czasowych czy nieuzasadnionych opóźnień;

c) muszą być skuteczne, proporcjonalne i odstraszające; oraz

d) muszą być stosowane w taki sposób, aby uniknąć tworzenia przeszkód w handlu, a Strony muszą zapewnić ochronę przed ich naruszeniem.

ARTYKUŁ 18.47

Osoby uprawnione do występowania o zastosowanie środków, procedur i środków naprawczych

Za osoby uprawnione do występowania o zastosowanie środków, procedur i środków naprawczych określonych w niniejszej sekcji każda ze Stron uznaje:

a) podmioty praw własności intelektualnej zgodnie z prawem Strony;

b) wszystkie inne osoby uprawnione do korzystania z tych praw, w szczególności licencjobiorców, w zakresie dozwolonym przez prawo Strony oraz zgodnie z nim;

c) organizacje zbiorowego zarządzania prawami własności intelektualnej, które są prawnie uznane za uprawnione do reprezentowania podmiotów praw własności intelektualnej, w zakresie dozwolonym przez prawo Strony i zgodnie z nim; oraz

d) profesjonalne organizacje zrzeszające pełnomocników, prawnie uznane za uprawnione do reprezentowania podmiotów praw własności intelektualnej, w zakresie dozwolonym przez prawo Strony i zgodnie z nim.

ARTYKUŁ 18.48

Środki zabezpieczenia dowodów

1. Każda ze Stron zapewnia, aby nawet przed rozpoczęciem postępowania co do istoty sprawy właściwe organy sądowe mogły, na wniosek strony, która przedstawiła racjonalnie dostępne dowody na poparcie swoich twierdzeń, że jej prawo własności intelektualnej zostało naruszone lub ma zostać naruszone, nakazać natychmiastowe i skuteczne środki tymczasowe w celu zabezpieczenia odpowiednich dowodów dotyczących domniemanego naruszenia, z zastrzeżeniem odpowiednich gwarancji oraz ochrony informacji poufnych.

2. Środki, o których mowa w ust. 1, mogą obejmować szczegółowy opis z pobraniem próbek lub bez lub fizyczne zajęcie domniemanych towarów naruszających prawo, a także, w stosownych przypadkach, materiałów i narzędzi użytych do produkcji lub dystrybucji takich towarów oraz związanych z nimi dokumentów.

ARTYKUŁ 18.49

Dowody

1. Każda ze Stron wprowadza niezbędne środki w celu umożliwienia właściwym organom sądowym nakazania, na wniosek strony, która przedstawiła racjonalnie dostępne wystarczające dowody na poparcie swoich twierdzeń i która, uzasadniając te twierdzenia, wyszczególniła dowody będące pod kontrolą strony przeciwnej, aby dowody te zostały przedstawione przez stronę przeciwną, z zastrzeżeniem ochrony informacji poufnych.

2. Każda ze Stron wprowadza również środki niezbędne do umożliwienia właściwym organom sądowym nakazania, w stosownych przypadkach, w przypadkach naruszenia prawa własności intelektualnej na skalę handlową, na takich samych warunkach jak w ust. 1, przekazania dokumentów bankowych, finansowych lub handlowych znajdujących się pod kontrolą strony przeciwnej, z zastrzeżeniem ochrony informacji poufnych.

ARTYKUŁ 18.50

Prawo do informacji

1. Każda ze Stron zapewnia, aby w ramach postępowania cywilnego w sprawie naruszenia prawa własności intelektualnej oraz w odpowiedzi na uzasadniony i odpowiedni wniosek strony skarżącej organy sądowe mogły nakazać sprawcy naruszenia lub domniemanemu sprawcy naruszenia lub każdej innej osobie przekazanie odpowiednich informacji znajdujących się pod kontrolą lub w posiadaniu tej osoby, dotyczących pochodzenia i sieci dystrybucyjnych towarów lub usług naruszających prawo własności intelektualnej.

2. Do celów niniejszego artykułu „każda inna osoba” oznacza osobę, która co najmniej:

a) znajdowała się w posiadaniu towarów naruszających prawo na skalę handlową;

b) korzystała z usług naruszających prawo na skalę handlową;

c) świadczyła na skalę handlową usługi wykorzystywane w działaniach naruszających prawo; lub

d) została wskazana przez osobę, o której mowa w lit. a), b) lub c), jako zaangażowana w produkcję, wytwarzanie lub dystrybucję towarów lub świadczenie usług.

3. Informacje, o których mowa w ust. 1, obejmują w stosownych przypadkach:

a) nazwy i adresy producentów, wytwórców, dystrybutorów, dostawców oraz innych poprzednich posiadaczy towarów lub usług, jak również przewidywanych hurtowników i detalistów; oraz

b) informacje o produkowanych, wytworzonych, dostarczonych, otrzymanych lub zamówionych ilościach, jak również o cenie uzyskanej za dane towary lub usługi.

4. Ust. 1 i 2 stosuje się bez uszczerbku dla innych przepisów Strony, które:

a) przyznają posiadaczowi praw prawo do otrzymania dodatkowych informacji;

b) regulują wykorzystanie w postępowaniach cywilnych informacji przekazanych na podstawie niniejszego artykułu;

c) regulują odpowiedzialność za niewłaściwe skorzystanie z prawa do informacji;

d) umożliwiają odmowę przekazania informacji, które zmusiłyby jakąkolwiek inną osobę, o której mowa w ust. 1, do przyznania się do własnego udziału lub udziału jej bliskich członków rodziny w naruszeniu prawa własności intelektualnej; lub

e) regulują ochronę poufności źródeł informacji lub przetwarzania danych osobowych.

ARTYKUŁ 18.51

Środki tymczasowe i zabezpieczające

1. Każda ze Stron zapewnia, aby jej organy sądowe mogły – na żądanie wnioskodawcy – wydać przeciwko domniemanemu sprawcy naruszenia tymczasowy nakaz sądowy mający zapobiec jakiemukolwiek nieuchronnemu zagrożeniu naruszenia prawa własności intelektualnej lub zabronić, tymczasowo oraz w stosownych przypadkach, pod rygorem okresowego uiszczania kary pieniężnej, w przypadku gdy taka kara przewidziana jest w prawie Strony, dalszego domniemanego naruszania tego prawa, lub w przypadku jego kontynuowania nakazać złożenie zabezpieczenia mającego zapewnić pokrycie strat poniesionych przez posiadacza praw. Tymczasowy nakaz sądowy może być także wydany na tych samych warunkach przeciwko pośrednikowi, z którego usług korzysta osoba trzecia w celu naruszania prawa własności intelektualnej.

2. Tymczasowy nakaz sądowy może być także wydany, aby zapobiec wprowadzeniu do obrotu lub przepływowi w kanałach handlowych towarów, co do których zachodzi podejrzenie, że naruszają prawo własności intelektualnej.

3. W przypadku domniemanych naruszeń na skalę handlową każda ze Stron zapewnia, aby w przypadku gdy wnioskodawca wskaże okoliczności, które mogłyby zagrozić naprawieniu szkód, jej organy sądowe mogły zarządzić tymczasowe zawieszenie możliwości przeniesienia ruchomości i nieruchomości domniemanego sprawcy naruszenia lub zawieszenie obrotu nimi, a jeśli przewiduje to prawo Strony – zajęcie takich ruchomości i nieruchomości, łącznie z zamrożeniem kont bankowych i innych aktywów domniemanego sprawcy naruszenia. W tym celu właściwe organy mogą zarządzić przedłożenie dokumentów bankowych, dostarczenie informacji finansowych lub handlowych lub zapewnienie stosownego dostępu do odpowiednich informacji.

4. Każda ze Stron zapewnia, aby jej organy sądowe, w odniesieniu do środków, o których mowa w ust. 1–3, były upoważnione do wymagania od wnioskodawcy przedstawienia wszelkich racjonalnie dostępnych dowodów w celu uzyskania wystarczającego stopnia pewności, że wnioskodawca jest posiadaczem praw i że prawo wnioskodawcy jest naruszane lub że takie naruszenie jest nieuchronne.

ARTYKUŁ 18.52

Środki naprawcze

1. Każda ze Stron zapewnia, aby jej organy sądowe mogły nakazać – na wniosek wnioskodawcy i bez uszczerbku dla jakichkolwiek odszkodowań należnych posiadaczowi praw z tytułu naruszenia oraz bez jakiejkolwiek rekompensaty – zniszczenie lub co najmniej ostateczne wycofanie z kanałów handlowych towarów, w przypadku których stwierdzono naruszenie prawa własności intelektualnej. W stosownych przypadkach, na tych samych warunkach, organy sądowe mogą również nakazać zniszczenie materiałów i narzędzi wykorzystywanych głównie do tworzenia lub wytwarzania tych towarów.

2. Każda ze Stron zapewnia, aby jej organy sądowe miały uprawnienie do nakazania, aby środki, o których mowa w ust. 1, były podejmowane na koszt sprawcy naruszenia, chyba że istnieją szczególne powody przemawiające za innym rozwiązaniem.

ARTYKUŁ 18.53

Nakazy

Każda ze Stron zapewnia, aby w przypadku stwierdzenia naruszenia prawa własności intelektualnej w orzeczeniu sądowym, organy sądowe mogły wydać przeciwko naruszającemu zakaz kontynuacji naruszania. Każda ze Stron zapewnia również, aby organy sądowe mogły wydać nakaz sądowy przeciwko pośrednikowi, z którego usług korzysta osoba trzecia w celu naruszania prawa własności intelektualnej.

ARTYKUŁ 18.54

Środki alternatywne

Każda ze Stron może postanowić, że jej organy sądowe, w stosownych przypadkach i na wniosek osoby, która może podlegać środkom przewidzianym w art. 18.52 (Środki naprawcze) lub art. 18.53 (Nakazy), mogą zasądzić odszkodowanie pieniężne na rzecz strony poszkodowanej zamiast stosowania środków przewidzianych w art. 18.52 (Środki naprawcze) lub 18.53 (Nakazy), jeżeli osoba ta działała nieumyślnie i nie dopuściła się niedbalstwa i jeżeli wykonanie odnośnych środków spowodowałoby dla tej osoby niewspółmierną szkodę, a odszkodowanie pieniężne na rzecz strony poszkodowanej jest stosunkowo satysfakcjonujące.

ARTYKUŁ 18.55

Odszkodowanie

1. Każda ze Stron zapewnia, aby jej organy sądowe – na wniosek poszkodowanej strony – nakazały sprawcy naruszenia, który wiedział lub miał uzasadnione podstawy, by wiedzieć, że zaangażował się w działalność naruszającą prawo, aby wypłacił posiadaczowi praw odszkodowanie odpowiednie w celu zrekompensowania szkody poniesionej przez posiadacza praw w wyniku naruszenia.

2. Każda ze Stron zapewnia, aby organy sądowe w momencie ustalania wysokości odszkodowania, o którym mowa w ust. 1:

a) uwzględniały wszystkie odpowiednie aspekty, takie jak negatywne skutki gospodarcze, łącznie z utraconymi zyskami, poniesione przez stronę poszkodowaną, wszelki nieuczciwy zysk osiągnięty przez sprawcę naruszenia oraz, w stosownych przypadkach, elementy inne niż czynniki gospodarcze, takie jak szkoda moralna, jaką posiadacz praw poniósł w związku z naruszeniem; lub jako alternatywę

b) mogły, w stosownych przypadkach, ustanowić odszkodowanie jako płatność ryczałtową na podstawie co najmniej takich elementów, jak wysokość opłat licencyjnych lub opłat należnych w przypadku złożenia przez sprawcę naruszenia wniosku o upoważnienie do wykorzystywania danych praw własności intelektualnej.

3. W przypadku gdy sprawca naruszenia nie zaangażował się w działalność naruszającą prawo, świadomie lub mając rozsądne podstawy do posiadania takiej wiedzy, każda ze Stron może postanowić, że jej organy sądowe mogą zasądzić – na korzyść strony poszkodowanej – zwrot zysków lub zapłatę odszkodowania, którego wysokość może być ustalona z góry.

ARTYKUŁ 18.56

Koszty sądowe

Każda ze Stron zapewnia, aby rozsądne i proporcjonalne koszty sądowe oraz inne wydatki poniesione przez stronę wygrywającą były co do zasady pokrywane przez stronę przegrywającą, chyba że jest to sprzeczne z zasadą sprawiedliwości.

ARTYKUŁ 18.57

Publikowanie orzeczeń sądowych

Każda ze Stron przewiduje, że w ramach postępowania sądowego wszczętego w odniesieniu do naruszenia prawa własności intelektualnej jej organy sądowe mogą, na wniosek wnioskodawcy, a na koszt sprawcy naruszenia, zarządzić odpowiednie środki w celu rozpowszechnienia informacji dotyczącej orzeczenia, w tym również jego wyeksponowania i publikacji w całości lub w części.

ARTYKUŁ 18.58

Domniemanie autorstwa lub własności

Strony uznają, że do celów stosowania środków, procedur i środków naprawczych przewidzianych w sekcji C (Egzekwowanie praw własności intelektualnej):

a) umieszczenie nazwiska autora na utworze literackim lub artystycznym w sposób zwyczajowo przyjęty jest wystarczające dla utożsamienia autora z tym utworem, o ile brak jest dowodów wskazujących, że jest inaczej, co w konsekwencji uprawnia autora do wszczęcia postępowania w sprawie naruszenia; oraz

b) lit. a) stosuje się odpowiednio do posiadaczy praw pokrewnych prawom autorskim w odniesieniu do przedmiotów ochrony.

ARTYKUŁ 18.59

Postępowania administracyjne

W zakresie, w jakim jakikolwiek środek cywilnoprawny może być zarządzony w wyniku postępowania administracyjnego co do istoty sprawy, postępowanie to musi być zgodne z zasadami równoważnymi co do swej istoty z zasadami określonymi w niniejszej podsekcji.

PODSEKCJA 2

EGZEKWOWANIE PRZEPISÓW PRZY KONTROLI GRANICZNEJ

ARTYKUŁ 18.60

Środki stosowane przy kontroli granicznej

1. W odniesieniu do towarów znajdujących się pod kontrolą celną każda ze Stron przyjmuje lub utrzymuje procedury, za pomocą których posiadacz praw ma możliwość złożenia wniosków do organów celnych Strony o zawieszenie zwolnienia towarów lub o zatrzymanie towarów, co do których zachodzi podejrzenie naruszenia co najmniej znaków towarowych, praw autorskich i praw pokrewnych, oznaczeń geograficznych i wzorów przemysłowych (zwanych dalej „podejrzanymi towarami").

2. Organy celne każdej ze Stron dysponują elektronicznymi systemami zarządzania wnioskami, o których mowa w ust. 1.

3. Każda ze Stron przewiduje, że na żądanie jej organów celnych posiadacz pozytywnie rozpatrzonego lub zarejestrowanego wniosku zobowiązany jest do zwrotu kosztów poniesionych przez organy celne lub inne strony działające w imieniu organów celnych, od chwili zatrzymania lub zawieszenia dopuszczenia podejrzanych towarów do obrotu, w tym przechowywania, przeładunku i wszelkich kosztów związanych ze zniszczeniem lub usunięciem podejrzanych towarów.

4. Każda ze Stron przewiduje, że jej organy celne podejmują decyzję o przyjęciu lub zarejestrowaniu wniosku, o którym mowa w ust. 1, w rozsądnym terminie.

5. Każda ze Stron przewiduje możliwość, aby pozytywnie rozpatrzony lub zarejestrowany wniosek lub rejestracja miały zastosowanie do wielu przesyłek.

6. W odniesieniu do towarów podlegających kontroli celnej każda ze Stron przewiduje, że jej organy celne mogą z własnej inicjatywy podjąć działania polegające na zawieszeniu zwolnienia lub zatrzymaniu podejrzanych towarów.

7. Każda ze Stron zapewnia, aby jej organy celne wykorzystywały analizę ryzyka do identyfikacji podejrzanych towarów.

8. Każda ze Stron musi posiadać procedury pozwalające na zniszczenie podejrzanych towarów, bez konieczności uprzedniego postępowania administracyjnego lub sądowego w celu formalnego stwierdzenia naruszeń, w przypadku gdy zainteresowane osoby wyrażają zgodę na zniszczenie lub nie wyrażają sprzeciwu wobec zniszczenia. Jeżeli podejrzane towary nie zostaną zniszczone, każda ze Stron zapewnia, aby poza wyjątkowymi okolicznościami towary te zostały usunięte z obrotu handlowego w taki sposób, aby uniknąć jakiejkolwiek szkody dla posiadacza praw.

9. Strona może wprowadzić procedury umożliwiające szybkie niszczenie towarów oznaczonych podrobionym znakiem towarowym i towarów pirackich wysyłanych w przesyłkach pocztowych lub ekspresowych.

10. Strona może zdecydować o niestosowaniu postanowień niniejszego artykułu do przywozu towarów wprowadzonych na rynek w innym państwie przez posiadaczy praw lub za ich zgodą. Strona może również wyłączyć z zakresu stosowania niniejszego artykułu towary o charakterze niehandlowym znajdujące się w bagażu osobistym podróżnych.

11. Każda ze Stron zapewnia, aby jej organy celne prowadziły regularny dialog i promowały współpracę z odpowiednimi zainteresowanymi stronami oraz, w razie potrzeby, z innymi organami[1] zaangażowanymi w egzekwowanie praw własności intelektualnej.

12. Strony współpracują w zakresie międzynarodowego handlu towarami, co do których zachodzi podejrzenie naruszenia praw własności intelektualnej. W szczególności Strony dzielą się, w możliwym zakresie i w razie potrzeby, informacjami na temat handlu towarami, co do których zachodzi podejrzenie naruszenia praw własności intelektualnej, które ma wpływ na Stronę.

13. Bez uszczerbku dla innych form współpracy, wzajemna pomoc administracyjna przewidziana w CCMAA ma zastosowanie w odniesieniu do naruszeń przepisów dotyczących praw własności intelektualnej, do których egzekwowania zgodnie z niniejszym artykułem właściwe są organy celne Strony.

[1] Dla większej pewności należy zaznaczyć, że inne organy nie obejmują organów sądowych.

ARTYKUŁ 18.61

Zgodność z GATT 1994 i porozumieniem TRIPS

Przy wdrażaniu środków stosowanych przy kontroli granicznej służących egzekwowaniu praw własności intelektualnej przez jej organy celne, objętych lub nieobjętych niniejszą podsekcją, każda ze Stron zapewnia zgodność ze swoimi obowiązkami wynikającymi z porozumień GATT i TRIPS, a w szczególności z art. V GATT 1994 oraz art. 41 i sekcją 4 części III porozumienia TRIPS.

SEKCJA D

POSTANOWIENIA KOŃCOWE

ARTYKUŁ 18.62

Sposoby współpracy

1. Strony współpracują w celu wspierania wykonywania zobowiązań i obowiązków podjętych w ramach niniejszego rozdziału.

2. Współpraca Stron w sprawach dotyczących ochrony i egzekwowania praw własności intelektualnej, w razie potrzeby i w stosownych przypadkach, może obejmować następujące działania:

a) wymianę informacji na temat ram prawnych w dziedzinie praw własności intelektualnej oraz stosownych przepisów dotyczących ich ochrony i egzekwowania;

b) wymianę doświadczeń w zakresie postępów w pracach legislacyjnych;

c) wymianę doświadczeń w zakresie egzekwowania praw własności intelektualnej;

d) wymianę doświadczeń w zakresie egzekwowania przepisów na szczeblu centralnym i poniżej szczebla centralnego przez organy celne, policję oraz organy administracyjne i sądowe;

e) koordynację w celu zapobiegania wywozowi towarów podrobionych, w tym koordynację z innymi państwami;

f) pomoc techniczną, budowanie zdolności, wymianę oraz szkolenie pracowników;

g) ochronę i obronę praw własności intelektualnej oraz rozpowszechnianie informacji na ten temat między innymi w środowisku przedsiębiorców i w społeczeństwie obywatelskim;

h) podnoszenie świadomości społecznej konsumentów i posiadaczy praw;

i) wzmacnianie współpracy instytucjonalnej, zwłaszcza między urzędami własności intelektualnej Stron;

j) propagowanie świadomości i edukację społeczeństwa w zakresie polityki dotyczącej ochrony i egzekwowania praw własności intelektualnej;

k) promowanie ochrony i egzekwowania praw własności intelektualnej we współpracy publiczno-prywatnej z udziałem MŚP;

l) formułowanie skutecznych strategii w celu określenia odbiorców oraz tworzenie programów komunikacyjnych służących podniesieniu świadomości konsumentów i mediów w zakresie skutków naruszenia praw własności intelektualnej, w tym zagrożeń dla zdrowia i bezpieczeństwa oraz powiązań z przestępczością zorganizowaną. oraz

m) wymianę informacji i doświadczeń w zakresie aspektów związanych z własnością intelektualną w obszarze zasobów genetycznych, tradycyjnej wiedzy i tradycyjnych form wyrazu kulturowego.

3. Każda ze Stron może udostępnić publicznie specyfikacje produktów lub ich skrócone wersje oraz informacje o odpowiednich punktach kontaktowych drugiej Strony do spraw kontroli oznaczeń geograficznych chronionych na mocy podsekcji 4 (Oznaczenia geograficzne) i zarządzania nimi.

4. Strony, bezpośrednio albo za pośrednictwem Komitetu ds. Inwestycji, Usług, Handlu Cyfrowego, Zamówień Rządowych i Własności Intelektualnej, w tym Oznaczeń Geograficznych, utrzymują kontakt we wszelkich kwestiach dotyczących wykonania i funkcjonowania niniejszego rozdziału.

ARTYKUŁ 18.63

Dobrowolne inicjatywy zainteresowanych stron

Każda ze Stron stara się ułatwiać realizację dobrowolnych inicjatyw zainteresowanych mających na celu ograniczenie naruszeń praw własności intelektualnej, w tym w internecie i na innych rynkach, koncentrując się na konkretnych problemach i poszukując praktycznych rozwiązań, które są realistyczne, zrównoważone, proporcjonalne i sprawiedliwe dla wszystkich zainteresowanych stron, w tym w następujący sposób:

a) każda ze Stron stara się zwoływać na swoim terytorium zainteresowane strony na zasadzie dobrowolności, aby ułatwić realizację dobrowolnych inicjatyw mających na celu znalezienie rozwiązań i pogodzenie różnic w zakresie ochrony i egzekwowania praw własności intelektualnej oraz ograniczenie naruszeń;

b) Strony dokładają starań, aby wymieniać między sobą informacje dotyczące działań na rzecz ułatwienia realizacji dobrowolnych inicjatyw zainteresowanych stron na swoich terytoriach; oraz

c) Strony dokładają starań, aby propagować otwarty dialog i współpracę między zainteresowanymi podmiotami Stron oraz zachęcać zainteresowane strony Stron do wspólnego znajdowania rozwiązań i pogodzenia różnic w zakresie ochrony i egzekwowania praw własności intelektualnej oraz ograniczania naruszeń.

ARTYKUŁ 18.64

Komitet ds. Inwestycji, Usług, Handlu Cyfrowego, Zamówień Rządowych
i Własności Intelektualnej, w tym Oznaczeń Geograficznych

1. Niniejszy artykuł uzupełnia i doprecyzowuje art. 24.4 (Specjalne komitety).

2. Komitet ds. Inwestycji, Usług, Handlu Cyfrowego, Zamówień Rządowych i Własności Intelektualnej, w tym Oznaczeń Geograficznych, pełni w odniesieniu do niniejszego rozdziału następujące funkcje:

a) wymiana informacji i doświadczeń w kwestiach związanych z własnością intelektualną, w tym w dziedzinie oznaczeń geograficznych, łącznie ze zmianami w przepisach i polityce, oraz wszelkich innych kwestiach będących przedmiotem wspólnego zainteresowania, związanych z wykonaniem i funkcjonowaniem niniejszego rozdziału;

b) wymiana informacji na temat oznaczeń geograficznych w celu rozważenia możliwości ich ochrony zgodnie z art. 18.34 (Ochrona oznaczeń geograficznych); oraz

c) zgodnie z art. 18.39 ust. 2 (Zasady ogólne) zajmuje się wszelkimi sprawami wynikającymi ze specyfikacji produktów chronionych oznaczeń geograficznych drugiej Strony wymienionych w załączniku 18-B (Wykazy oznaczeń geograficznych).

ROZDZIAŁ 19

HANDEL A ZRÓWNOWAŻONY ROZWÓJ

ARTYKUŁ 19.1

Kontekst i cele

1. Strony przywołują Agendę 21 i Deklarację z Rio w sprawie środowiska i rozwoju przyjętą w Rio de Janeiro w dniu 14 czerwca 1992 r. (zwaną dalej „Deklaracją z Rio w sprawie środowiska i rozwoju"), plan realizacji przyjęty podczas Światowego Szczytu Zrównoważonego Rozwoju w Johannesburgu w 2002 r., deklarację Międzynarodowej Organizacji Pracy (MOP) dotyczącą sprawiedliwości społecznej na rzecz uczciwej globalizacji przyjętą przez Międzynarodową Konferencję Pracy podczas jej 97. sesji, która odbyła się w Genewie w dniu 10 czerwca 2008 r. (zwaną dalej „deklaracją MOP dotyczącą sprawiedliwości społecznej na rzecz uczciwej globalizacji z 2008 r."), dokument końcowy konferencji ONZ w sprawie Zrównoważonego Rozwoju z 2012 r. zatytułowany „Przyszłość, jakiej chcemy", zatwierdzony przez Zgromadzenie Ogólne ONZ w rezolucji 66/288 przyjętej w dniu 27 lipca 2012 r., a także Agendę na rzecz zrównoważonego rozwoju 2030 przyjętą w dniu 25 września 2015 r. w rezolucji Zgromadzenia Ogólnego nr 70/1 (zwaną dalej „Agendą ONZ na rzecz zrównoważonego rozwoju 2030") oraz jej cele zrównoważonego rozwoju.

2. Strony uznają, że zrównoważony rozwój obejmuje rozwój gospodarczy, rozwój społeczny i ochronę środowiska, przy czym wszystkie trzy są współzależne i wzajemnie się uzupełniają.

3. Strony potwierdzają swoje zobowiązania do wspierania rozwoju międzynarodowej wymiany handlowej i międzynarodowych inwestycji w sposób przyczyniający się do osiągnięcia celu, jakim jest zrównoważony rozwój.

4. Strony uznają pilną potrzebę przeciwdziałania zmianie klimatu, przedstawioną w specjalnym sprawozdaniu Międzyrządowego Zespołu ds. Zmian Klimatu na temat globalnego ocieplenia o 1,5 °C, jako wkład w realizację gospodarczych, społecznych i środowiskowych celów zrównoważonego rozwoju.

5. Celem niniejszego rozdziału jest zwiększenie włączenia zrównoważonego rozwoju, w szczególności jego wymiaru środowiskowego i społecznego (zwłaszcza aspektów dotyczących pracy), do stosunków handlowych i inwestycyjnych Stron, w tym w drodze wzmocnienia dialogu i współpracy.

ARTYKUŁ 19.2

Prawo do regulacji oraz poziomy ochrony

1. Strony wzajemnie uznają prawo każdej ze Stron do:

a) określania swojej polityki i priorytetów zrównoważonego rozwoju;

b) ustanawiania wewnętrznych poziomów ochrony środowiska pracy, w tym ochrony socjalnej, jakie uznają za stosowne; oraz

c) przyjmowania lub zmieniania swoich odpowiednich przepisów i polityk.

Takie poziomy, przepisy i polityki są zgodne ze zobowiązaniem każdej ze Stron do przestrzegania umów i norm uznanych na poziomie międzynarodowym, o których mowa w niniejszym rozdziale.

3. Każda ze Stron dokłada starań w celu dopilnowania, by jej odpowiednie przepisy i polityka zapewniały i wspierały wysokie poziomy ochrony środowiska i pracy, a także dokłada starań, by ulepszać te poziomy, przepisy i politykę.

4. Strona nie może osłabiać ani obniżać poziomów ochrony przewidzianych w jej prawie ochrony środowiska lub prawie pracy, by wspierać handel lub inwestycje.

5. Strona nie może wstrzymywać się od stosowania swojego prawa ochrony środowiska lub prawa pracy ani stosować innych odstępstw od nich, ani proponować niestosowania tych praw lub zastosowania innego odstępstwa od nich, by wspierać handel lub inwestycje.

6. Strona nie może poprzez ciągłe lub powtarzające się działanie lub zaniechanie uchylać się od skutecznego egzekwowania swojego prawa ochrony środowiska lub prawa pracy w sposób, który może mieć wpływ na handel lub inwestycje.

7. Strona nie może ustanawiać ani stosować swojego prawa ochrony środowiska lub prawa pracy ani innych środków ochrony środowiska lub pracy w sposób, który stanowiłby ukryte ograniczenie handlu lub inwestycji.

ARTYKUŁ 19.3

Wielostronne normy i porozumienia dotyczące pracy

1. Strony potwierdzają swoje zobowiązanie do wspierania rozwoju handlu międzynarodowego w sposób sprzyjający godnej pracy dla wszystkich, zgodnie z Deklaracją MOP dotyczącą sprawiedliwości społecznej na rzecz uczciwej globalizacji z 2008 r.

2. Przywołując Deklarację MOP dotyczącą sprawiedliwości społecznej na rzecz uczciwej globalizacji z 2008 r., Strony zwracają uwagę na fakt, że naruszenie fundamentalnych zasad i praw w pracy nie może stanowić pretekstu ani być wykorzystane w jakikolwiek inny sposób jako uzasadniona przewaga komparatywna, a normy pracy nie powinny być wykorzystywane do protekcjonistycznych celów handlowych.

3. Zgodnie z konstytucją MOP i Deklaracją MOP dotyczącą podstawowych zasad i praw w pracy oraz działań uzupełniających, przyjętą w Genewie w dniu 18 czerwca 1998 r. przez Międzynarodową Konferencję Pracy podczas 86. sesji, każda ze Stron przestrzega zasad dotyczących podstawowych praw w pracy, które są przedmiotem podstawowych konwencji MOP, oraz propaguje i realizuje te zasady, a mianowicie:

a) wolność zrzeszania się oraz skutecznego uznawania prawa do negocjacji zbiorowych;

b) likwidację wszelkich form pracy przymusowej lub obowiązkowej[1];

[1] Strony potwierdzają znaczenie ratyfikacji Protokołu z 2014 r. do Konwencji dotyczącej pracy przymusowej z 1930 r. przyjętego w Genewie dnia 11 czerwca 2014 r. przez Międzynarodową Konferencję Pracy podczas 103. sesji.

c) skuteczne zniesienie pracy dzieci; oraz

d) likwidację dyskryminacji w obszarze zatrudnienia i wykonywania zawodu.

4. Strony z zadowoleniem przyjmują decyzję podjętą na 110. Międzynarodowej Konferencji Pracy, na mocy której bezpieczeństwo i zdrowie dodano do podstawowych zasad i praw w pracy. Komitet ds. Handlu może, nie później niż na swoim pierwszym posiedzeniu, przyjąć decyzję o odpowiedniej zmianie ust. 3, aby odzwierciedlić to uzupełnienie.

5. Każda ze Stron podejmuje dalsze i nieustające wysiłki na rzecz ratyfikowania podstawowych konwencji MOP, jeżeli jeszcze tego nie uczyniła[1].

6. Strony regularnie, w odpowiedni sposób, wymieniają informacje na temat swoich postępów w zakresie ratyfikacji konwencji lub protokołów MOP.

7. Każda ze Stron skutecznie wdraża konwencje MOP, które Nowa Zelandia i państwa członkowskie odpowiednio ratyfikowały i które weszły w życie.

8. Każda ze Stron z należytym uwzględnieniem warunków i okoliczności krajowych propaguje, poprzez swoje przepisy i praktyki, cele strategiczne MOP, w ramach których wyrażony jest program godnej pracy, określony w Deklaracji MOP dotyczącej sprawiedliwości społecznej na rzecz uczciwej globalizacji z 2008 r., w szczególności w odniesieniu do:

a) godziwych warunków pracy dla wszystkich, między innymi w odniesieniu do płacy i wynagrodzenia, godzin pracy, innych warunków pracy i ochrony socjalnej; oraz

[1] Strony zwracają uwagę na fakt, że wszystkie państwa członkowskie ratyfikowały podstawowe konwencje MOP.

b) dialogu społecznego w kwestiach dotyczących pracy między partnerami społecznymi a odpowiednimi organami rządowymi.

9. Każda ze Stron:

a) przyjmuje i wdraża środki i polityki dotyczące bezpieczeństwa i higieny pracy, w tym odszkodowań w przypadku urazów lub chorób zawodowych; oraz

b) utrzymuje skuteczny system inspekcji pracy.

10. Każda ze Stron pamięta o swoich obowiązkach wynikających z ust. 7, jeżeli chodzi o ratyfikację odpowiednich konwencji MOP w związku z ust. 9 lit. a) lub b).

11. Strony wspólnie pracują na rzecz wzmocnienia współpracy w dziedzinie handlowych aspektów środków i polityki w zakresie pracy, w stosownych przypadkach na poziomie dwustronnym, regionalnym i na forach międzynarodowych, w tym w ramach MOP. Współpraca taka może obejmować między innymi:

a) wykonanie podstawowych, priorytetowych i innych aktualnych konwencji MOP;

b) godną pracę, w tym wzajemne powiązania między handlem a pełnym i produktywnym zatrudnieniem, dostosowanie rynku pracy, podstawowe normy pracy, godną pracę w globalnych łańcuchach dostaw, ochronę socjalną i włączenie społeczne, dialog społeczny i równość płci;

c) wzmocnienie ochrony praw pracowniczych szczególnie wrażliwych każdej ze Stron; oraz

d) wpływ prawa i norm pracy na handel i inwestycje lub wpływ prawa handlowego i inwestycyjnego na pracę.

ARTYKUŁ 19.4

Handel a równość płci

1. Strony uznają potrzebę wspierania równości płci i upodmiotowienia ekonomicznego kobiet oraz promowania podejścia uwzględniającego problematykę płci w stosunkach handlowych i inwestycyjnych Stron. Ponadto Strony uznają znaczący obecny i przyszły wkład kobiet we wzrost gospodarczy poprzez ich udział w działalności gospodarczej, w tym w handlu międzynarodowym. Strony podkreślają zatem swój zamiar wdrożenia niniejszej Umowy w sposób promujący i zwiększający równość płci.

2. Strony uznają, że polityka handlowa sprzyjająca włączeniu społecznemu może przyczynić się do postępów w zakresie upodmiotowienia ekonomicznego kobiet i równości płci, zgodnie z zadaniem 5 w ramach celów zrównoważonego rozwoju ONZ przewidzianych w Agendzie na rzecz zrównoważonego rozwoju 2030 oraz zgodnie z celami wspólnej deklaracji w sprawie handlu i upodmiotowienia ekonomicznego kobiet przyjętej na konferencji ministerialnej WTO w Buenos Aires w dniu 12 grudnia 2017 r.

3. Strony podkreślają znaczenie włączenia podejścia uwzględniającego problematykę płci do promowania inkluzywnego wzrostu gospodarczego oraz kluczową rolę, jaką w tym względzie mogą odegrać polityki ukierunkowane na aspekt płci oraz działania w zakresie uwzględniania aspektu płci. Wspomniane polityki i działania obejmują zwiększenie udziału kobiet w gospodarce i handlu międzynarodowym, w tym przez zapewnienie równych praw i dostępu do możliwości udziału kobiet w rynku pracy.

4. Każda ze Stron propaguje świadomość społeczną i przejrzystość swoich przepisów ustawowych, wykonawczych oraz polityki w zakresie równości płci, w tym ich wpływ i znaczenie dla inkluzywnego wzrostu gospodarczego i polityki handlowej.

5. Strony potwierdzają swoje zobowiązania na mocy art. 19.2 (Prawo do regulacji oraz poziomy ochrony) w odniesieniu do swoich odpowiednich przepisów mających na celu zapewnienie równości płci i równych szans dla kobiet i mężczyzn.

6. Każda ze Stron skutecznie realizuje swoje obowiązki wynikające z konwencji Narodów Zjednoczonych, których jest stroną, a które dotyczą równości płci lub praw kobiet, w tym Konwencji w sprawie likwidacji wszelkich form dyskryminacji kobiet przyjętej przez Zgromadzenie Ogólne ONZ w dniu 18 grudnia 1979 r., zwracając uwagę w szczególności na jej postanowienia dotyczące likwidacji dyskryminacji kobiet w życiu gospodarczym i w dziedzinie zatrudnienia. W związku z tym Strony potwierdzają swoje odpowiednie zobowiązania na mocy art. 19.3 (Wielostronne normy i porozumienia dotyczące pracy), w tym zobowiązania dotyczące skutecznego wdrażania konwencji MOP dotyczących równości płci oraz likwidacji dyskryminacji w obszarze zatrudnienia i wykonywania zawodu.

7. Strony współpracują w dziedzinie handlowych aspektów polityki i środków dotyczących równości płci, w tym w ramach działań na rzecz kobiet, łącznie z pracownicami, biznesmenkami i przedsiębiorczyniami, mających na celu zapewnienie im dostępu do możliwości stworzonych przez niniejszą Umowę i czerpanie z nich korzyści. W tym celu Strony ułatwiają współpracę między właściwymi zainteresowanymi stronami, łącznie z wāhine Māori[1] w przypadku Nowej Zelandii.

[1] Termin „wāhine Māori” odnosi się do rdzennych mieszkanek Nowej Zelandii.

8. Współpraca, o której mowa w ust. 7, obejmuje sprawy będące przedmiotem wspólnego zainteresowania, między innymi:

a) wymianę informacji i najlepszych praktyk związanych ze zbieraniem danych segregowanych według kryterium płci i analizą polityki handlowej ze względu na płeć;

b) wymianę doświadczeń i najlepszych praktyk związanych z opracowaniem, wdrażaniem, monitorowaniem, oceną i wzmacnianiem polityk i programów mających na celu zwiększenie udziału kobiet w działalności gospodarczej, w tym w handlu międzynarodowym;

c) propagowanie udziału kobiet, ich przywództwa i edukacji, w szczególności w dziedzinach, w których kobiety są tradycyjnie niedostatecznie reprezentowane, takich jak nauki przyrodnicze, technologia, inżynieria i matematyka (STEM), a także innowacje, handel elektroniczny i wszelkie inne dziedziny związane z handlem;

d) propagowanie włączenia finansowego, wiedzy finansowej oraz dostępu do finansowania handlu i edukacji; oraz

e) wymianę informacji i doświadczeń w odniesieniu do środków dotyczących wymogów i procedur licencyjnych, wymogów i procedur kwalifikacyjnych lub norm technicznych związanych z zezwoleniem na świadczenie usługi, które nie są dyskryminujące ze względu na płeć.

9. Uznając znaczenie prac w dziedzinie powiązań między handlem a płcią prowadzonych na szczeblu wielostronnym, Strony współpracują na forach międzynarodowych i wielostronnych, w tym w ramach WTO i OECD, w celu wspierania zrozumienia kwestii powiązań między handlem a płcią, w tym w stosownych przypadkach w drodze dobrowolnej sprawozdawczości w ramach sprawozdań krajowych podczas ich przeglądów polityki handlowej WTO.

ARTYKUŁ 19.5

Wielostronne umowy środowiskowe i międzynarodowy ład środowiskowy

1. Strony uznają znaczenie międzynarodowego ładu środowiskowego, w szczególności rolę Programu Narodów Zjednoczonych ds. Ochrony Środowiska (zwanego dalej „UNEP") i jego najwyższego organu zarządzającego, Zgromadzenia ONZ ds. Ochrony Środowiska Programu Narodów Zjednoczonych ds. Ochrony Środowiska (zwanego dalej „Zgromadzeniem ONZ ds. Ochrony Środowiska"), jak również wielostronnych umów środowiskowych (zwanych dalej „wielostronnymi umowami środowiskowymi") jako odpowiedzi społeczności międzynarodowej na światowe lub regionalne problemy środowiskowe i podkreślają konieczność wzmacniania wzajemnego wspierania się polityki w dziedzinie handlu i ochrony środowiska.

2. W świetle ust. 1 każda ze Stron skutecznie wdraża wielostronne umowy środowiskowe, protokoły i zmiany, które ratyfikowała i które weszły w życie.

3. Strony okresowo i w odpowiedni sposób wymieniają informacje na temat postępów w staniu się stroną wielostronnych umów środowiskowych, w tym protokołów i zmian do nich.

4. Strony potwierdzają prawo każdej ze Stron do przyjmowania lub utrzymywania środków służących realizacji celów wielostronnych umów środowiskowych, których jest stroną. Strony przypominają, że środki przyjęte lub egzekwowane w celu wdrażania tych wielostronnych umów środowiskowych mogą być uzasadnione na podstawie art. 25.1 (Wyjątki o charakterze ogólnym).

5. Strony wspólnie pracują na rzecz wzmocnienia współpracy w dziedzinie handlowych aspektów polityki i środków ochrony środowiska, w stosownych przypadkach na poziomie dwustronnym, regionalnym i na forach międzynarodowych, w tym w ramach Forum Politycznego Wysokiego Szczebla ONZ ds. Zrównoważonego Rozwoju, UNEP, Zgromadzenia ONZ ds. Ochrony Środowiska, wielostronnych umów środowiskowych, OECD, FAO oraz WTO. Współpraca taka może obejmować między innymi:

a) polityki i środki służące propagowaniu wzajemnego wspierania się handlu i ochrony środowiska, w tym:

   (i) wymianę informacji na temat polityk i praktyk w zakresie zachęcania do przechodzenia na gospodarkę o obiegu zamkniętym; oraz

   (ii) propagowanie, w tym poprzez usuwanie przeszkód w handlu i inwestycjach, inicjatyw przyczyniających się do rozwoju gospodarki o obiegu zamkniętym;

b) inicjatywy na rzecz zrównoważonej produkcji i konsumpcji, w tym inicjatywy mające na celu propagowanie zielonego wzrostu i ograniczania zanieczyszczenia;

c) inicjatywy na rzecz zachęcania do handlu towarami i usługami środowiskowymi oraz inwestycji w takie towary i usługi, w tym poprzez usuwanie związanych z nimi barier taryfowych i pozataryfowych;

d) wpływ prawa ochrony środowiska i norm w tym zakresie na handel i inwestycje lub wpływ prawa handlowego i inwestycyjnego na środowisko; oraz

e) inne handlowe aspekty wielostronnych umów środowiskowych, w tym ich wykonania.

ARTYKUŁ 19.6

Handel a zmiana klimatu

1. Strony uznają znaczenie podjęcia pilnych działań w celu przeciwdziałania zmianie klimatu i jej skutkom, a także rolę handlu w realizacji tego celu zgodnie z Ramową konwencją Narodów Zjednoczonych w sprawie zmian klimatu sporządzoną w Nowym Jorku dnia 9 maja 1992 r. (zwaną dalej „UNFCCC"), celami porozumienia paryskiego, a także innymi wielostronnymi umowami środowiskowymi i instrumentami wielostronnymi w obszarze zmiany klimatu.

2. W świetle ust. 1 każda ze Stron skutecznie wdraża UNFCCC i porozumienie paryskie, w tym zobowiązania w odniesieniu do ustalonych na poziomie krajowym wkładów.

3. Zobowiązanie Strony do skutecznego wdrażania porozumienia paryskiego na podstawie ust. 2 obejmuje obowiązek powstrzymywania się od jakiegokolwiek działania lub zaniechania, które w istotny sposób podważa przedmiot i cel porozumienia paryskiego.

4. W świetle ust. 1 każda ze Stron:

a) propaguje wzajemne wspieranie się polityk i środków w zakresie handlu i klimatu, przyczyniając się w ten sposób do transformacji w kierunku niskich emisji gazów cieplarnianych, gospodarek zasobooszczędnych i o obiegu zamkniętym oraz rozwoju odpornego na zmianę klimatu;

b) ułatwia usuwanie przeszkód w handlu towarami i usługami mającymi szczególne znaczenie dla łagodzenia zmiany klimatu i przystosowywania się do niej, takimi jak produkty i usługi związane z energią ze źródeł odnawialnych oraz produkty i usługi energooszczędne, a także przeszkód w inwestycjach w takie towary i usługi, na przykład przez usuwanie barier taryfowych i pozataryfowych lub przez przyjęcie ram polityki sprzyjających wprowadzaniu najlepszych dostępnych technologii; oraz

c) propaguje handel uprawnieniami do emisji jako skuteczne narzędzie polityczne w zakresie sprawnego zmniejszania emisji gazów cieplarnianych oraz propaguje integralność środowiskową w rozwoju międzynarodowych rynków uprawnień do emisji dwutlenku węgla.

5. Strony współpracują w celu wzmocnienia współpracy w dziedzinie handlowych aspektów polityk i środków w zakresie zmiany klimatu, w stosownych przypadkach na poziomie dwustronnymi i regionalnym, w tym z państwami trzecimi i na forach międzynarodowych, w tym w ramach UNFCCC, porozumienia paryskiego, WTO, Protokołu montrealskiego w sprawie substancji zubożających warstwę ozonową sporządzonego dnia 26 sierpnia 1987 r. w Montrealu (zwanego dalej „protokołem montrealskim”), Organizacji Międzynarodowego Lotnictwa Cywilnego oraz Międzynarodowej Organizacji Morskiej (zwanej dalej „IMO”). Współpraca ta może obejmować między innymi:

a) dialog merytoryczny i współpracę w zakresie wdrażania porozumienia paryskiego, w tym w ramach środków na rzecz propagowania odporności na zmianę klimatu, energii odnawialnej, technologii niskoemisyjnych, efektywności energetycznej, zrównoważonego transportu, zrównoważonego i odpornego na zmianę klimatu rozwoju infrastruktury, monitorowania emisji oraz, w stosownych przypadkach, działań dotyczących emisji w odniesieniu do państw trzecich;

b) wymianę merytoryczną i techniczną w zakresie rozwoju i realizacji ustalania opłat za emisję gazów cieplarnianych na szczeblu wewnętrznym i międzynarodowym, w tym handlu uprawnieniami do emisji oraz propagowanie skutecznych norm integralności środowiskowej we wdrażaniu tej wymiany;

c) wspieranie opracowywania i przyjmowania przez IMO ambitnych i skutecznych środków na rzecz zmniejszania emisji gazów cieplarnianych, które mają zostać wdrożone przez statki uczestniczące w handlu międzynarodowym oraz na ich korzyść; oraz

d) wspieranie ambitnego wycofywania substancji zubożających warstwę ozonową i wycofywania wodorofluorowęglowodorów na mocy protokołu montrealskiego poprzez środki kontroli ich produkcji, konsumpcji i handlu nimi, wprowadzenie przyjaznych dla środowiska rozwiązań stanowiących alternatywę dla nich, aktualizację norm bezpieczeństwa i innych odpowiednich norm oraz poprzez zwalczanie nielegalnego handlu substancjami regulowanymi protokołem montrealskim.

ARTYKUŁ 19.7

Handel a reforma subsydiów do paliw kopalnych

1. Strony przypominają zadanie 12.C w ramach celów zrównoważonego rozwoju dotyczące racjonalizacji nieefektywnych subsydiów do paliw kopalnych sprzyjających ich zbędnemu zużyciu, w tym poprzez stopniowe wycofywanie szkodliwych subsydiów, pakt klimatyczny z Glasgow przyjęty w Glasgow dnia 13 listopada 2021 r. oraz oświadczenie ministrów WTO w sprawie subsydiów do paliw kopalnych przyjęte w Genewie dnia 14 grudnia 2021 r., które to dokumenty stanowią zachętę do podjęcia starań w kierunku realizacji wspomnianego zadania.

2. Strony uznają, że subsydia do paliw kopalnych mogą zakłócać funkcjonowanie rynków, wywierać niekorzystny wpływ na wykorzystywanie energii odnawialnej i czystej oraz być niezgodne z celami porozumienia paryskiego.

3. W świetle ust. 1 i 2 Strony mają wspólny cel, jakim jest reforma i stopniowe ograniczanie subsydiów do paliw kopalnych, a ponadto potwierdzają swoje zobowiązanie do pracy na rzecz osiągnięcia tego celu zgodnie z uwarunkowaniami krajowymi, biorąc pod uwagę szczególne potrzeby grup, które ucierpiały.

4. Strony wzmacniają współpracę w dziedzinie handlowych aspektów polityki i środków dotyczących subsydiów do paliw kopalnych na poziomie dwustronnym i na forach międzynarodowych. Uznając, że WTO może odegrać zasadniczą rolę w planie reformy subsydiów do paliw kopalnych, Strony współpracują i zachęcają pozostałych członków WTO do przyspieszenia reformy i wprowadzenia nowych reguł dotyczących subsydiów do paliw kopalnych w WTO, w tym poprzez poprawę przejrzystości i sprawozdawczości, co umożliwi ocenę handlowych, gospodarczych i środowiskowych skutków realizacji programów subsydiowania paliw kopalnych.

ARTYKUŁ 19.8

Handel a różnorodność biologiczna

1. Strony uznają znaczenie zachowania i zrównoważonego wykorzystywania różnorodności biologicznej oraz rolę handlu w realizacji tych celów zgodnie z odpowiednimi wielostronnymi umowami środowiskowymi, których są stronami, w tym z Konwencją o różnorodności biologicznej sporządzoną w Rio de Janeiro dnia 5 czerwca 1992 r. (zwaną dalej „Konwencją o różnorodności biologicznej") i protokołami do niej, Konwencją o międzynarodowym handlu dzikimi zwierzętami i roślinami gatunków zagrożonych wyginięciem sporządzoną dnia 3 marca 1973 r. w Waszyngtonie (zwaną dalej „CITES") oraz z decyzjami przyjętymi na ich podstawie.

2. W świetle ust. 1 każda ze Stron:

a) w stosownych przypadkach wdraża środki zwalczania nielegalnego handlu dziką fauną i florą, w tym w odniesieniu do państw trzecich;

b) propaguje długoterminową ochronę i zrównoważone wykorzystywanie gatunków wymienionych w CITES oraz włączenie gatunków zwierząt i roślin do załączników do CITES, w przypadku gdy spełniają one kryteria umieszczania na liście, oraz przeprowadzają okresowe przeglądy, które mogą skutkować zaleceniem zmiany załączników do CITES mającej na celu zapewnienie, aby we właściwy sposób odzwierciedlały one potrzeby gatunków będących przedmiotem handlu międzynarodowego;

c) propaguje handel produktami pochodzącymi ze zrównoważonego wykorzystania zasobów biologicznych, aby przyczyniać się do ochrony różnorodności biologicznej; oraz

d) podejmuje odpowiednie działania na rzecz ochrony różnorodności biologicznej, gdy jest ona przedmiotem presji związanej z handlem i inwestycjami, w szczególności w celu zapobiegania rozprzestrzenianiu się inwazyjnych gatunków obcych.

3. Strony uznają znaczenie poszanowania, ochrony, zachowania i utrzymania wiedzy, innowacji i praktyk społeczności tubylczych i lokalnych, które są świadectwem tradycyjnego stylu życia i przyczyniają się do zachowania i zrównoważonego wykorzystania różnorodności biologicznej, a także rolę handlu międzynarodowego we wspieraniu tych działań.

4. Strony wspólnie pracują na rzecz wzmocnienia współpracy w dziedzinie handlowych aspektów polityki i środków różnorodności biologicznej, w stosownych przypadkach na poziomie dwustronnym, regionalnym i na forach międzynarodowych, w tym w ramach Konwencji o różnorodności biologicznej i CITES. Współpraca ta może obejmować między innymi:

a) inicjatywy i dobre praktyki dotyczące handlu produktami i usługami pochodzącymi ze zrównoważonego wykorzystania zasobów biologicznych mające na celu ochronę różnorodności biologicznej;

b) handel oraz ochronę i zrównoważone wykorzystywanie różnorodności biologicznej, w tym opracowywanie i stosowanie metod rozliczania kapitału naturalnego i ekosystemu oraz wycenę ekosystemów i usług ekosystemowych, a także powiązane instrumenty gospodarcze;

c) zwalczanie nielegalnego handlu dziką fauną i florą, w tym poprzez inicjatywy dotyczące zmniejszania popytu na nielegalne produkty z dzikiej fauny i flory oraz inicjatywy służące poprawie wymiany informacji i współpracy.

d) dostęp do zasobów genetycznych oraz sprawiedliwego i równego podziału korzyści wynikających z ich wykorzystania zgodnie z celami Konwencji o różnorodności biologicznej; oraz

e) wymianę informacji i doświadczeń w zakresie przemieszczania, ochrony, wykrywania, kontrolowania i zwalczania inwazyjnych gatunków obcych w celu wzmożenia starań na rzecz oceny ryzyka związanego z inwazyjnymi gatunkami obcymi i ich negatywnym wpływem oraz reagowania na takie ryzyko i wpływ.

ARTYKUŁ 19.9

Handel a lasy

1. Strony dostrzegają znaczenie ochrony lasów i zrównoważonej gospodarki leśnej dla zapewnienia funkcji środowiskowych oraz możliwości gospodarczych i społecznych dla obecnych i przyszłych pokoleń, a także rolę handlu w realizacji tych celów.

2. W świetle ust. 1 każda ze Stron:

a) zwalcza nielegalne pozyskiwanie drewna i związany z nim handel, w tym w odniesieniu do państw trzecich na drodze prawnej lub poprzez inne działania;

b) propaguje ochronę lasów i zrównoważoną gospodarkę leśną oraz handel produktami leśnymi pozyskanymi zgodnie z przepisami ustawowymi kraju pozyskania oraz z lasów zarządzanych w sposób zrównoważony; oraz

c) wymienia się z drugą Stroną informacjami na temat związanych z handlem inicjatyw w zakresie zrównoważonej gospodarki leśnej, ochrony lasów, zarządzania lasami, inicjatyw opracowanych w celu zwalczania nielegalnego pozyskiwania drewna oraz innych istotnych polityk będących przedmiotem wspólnego zainteresowania.

3. Uznając fakt, że wylesianie stanowi istotną przyczynę globalnego ocieplenia i utraty bioróżnorodności biologicznej, Strony wymieniają informacje i doświadczenia w zakresie sposobów zachęcania do konsumpcji produktów pochodzących z łańcuchów dostaw niepowodujących wylesiania oraz handlu takimi produktami, aby ograniczyć do minimum ryzyko wprowadzenia do obrotu towarów związanych z wylesianiem lub degradacją lasów.

4. Strony wspólnie pracują na rzecz wzmocnienia współpracy w dziedzinie handlowych aspektów zrównoważonej gospodarki leśnej, ograniczania do minimum wylesiania i degradacji lasów, ochrony lasów i nielegalnego pozyskiwania drewna oraz w dziedzinie roli lasów i produktów na bazie drewna w łagodzeniu zmiany klimatu oraz biogospodarce i gospodarce o obiegu zamkniętym, w stosownych przypadkach na poziomie dwustronnym, regionalnym i na forach międzynarodowych.

ARTYKUŁ 19.10

Handel a zrównoważone zarządzanie rybołówstwem i akwakulturą

1. Strony uznają znaczenie ochrony żywych zasobów morza i ekosystemów morskich oraz zrównoważonego zarządzania nimi, jak również propagowania odpowiedzialnej i zrównoważonej akwakultury, a także rolę handlu w realizacji tych celów.

2. Strony uznają, że nieodpowiednie zarządzanie rybołówstwem, formy subsydiów w sektorze rybołówstwa przyczyniające się do nadwyżki mocy produkcyjnych i przełowienia oraz nielegalne, nieraportowane i nieuregulowane połowy (zwane dalej „połowami NNN”) stanowią zagrożenie dla stad ryb, źródła utrzymania osób zaangażowanych w stosowanie odpowiedzialnych praktyk połowowych oraz dla zrównoważonego charakteru handlu produktami rybołówstwa, a także potwierdzają konieczność działań na rzecz zwalczania tych praktyk.

3. W świetle ust. 1 i 2 każda ze Stron:

a) wdraża długoterminowe środki ochrony i zarządzania w celu zapewnienia zrównoważonego wykorzystywania żywych zasobów morza w oparciu o najlepsze dostępne dowody naukowe, stosowanie zasady ostrożnego zarządzania zasobami oraz uznane na poziomie międzynarodowym najlepsze praktyki zgodne z odpowiednimi umowami ONZ i FAO[1] w celu:

   (i) zapobiegania przełowieniu i nadwyżce mocy produkcyjnych;

   (ii) ograniczania do minimum przyłowów gatunków niedocelowych i osobników młodocianych; oraz

   (iii) propagowania odbudowy przełowionych stad;

b) bierze czynny udział w pracy regionalnych organizacji ds. zarządzania rybołówstwem (zwanych dalej „RFMO"), których jest członkiem, obserwatorem lub współpracującą stroną niebędącą umawiającą się stroną, aby osiągnąć cele, jakimi są dobre zarządzanie rybołówstwem i zrównoważone rybołówstwo, między innymi poprzez propagowanie badań naukowych i przyjmowanie środków ochrony w oparciu o najlepszą dostępną wiedzę naukową oraz wzmacnianie mechanizmów egzekwowania zgodności, wprowadzenie okresowych przeglądów wykonania, a także przyjęcie sposobów skutecznej kontroli i monitorowania form zarządzania RFMO oraz egzekwowania postanowień z nim związanych; oraz

[1] Odpowiednie umowy ONZ i FAO obejmują Konwencję Narodów Zjednoczonych o prawie morza z 1982 r., Porozumienie FAO o wspieraniu przestrzegania przez statki rybackie międzynarodowych środków ochrony i zarządzania na pełnym morzu z 1995 r., Porozumienie w sprawie wykonania postanowień Konwencji Narodów Zjednoczonych o Prawie Morza z dnia 10 grudnia 1982 roku, odnoszących się do ochrony międzystrefowych zasobów rybnych i zasobów rybnych masowo migrujących i zarządzania nimi z 1995 r., Umowę FAO o środkach stosowanych przez państwo portu w celu zapobiegania nielegalnym, nieraportowanym i nieuregulowanym połowom oraz ich powstrzymywania i eliminowania z 2009 r. oraz Kodeks odpowiedzialnego rybołówstwa FAO.

c) wdraża podejście ekosystemowe do zarządzania rybołówstwem, aby zapewnić ograniczanie do minimum negatywnego wpływu działalności połowowej na ekosystem morski oraz propaguje długoterminową ochronę żółwi morskich, ptaków morskich, ssaków morskich i innych gatunków uznanych za zagrożone w odpowiednich umowach międzynarodowych, których jest stroną.

4. Strony uznają, że połowy NNN zagrażają stadom ryb i źródłu utrzymania odpowiedzialnych rybaków oraz dostrzegają znaczenie uzgodnionych na poziomie krajowym, regionalnym i międzynarodowym działań służących wyeliminowaniu połowów NNN zgodnie z instrumentami krajowymi i międzynarodowymi[1] oraz poprzez odpowiednie ramy dwustronne i międzynarodowe.

5. W ramach wsparcia starań zmierzających do zwalczania praktyk połowów NNN oraz aby pomóc w zapobieganiu handlowi produktami z gatunków pozyskanych z takich praktyk oraz powstrzymywaniu i eliminowaniu takiego handlu, każda ze Stron wspiera systemy monitorowania, kontroli, nadzoru, zdolności i egzekwowania, w tym w stosownych przypadkach przez przyjmowanie, dokonywanie przeglądu lub zmiany środków w celu:

a) zniechęcania statków pływających pod jej banderą oraz swoich obywateli do wspierania działalności związanej z połowami NNN i reagowania na takie połowy, gdy mają one miejsce lub otrzymują wsparcie; oraz

[1] Instrumenty regionalne i międzynarodowe obejmują, o ile mają one zastosowanie, plan przeciwdziałania połowom NNN z 2001 r., deklarację rzymską w sprawie połowów NNN z 2005 r. przyjętą w Rzymie dnia 12 marca 2005 r., Umowę o środkach stosowanych przez państwo portu w celu zapobiegania nielegalnym, nieraportowanym i nieuregulowanym połowom oraz ich powstrzymywania i eliminowania sporządzoną w Rzymie dnia 22 listopada 2009 r., inicjatywę FAO dotyczącą globalnych rejestrów statków rybackich, statków do transportu chłodniczego i statków zaopatrujących, jak również instrumenty ustanawiające i przyjęte przez RFMO zdefiniowane jako międzyrządowe organizacje ds. rybołówstwa lub, w stosownych przypadkach, porozumienia, które są właściwe do celów wprowadzania środków ochrony i zarządzania.

b) zachęcania do identyfikowalności, ułatwiania identyfikowalności i certyfikacji elektronicznej, aby wykluczyć z przepływów handlowych produkty pochodzące z połowów NNN, oraz zachęcania do współpracy i wymiany informacji.

6. Strony wspierają rozwój zrównoważonej i odpowiedzialnej akwakultury, uwzględniając jego aspekty gospodarcze, społeczne, kulturowe i środowiskowe, w tym w odniesieniu do realizacji celów i zasad zawartych w Kodeksie odpowiedzialnego rybołówstwa FAO.

7. Strony wspólnie pracują na rzecz wzmocnienia współpracy w dziedzinie handlowych aspektów polityk i środków w zakresie rybołówstwa i akwakultury, w stosownych przypadkach na poziomie dwustronnym, regionalnym i na forach międzynarodowych, w tym w ramach WTO, FAO, OECD, Zgromadzenia Ogólnego ONZ, RFMO oraz innych instrumentów wielostronnych w tej dziedzinie, w celu propagowania praktyk zrównoważonego rybołówstwa oraz handlu przetworami rybnymi pochodzącymi z połowów i akwakultury zarządzanych w sposób zrównoważony.

ARTYKUŁ 19.11

Handel a inwestycje wspierające zrównoważony rozwój

1. Strony uznają, że do zrównoważonego rozwoju mogą znacząco przyczynić się:

a) handel towarami i usługami związanymi z ochroną środowiska oraz inwestycje w takie towary i usługi lub handel towarami i usługami, które sprzyjają lepszym warunkom socjalnym oraz inwestycje w takie towary i usługi; oraz

b) wykorzystywanie przejrzystych, faktycznych i niewprowadzających w błąd systemów zrównoważonego rozwoju lub innych dobrowolnych inicjatyw.

2. W tym celu Strony przypominają swoje zobowiązanie wynikające z art. 2.5 (Zniesienie ceł) do zniesienia ceł na towary środowiskowe pochodzące z terytorium drugiej Strony. Towary te przyczyniają się do osiągania celów środowiskowych i klimatycznych dzięki zapobieganiu szkodom w środowisku wodnym, powietrznym i w glebie, ograniczaniu lub minimalizowaniu tych szkód lub zaradzaniu im, a także dzięki przyczynianiu się do rozpowszechniania technologii służących zapobieganiu zmianie klimatu. Przykładowy wykaz takich towarów środowiskowych podano w załączniku 19 (Towary i usługi środowiskowe)[1].

3. Ponadto Strony przywołują swoje zobowiązania dotyczące usług środowiskowych i działalności wytwórczej wynikające z rozdziału 10 (Liberalizacja inwestycji i handel usługami), z uwzględnieniem załączników do tego rozdziału. Usługi i działalność, o których mowa, przyczyniają się do osiągania celów środowiskowych i klimatycznych dzięki zapobieganiu szkodom w środowisku wodnym, powietrznym i w glebie, ograniczaniu lub minimalizowaniu tych szkód lub zaradzaniu im, a także dzięki wspieraniu procesu przechodzenia na gospodarkę o obiegu zamkniętym. Przykładowy wykaz takich usług środowiskowych i rodzajów działalności wytwórczej podano w załączniku 19 (Towary i usługi środowiskowe)[2].

4. W świetle ust. 1 każda ze Stron propaguje i ułatwia handel i inwestycje dotyczące:

a) towarów i usług środowiskowych oraz inwestycji w takie towary i usługi;

---

[1] Ten wykaz towarów środowiskowych nie jest wyczerpujący i pozostaje bez uszczerbku dla podejścia, jakie Nowa Zelandia albo Unia mogą przyjąć podczas innych negocjacji w odniesieniu do umieszczania towarów środowiskowych w wykazie.

[2] Ten wykaz usług środowiskowych nie jest wyczerpujący i pozostaje bez uszczerbku dla podejścia, jakie Nowa Zelandia albo Unia mogą przyjąć podczas innych negocjacji w odniesieniu do umieszczania usług środowiskowych w wykazie.

b) towarów, które sprzyjają lepszym warunkom socjalnym; oraz

c) towarów objętych przejrzystymi, opartymi na faktach i niewprowadzającymi w błąd systemami zapewniania zgodności ze zrównoważonym rozwojem, takimi jak sprawiedliwy i etyczny handel oraz oznakowania ekologiczne.

5. Propagowanie i ułatwienia, o których mowa w ust. 4, mogą obejmować:

a) działania mające na celu podnoszenie świadomości oraz kampanie informacyjne i publiczne kampanie edukacyjne;

b) przyjmowanie ram polityki sprzyjających wprowadzaniu najlepszych dostępnych technologii;

c) zachęcanie do stosowania przejrzystych, opartych na faktach i niewprowadzających w błąd systemów zrównoważonego rozwoju, szczególnie w odniesieniu do MŚP;

d) usuwanie związanych z nimi barier pozataryfowych; oraz

e) odniesienie do odpowiednich norm międzynarodowych, takich jak konwencje i wytyczne MOP lub wielostronne umowy środowiskowe.

6. Strony wspólnie pracują na rzecz wzmocnienia współpracy w dziedzinie handlowych aspektów kwestii objętych niniejszym artykułem, w stosownych przypadkach na poziomie dwustronnym, regionalnym oraz na forach międzynarodowych i wielostronnych, między innymi przez wymianę informacji, najlepszych praktyk i inicjatyw informacyjnych.

ARTYKUŁ 19.12

Handel a odpowiedzialne prowadzenie działalności gospodarczej i zarządzanie łańcuchem dostaw

1. Strony uznają znaczenie odpowiedzialnego prowadzenia działalności gospodarczej i praktyk w zakresie społecznej odpowiedzialności przedsiębiorstw, w tym odpowiedzialnego zarządzania łańcuchem dostaw, oraz rolę handlu w realizacji tego celu.

2. W świetle ust. 1 każda ze Stron:

a) propaguje odpowiednie instrumenty międzynarodowe, w tym poprzez wspieranie ich rozpowszechniania i wykorzystywania, takie jak Wytyczne OECD dla przedsiębiorstw międzynarodowych, Trójstronna deklaracja zasad dotyczących przedsiębiorstw międzynarodowych i polityki społecznej MOP, inicjatywa Global Compact oraz Wytyczne ONZ dotyczące biznesu i praw człowieka; oraz

b) propaguje społeczną odpowiedzialność przedsiębiorstw i odpowiedzialne prowadzenie działalności gospodarczej, w tym odpowiedzialne zarządzanie łańcuchem dostaw, poprzez zapewnianie wspierających ram polityki, zachęcających przedsiębiorstwa do stosowania odpowiednich praktyk.

3. Strony uznają użyteczność międzynarodowych wytycznych sektorowych w obszarach społecznej odpowiedzialności przedsiębiorstw i odpowiedzialnego prowadzenia działalności gospodarczej oraz propagują współpracę w tym zakresie. W odniesieniu do Wytycznych OECD dotyczących należytej staranności dla odpowiedzialnych łańcuchów dostaw minerałów z obszarów dotkniętych konfliktami i obszarów wysokiego ryzyka oraz dodatków do tych wytycznych każda ze Stron wdraża środki propagujące stosowanie Wytycznych OECD dotyczących należytej staranności. Jako członkowie Komitetu ds. Światowego Bezpieczeństwa Żywnościowego FAO Strony propagują również podnoszenie świadomości w zakresie „zasad odpowiedzialnego inwestowania w rolnictwo i systemy żywnościowe" oraz „dobrowolnych wytycznych Organizacji Narodów Zjednoczonych ds. Wyżywienia i Rolnictwa (FAO) w sprawie odpowiedzialnego zarządzania tytułami prawnymi do gruntów, łowisk i lasów w kontekście krajowego bezpieczeństwa żywnościowego".

4. Strony wspólnie pracują na rzecz wzmocnienia współpracy w dziedzinie handlowych aspektów kwestii objętych niniejszym artykułem, w stosownych przypadkach na poziomie dwustronnym, regionalnym i na forach międzynarodowych, między innymi przez wymianę informacji, najlepszych praktyk i inicjatyw informacyjnych.

ARTYKUŁ 19.13

Informacje naukowe i techniczne

1. Przy ustanawianiu lub wdrażaniu środków służących ochronie środowiska i warunków pracy, które mogą mieć wpływ na handel lub inwestycje, każda ze Stron uwzględnia dostępne informacje naukowe i techniczne oraz właściwe normy, wytyczne lub zalecenia międzynarodowe.

2. Zgodnie z zasadą ostrożnego zarządzania zasobami[1], w przypadku gdy istnieje ryzyko, że istnieje potencjalna groźba poważnej lub nieodwracalnej szkody dla środowiska lub bezpieczeństwa i higieny pracy, brak pełnej pewności naukowej nie może być wykorzystywany jako podstawa uniemożliwiająca Stronie przyjęcie odpowiednich środków służących zapobieżeniu takiej szkodzie.

3. Środki, o których mowa w ust. 2, nie mogą być stosowane w sposób, który stanowiłby narzędzie służące arbitralnej lub nieuzasadnionej dyskryminacji lub ukryte ograniczenie w handlu międzynarodowym.

ARTYKUŁ 19.14

Przejrzystość

W celu zapewnienia informacji na potrzeby rozwoju i wdrażania takich środków każda ze Stron w miarę możliwości i w odpowiednim zakresie zapewnia zainteresowanym osobom i stronom stosowną możliwość przedstawienia uwag do:

a) środków służących ochronie środowiska lub warunków pracy, które mogą mieć wpływ na handel lub inwestycje; oraz

b) środków dotyczących handlu lub inwestycji, które mogą mieć wpływ na ochronę środowiska lub warunki pracy.

[1] Dla większej pewności należy zaznaczyć, że w odniesieniu do wykonania niniejszej Umowy na terytorium Unii zasada ostrożnego zarządzania zasobami oznacza zasadę ostrożności.

ARTYKUŁ 19.15

Komitet ds. Handlu i Zrównoważonego Rozwoju

1. Niniejszy artykuł uzupełnia i doprecyzowuje art. 24.4 (Specjalne komitety).

2. W odniesieniu do niniejszego rozdziału Komitet ds. Handlu i Zrównoważonego Rozwoju pełni następujące funkcje:

a) wykonuje zadania, o których mowa w art. 26.13 ust. 3 lit. b) (Środki zapewniania zgodności);

b) wnosi wkład w prace Komitetu ds. Handlu w kwestiach objętych zakresem niniejszego rozdziału, w tym w odniesieniu do tematów do dyskusji z wewnętrznymi grupami doradczymi, o których mowa w art. 24.6 (Wewnętrzne grupy doradcze); oraz

c) rozpatruje wszelkie inne uzgodnione przez Strony kwestie związane z postanowieniami niniejszego rozdziału.

3. Po każdym posiedzeniu Komitet ds. Handlu i Zrównoważonego Rozwoju publikuje sprawozdanie.

4. Każda ze Stron należycie uwzględnia uwagi i opinie społeczeństwa na temat kwestii związanych z postanowieniami niniejszego rozdziału. Strona może w stosownych przypadkach poinformować wewnętrzne grupy doradcze ustanowione na mocy art. 24.6 (Wewnętrzne grupy doradcze), jak również punkt kontaktowy drugiej Strony wyznaczony zgodnie z art. 19.16 (Punkty kontaktowe) o takich uwagach i opiniach.

ARTYKUŁ 19.16

Punkty kontaktowe

Z chwilą wejścia w życie niniejszej Umowy każda ze Stron wyznacza punkt kontaktowy, aby ułatwić komunikację i koordynację między Stronami w każdej kwestii dotyczącej niniejszego rozdziału oraz przekazuje drugiej Stronie dane kontaktowe punktu kontaktowego. Każda ze Stron niezwłocznie powiadamia drugą Stronę o wszelkich zmianach tych danych kontaktowych.

ROZDZIAŁ 20

HANDEL I WSPÓŁPRACA GOSPODARCZA Z LUDNOŚCIĄ MĀORI

ARTYKUŁ 20.1

Definicje

Do celów niniejszego rozdziału stosuje się następujące definicje:

a) Aotearoa New Zealand oznacza Nową Zelandię, Stronę niniejszej Umowy. Aotearoa („długa biała chmura”) jest pojęciem używanym przez ludność Māori w odniesieniu do Nowej Zelandii;

b) „te ao Māori” oznacza oparty na holistycznym podejściu do życia światopogląd ludności Māori;

c) „mātauranga Māori” oznacza tradycyjną wiedzę odnoszącą się do te ao Māori;

d) „tikanga Māori” oznacza protokoły, zwyczaje i standardowe praktyki ludności Māori;

e) „kaupapa Māori” oznacza podejście zakorzenione w światopoglądzie ludności Māori;

f) „podejście ludności Māori do relacji” odnosi się do pojęcia whakapapa, czyli więzi rodzinnych, oraz do budowania trwałych relacji, które należą do podstawowych wartości i odgrywają zasadniczą rolę w światopoglądzie i sposobie angażowania się ludności Māori w relacje;

g) „dobrostan” oznacza z punktu widzenia te ao Māori utrzymywanie równowagi i wzajemnych powiązań między wieloma czynnikami, które są niezbędne, aby jednostki i grupy rzeczywiście czuły się dobrze i pomyślnie się rozwijały; uwzględnia się przy tym takie elementy, jak: taha tinana (ciało), taha hinengaro (umysł), taha wairua (duch), whenua (ziemia), whakapapa (genealogia) oraz kaitiakitanga (gospodarowanie). Pojęcie to może obejmować również aspekty środowiskowe, gospodarcze i kulturowe;

h) „tāonga” oznacza niezwykle wartościowy lub cenny przedmiot, element, zasób naturalny lub własność, przy czym może on być materialny lub niematerialny;

i) „Mānuka” jest słowem używanym przez ludność Māori wyłącznie w odniesieniu do gatunku drzewa *Leptospermum scoparium* rosnącego w Aotearoa New Zealand i produktów pochodzących z drzew tego gatunku, między innymi miodu i oleju. Mānuka (oraz inne warianty zapisu takie jak „Manuka” i „Maanuka”) jest pojęciem ważnym dla ludności Māori pod względem kulturowym jako tāonga i tradycyjny produkt leczniczy; oraz

j) „wāhine Māori” oznacza rdzenne mieszkanki Aotearoa New Zealand.

ARTYKUŁ 20.2

Kontekst i cel

1. Strony uznają, że traktat z Waitangi/te Tiriti o Waitangi jest dokumentem założycielskim o znaczeniu konstytucyjnym dla Aotearoa New Zealand.

2. Strony uznają znaczenie handlu międzynarodowego w tworzeniu i zwiększaniu dobrobytu ludności Māori oraz wyzwania, przed jakimi może ona stanąć w dziedzinie dostępu do możliwości handlowych i inwestycyjnych wynikających z handlu międzynarodowego.

3. Celem niniejszego rozdziału jest dążenie do współpracy w celu przyczynienia się do starań Aotearoa New Zealand na rzecz umożliwienia i rozwoju ambicji gospodarczych i dobrobytu ludności Māori.

4. Strony uznają znaczenie współpracy na podstawie niniejszego rozdziału, która w przypadku Aotearoa New Zealand będzie przebiegała w sposób zgodny z traktatem z Waitangi/te Tiriti o Waitangi i w stosownych przypadkach z uwzględnieniem te ao Māori, mātauranga Māori, tikanga Māori i kaupapa Māori.

5. Strony uznają wartość, jaką podejście ludności Māori oparte na te ao Māori, mātauranga Māori, tikanga Māori i kaupapa Māori może wnieść w proces projektowania i wdrażania polityki i programów w Aotearoa New Zealand, w ramach których chroni się i promuje handel i aspiracje gospodarcze ludności Māori.

6. Strony uznają wartość zwiększonego udziału ludności Māori w handlu międzynarodowym i inwestycjach międzynarodowych, w tym w handlu cyfrowym. Obejmuje to w przypadku Aotearoa New Zealand propagowanie podejścia ludności Māori do relacji, opartego na te ao Māori, mātauranga Māori, tikanga Māori i kaupapa Māori.

7. Strony uznają wartość wzmacniania kontaktów międzyludzkich, które mogą być nawiązywane w wyniku możliwości, jakie niniejszy rozdział stwarza dla obu Stron.

ARTYKUŁ 20.3

Instrumenty międzynarodowe

1. Strony odnotowują:

a) Deklarację Organizacji Narodów Zjednoczonych o prawach ludności rdzennej przyjętą dnia 13 września 2007 r. w Nowym Jorku oraz odpowiednie stanowiska Stron w sprawie tej deklaracji;

b) Konwencję Organizacji Narodów Zjednoczonych do spraw Oświaty, Nauki i Kultury UNESCO w sprawie ochrony i promowania różnorodności form wyrazu kulturowego, przyjętej dnia 20 października 2005 r. w Paryżu;

c) Agendę ONZ na rzecz zrównoważonego rozwoju 2030;

d) prawa i obowiązki Stron wynikające z Konwencji o różnorodności biologicznej; oraz

e) Wytyczne ONZ dotyczące biznesu i praw człowieka: wdrażanie dokumentu ramowego ONZ „Chronić, szanować, naprawiać" zatwierdzonego przez Radę Praw Człowieka w rezolucji 17/4 z dnia 16 czerwca 2011 r.

ARTYKUŁ 20.4

Postanowienia niniejszej Umowy przynoszące korzyści ludności Māori

Oprócz niniejszego rozdziału również inne rozdziały niniejszej Umowy zawierają postanowienia szczegółowe mające na celu zwiększenie udziału ludności Māori w handlu i możliwościach handlowych i inwestycyjnych wynikających z niniejszej Umowy, które w przypadku Aotearoa New Zealand przyczyniają się w jeszcze większym stopniu do umożliwienia Māori wykonywania przysługujących im praw i realizacji ich interesów na podstawie traktatu z Waitangi/te Tiriti o Waitangi. Postanowienia te obejmują:

a) rozdział 2 (Traktowanie narodowe i dostęp towarów do rynku), w tym Mānuka, miód Mānuka, olej Mānuka i inne towary mające znaczenie dla ludności Māori;

b) rozdział 7 (Zrównoważone systemy żywnościowe), w tym współpraca w kwestiach wiedzy tubylczej, uczestnictwa i przywództwa w systemach żywnościowych, zgodnie z uwarunkowaniami krajowymi na podstawie art. 7.4 (Współpraca na rzecz poprawy zrównoważonego charakteru systemów żywnościowych);

c) rozdział 10 (Liberalizacja inwestycji i handel usługami)

d) rozdział 12 (Handel cyfrowy);

e) rozdział 14 (Zamówienia publiczne);

f) rozdział 18 (Własność intelektualna);

g) rozdział 19 (Handel a zrównoważony rozwój), w tym wāhine Māori na podstawie art. 19.4 (Handel a równość płci);

h) rozdział 21 (Małe i średnie przedsiębiorstwa);

i) rozdział 24 (Postanowienia instytucjonalne), w tym reprezentacja ludności Māori w przypadku Aotearoa New Zealand w wewnętrznych grupach doradczych na podstawie art. 24.6 (Wewnętrzne grupy doradcze) i w ramach Forum Społeczeństwa Obywatelskiego na podstawie art. 24.7 (Forum Społeczeństwa Obywatelskiego); oraz

j) rozdział 25 (Wyjątki i postanowienia ogólne), w tym w odniesieniu do te Tiriti o Waitangi/traktat z Waitangi na podstawie art. 25.6 (Traktat z Waitangi/Tiriti o Waitangi).

ARTYKUŁ 20.5

Działania w zakresie współpracy

1. Strony uznają, że działania w zakresie współpracy na podstawie niniejszego rozdziału prowadzi się w istniejących ramach określonych w umowie partnerstwa i z zastrzeżeniem dostępnych zasobów każdej ze Stron[1].

2. Aby osiągnąć cele określone w niniejszym rozdziale, Strony mogą koordynować działania w zakresie współpracy z ludnością Māori w przypadku Aotearoa New Zealand oraz, w razie potrzeby, z innymi odpowiednimi zainteresowanymi stronami. Działania w zakresie współpracy mogą obejmować:

a) współpracę w celu zwiększenia możliwości przedsiębiorstw będących własnością ludności Māori w zakresie dostępu i korzystania z możliwości handlowych i inwestycyjnych stworzonych przez niniejszą Umowę;

b) współpracę na rzecz rozwoju powiązań między Unią a przedsiębiorstwami będącymi własnością ludności Māori, ze szczególnym uwzględnieniem MŚP, w celu ułatwienia dostępu do nowych i istniejących łańcuchów dostaw, tworzenia i wzmacniania możliwości handlu cyfrowego oraz ułatwienia współpracy między przedsiębiorstwami w obszarze handlu produktami ludności Māori;

c) wspieranie, w stosownych przypadkach, powiązań w dziedzinie nauki, badań naukowych i innowacji między Unią a społecznościami Māori, zgodnie z Umową o współpracy naukowo-technicznej między Wspólnotą Europejską a Rządem Nowej Zelandii[2]; oraz

---

1 Dla większej pewności należy zaznaczyć, że w niniejszym rozdziale nie nakłada się na Strony żadnych obowiązków prawnych ani finansowych wymagających zbadania, podjęcia lub zakończenia jakichkolwiek indywidualnych działań w zakresie współpracy.

2 Dz.U. UE L 171 z 1.7.2009, s. 28.

d) współpracę i wymianę informacji i doświadczeń w zakresie oznaczeń geograficznych.

3. Podejmując działania w zakresie współpracy, o których mowa w ust. 2, każda ze Stron może zaprosić odpowiednie zainteresowane strony, a w przypadku Aotearoa New Zealand – ludność Māori, zgodnie z traktatem z Waitangi/te Tiriti o Waitangi, do wyrażenia opinii i uczestnictwa w tych działaniach.

4. Wszelka współpraca odbywa się na wniosek Strony na warunkach wzajemnie uzgodnionych w odniesieniu do każdego działania w zakresie współpracy.

ARTYKUŁ 20.6

Mechanizm instytucjonalny

1. Zgodnie z art. 24.2 ust. 1 lit. b) (Funkcje Komitetu ds. Handlu) Komitet ds. Handlu nadzoruje i ułatwia wykonywanie i stosowanie między innymi postanowień niniejszego rozdziału.

2. Zgodnie z art. 24.6 (Wewnętrzne grupy doradcze) wewnętrzna grupa doradcza każdej ze Stron[1] doradza tej Stronie w kwestiach objętych niniejszą Umową, w tym w kwestiach objętych niniejszym rozdziałem, i może przedkładać zalecenia dotyczące wykonywania postanowień niniejszego rozdziału.

[1] W przypadku Aotearoa New Zealand w skład wewnętrznej grupy doradczej wchodzą przedstawiciele ludności Māori.

3. Zgodnie z art. 24.7 (Forum Społeczeństwa Obywatelskiego) Forum Społeczeństwa Obywatelskiego[1], skupiające niezależne organizacje społeczeństwa obywatelskiego mające siedzibę na terytorium Stron, w tym członków wewnętrznych grup doradczych, prowadzi dialog w sprawie wykonywania postanowień niniejszej Umowy, w tym wykonywania postanowień niniejszego rozdziału.

4. Wspólny Komitet ustanowiony na podstawie art. 53 ust. 1 umowy partnerstwa monitoruje rozwój wszechstronnych stosunków między Stronami oraz wymienia poglądy i przedstawia sugestie dotyczące wszelkich kwestii będących przedmiotem wspólnego zainteresowania, w tym kwestii nieobjętych niniejszą Umową.

ARTYKUŁ 20.7

Brak zastosowania mechanizmu rozstrzygania sporów

Do niniejszego rozdziału nie stosuje się postanowień rozdziału 26 (Rozstrzyganie sporów).

[1] W przypadku Aotearoa New Zealand w skład Forum Społeczeństwa Obywatelskiego wchodzą przedstawiciele ludności Māori.

ROZDZIAŁ 21

MAŁE I ŚREDNIE PRZEDSIĘBIORSTWA

ARTYKUŁ 21.1

Cele

Strony uznają znaczenie MŚP w dwustronnych stosunkach handlowych i inwestycyjnych Stron oraz potwierdzają swoje zobowiązanie do zwiększania możliwości MŚP w zakresie czerpania korzyści z niniejszej Umowy.

ARTYKUŁ 21.2

Wymiana informacji

1. Każda ze Stron ustanawia lub utrzymuje medium cyfrowe, takie jak strona internetowa przeznaczona konkretnie dla MŚP, które zapewniania społeczeństwu w Unii i Nowej Zelandii łatwy dostęp do informacji dotyczących niniejszej Umowy, w tym do:

a) streszczenia niniejszej Umowy; oraz

b) informacji przeznaczonych dla MŚP zawierających:

(i) opis postanowień niniejszej Umowy, które każda ze Stron uzna za istotne dla MŚP obu Stron; oraz

(ii) wszelkie dodatkowe informacje, które Strona uzna za przydatne dla MŚP zainteresowanych korzystaniem z możliwości przewidzianych w niniejszej Umowie.

2. Każda ze Stron zapewnia dostęp za pośrednictwem medium cyfrowego, o którym mowa w ust. 1, do:

a) tekstu niniejszej Umowy, wraz z wszystkimi jej załącznikami, w szczególności taryf celnych i reguł pochodzenia dotyczących konkretnych produktów;

b) równoważnego medium drugiej Strony; oraz

c) informacji pochodzących od własnych organów i innych odpowiednich podmiotów, które Strona uważa za użyteczne dla osób zainteresowanych handlem, inwestycjami i prowadzeniem działalności gospodarczej na terytorium tej Strony.

3. Informacje zawarte w ust. 2 lit. c) obejmują w stosownych przypadkach:

a) przepisy celne i procedury dotyczące przywozu, wywozu i tranzytu, a także odpowiednie formularze, dokumenty i inne powiązane informacje;

b) środki sanitarne i fitosanitarne wymagane na podstawie postanowień rozdziału 6 (Środki sanitarne i fitosanitarne);

c) przepisy techniczne i inne kwestie wymagane na podstawie postanowień rozdziału 9 (Bariery techniczne w handlu);

d) przepisy dotyczące zamówień publicznych, bazę danych zawierającą ogłoszenia o zamówieniach publicznych oraz inne istotne informacje zgodnie z rozdziałem 14 (Zamówienia publiczne);

e) przepisy i procedury dotyczące praw własności intelektualnej wymagane na podstawie rozdziału 18 (Własność intelektualna);

f) procedury rejestracji przedsiębiorstw; oraz

g) inne informacje, które Strona uzna za przydatne dla małych i średnich przedsiębiorstw.

4. Każda ze Stron zapewnia za pośrednictwem medium cyfrowego, o którym mowa w ust. 1, na przykład w formie linku na stronie internetowej do bazy danych zapewniającej możliwość wyszukiwania lub w podobny sposób, dostęp do następujących informacji dotyczących konkretnych produktów lub ogólnych informacji dotyczących rynku danej Strony:

a) stawki celne i kontyngenty, w tym klauzula najwyższego uprzywilejowania, stawki dotyczące krajów nieobjętych klauzulą największego uprzywilejowania oraz stawki preferencyjne i kontyngenty taryfowe;

b) akcyza;

c) podatki (podatek od wartości dodanej lub podatek obrotowy);

d) opłaty celne lub inne opłaty, w tym inne opłaty dotyczące konkretnych produktów;

e) reguły pochodzenia przewidziane w rozdziale 3 (Reguły pochodzenia i procedury dotyczące pochodzenia);

f) zwrot ceł, odroczenia lub inne rodzaje pomocy, które prowadzą do ograniczenia lub zwrotu ceł lub odstąpienia od nich;

g) kryteria stosowane do ustalenia wartości celnej towaru;

h) inne środki taryfowe;

i) informacje dotyczące procedur przywozowych; oraz

j) informacje dotyczące środków lub przepisów pozataryfowych.

5. Każda ze Stron regularnie lub na wniosek drugiej Strony dokonuje aktualizacji informacji udostępnionych na podstawie niniejszego artykułu, aby zagwarantować, że są one aktualne i prawidłowe.

6. Każda ze Stron zapewnia, by informacje, o których mowa w niniejszym artykule, były przedstawiane w sposób łatwy w użyciu dla MŚP. Każda ze Stron dokłada wszelkich starań, aby udostępnić informacje w języku angielskim.

7. Strona nie stosuje opłat za dostęp osoby z którejkolwiek ze Stron do informacji, o których mowa w niniejszym artykule.

ARTYKUŁ 21.3

Punkty kontaktowe ds. MŚP

1. Każda ze Stron wyznacza punkt kontaktowy ds. MŚP odpowiedzialny za wykonywanie funkcji wymienionych w niniejszym artykule oraz przekazuje drugiej Stronie dane kontaktowe tego punktu kontaktowego. Każda ze Stron niezwłocznie powiadamia drugą Stronę o wszelkich zmianach tych danych kontaktowych.

2. Punkty kontaktowe ds. MŚP:

a) zapewniają, by potrzeby MŚP były uwzględniane w ramach wykonywania niniejszej Umowy w sposób umożliwiający MŚP obu Stron korzystanie z niniejszej Umowy;

b) zapewniają, by informacje, o których mowa w art. 21.2 (Wymiana informacji), były aktualne i istotne dla MŚP. Strona może, za pośrednictwem punktu kontaktowego ds. MŚP, zaproponować dodatkowe informacje, które druga Strona może włączyć do informacji podawanych zgodnie z art. 21.2 (Wymiana informacji);

c) badają wszelkie kwestie istotne dla MŚP w związku z wykonaniem niniejszej Umowy, w tym:

   (i) dokonują wymiany informacji i współpracują w odpowiedni sposób, aby pomóc Komitetowi ds. Handlu w realizowaniu jego zadania polegającego na monitorowaniu i wdrażaniu aspektów niniejszej Umowy związanych z MŚP; oraz

(ii) wspomagają inne komitety, punkty kontaktowe i wspólne grupy robocze ustanowione na podstawie niniejszej Umowy w rozpatrywaniu kwestii mających znaczenie dla MŚP;

d) składają, wspólnie lub indywidualnie, okresowe sprawozdania ze swoich działań Komitetowi ds. Handlu do rozpatrzenia; oraz

e) rozpatrują wszelkie inne uzgodnione przez Strony kwestie dotyczące MŚP wynikające z postanowień niniejszej Umowy.

3. Punkty kontaktowe ds. MŚP zbierają się na posiedzenia w miarę konieczności i wykonują swoje działania bezpośrednio lub za pośrednictwem innych odpowiednich środków, które mogą obejmować pocztę elektroniczną, wideokonferencje lub inne środki.

4. W wykonywaniu swojej działalności punkty kontaktowe ds. MŚP mogą w razie potrzeby nawiązywać współpracę z ekspertami i organizacjami zewnętrznymi.

ARTYKUŁ 21.4

Brak zastosowania mechanizmu rozstrzygania sporów

Do niniejszego rozdziału nie stosuje się postanowień rozdziału 26 (Rozstrzyganie sporów).

ROZDZIAŁ 22

DOBRE PRAKTYKI REGULACYJNE I WSPÓŁPRACA REGULACYJNA

ARTYKUŁ 22.1

Ogólne zasady

1. Każda ze Stron ma swobodę określania swojego podejścia do dobrych praktyk regulacyjnych i współpracy regulacyjnej w ramach niniejszej Umowy w sposób zgodny z jej własnymi ramami prawnymi, praktykami i podstawowymi zasadami[1] leżącymi u podstaw jej systemu zarządzania regulacyjnego.

2. Żadne z postanowień niniejszego rozdziału nie może być interpretowane jako wymagające od Strony:

a) odstąpienia od wewnętrznych procedur przygotowania i przyjmowania środków regulacyjnych;

b) podejmowania działań, które mogłyby zagrozić celowi polityki publicznej związanemu z danym środkiem regulacyjnym lub go podważyć;

c) podejmowania działań, które podważałyby lub utrudniłyby terminowe przyjęcie środków regulacyjnych służących osiągnięciu celów jej polityki publicznej; lub

d) osiągnięcia jakiegokolwiek określonego wyniku regulacyjnego.

---

[1] W przypadku Unii zasady te obejmują zasady przewidziane w TFUE oraz z niego wynikające.

3. Każda ze Stron ma swobodę określania swoich priorytetów regulacyjnych oraz przygotowywania i przyjmowania środków regulacyjnych w celu realizacji tych priorytetów regulacyjnych przy zapewnieniu poziomów ochrony uznanych przez Stronę za właściwe.

ARTYKUŁ 22.2

Definicje

Do celów niniejszego rozdziału stosuje się następujące definicje:

a) „organ regulacyjny” oznacza:

(i) w odniesieniu do Unii – Komisję Europejską; oraz

(ii) w odniesieniu do Nowej Zelandii – władzę wykonawczą Nowej Zelandii;

b) „środki regulacyjne” oznaczają, o ile niniejszy rozdział nie stanowi inaczej:

(i) w odniesieniu do Unii:

A) rozporządzenia i dyrektywy, przewidziane w art. 288 TFUE; oraz

B) akty delegowane i wykonawcze, przewidziane odpowiednio w art. 290 i 291 TFUE;

(ii) w odniesieniu do Nowej Zelandii:

A) projekty ustaw, które mogą stać się ustawami Parlamentu Nowej Zelandii, z wyjątkiem art. 22.9 (Okresowy przegląd obowiązujących środków regulacyjnych) i 22.10 (Dostęp do środków regulacyjnych), w przypadku których oznaczają one ustawy Parlamentu Nowej Zelandii; oraz

B) przepisy wydane w drodze rozporządzenia Rady Wykonawczej.

ARTYKUŁ 22.3

Zakres

1. Niniejszy rozdział ma zastosowanie do środków regulacyjnych wydanych lub zainicjowanych przez organ regulacyjny Strony w odniesieniu do wszelkich kwestii objętych niniejszą Umową.

2. Dla większej pewności należy zaznaczyć, że niniejszy rozdział nie ma zastosowania do organów regulacyjnych, środków regulacyjnych, praktyk ani podejść regulacyjnych państw członkowskich.

ARTYKUŁ 22.4

Przejrzystość procesów i mechanizmów

1. Organ regulacyjny każdej ze Stron udostępnia publicznie i bezpłatnie opisy ogólnych procedur i mechanizmów, w ramach których organ regulacyjny przygotowuje, opracowuje, ocenia środki regulacyjne lub dokonuje ich przeglądu. Odbywa się to za pośrednictwem medium cyfrowego.

2. Opisy, o których mowa w ust. 1, odnoszą się do wszelkich odpowiednich wytycznych, przepisów lub procedur, w tym tych dotyczących możliwości przedstawienia uwag przez opinię publiczną.

ARTYKUŁ 22.5

Wewnętrzna koordynacja zmian regulacyjnych[1]

Zgodnie z art. 22.4 (Przejrzystość procesów i mechanizmów) w celu przygotowania lub zmiany środków regulacyjnych organ regulacyjny każdej ze Stron utrzymuje wewnętrzne procesy lub mechanizmy służące wewnętrznej koordynacji, konsultacji i dokonywaniu przeglądów. Takie procesy lub mechanizmy służą między innymi:

a) wspieraniu dobrych praktyk regulacyjnych, takich jak praktyki określone w niniejszym rozdziale;

[1] Dla większej pewności należy zaznaczyć, że Strona może spełnić wymogi przewidziane w art. 22.5 (Wewnętrzna koordynacja zmian regulacyjnych) i art. 22.9 ust. 1 (Okresowy przegląd obowiązujących środków regulacyjnych) w drodze zastosowania dowolnej kombinacji odrębnych lub połączonych procesów lub mechanizmów.

b) określeniu i unikaniu zbędnego powielania i niespójności wymogów w obrębie środków regulacyjnych Strony;

c) zapewnieniu zgodności z obowiązkami w zakresie handlu międzynarodowego i inwestycji międzynarodowych; oraz

d) propagowaniu uwzględniania skutków przygotowywanych lub opracowywanych środków regulacyjnych, które mogą obejmować skutki dla MŚP.

ARTYKUŁ 22.6

Wcześniejsze informacje na temat planowanych środków regulacyjnych

1. Każda ze Stron co najmniej raz w roku przygotowuje wykaz planowanych ważnych[1] środków regulacyjnych[2], które z uzasadnionych względów spodziewa się przyjąć w ciągu roku, i udostępnia publicznie ten wykaz lub wykazy.

2. W odniesieniu do każdego ważnego środka regulacyjnego, o którym mowa w ust. 1, organ regulacyjny każdej ze Stron powinien jak najszybciej udostępnić publicznie:

a) krótki opis jego zakresu i celów; oraz

[1] Organy regulacyjne każdej ze Stron mogą określić, co stanowi „ważny" środek regulacyjny do celów niniejszego rozdziału.

[2] W odniesieniu do Nowej Zelandii „środki regulacyjne" do celów niniejszego artykułu należy rozumieć jako przepisy przyjęte w drodze rozporządzenia Rady Wykonawczej, jak określono w art. 22.2 (Definicje) lit. b) pkt (ii) ppkt B).

b) przewidywany termin jego przyjęcia, w tym możliwości przeprowadzenia konsultacji publicznych.

ARTYKUŁ 22.7

Konsultacje publiczne

1. W trakcie przygotowywania lub zmiany ważnych środków regulacyjnych organy regulacyjne każdej ze Stron w możliwym zakresie i stosownych przypadkach:

a) udostępniają publicznie, na przykład przez publikowanie projektów środków regulacyjnych albo dokumentów konsultacyjnych, wystarczająco szczegółowe informacje na temat tych ważnych środków regulacyjnych, by każdy mógł ocenić, czy i w jaki sposób środki te mogą mieć znaczny wpływ na jego interesy;

b) oferują wszystkim, w sposób niedyskryminujący, rozsądne możliwości przedstawienia uwag; oraz

c) rozważają otrzymane uwagi.

2. Do celów publikowania informacji i przesyłania uwag dotyczących konsultacji publicznych organy regulacyjne każdej ze Stron udostępniają publicznie informacje za pomocą środków cyfrowych, najlepiej za pomocą specjalnego portalu elektronicznego.

3. Organy regulacyjne każdej ze Stron dokładają wszelkich starań, aby udostępnić publicznie streszczenie wyników konsultacji i otrzymane uwagi, z wyjątkiem takiego zakresu, który jest niezbędny w celu ochrony informacji poufnych lub nieujawnienia danych osobowych lub nieodpowiednich treści.

ARTYKUŁ 22.8

Ocena skutków

1. Organy regulacyjne każdej ze Stron potwierdzają zamiar przeprowadzania oceny skutków ważnych środków regulacyjnych przygotowywanych przez te organy, zgodnie z ich odpowiednimi przepisami i procedurami.

2. Do celów przeprowadzenia oceny skutków organy regulacyjne każdej ze Stron propagują identyfikowanie i uwzględnianie:

a) potrzeby istnienia środka regulacyjnego, w tym charakteru i znaczenia problemu, który dany środek ma regulować;

b) wszelkich możliwych i stosownych wariantów regulacyjnych i pozaregulacyjnych, które pozwoliłyby na osiągnięcie celów polityki publicznej Strony, w tym możliwości zaniechania regulacji;

c) w miarę możliwości i w odpowiednim zakresie – potencjalnych skutków społecznych, gospodarczych i środowiskowych tych wariantów, takich jak wszelki wpływ na handel międzynarodowy i inwestycje międzynarodowe lub wpływ na MŚP; oraz

d) tego, w jaki sposób rozważane warianty odnoszą się do norm międzynarodowych, o ile występuje takie odniesienie, w tym w stosownych przypadkach uzasadnienia wszelkich rozbieżności.

3. W odniesieniu do każdej oceny skutków środka regulacyjnego przeprowadzonej przez organ regulacyjny Strony organ ten składa sprawozdanie dotyczące czynników, jakie wziął pod uwagę przy ocenie, i przedstawia streszczenie odpowiednich ustaleń. Informacje te są udostępniane publicznie nie później niż w chwili publicznego udostępnienia środka regulacyjnego, do którego się odnoszą.

ARTYKUŁ 22.9

Okresowy przegląd obowiązujących środków regulacyjnych

1. Zgodnie z art. 22.4 (Przejrzystość procesów i mechanizmów) organy regulacyjne każdej ze Stron utrzymują procedury lub mechanizmy służące wspieraniu okresowego przeglądu obowiązujących środków regulacyjnych.

2. Organ regulacyjny każdej ze Stron dokłada wszelkich starań, aby w okresowych przeglądach brano pod uwagę w stosownych przypadkach:

a) czy istnieją możliwości skuteczniejszego i wydajniejszego osiągnięcia celów polityki publicznej[1]; oraz

[1] Dla większej pewności należy zaznaczyć, że może to obejmować określenie, czy istnieje możliwość ograniczenia zbędnych obciążeń regulacyjnych, w tym dla MŚP.

b) czy prawdopodobne jest, że środki regulacyjne poddane przeglądowi będą nadal spełniały swój cel.

3. Organy regulacyjne każdej ze Stron podają do wiadomości publicznej, w zakresie, w jakim jest to możliwe i odpowiednie, wszelkie plany dotyczące takich przeglądów okresowych oraz ich wyniki.

ARTYKUŁ 22.10

Dostęp do środków regulacyjnych

Każda ze Stron zapewnia, aby obowiązujące środki regulacyjne były publikowane w wyznaczonym rejestrze lub za pośrednictwem jednego medium cyfrowego, które jest publicznie dostępne, w którym można wyszukiwać informacje oraz które jest bezpłatne i regularnie aktualizowane.

ARTYKUŁ 22.11

Współpraca regulacyjna

1. Strony uznają wartość utworzenia prostego mechanizmu do wskazywania potencjalnych możliwości podjęcia przez Strony współpracy regulacyjnej.

2. Strona może zaproponować drugiej Stronie działanie w zakresie współpracy regulacyjnej. Strona przekazuje swoją propozycję do punktu kontaktowego drugiej Strony wyznaczonego zgodnie z art. 22.12 (Punkty kontaktowe ds. współpracy regulacyjnej).

3. Propozycje takie mogą polegać na:

a) dwustronnych wymianach informacji dotyczących podejścia do współpracy regulacyjnej; lub

b) nieformalnej współpracy organów regulacyjnych.

4. Druga Strona odpowiada na taką propozycję w rozsądnym terminie.

5. W stosownych przypadkach i jeśli organy regulacyjne wyrażą na to zgodę, wdrożenia działania w zakresie współpracy regulacyjnej mogą dokonać odpowiednie wydziały, departamenty lub agencje każdej ze Stron.

ARTYKUŁ 22.12

Punkty kontaktowe ds. współpracy regulacyjnej

Niezwłocznie po wejściu w życie niniejszej Umowy każda ze Stron wyznacza punkt kontaktowy odpowiedzialny za koordynację działań w zakresie współpracy regulacyjnej na podstawie art. 22.11 (Współpraca regulacyjna) oraz przekazuje drugiej Stronie dane kontaktowe tego punktu kontaktowego. Każda ze Stron niezwłocznie powiadamia drugą Stronę o wszelkich zmianach tych danych kontaktowych.

ARTYKUŁ 22.13

Brak zastosowania mechanizmu rozstrzygania sporów

Do niniejszego rozdziału nie stosuje się postanowień rozdziału 26 (Rozstrzyganie sporów).

ROZDZIAŁ 23

PRZEJRZYSTOŚĆ

ARTYKUŁ 23.1

Cele

1. Uznając wpływ, jaki otoczenia regulacyjne Stron mogą mieć na handel i inwestycje między nimi, Strony dążą do zapewnienia przewidywalnego otoczenia regulacyjnego oraz skutecznych procedur dla przedsiębiorców, w szczególności dla MŚP.

2. Strony potwierdzają swoje zobowiązania dotyczące przejrzystości wynikające z porozumienia WTO i rozwijają te zobowiązania w niniejszym rozdziale.

ARTYKUŁ 23.2

Definicja

Do celów niniejszego rozdziału „decyzja administracyjna” oznacza decyzję lub czynność o skutku prawnym, która ma zastosowanie do konkretnej osoby, konkretnego towaru lub konkretnej usługi w indywidualnej sprawie, i obejmuje zaniechanie wydania decyzji administracyjnej, gdy wymaga tego prawo Strony.

ARTYKUŁ 23.3

Publikacja

1. Każda ze Stron zapewnia, aby jej przepisy ustawowe i wykonawcze, procedury oraz zarządzenia administracyjne o zasięgu ogólnym odnoszące się do którejkolwiek z kwestii objętych niniejszą Umową były bezzwłocznie publikowane za pośrednictwem urzędowo wyznaczonego środka przekazu oraz, o ile to wykonalne, w wersji elektronicznej, lub udostępnione w inny sposób, tak aby każdy miał możliwość zapoznać się z ich treścią.

2. W zakresie, w jakim jest to możliwe i odpowiednie, każda ze Stron zapewnia wyjaśnienie celu i uzasadnienie przepisów ustawowych i wykonawczych, procedur oraz zarządzeń administracyjnych o zasięgu ogólnym, o których to przepisach, procedurach i zarządzeniach mowa w ust. 1.

3. W zakresie, w jakim jest to możliwe i odpowiednie, każda ze Stron przewiduje rozsądny okres między publikacją a wejściem w życie przepisów ustawowych i wykonawczych odnoszących się do którejkolwiek z kwestii objętych niniejszą Umową.

ARTYKUŁ 23.4

Zapytania

1. Każda ze Stron utrzymuje odpowiednie mechanizmy odpowiadania na zapytania od jakichkolwiek osób na temat wszelkich przepisów ustawowych lub wykonawczych odnoszących się do którejkolwiek z kwestii objętych niniejszą Umową.

2. Na wniosek Strony druga Strona bezzwłocznie przekazuje informacje oraz udziela odpowiedzi na pytania dotyczące jakiegokolwiek przepisu ustawowego lub wykonawczego, obowiązującego lub planowanego, odnoszącego się do którejkolwiek z kwestii objętych niniejszą Umową, chyba że na podstawie innego rozdziału niniejszej Umowy ustanowiono specjalny mechanizm.

ARTYKUŁ 23.5

Postępowania administracyjne

1. Każda ze Stron stosuje w sposób obiektywny, bezstronny i racjonalny wszystkie przepisy ustawowe i wykonawcze, procedury oraz zarządzenia administracyjne o zasięgu ogólnym odnoszące się do którejkolwiek z kwestii objętych niniejszą Umową.

2. W przypadku wszczęcia postępowania administracyjnego dotyczącego określonych osób, towarów lub usług drugiej Strony w odniesieniu do stosowania przepisów ustawowych i wykonawczych, procedur lub zarządzeń administracyjnych o zasięgu ogólnym, o których mowa w ust. 1, każda ze Stron:

a) dokłada wszelkich starań, aby z odpowiednim wyprzedzeniem powiadamiać o wszczęciu postępowania osoby, których postępowanie administracyjne bezpośrednio dotyczy, zgodnie ze swoimi przepisami ustawowymi, dołączając informację o charakterze postępowania, określenie uprawnienia, na podstawie którego wszczyna się postępowanie, oraz ogólny opis wszelkich kwestii spornych; oraz

b) zapewnia takim osobom odpowiednią możliwość przedstawienia faktów i argumentów na poparcie ich stanowiska przed ostateczną decyzją administracyjną, w zakresie, w jakim pozwala na to czas, rodzaj postępowania oraz interes publiczny.

ARTYKUŁ 23.6

Kontrola i odwołanie

1. Każda ze Stron ustanawia lub utrzymuje organy lub procedury sądowe, arbitrażowe lub administracyjne do celów niezwłocznej kontroli, a w stosownych przypadkach również korygowania, decyzji administracyjnych odnoszących się do którejkolwiek z kwestii objętych niniejszą Umową. Każda ze Stron zapewnia, aby jej organy sądowe, arbitrażowe lub administracyjne prowadziły procedury odwoławcze lub kontrolne w sposób niedyskryminujący i bezstronny. Organy te muszą być bezstronne i niezależne od organu odpowiedzialnego za egzekwowanie przepisów na drodze administracyjnej.

2. W odniesieniu do organów lub procedur, o których mowa w ust. 1, każda ze Stron zapewnia, aby strony postępowania przed tymi organami lub osoby zaangażowane w te postępowania miały zagwarantowane prawo do:

a) odpowiedniej możliwości uzasadnienia lub obrony swojego stanowiska; oraz

b) decyzji opartej na dowodach i złożonych oświadczeniach lub, gdy wymagają tego przepisy prawa, na dokumentacji zgromadzonej przez organ administracyjny.

3. Każda ze Stron zapewnia, aby decyzja, o której mowa w ust. 2 lit. b), była wykonywana przez organ, któremu powierzono egzekwowanie przepisów na drodze administracyjnej, z zastrzeżeniem odwołania lub dalszej kontroli zgodnie z prawem Strony.

ARTYKUŁ 23.7

Związek z innymi rozdziałami

Postanowienia zawarte w niniejszym rozdziale stanowią uzupełnienie szczegółowych zasad określonych w innych rozdziałach niniejszej Umowy.

ROZDZIAŁ 24

POSTANOWIENIA INSTYTUCJONALNE

ARTYKUŁ 24.1

Komitet ds. Handlu

1. Strony ustanawiają niniejszym Komitet ds. Handlu, składający się z przedstawicieli obu Stron, którego zadaniem jest nadzorowanie realizacji celów niniejszej Umowy. Każda ze Stron może kierować do Komitetu ds. Handlu wszelkie kwestie związane z wykonaniem, stosowaniem i interpretacją niniejszej Umowy.

2. Komitet ds. Handlu zbiera się nie później niż po upływie sześciu miesięcy od dnia wejścia w życie niniejszej Umowy. Następnie, o ile przedstawiciele Stron nie uzgodnili inaczej, Komitet ds. Handlu zbiera się raz do roku lub, bez zbędnej zwłoki, na wniosek którejkolwiek ze Stron.

3. Posiedzenia Komitetu ds. Handlu odbywają się na przemian w Brukseli i Wellington, chyba że przedstawiciele Stron uzgodnili inaczej. Posiedzenia Komitetu ds. Handlu mogą odbywać się z osobistym udziałem lub za pośrednictwem innych odpowiednich środków komunikacji, w sposób uzgodniony przez przedstawicieli Stron.

4. Komitetowi ds. Handlu przewodniczą wspólnie minister handlu Nowej Zelandii oraz członek Komisji Europejskiej odpowiedzialny za handel lub, odpowiednio, wyznaczone przez nich osoby.

ARTYKUŁ 24.2

Funkcje Komitetu ds. Handlu

1. Komitet ds. Handlu:

a) rozważa sposoby dalszego wzmacniania handlu i inwestycji między Stronami;

b) nadzoruje i ułatwia wykonanie i stosowanie niniejszej Umowy;

c) nadzoruje, ukierunkowuje i koordynuje pracę wszystkich specjalnych komitetów i innych organów ustanowionych na podstawie niniejszej Umowy oraz zaleca tym specjalnym komitetom i organom wszelkie niezbędne działania;

d) rozpatruje wszelkie wnioski w sprawie zmiany niniejszej Umowy;

e) bez uszczerbku dla postanowień rozdziału 26 (Rozstrzyganie sporów), poszukuje odpowiednich sposobów i metod zapobiegania problemom, które mogą powstać w dziedzinach objętych niniejszą Umową, lub rozwiązywania tych problemów, lub rozstrzygania sporów, które mogą wyniknąć w związku z wykładnią lub stosowaniem niniejszej Umowy;

f) w przypadku przystąpienia państwa trzeciego do Unii – bada wszystkie skutki tego przystąpienia dla postanowień niniejszej Umowy i rozważa wszelkie niezbędne środki dostosowawcze lub środki przejściowe z odpowiednim wyprzedzeniem przed dniem przystąpienia; oraz

g) rozpatruje i omawia wszelkie kwestie, inne niż te wymienione w lit. a)–f), będące przedmiotem zainteresowania w związku z obszarem objętym niniejszą Umową.

2. Komitet ds. Handlu może:

a) podjąć decyzję o powołaniu specjalnych komitetów lub innych organów, innych niż te ustanowione na podstawie art. 24.4 (Specjalne komitety), rozwiązać takie specjalne komitety lub inne organy oraz określać lub zmieniać ich skład, funkcję i zadania;

b) przydzielić obowiązki specjalnym komitetom lub innym organom ustanowionym na mocy niniejszej Umowy;

c) przekazać niektóre ze swoich uprawnień lub obowiązków specjalnemu komitetowi, z wyjątkiem tych uprawnień i obowiązków, o których mowa w lit. a) lub d) niniejszego ustępu;

d) zalecić Stronom zmiany niniejszej Umowy;

e) przyjmować decyzje dotyczące wydania interpretacji postanowień niniejszej Umowy;

f) z wyjątkiem przypadków, które dotyczą niniejszego rozdziału, do końca czwartego roku następującego po wejściu w życie niniejszej Umowy przyjmować decyzje zmieniające niniejszą Umowę, pod warunkiem że takie zmiany są niezbędne w celu skorygowania błędów lub usunięcia pominięć lub innych braków;

g) przyjmować decyzje przewidziane w niniejszej Umowie lub wydawać zalecenia zgodnie z art. 24.5 (Decyzje i zalecenia);

h) komunikować się w kwestiach dotyczących niniejszej Umowy ze wszystkimi zainteresowanymi stronami, w tym z sektorem prywatnym, partnerami społecznymi i organizacjami społeczeństwa obywatelskiego;

i) przyjmować decyzje o zmianie niniejszej Umowy zgodnie z postanowieniami art. 27.1 ust. 3 (Zmiany) w przypadkach określonych w art. 24.3 (Zmiany wprowadzane przez Komitet ds. Handlu); oraz

j) podejmować inne, uzgodnione przez Strony działania związane z wykonywaniem swoich funkcji.

3. Komitet ds. Handlu regularnie informuje Wspólny Komitet ustanowiony na mocy umowy partnerstwa o swojej działalności oraz, w stosownych przypadkach, o działalności swoich specjalnych komitetów lub innych organów na regularnych posiedzeniach Wspólnego Komitetu.

ARTYKUŁ 24.3

Zmiany wprowadzane przez Komitet ds. Handlu

Komitet ds. Handlu może przyjmować decyzje o zmianie następujących części niniejszej Umowy zgodnie z, w stosownych przypadkach, odpowiednimi postanowieniami zawartymi w rozdziałach, załącznikach lub dodatkach określonych poniżej, jak również zgodnie z art. 27.1 ust. 3 (Zmiany)[1]:

a) załącznik 2-A (Harmonogramy znoszenia ceł) do rozdziału 2 (Traktowanie narodowe i dostęp towarów do rynku);

b) rozdział 3 (Reguły pochodzenia i procedury dotyczące pochodzenia) i załącznik 3-A (Uwagi wprowadzające do reguł pochodzenia dotyczących konkretnych produktów), załącznik 3-B (Reguły pochodzenia dotyczące konkretnych produktów), w tym dodatek 3-B-1 (Kontyngenty pochodzenia i alternatywy dla reguł pochodzenia dotyczących konkretnych produktów w załączniku 3-B), załącznik 3-C (Tekst oświadczenia o pochodzeniu) oraz załącznik 3-D (Deklaracja dostawcy, o której mowa w art. 3.3 ust. 4 (Kumulacja pochodzenia)) do rozdziału 3 (Reguły pochodzenia i procedury dotyczące pochodzenia);

c) załącznik 6-B (Warunki regionalne dotyczące roślin i produktów roślinnych), załącznik 6-C (Uznawanie równoważności środków sanitarnych i fitosanitarnych), załącznik 6-D (Wytyczne i procedury dotyczące audytu lub weryfikacji), załącznik 6-E (Certyfikacja) i załącznik 6-F (Kontrole przywozu i opłaty przywozowe) do rozdziału 6 (Środki sanitarne i fitosanitarne);

[1] Dla większej pewności należy zaznaczyć, że w przypadkach odesłania w niniejszym artykule do załączników Komitet ds. Handlu jest również uprawniony do zmiany dodatków do tych załączników, nawet jeżeli w niniejszym artykule nie wskazano ich w sposób jednoznaczny.

d) załącznik 9-A (Przyjmowanie wyników oceny zgodności (dokumenty)), załącznik 9-B (Pojazdy silnikowe oraz wyposażenie i części), załącznik 9-C (Porozumienie, o którym mowa w art. 9.10 ust. 5 lit. b), w sprawie regularnej wymiany informacji dotyczących bezpieczeństwa produktów niespożywczych i związanych z tym środków zapobiegawczych, ograniczających i naprawczych), załącznik 9-D (Porozumienie, o którym mowa w art. 9.10 ust. 6, w sprawie regularnej wymiany informacji dotyczących środków wprowadzonych w odniesieniu do niezgodnych z przepisami produktów niespożywczych innych niż te objęte postanowieniami art. 9.10 ust. 5 lit. b)) oraz załącznik 9-E (Wina i napoje spirytusowe) do rozdziału 9 (Bariery techniczne w handlu).

e) instrument w sprawie wzajemnego uznawania, o którym mowa w rozdziale 10 (Liberalizacja inwestycji i handel usługami) art. 10.39 ust. 5 (Wzajemne uznawanie kwalifikacji zawodowych)[1];

f) art. 10.9 ust. 1 (Wymogi dotyczące wyników) i załącznik 10-A (Istniejące środki) oraz załącznik 10-B (Przyszłe środki), w celu lepszego włączenia zasad w zakresie wymogów dotyczących wyników w odniesieniu do założenia przedsiębiorstwa lub prowadzenia działalności przez usługodawcę finansowego wynegocjowanych na podstawie rozdziału 10 (Liberalizacja inwestycji i handel usługami) art. 10.9 ust. 11 (Wymogi dotyczące wyników);

g) załącznik 13 (Wykaz towarów energetycznych, węglowodorów i surowców) do rozdziału 13 (Energia i surowce);

h) załącznik 14 (Zobowiązania dotyczące dostępu do rynku zamówień publicznych) do rozdziału 14 (Zamówienia Publiczne);

---

[1] Dla większej pewności należy zaznaczyć, że Komitet ds. Handlu jest uprawniony do przyjęcia w drodze decyzji takiego instrumentu jako załącznika do niniejszej Umowy, jak również do zmiany lub uchylenia tego instrumentu po jego przyjęciu.

i) załącznik 18-A (Klasy produktów) i załącznik 18-B (Wykazy oznaczeń geograficznych) do rozdziału 18 (Własność intelektualna);

j) rozdział 19 (Handel a zrównoważony rozwój) art. 19.3 ust. 3 i 4 (Wielostronne normy i porozumienia dotyczące pracy);

k) załącznik 24 (Regulamin wewnętrzny Komitetu ds. Handlu) do rozdziału 24 (Postanowienia instytucjonalne);

l) załącznik 26-A (Regulamin wewnętrzny) i załącznik 26-B (Kodeks postępowania dla członków zespołu orzekającego i mediatorów) do rozdziału 26 (Rozstrzyganie sporów); oraz

m) wszelkich innych postanowień, dodatków lub załączników, w przypadku których możliwość takiej decyzji jest wyraźnie przewidziana w niniejszej Umowie.

ARTYKUŁ 24.4

Specjalne komitety

1. Niniejszym ustanawia się następujące specjalne komitety:

a) Komitet ds. Handlu Towarami, który zajmuje się kwestiami wchodzącymi w zakres rozdziału 2 (Traktowanie narodowe i dostęp towarów do rynku), rozdziału 5 (Środki ochrony handlu) i rozdziału 9 (Bariery techniczne w handlu);

b) Komitet ds. Środków Sanitarnych i Fitosanitarnych, który zajmuje się kwestiami wchodzącymi w zakres rozdziału 6 (Środki sanitarne i fitosanitarne) i rozdziału 8 (Dobrostan zwierząt);

c) Komitet ds. Zrównoważonych Systemów Żywnościowych, który zajmuje się kwestiami wchodzącymi w zakres rozdziału 7 (Zrównoważone systemy żywnościowe);

d) Komitet ds. Win i Napojów Spirytusowych, który zajmuje się kwestiami wchodzącymi w zakres załącznika 9-E (Wina i napoje spirytusowe);

e) Komitet ds. Handlu i Zrównoważonego Rozwoju, który zajmuje się kwestiami wchodzącymi w zakres rozdziału 19 (Handel a zrównoważony rozwój); oraz

f) Komitet ds. Inwestycji, Usług, Handlu Cyfrowego, Zamówień Rządowych i Własności Intelektualnej, w tym Oznaczeń Geograficznych, który zajmuje się kwestiami wchodzącymi w zakres rozdziału 10 (Liberalizacja inwestycji i handel usługami), rozdziału 11 (Przepływy kapitału, płatności i transfery), rozdziału 12 (Handel cyfrowy), rozdziału 14 (Zamówienia publiczne) i rozdziału 18 (Własność intelektualna).

2. Wspólny Komitet Współpracy Celnej działa pod auspicjami Komitetu ds. Handlu jako specjalny komitet, który zajmuje się kwestiami wchodzącymi w zakres rozdziału 3 (Reguły pochodzenia i procedury dotyczące pochodzenia), rozdziału 4 (Ułatwienia celne i handlowe) oraz postanowień dotyczących egzekwowania praw przy kontroli granicznej i współpracy celnej zawartych w rozdziale 18 (Własność intelektualna) i wszystkich innych postanowień niniejszej Umowy związanych z cłami.

3. Jeżeli niniejsza Umowa nie stanowi inaczej lub jeżeli przedstawiciele Stron nie uzgodnili inaczej, posiedzenia specjalnych komitetów odbywają się raz w roku lub, bez zbędnej zwłoki, na wniosek którejkolwiek ze Stron lub na wniosek Komitetu ds. Handlu. Posiedzenia odbywają się na przemian w Unii Europejskiej lub w Nowej Zelandii lub za pośrednictwem innych odpowiednich środków komunikacji uzgodnionych między przedstawicielami Stron. Specjalne komitety uzgadniają swój harmonogram posiedzeń i porządek obrad.

4. Specjalne komitety składają się z przedstawicieli każdej ze Stron i przewodniczą im wspólnie, na odpowiednim szczeblu, przedstawiciele każdej ze Stron.

5. Każdy specjalny komitet może przyjąć swój regulamin wewnętrzny, a jeśli tego nie uczyni, stosuje się odpowiednio regulamin wewnętrzny Komitetu ds. Handlu.

6. W odniesieniu do kwestii związanych z obszarem ich kompetencji, o którym mowa w ust. 1, specjalne komitety są uprawnione do:

a) monitorowania i dokonywania przeglądu wykonania i funkcjonowania niniejszej Umowy;

b) rozważania kwestii technicznych wynikających z wykonania niniejszej Umowy, bez uszczerbku dla rozdziału 26 (Rozstrzyganie sporów), i prowadzenia dyskusji na ich temat;

c) przyjmowania decyzji, jak przewidziano w niniejszej Umowie, lub wydawania zaleceń;

d) prowadzenia prac przygotowawczych niezbędnych do wspierania funkcji Komitetu ds. Handlu, w tym gdy komitet musi przyjmować decyzje lub wydawać zalecenia; oraz

e) zapewniania Stronom forum wymiany informacji, prowadzenia dyskusji dotyczących najlepszych praktyk i prowadzenia wymiany doświadczeń w zakresie wykonania.

7. W odniesieniu do kwestii związanych z obszarem ich kompetencji, o którym mowa w ust. 1, specjalne komitety:

a) informują Komitet ds. Handlu o swoich harmonogramach i porządkach obrad z odpowiednim wyprzedzeniem przed swoimi posiedzeniami;

b) składają Komitetowi ds. Handlu sprawozdania z wyników i wniosków z każdego ze swoich posiedzeń; oraz

c) wykonują wszelkie zadania przypisane im przez Komitet ds. Handlu i wypełniają wszelkie obowiązki przekazane im przez ten komitet.

8. Utworzenie lub istnienie specjalnego komitetu nie wyklucza przedstawienia przez Stronę dowolnej sprawy bezpośrednio Komitetowi ds. Handlu.

9. Każda ze Stron zapewnia, aby w momencie, gdy specjalny komitet zwoła posiedzenie, wszystkie organy właściwe dla poszczególnych kwestii w porządku obrad były reprezentowane, w sposób uznany za odpowiedni przez każdą ze Stron, i aby każdą kwestię omówiono na odpowiednim poziomie wiedzy eksperckiej.

ARTYKUŁ 24.5

Decyzje i zalecenia

1. Decyzje przyjęte przez Komitet ds. Handlu lub, w zależności od przypadku, przez specjalny komitet są wiążące dla Stron oraz dla wszystkich organów utworzonych na podstawie niniejszej Umowy, w tym dla zespołów orzekających, o których mowa w rozdziale 26 (Rozstrzyganie sporów). Strony wprowadzają środki niezbędne do wykonania decyzji podjętych Komitetu ds. Handlu. Zalecenia nie mają mocy wiążącej.

2. Komitet ds. Handlu lub, w zależności od przypadku, specjalny komitet przyjmuje decyzje i wydaje zalecenia w drodze konsensusu.

ARTYKUŁ 24.6

Wewnętrzne grupy doradcze

1. Każda ze Stron powołuje wewnętrzną grupę doradczą w ciągu roku od dnia wejścia w życie niniejszej Umowy. Wewnętrzna grupa doradcza doradza danej Stronie w kwestiach wchodzących w zakres niniejszej Umowy. Stanowi zrównoważony zbiór przedstawicieli niezależnych organizacji społeczeństwa obywatelskiego, w tym organizacji pozarządowych, organizacji przedsiębiorców i pracodawców, a także związków zawodowych, zajmujących się kwestiami gospodarczymi, zrównoważonego rozwoju, społecznymi, praw człowieka, ochrony środowiska i innymi kwestiami. W przypadku Nowej Zelandii w skład wewnętrznej grupy doradczej wchodzą przedstawiciele ludności Māori. Posiedzenia wewnętrznej grupy doradczej można zwoływać w różnych składach w celu prowadzenia dyskusji dotyczących wykonania różnych postanowień niniejszej Umowy.

2. Każda ze Stron organizuje posiedzenie ze swoją wewnętrzną grupą doradczą co najmniej raz w roku. Każda ze Stron uwzględnia opinie lub zalecenia przedstawione przez jej wewnętrzną grupę doradczą dotyczące wykonana niniejszej Umowy.

3. W celu zwiększania świadomości społecznej na temat wewnętrznych grup doradczych każda ze Stron może opublikować wykaz organizacji uczestniczących w jej wewnętrznej grupie doradczej, a także informacje dotyczące punktu kontaktowego dla tej grupy.

4. Strony wspierają współpracę między swoimi wewnętrznymi grupami doradczymi.

ARTYKUŁ 24.7

Forum Społeczeństwa Obywatelskiego

1. Strony wspierają zorganizowanie Forum Społeczeństwa Obywatelskiego służącego do prowadzenia dialogu na temat wykonania niniejszej Umowy i na pierwszym posiedzeniu Komitetu ds. Handlu uzgadniają wytyczne operacyjne dotyczące prowadzenia Forum Społeczeństwa Obywatelskiego.

2. Forum Społeczeństwa Obywatelskiego dokłada starań, aby organizować posiedzenia w połączeniu z posiedzeniem Komitetu ds. Handlu. Strony mogą również wspierać uczestnictwo w Forum Społeczeństwa Obywatelskiego za pomocą środków wirtualnych.

3. Udział w Forum Społeczeństwa Obywatelskiego otwarty jest dla niezależnych organizacji społeczeństwa obywatelskiego mających siedzibę na terytorium Stron, w tym członków wewnętrznych grup doradczych, o których mowa w art. 24.6 (Wewnętrzne grupy doradcze). Każda ze Stron dokłada starań, aby reprezentacja była zrównoważona i obejmowała organizacje pozarządowe, organizacje przedsiębiorców i pracodawców oraz związki zawodowe, zajmujące się kwestiami gospodarczymi, zrównoważonego rozwoju, społecznymi, praw człowieka, ochrony środowiska i innymi kwestiami. W przypadku Nowej Zelandii w skład Forum Społeczeństwa Obywatelskiego wchodzą przedstawiciele ludności Māori.

4. Przedstawiciele Stron uczestniczący w pracach Komitetu ds. Handlu biorą, w stosownych przypadkach, udział w sesji na posiedzeniu Forum Społeczeństwa Obywatelskiego w celu przedstawienia informacji na temat wykonania niniejszej Umowy i nawiązania dialogu w ramach Forum Społeczeństwa Obywatelskiego. Sesji tej przewodniczą, odpowiednio, współprzewodniczący Komitetu ds. Handlu lub osoby przez nich wyznaczone. Strony, wspólnie lub indywidualnie, publikują wszelkie formalne oświadczenia złożone na Forum Społeczeństwa Obywatelskiego.

ROZDZIAŁ 25

WYJĄTKI I POSTANOWIENIA OGÓLNE

ARTYKUŁ 25.1

Wyjątki o charakterze ogólnym

1. Do celów rozdziału 2 (Traktowanie narodowe i dostęp towarów do rynku), rozdziału 4 (Ułatwienia celne i handlowe), rozdziału 10 (Liberalizacja inwestycji i handel usługami) sekcja B (Liberalizacja inwestycji), rozdziału 12 (Handel cyfrowy), rozdziału 13 (Energia i surowce) i rozdziału 17 (Przedsiębiorstwa państwowe), art. XX GATT 1994 oraz uwagi i postanowienia uzupełniające do niego zostają włączone do niniejszej Umowy i stanowią jej część, z uwzględnieniem niezbędnych zmian.

2. Z zastrzeżeniem, że takie środki nie mogą być stosowane w sposób, który stanowiłby środek arbitralnej lub nieuzasadnionej dyskryminacji między państwami w podobnych warunkach lub ukryte ograniczenie dla liberalizacji inwestycji lub handlu usługami, żadne z postanowień rozdziału 10 (Liberalizacja inwestycji i handel usługami), rozdziału 11 (Przepływy kapitału, płatności i transfery), rozdziału 12 (Handel cyfrowy), rozdziału 13 (Energia i surowce) i rozdziału 17 (Przedsiębiorstwa państwowe) nie może być interpretowane jako uniemożliwiające wprowadzanie lub egzekwowanie przez którąkolwiek ze Stron środków:

a) niezbędnych do ochrony bezpieczeństwa publicznego lub moralności publicznej lub utrzymania porządku publicznego[1];

[1] Na wyjątki dotyczące bezpieczeństwa publicznego i porządku publicznego można powoływać się jedynie w przypadku wystąpienia rzeczywistego i wystarczająco poważnego zagrożenia dla podstawowych interesów społeczeństwa.

b) niezbędnych do ochrony życia lub zdrowia ludzi, zwierząt lub roślin;

c) niezbędnych do zapewnienia przestrzegania przepisów ustawowych lub wykonawczych, które nie są sprzeczne z postanowieniami niniejszej Umowy, w tym odnoszących się do:

(i) zapobiegania podstępnym i oszukańczym praktykom lub postępowania ze skutkami niewykonania umów;

(ii) ochrony życia prywatnego osób fizycznych w zakresie przetwarzania i rozpowszechniania danych osobowych oraz ochrony poufności ich osobistych akt i rachunków;

(iii) zapewnienia bezpieczeństwa.

3. Dla większej pewności należy zaznaczyć, że Strony uznają, że w zakresie, w jakim takie środki są w inny sposób niezgodne z postanowieniami rozdziału lub sekcji, o których mowa w ust. 1 i 2 niniejszego artykułu:

a) środki, o których mowa w art. XX lit. b) GATT 1994 oraz w ust. 2 lit. b) niniejszego artykułu, obejmują środki ochrony środowiska, które są niezbędne do ochrony życia i zdrowia ludzi, zwierząt lub roślin;

b) art. XX lit. g) GATT 1994 ma zastosowanie do środków służących zachowaniu wyczerpywalnych żywych i nieożywionych zasobów naturalnych; oraz

c) środki wprowadzone w celu wykonania wielostronnych umów środowiskowych mogą wchodzić w zakres art. XX lit. b) lub g) GATT 1994 lub ust. 2 lit. b) niniejszego artykułu.

4. Zanim Strona wprowadzi jakiekolwiek środki przewidziane w art. XX lit. i) oraz j) GATT 1994, przekazuje drugiej Stronie wszystkie odpowiednie informacje w celu znalezienia rozwiązania możliwego do przyjęcia przez Strony. Jeżeli w ciągu 30 dni od przekazania informacji nie zostanie osiągnięte porozumienie, Strona może zastosować odpowiednie środki. W przypadku wystąpienia wyjątkowych i krytycznych okoliczności wymagających natychmiastowego działania, które uniemożliwiają wcześniejsze przekazanie informacji lub zbadanie sprawy, Strona zamierzająca wprowadzić takie środki może niezwłocznie zastosować środki zabezpieczające niezbędne do zaradzenia sytuacji. Strona ta natychmiast informuje o tym drugą Stronę.

ARTYKUŁ 25.2

Wyjątki ze względów bezpieczeństwa

Żadne z postanowień niniejszej Umowy nie może być interpretowane jako:

a) wymagające od Strony dostarczenia lub udostępnienia jakichkolwiek informacji, których ujawnienie uważa ona za sprzeczne z jej podstawowymi interesami bezpieczeństwa; lub

b) uniemożliwiające Stronie przeprowadzenie jakiegokolwiek działania uznanego przez nią za niezbędne do ochrony jej podstawowych interesów bezpieczeństwa:

(i) związanych z produkcją broni, amunicji i materiałów wojennych lub handlem nimi, oraz związanych z tego rodzaju handlem i transakcjami obejmującymi inne towary i materiały, usługi i technologie, a także związanych z działalnością gospodarczą prowadzoną bezpośrednio lub pośrednio w celu zaopatrywania obiektu wojskowego;

(ii) odnoszących się do materiałów rozszczepialnych i materiałów do syntezy jądrowej lub materiałów służących do ich uzyskania; lub

(iii) podjętego w czasie wojny lub w obliczu innego zagrożenia w stosunkach międzynarodowych; lub

c) uniemożliwiające Stronie podejmowanie jakiegokolwiek działania w ramach wypełniania jej obowiązków wynikających z Karty Narodów Zjednoczonych w celu utrzymania pokoju i bezpieczeństwa międzynarodowego.

ARTYKUŁ 25.3

Podatki

1. Do celów niniejszego artykułu stosuje się następujące definicje:

a) „podatki bezpośrednie” oznaczają wszystkie podatki od dochodu lub kapitału, w tym podatki od zysków z tytułu przeniesienia własności, podatki od majątku, spadków i darowizn, podatki od wynagrodzeń płaconych przez przedsiębiorstwa oraz podatki od wzrostu wartości kapitału;

b) „rezydencja” oznacza rezydencję podatkową; oraz

c) „konwencja podatkowa” oznacza konwencję w sprawie unikania podwójnego opodatkowania lub jakąkolwiek inną umowę międzynarodową lub jakiekolwiek inne porozumienie międzynarodowe dotyczące całkowicie lub głównie opodatkowania, których jakiekolwiek państwo członkowskie Unii, Unia albo Nowa Zelandia są stronami.

2. Żadne z postanowień niniejszej Umowy nie ma wpływu na prawa i obowiązki ani Nowej Zelandii, ani Unii, ani jej państw członkowskich wynikające z jakichkolwiek konwencji podatkowych. W przypadku jakiejkolwiek niezgodności między niniejszą Umową a jakąkolwiek konwencją podatkową, pierwszeństwo w zakresie, którego dotyczy niezgodność, ma konwencja podatkowa. W odniesieniu do konwencji podatkowej między Unią lub jej państwami członkowskimi a Nową Zelandią odpowiednie właściwe organy na podstawie niniejszej Umowy oraz tej konwencji podatkowej wspólnie ustalają, czy istnieje jakakolwiek niespójność między niniejszą Umową a daną konwencją podatkową[1].

3. Art. 10.7 (Zasada największego uprzywilejowania) i 10.17 (Zasada największego uprzywilejowania) nie mają zastosowania do korzyści przyznanej przez Stronę na podstawie konwencji podatkowej.

[1] Dla większej pewności należy zaznaczyć, że postanowienie to pozostaje bez uszczerbku dla postanowień rozdziału 26 (Rozstrzyganie sporów).

4. Pod warunkiem, że środków takich nie stosuje się w sposób stanowiący arbitralną lub nieuzasadnioną dyskryminację między państwami, na których terytorium panują podobne warunki, lub ukryte ograniczenie handlu i inwestycji, żadne z postanowień niniejszej Umowy nie może być interpretowane jako uniemożliwiające przyjęcie, utrzymanie lub egzekwowanie przez Stronę jakiegokolwiek środka, który:

a) ma na celu zapewnienie sprawiedliwego lub skutecznego[1] nakładania lub poboru podatków bezpośrednich; lub

b) rozróżniają podatników, którzy nie są w takiej samej sytuacji, w szczególności ze względu na ich miejsce zamieszkania lub miejsce, w którym inwestują kapitał.

---

[1] Środki mające na celu zapewnienie sprawiedliwego lub skutecznego nakładania lub poboru podatków bezpośrednich obejmują środki wprowadzone przez Stronę w ramach jej systemu podatkowego, które:
(i) mają zastosowanie do usługodawców, którzy nie są rezydentami, z uwzględnieniem faktu, że obowiązek podatkowy nierezydentów określony jest w odniesieniu do elementów podlegających opodatkowaniu pochodzących z terytorium Strony lub tam się znajdujących; lub
(ii) mają zastosowanie do nierezydentów w celu zapewnienia nakładania lub poboru podatków na terytorium Strony; lub
(iii) mają zastosowanie do nierezydentów lub rezydentów w celu zapobiegania unikaniu zobowiązań podatkowych i uchylaniu się od nich, łącznie ze środkami zapewniania zgodności; lub
(iv) mają zastosowanie do konsumentów usług świadczonych na terytorium lub z terytorium drugiej Strony w celu zapewnienia opodatkowania takich konsumentów lub poboru od nich podatków pochodzących ze źródeł znajdujących się na terytorium Strony; lub
(v) odróżniają usługodawców podlegających podatkowi nakładanemu na elementy podlegające opodatkowaniu na całym świecie od innych usługodawców, z uwzględnieniem występującej między nimi różnicy w charakterze podstawy opodatkowania; lub
(vi) określają lub przyznają dochody, zyski, korzyści, straty, odliczenia lub ulgi osobom lub oddziałom będącym rezydentami, lub powiązanym osobom lub oddziałom należącym do tej samej osoby, w celu ochrony podstawy opodatkowania Strony.

ARTYKUŁ 25.4

Ograniczenia w przypadku trudności związanych
z bilansem płatniczym i finansami zagranicznymi

1. Jeżeli Strona doświadcza poważnych trudności w zakresie bilansu płatniczego lub finansów zagranicznych lub groźby ich wystąpienia, Strona ta może przyjąć lub utrzymać tymczasowe środki ochronne w odniesieniu do przepływu kapitału, płatności lub transferów[1].

2. Wszelkie tymczasowe środki ochronne przyjęte lub utrzymane na podstawie ust. 1:

a) są zgodne z postanowieniami Umowy o Międzynarodowym Funduszu Walutowym;

b) nie mogą wykraczać poza zakres niezbędny do zaradzenia okolicznościom opisanym w ust. 1;

c) mają charakter tymczasowy i są, w miarę poprawy sytuacji określonej w ust. 1, stopniowo usuwane;

d) nie prowadzą do niepotrzebnych szkód dla handlowych, gospodarczych lub finansowych interesów drugiej Strony; oraz

e) mają niedyskryminujący charakter, w wyniku czego traktuje się drugą Stronę w sposób mniej korzystny niż w przypadku podmiotu niebędącego Stroną w podobnych sytuacjach.

[1] Dla większej pewności należy zaznaczyć, że poważne trudności w zakresie bilansu płatniczego i finansów zagranicznych, lub zaistnienie groźby ich wystąpienia, mogą być spowodowane między innymi poważnymi problemami związanymi z polityką pieniężną lub kursową, lub zaistnieniem groźby wystąpienia takich trudności.

3. Jeżeli chodzi o handel towarami, Strona może przyjąć tymczasowe środki ochronne służące zabezpieczeniu jej zewnętrznej pozycji finansowej lub bilansu płatniczego. Wszelkie tymczasowe środki ochronne przyjęte lub utrzymane na podstawie niniejszego ustępu muszą być zgodne z GATT 1994 i towarzyszącymi mu Uzgodnieniami w sprawie postanowień dotyczących bilansu płatniczego.

4. Jeżeli chodzi o handel usługami, Strona może przyjąć tymczasowe środki ochronne służące zabezpieczeniu jej zewnętrznej pozycji finansowej lub bilansu płatniczego. Wszelkie tymczasowe środki ochronne przyjęte lub utrzymane na podstawie niniejszego ustępu muszą być zgodne z art. XII układu GATS.

ARTYKUŁ 25.5

Tymczasowe środki ochronne

1. W wyjątkowych okolicznościach poważnych trudności w funkcjonowaniu unii gospodarczej i walutowej Unii lub groźby ich wystąpienia Unia może przyjąć lub utrzymać tymczasowe środki ochronne w odniesieniu do przepływu kapitału, płatności lub transferów przez okres nieprzekraczający sześciu miesięcy.

2. Wszelkie tymczasowe środki ochronne przyjęte lub utrzymane na podstawie ust. 1 są ograniczone do zakresu, jaki jest absolutnie niezbędny, i nie mogą stanowić środka arbitralnej lub nieuzasadnionej dyskryminacji między Nową Zelandią a państwem trzecim w podobnych sytuacjach.

ARTYKUŁ 25.6

Traktat z Waitangi/Tiriti o Waitangi

1. Pod warunkiem że środki te nie są wykorzystywane jako środek arbitralnej lub nieuzasadnionej dyskryminacji osób fizycznych z drugiej ze Stron lub ukryte ograniczenie handlu towarami, handlu usługami lub inwestycji, żadne z postanowień niniejszej Umowy nie wyklucza możliwości przyjęcia przez Nową Zelandię środków, które uzna ona za niezbędne do ochrony lub wspierania praw, interesów, obowiązków i odpowiedzialności ludności Māori w odniesieniu do kwestii objętych niniejszą Umową, w tym do wypełnienia zobowiązań Nowej Zelandii wynikających z traktatu z Waitangi/te Tiriti o Waitangi.

2. Strony zgadzają się, że wykładnia traktatu z Waitangi/te Tiriti o Waitangi, w tym w odniesieniu do charakteru praw i obowiązków wynikających z traktatu, nie podlega postanowieniom niniejszej Umowy dotyczącym rozstrzygania sporów. Rozdział 26 (Rozstrzyganie sporów) ma zastosowanie do niniejszego artykułu w innych kwestiach. Unia może wezwać zespół orzekający ustanowiony na mocy art. 26.5 (Ustanowienie zespołu orzekającego) wyłącznie w celu ustalenia, czy jakikolwiek środek, o którym mowa w ust. 1, jest niespójny z jej prawami określonym w niniejszej Umowie.

ARTYKUŁ 25.7

Ujawnianie informacji

1. Żadne z postanowień niniejszej Umowy nie może być interpretowane jako wymagające od Strony udostępnienia informacji poufnych, których ujawnienie utrudniłoby egzekwowanie prawa lub w inny sposób byłoby sprzeczne z interesem publicznym lub które zaszkodziłoby uzasadnionym interesom handlowym poszczególnych przedsiębiorstw, państwowych lub prywatnych, z wyjątkiem sytuacji, w których zespół orzekający potrzebuje takich informacji poufnych na potrzeby postępowania w sprawie rozstrzygnięcia sporu na podstawie rozdziału 26 (Rozstrzyganie sporów). W takich przypadkach zespół orzekający zapewnia pełną ochronę poufności.

2. Każda ze Stron traktuje jako poufne wszelkie informacje przedłożone Komitetowi ds. Handlu lub specjalnym komitetom przez drugą Stronę i określone przez nią jako poufne.

ARTYKUŁ 25.8

Zwolnienia WTO

Jeżeli prawo lub obowiązek określone w niniejszej Umowie powiela prawo lub obowiązek zawarte w porozumieniu WTO, wszelkie środki wprowadzone zgodnie ze decyzją o zwolnieniu przyjętą na podstawie art. IX porozumienia WTO uznaje się za zgodne z powielonym postanowieniem niniejszej Umowy.

ROZDZIAŁ 26

ROZSTRZYGANIE SPORÓW

SEKCJA A

CEL I ZAKRES

ARTYKUŁ 26.1

Cel

Celem niniejszego rozdziału jest ustanowienie skutecznego i sprawnego mechanizmu służącego unikaniu i rozstrzyganiu wszelkich sporów między Stronami dotyczących wykładni i stosowania niniejszej Umowy i umowy sanitarnej w celu osiągnięcia, tam gdzie jest to możliwe, wspólnie uzgodnionego rozwiązania.

ARTYKUŁ 26.2

Zakres

1. Z zastrzeżeniem ust. 2, niniejszy rozdział ma zastosowanie do każdego sporu między Stronami dotyczącego wykładni lub stosowania postanowień niniejszej Umowy i umowy sanitarnej (zwanych dalej „postanowieniami niniejszego tytułu").

2. Postanowienia niniejszego tytułu obejmują wszystkie postanowienia umowy sanitarnej i niniejszej Umowy z wyjątkiem:

a) rozdziału 5 (Środki ochrony handlu) sekcja B (Cła antydumpingowe i wyrównawcze) i C (Ogólne środki ochronne);

b) rozdziału 15 (Polityka konkurencji);

c) art. 16.6 (Konsultacje);

d) rozdziału 20 (Handel i współpraca gospodarcza z ludnością Māori);

e) rozdziału 21 (Małe i średnie przedsiębiorstwa);

f) rozdziału 22 (Dobre praktyki regulacyjne i współpraca regulacyjna); oraz

g) postanowień traktatu z Waitangi/te Tiriti o Waitangi w odniesieniu do jego wykładni, w tym charakteru praw i obowiązków z niego wynikających.

SEKCJA B

KONSULTACJE

ARTYKUŁ 26.3

Konsultacje

1. Strony dokładają starań, by rozstrzygać wszelkie spory, o których mowa w art. 26.2 (Zakres), podejmując konsultacje w dobrej wierze w celu znalezienia wspólnie uzgodnionego rozwiązania.

2. Strona wnioskuje o przeprowadzenie konsultacji, kierując do drugiej Strony pisemny wniosek określający odnośny środek oraz postanowienia niniejszego tytułu, które jej zdaniem mają zastosowanie.

3. Strona, do której kierowany jest taki wniosek o przeprowadzenie konsultacji, (zwana dalej „Stroną, przeciwko której wniesiono skargę") udziela odpowiedzi bezzwłocznie, ale nie później niż 10 dni od dnia jego dostarczenia. O ile Strony nie uzgodnią inaczej, konsultacje przeprowadza się nie później niż 30 dni od dnia dostarczenia wniosku o przeprowadzenie konsultacji, na terytorium Strony, przeciwko której wniesiono skargę. Konsultacje uznaje się za zakończone w terminie 30 dni od dnia dostarczenia wniosku lub 90 dni od tej daty w przypadku sporów wchodzących w zakres rozdziału 19 (Handel a zrównoważony rozwój), chyba że Strony zgodnie postanowią je kontynuować.

4. Konsultacje w sprawach pilnych, w tym dotyczących łatwo psujących się towarów lub sezonowych towarów lub usług, które szybko tracą wartość handlową, przeprowadza się w ciągu 15 dni od dnia dostarczenia wniosku o przeprowadzenie konsultacji. Konsultacje uznaje się za zakończone w terminie tych 15 dni, chyba że Strony zgodnie postanowią je kontynuować.

5. Podczas konsultacji każda ze Stron przedstawia wystarczające rzeczowe informacje, aby umożliwić pełne zbadanie, w jaki sposób dany środek może wpłynąć na stosowanie niniejszej Umowy lub umowy sanitarnej. Każda ze Stron stara się zapewnić udział personelu właściwych organów publicznych posiadającego wiedzę ekspercką w kwestiach będących przedmiotem konsultacji.

6. W sporach dotyczących postanowień rozdziału 19 (Handel a zrównoważony rozwój), które odnoszą się do porozumień wielostronnych lub instrumentów, o których mowa w rozdziale 19 (Handel a zrównoważony rozwój), Strony uwzględniają informacje pochodzące od MOP lub odpowiednich organów lub organizacji ustanowionych na mocy wielostronnych umów środowiskowych, w celu zwiększania spójności między pracami Stron i tych organizacji lub organów. W stosownych przypadkach Strony zwracają się o poradę do takich organizacji lub ich odpowiednich organów lub do jakichkolwiek innych ekspertów lub organów, które uznają za stosowne. Każda ze Stron może w stosownych przypadkach zasięgać opinii wewnętrznych grup doradczych, o których mowa w art. 24.6 (Wewnętrzne grupy doradcze), lub innych porad ekspertów.

7. Konsultacje, w szczególności wszystkie informacje uznane za poufne oraz stanowiska, jakie Strony zajęły podczas konsultacji, są poufne i pozostają bez uszczerbku dla praw każdej ze Stron w dalszych postępowaniach.

8. Środek zaproponowany przez Stronę, ale jeszcze niewdrożony, może być przedmiotem konsultacji na podstawie niniejszego artykułu, ale nie może być przedmiotem postępowania przed zespołem orzekającym określonego w sekcji C (Postępowanie przed zespołem orzekającym) ani mediacji określonej w sekcji D (Mediacja).

SEKCJA C

POSTĘPOWANIE PRZED ZESPOŁEM ORZEKAJĄCYM

ARTYKUŁ 26.4

Wszczęcie postępowania przed zespołem orzekającym

1. Strona, która wniosła o konsultacje, może zwrócić się z wnioskiem o ustanowienie zespołu orzekającego, jeżeli:

a) Strona, przeciwko której wniesiono skargę, nie odpowie na wniosek o przeprowadzenie konsultacji w terminie 10 dni od dnia jego dostarczenia;

b) konsultacje nie odbędą się w terminach określonych, odpowiednio, w art. 26.3 ust. 3 i 4 (Konsultacje);

c) Strony postanowią nie przeprowadzać konsultacji; ani

d) konsultacje się zakończyły i nie wypracowano wspólnie uzgodnionego rozwiązania.

2. Wniosek o ustanowienie zespołu orzekającego (zwanego dalej „wnioskiem o ustanowienie zespołu orzekającego") składa się w drodze pisemnego wniosku przekazanego drugiej Stronie i, w stosownych przypadkach, jakiemukolwiek zewnętrznemu organowi, któremu powierzono wykonywanie zadań zgodnie z ust. 4. We wniosku o ustanowienie zespołu orzekającego Strona skarżąca wskazuje sporny środek oraz wyjaśnia, w jaki sposób środek ten narusza postanowienia niniejszego tytułu, w sposób wystarczająco jasno przedstawiający podstawę prawną skargi.

3. Każda ze Stron zapewnia, aby wniosek o ustanowienie zespołu orzekającego został szybko podany do wiadomości publicznej.

4. Komitet ds. Handlu może podjąć decyzję o powierzeniu organowi zewnętrznemu zadania polegającego na wspieraniu zespołów orzekających zgodnie z niniejszym rozdziałem, w tym na udzielaniu wsparcia administracyjnego i prawnego. Decyzja Komitetu ds. Handlu zawiera również informacje na temat kosztów powstałych w wyniku powierzenia.

ARTYKUŁ 26.5

Ustanowienie zespołu orzekającego

1. W skład zespołu orzekającego wchodzi trzech członków.

2. W ciągu 15 dni od dnia przekazania pisemnego wniosku o ustanowienie zespołu orzekającego Strony konsultują się ze sobą w dobrej wierze w celu uzgodnienia składu zespołu orzekającego.

3. Jeżeli Strony nie osiągną porozumienia w kwestii składu zespołu orzekającego w terminie przewidzianym w ust. 2, każda ze Stron wyznacza członka w ciągu 10 dni od upływu terminu określonego w ust. 2.

a) spośród osób wskazanych w dotyczącej tej Strony części listy sporządzonej na podstawie art. 26.6 (Listy członków zespołu orzekającego); lub

b) w przypadku sporów wchodzących w zakres rozdziału 19 (Handel a zrównoważony rozwój) – spośród osób wskazanych w dotyczącej tej Strony części listy dotyczącej handlu i zrównoważonego rozwoju sporządzonej na podstawie art. 26.6 ust. 1 lit. b) (Listy członków zespołu orzekającego).

Jeżeli Strona nie powoła członka zespołu orzekającego ze swojej części listy w terminie przewidzianym w ust. 3, współprzewodniczący Komitetu ds. Handlu ze Strony skarżącej wybiera członka w drodze losowania, w ciągu 10 dni od upływu terminu przewidzianego w ust. 3, spośród osób wskazanych w części listy tej Strony, która nie powołała członka zespołu orzekającego. Współprzewodniczący Komitetu ds. Handlu ze Strony skarżącej może taki wybór delegować.

4. Jeżeli Strony nie osiągną porozumienia w sprawie przewodniczącego zespołu orzekającego w terminie przewidzianym w ust. 2, współprzewodniczący Komitetu ds. Handlu ze Strony skarżącej wybiera przewodniczącego zespołu orzekającego w drodze losowania w ciągu 10 dni od upływu tego terminu:

a) spośród osób wskazanych w części listy zawierającej kandydatów na przewodniczącego sporządzonej na podstawie art. 26.6 (Listy członków zespołu orzekającego); lub

b) w przypadku sporów wchodzących w zakres rozdziału 19 (Handel a zrównoważony rozwój) – spośród osób wskazanych w części listy dotyczącej handlu i zrównoważonego rozwoju zawierającej kandydatów na przewodniczącego sporządzonej na podstawie art. 26.6 ust. 1 lit. b) (Listy członków zespołu orzekającego).

Współprzewodniczący Komitetu ds. Handlu ze Strony skarżącej może taki wybór delegować.

5. Zespół orzekający uznaje się za ustanowiony 15 dni po zaakceptowaniu przez trzech wybranych członków zespołu orzekającego ich powołania zgodnie z pkt 10 załącznika 26-A (Regulamin wewnętrzny), chyba że Strony uzgodnią inaczej. Każda ze Stron niezwłocznie podaje datę ustanowienia zespołu orzekającego do wiadomości publicznej.

6. Jeżeli którakolwiek z list przewidzianych w art. 26.6 (Listy członków zespołu orzekającego) nie została sporządzona lub nie zawiera wystarczającej liczby imion i nazwisk lub zawiera tylko imiona i nazwiska osób, które nie są dostępne w momencie, w którym ma zostać wybrany członek zespołu orzekającego na podstawie ust. 3 lub 4, członków zespołu orzekającego wybiera się w drodze losowania spośród osób oficjalnie nominowanych przez jedną Stronę lub obie Strony zgodnie z załącznikiem 26-A (Regulamin wewnętrzny).

ARTYKUŁ 26.6

Listy członków zespołu orzekającego

1. Na swoim pierwszym posiedzeniu po wejściu w życie niniejszej Umowy Komitet ds. Handlu ustanawia:

a) listę osób, które chcą i są w stanie pełnić funkcję członków zespołu orzekającego. oraz

b) odrębną listę osób, które chcą i są w stanie pełnić funkcję członków zespołu orzekającego w sporach wchodzących w zakres rozdziału 19 (Handel a zrównoważony rozwój) („lista dotycząca handlu i zrównoważonego rozwoju”).

2. Każda z list, o których mowa w ust. 1 lit. a) i b), składa się z następujących części:

a) jednej części listy osób sporządzonej na podstawie propozycji Unii;

b) jednej części listy osób sporządzonej na podstawie propozycji Nowej Zelandii; oraz

c) jednej części listy złożonej z nazwisk osób niebędących obywatelami żadnej ze Stron i mających pełnić rolę przewodniczącego zespołu orzekającego.

3. W każdej z części listy, o których mowa w ust. 2 lit. a), b) i c), figurują co najmniej trzy osoby. W części listy, o której mowa w ust. 2 lit. c), figuruje nie więcej niż sześć osób. Komitet ds. Handlu zapewnia, aby na liście znajdowała się zawsze co najmniej taka minimalna liczba osób.

4. Komitet ds. Handlu może sporządzić dodatkowe listy osób posiadających wiedzę fachową dotyczącą konkretnych sektorów objętych postanowieniami niniejszej Umowy. Z zastrzeżeniem zgody Stron takie dodatkowe listy wykorzystywane są do powoływania składu zespołu orzekającego zgodnie z procedurą określoną w art. 26.5 (Ustanowienie zespołu orzekającego).

ARTYKUŁ 26.7

Wymagania dotyczące członków zespołu orzekającego

1. Członek zespołu orzekającego:

a) musi wykazać się wiedzą fachową w dziedzinie prawa, międzynarodowej wymiany handlowej i innych kwestii objętych niniejszą Umową;

b) jest niezależny od Stron, niepowiązany z żadną ze Stron i nie przyjmuje poleceń od żadnej ze Stron;

c) działa w imieniu własnym i nie przyjmuje poleceń od żadnej organizacji ani rządu w kwestiach związanych ze sporem; oraz

d) przestrzega załącznika 26-B (Kodeks postępowania dla członków zespołu orzekającego i mediatorów).

2. Przewodniczący ma również doświadczenie w procedurach rozstrzygania sporów.

3. Niezależnie od ust. 1 lit. a) i ust. 2, każdy członek zespołu orzekającego znajdujący się na liście dotyczącej handlu i zrównoważonego rozwoju posiada wiedzę specjalistyczną lub wiedzę ekspercką w obszarze:

a) prawa pracy lub ochrony środowiska;

b) kwestii, do których odniesiono się w rozdziale 19 (Handel a zrównoważony rozwój); lub

c) rozstrzygania sporów wynikających z umów międzynarodowych.

4. Mając na uwadze przedmiot konkretnego sporu, Strony mogą uzgodnić, że zastosują odstępstwo od wymogów wymienionych w ust. 1 lit. a).

ARTYKUŁ 26.8

Funkcje zespołu orzekającego

Zespół orzekający:

a) dokonuje obiektywnej oceny sprawy, włącznie z obiektywną oceną okoliczności faktycznych, zakresu stosowania i zgodności z postanowieniami niniejszego tytułu;

b) zawiera w swoich decyzjach i sprawozdaniach ustalenia faktyczne, informację o zakresie stosowania postanowień niniejszego tytułu oraz podstawowe uzasadnienie wszelkich formułowanych przez niego ustaleń i zaleceń; oraz

c) powinien regularnie konsultować się ze Stronami i zapewniać odpowiednie możliwości wypracowania wspólnie uzgodnionego rozwiązania.

ARTYKUŁ 26.9

Zakres zadań

1. O ile w ciągu pięciu dni od dnia ustanowienia zespołu orzekającego Strony nie uzgodnią inaczej, zakres zadań zespołu orzekającego obejmuje:

„zbadanie, w świetle odpowiednich postanowień niniejszego tytułu, na które powołują się Strony, kwestii, o której mowa we wniosku o ustanowienie zespołu orzekającego, w celu dokonania ustaleń w sprawie stosowania postanowień niniejszego tytułu i zgodności danego środka z odnośnymi postanowieniami oraz sporządzenia sprawozdania zgodnie z art. 26.11 (Sprawozdanie wstępne) i 26.12 (Sprawozdanie końcowe)”.

2. Jeżeli Strony uzgodnią inny zakres zadań niż ten określony w ust. 1, powiadamiają zespół orzekający o uzgodnionym zakresie zadań w terminie określonym w ust. 1.

ARTYKUŁ 26.10

Decyzje w sprawach pilnych

1. Na wniosek Strony zespół orzekający, w ciągu 10 dni od dnia ustanowienia, podejmuje decyzję, czy sprawa dotyczy kwestii pilnej.

2. Jeżeli zespół orzekający zdecyduje, że spór dotyczy spraw pilnych, mające zastosowanie terminy, o których mowa w sekcji C (Postępowanie przed zespołem orzekającym) niniejszego rozdziału, są o połowę krótsze niż określono w tej sekcji, z wyjątkiem terminów, o których mowa w art. 26.5 (Ustanowienie zespołu orzekającego) i art. 26.9 (Zakres zadań).

ARTYKUŁ 26.11

Sprawozdanie wstępne

1. Zespół orzekający przedstawia Stronom sprawozdanie wstępne w terminie 90 dni od dnia ustanowienia zespołu orzekającego. Jeżeli zespół orzekający uzna, że nie zdoła dotrzymać tego terminu, przewodniczący zespołu orzekającego powiadamia o tym Strony na piśmie, podając przyczyny opóźnienia oraz przewidywany termin przedstawienia sprawozdania wstępnego przez zespół orzekający. Zespół orzekający nie może w żadnym razie przedstawić sprawozdania wstępnego później niż 120 dni od dnia ustanowienia zespołu orzekającego.

2. Każda ze Stron może złożyć pisemny wniosek do zespołu orzekającego o dokonanie przeglądu konkretnych elementów sprawozdania wstępnego w terminie 10 dni od jego przedstawienia. Strona może przedstawić uwagi do wniosku drugiej Strony w terminie sześciu dni od dnia złożenia wniosku.

ARTYKUŁ 26.12

Sprawozdanie końcowe

1. Zespół orzekający przedstawia Stronom sprawozdanie końcowe w terminie 120 dni od dnia ustanowienia zespołu orzekającego. Jeżeli zespół orzekający uzna, że nie zdoła dotrzymać tego terminu, przewodniczący zespołu orzekającego powiadamia o tym Strony na piśmie, podając przyczyny opóźnienia oraz przewidywany termin przedstawienia sprawozdania końcowego przez zespół orzekający. Zespół orzekający nie może w żadnym razie przedstawić sprawozdania końcowego później niż 150 dni od dnia ustanowienia zespołu orzekającego.

2. Sprawozdanie końcowe zawiera omówienie wszelkich pisemnych wniosków Stron dotyczących sprawozdania wstępnego, o którym mowa w art. 26.11 ust. 2 (Sprawozdanie wstępne) i wyraźnie odnosi się do uwag Stron.

ARTYKUŁ 26.13

Środki zapewniania zgodności

1. Strona, przeciwko której wniesiono skargę, wdraża wszelkie środki niezbędne do bezzwłocznego zastosowania się do ustaleń i zaleceń zawartych w sprawozdaniu końcowym w celu zapewnienia zgodności z postanowieniami niniejszego tytułu.

2. Strona, przeciwko której wniesiono skargę, nie później niż 30 dni od dnia otrzymania sprawozdania końcowego, dostarcza Stronie skarżącej powiadomienie o środkach, które wdrożyła lub zamierza wdrożyć w celu zastosowania się do sprawozdania końcowego.

3. Ponadto w odniesieniu do sporów określonych w rozdziale 19 (Handel a zrównoważony rozwój):

a) Strona, przeciwko której wniesiono skargę, nie później niż 30 dni od dnia otrzymania sprawozdania końcowego przekazuje do swojego mechanizmu dotyczącego społeczeństwa obywatelskiego ustanowionego na mocy art. 24.6 (Wewnętrzne grupy doradcze) i do punktu kontaktowego drugiej Strony ustanowionego na mocy art. 19.20 (Punkty kontaktowe) informacje na temat środków, które wdrożyła lub zamierza wdrożyć w celu zastosowania się do sprawozdania końcowego; oraz

b) Komitet ds. Handlu i Zrównoważonego Rozwoju monitoruje wykonane środków zapewniania zgodności. Wewnętrzne grupy doradcze, o których mowa w art. 24.6 (Wewnętrzne grupy doradcze), mogą przedkładać w tej kwestii uwagi do Komitetu ds. Handlu i Zrównoważonego Rozwoju.

ARTYKUŁ 26.14

Rozsądny termin

1. Jeżeli natychmiastowe zastosowanie się do sprawozdania końcowego nie jest możliwe, Strona, przeciwko której wniesiono skargę, nie później niż w ciągu 30 dni od dnia dostarczenia sprawozdania końcowego, przekazuje Stronie skarżącej powiadomienie na piśmie o rozsądnym terminie, jakiego będzie potrzebować, aby dokonać takich działań. Strony dążą do uzgodnienia rozsądnego terminu na zastosowanie się do sprawozdania końcowego.

2. Jeżeli Strony nie uzgodniły rozsądnego terminu, Strona skarżąca może, najwcześniej 20 dni od dnia otrzymania powiadomienia, o którym mowa w ust. 1, złożyć wniosek na piśmie o ustalenie rozsądnego terminu przez zespół orzekający w pierwotnym składzie. Zespół orzekający dostarcza swoją decyzję Stronom w ciągu 20 dni od dnia dostarczenia takiego wniosku.

3. Strona, przeciwko której wniesiono skargę, przekazuje Stronie skarżącej powiadomienie na piśmie o swoich postępach w zastosowaniu się do sprawozdania końcowego nie później niż 30 dni przed upływem tego rozsądnego terminu.

4. Strony mogą uzgodnić przedłużenie rozsądnego terminu.

ARTYKUŁ 26.15

Kontrola zgodności

1. Nie później niż w dniu upłynięcia rozsądnego terminu, Strona, przeciwko której wniesiono skargę, przekazuje Stronie skarżącej powiadomienie o wszelkich środkach wdrożonych w celu zastosowania się do sprawozdania końcowego.

2. W przypadku gdy Strony nie zgadzają się co do istnienia lub zgodności jakiegokolwiek środka wdrożonego w celu zastosowania się do sprawozdania końcowego z postanowieniami niniejszego tytułu, Strona skarżąca może złożyć pisemny wniosek do zespołu orzekającego w pierwotnym składzie o podjęcie decyzji w tej kwestii. We wniosku określa się sporny środek i wyjaśnia, w jaki sposób środek ten stanowi naruszenie postanowień niniejszego tytułu, w sposób wystarczająco jasno przedstawiający podstawę prawną skargi. Zespół orzekający dostarcza swoją decyzję Stronom w ciągu 54 dni od dnia dostarczenia takiego wniosku.

ARTYKUŁ 26.16

Tymczasowe środki zaradcze

1. Na wniosek Strony skarżącej Strona, przeciwko której wniesiono skargę, przystępuje do konsultacji ze Stroną skarżącą w celu uzgodnienia odszkodowania możliwego do przyjęcia przez obie Strony, jeżeli:

a) Strona, przeciwko której wniesiono skargę, przekaże Stronie skarżącej powiadomienie, że zastosowanie się do sprawozdania końcowego nie jest możliwe;

b) Strona, przeciwko której wniesiono skargę, nie dostarczy pisemnego powiadomienia o środkach wdrożonych w celu zastosowania się do sprawozdania końcowego w terminie, o którym mowa w art. 26.13 (Środki zapewniania zgodności), lub przed datą upływu rozsądnego terminu;

c) zespół orzekający stwierdzi, że nie wdrożono żadnych środków w celu zastosowania się do sprawozdania końcowego; lub

d) zespół orzekający stwierdzi, że środki wdrożone w celu zastosowania się do sprawozdania końcowego są niezgodne z postanowieniami niniejszego tytułu.

2. Niniejszy artykuł ma zastosowanie do sporów określonych w rozdziale 19 (Handel a zrównoważony rozwój), jeżeli:

a) zaistnieje sytuacja określona w ust. 1 lit. a), b) lub c), a w sprawozdaniu końcowym sporządzonym na podstawie art. 26.12 (Sprawozdanie końcowe) stwierdzono naruszenie:

(i) art. 19.3 ust. 3 (Wielostronne normy i porozumienia dotyczące pracy); lub

(ii) art. 19.6 ust. 3 (Handel a zmiana klimatu), jeżeli zespół orzekający w swoim sprawozdaniu końcowym ustali, że Strona, przeciwko której wniesiono skargę, nie powstrzymała się od jakiegokolwiek działania lub zaniechania, które w istotny sposób podważa przedmiot i cel porozumienia paryskiego; lub

b) zaistnieje sytuacja określona w ust. 1 lit. d), a zespół orzekający w sprawie zgodności na podstawie art. 26.15 (Kontrola zgodności) stwierdzi w swoje decyzji naruszenie:

(i) art. 19.3 ust. 3 (Wielostronne normy i porozumienia dotyczące pracy); lub

(ii) art. 19.6 ust. 3 (Handel a zmiana klimatu), jeżeli zespół orzekający w swojej decyzji ustali, że Strona, przeciwko której wniesiono skargę, nie powstrzymała się od jakiegokolwiek działania lub zaniechania, które w istotny sposób podważa przedmiot i cel porozumienia paryskiego;

3. Jeżeli w okolicznościach określonych w ust. 1 i 2 Strona skarżąca zdecyduje, że nie wystąpi z wnioskiem o konsultacje w odniesieniu do odszkodowania, lub Strony nie dojdą do porozumienia w kwestii odszkodowania w terminie 20 dni od rozpoczęcia konsultacji w tej kwestii, Strona skarżąca może przekazać Stronie, przeciwko której wniesiono skargę, pisemne powiadomienie o swoim zamiarze zawieszenia stosowania obowiązków wynikających z postanowień niniejszego tytułu. W powiadomieniu określa się zakres zamierzonego zawieszenia obowiązków.

4. Strona skarżąca może zawiesić te obowiązki po upływie 10 dni od dnia dostarczenia powiadomienia, o którym mowa w ust. 3, chyba że Strona, przeciwko której wniesiono skargę, dostarczyła pisemny wniosek zgodnie z ust. 6.

5. Zawieszenie obowiązków nie może przekraczać poziomu odpowiadającego zniweczeniu lub naruszeniu korzyści spowodowanemu naruszeniem.

6. Jeżeli Strona, przeciwko której wniesiono skargę, uzna, że zgłoszony zakres zawieszenia obowiązków wykracza poza zakres odpowiadający zniweczeniu lub naruszeniu korzyści spowodowanemu naruszeniem lub że nie spełniono warunków określonych w ust. 2, może wystąpić z pisemnym wnioskiem do zespołu orzekającego w pierwotnym składzie przed upływem terminu 10 dni przewidzianego w ust. 4 o podjęcie decyzji w tej sprawie. Zespół orzekający doręcza Stronom swoją decyzję w sprawie zakresu zawieszenia obowiązków lub w sprawie ustalenia, czy warunki określone w ust. 2 pozostają niespełnione, w terminie 30 dni od dnia złożenia tego wniosku. Zawieszenie obowiązków nie może nastąpić przed wydaniem decyzji przez zespół orzekający. Zawieszenie obowiązków musi być zgodne z tą decyzją.

7. Zawieszenie obowiązków i odszkodowanie, o których mowa w niniejszym artykule, mają charakter tymczasowy i nie mogą być stosowane po:

a) wspólnym uzgodnieniu przez Strony rozwiązania zgodnie z art. 26.26 (Wspólnie uzgodnione rozwiązanie);

b) uzgodnieniu przez Strony, że środek wdrożony w celu zastosowania się do sprawozdania końcowego zapewnia przestrzeganie postanowień niniejszego tytułu przez Stronę, przeciwko której wniesiono skargę; ani

c) wycofaniu lub zmianie wszelkich środków wdrożonych w celu zastosowania się do sprawozdania końcowego, które zespół orzekający uznał za niezgodne z postanowieniami niniejszego tytułu, tak aby zapewnić przestrzeganie tych postanowień przez Stronę, przeciwko której wniesiono skargę.

ARTYKUŁ 26.17

Przegląd środków wdrożonych w celu zastosowania się do sprawozdania końcowego po przyjęciu tymczasowych środków zaradczych

1. Strona, przeciwko której wniesiono skargę, dostarcza Stronie skarżącej powiadomienie o wszelkich środkach, które wdrożyła w celu zastosowania się do sprawozdania końcowego po zawieszeniu obowiązków lub po zastosowaniu tymczasowego odszkodowania, w zależności od przypadku. Z wyjątkiem przypadków, w których ma zastosowanie ust. 2, Strona skarżąca kończy zawieszenie obowiązków w ciągu 30 dni od dnia dostarczenia powiadomienia. W przypadkach, w których zastosowano odszkodowanie, oraz z wyjątkiem przypadków określonych w ust. 2, Strona, przeciwko której wniesiono skargę, może zakończyć stosowanie takiego odszkodowania w ciągu 30 dni od dnia dostarczenia powiadomienia, że się zastosowała.

2. Jeżeli w ciągu 30 dni od dnia dostarczenia powiadomienia Strony nie osiągną porozumienia co do tego, czy zgłoszony środek zapewnia przestrzeganie postanowień niniejszego tytułu przez Stronę, przeciwko której wniesiono skargę, którakolwiek ze Stron może złożyć pisemny wniosek do zespołu orzekającego w pierwotnym składzie o podjęcie decyzji w tej sprawie, a w przeciwnym razie zawieszenie obowiązków lub stosowanie odszkodowania, w zależności od przypadku, zostają zakończone. Zespół orzekający dostarcza swoją decyzję Stronom w ciągu 46 dni od dnia dostarczenia wniosku. Jeżeli zespół orzekający stwierdzi, że środek wdrożony w celu zastosowania się do sprawozdania końcowego jest zgodny z postanowieniami niniejszego tytułu, zawieszenie obowiązków lub odszkodowanie, w zależności od przypadku, ulega zakończeniu. W stosownych przypadkach Strona skarżąca w świetle decyzji zespołu orzekającego dostosowuje zakres zawieszenia obowiązków lub poziom odszkodowania.

3. Jeżeli Strona, przeciwko której wniesiono skargę, uzna, że zakres zawieszenia obowiązków wdrożony przez Stronę skarżącą wykracza poza zakres odpowiadający zniweczeniu lub naruszeniu korzyści spowodowanemu naruszeniem postanowień, może wystąpić z pisemnym wnioskiem do zespołu orzekającego w pierwotnym składzie o podjęcie decyzji w tej sprawie.

ARTYKUŁ 26.18

Zastępowanie członków zespołu orzekającego

Jeżeli członek zespołu orzekającego nie jest w stanie uczestniczyć w jakiejkolwiek procedurze rozstrzygania sporów, odejdzie z zespołu lub musi być zastąpiony ze względu na nieprzestrzeganie załącznika 26-B (Kodeks postępowania dla członków zespołu orzekającego i mediatorów), zastosowanie ma procedura przewidziana w art. 26.5 (Ustanowienie zespołu orzekającego), a jakikolwiek nowy członek zespołu orzekającego otrzymuje wszystkie uprawnienia i obowiązki członków zespołu orzekającego w pierwotnym składzie. Termin dostarczenia sprawozdania lub decyzji zespołu orzekającego zostaje przedłużony o czas niezbędny do wyznaczenia nowego członka zespołu orzekającego.

ARTYKUŁ 26.19

Regulamin wewnętrzny

1. Postępowanie przed zespołem orzekającym regulują niniejsza sekcja i załącznik 26-A (Regulamin wewnętrzny);

2. Wszelkie posiedzenia zespołu orzekającego są jawne, chyba że w załączniku 26-A (Regulamin wewnętrzny) określono inaczej.

ARTYKUŁ 26.20

Zawieszenie i zakończenie

1. Na wniosek obu Stron zespół orzekający może w dowolnej chwili zawiesić prace na uzgodniony przez Strony okres, nieprzekraczający 12 kolejnych miesięcy.

2. Zespół orzekający wznawia prace przed upływem okresu zawieszenia na pisemny wniosek obu Stron lub z chwilą upływu okresu zawieszenia na pisemny wniosek jednej ze Stron. Strona występująca z wnioskiem przekazuje odpowiednio powiadomienie drugiej Stronie. Jeżeli zespół orzekający nie wznowi prac po upływie okresu zawieszenia zgodnie z niniejszym ustępem, uprawnienia zespołu orzekającego wygasają, a procedura rozstrzygania sporów zostaje zakończona.

3. W przypadku zawieszenia prac zespołu orzekającego odpowiednie terminy określone w niniejszej sekcji zostają wydłużone o okres odpowiadający okresowi zawieszenia prac zespołu orzekającego.

ARTYKUŁ 26.21

Prawo do starania się o uzyskanie informacji i do ich otrzymania

1. Na wniosek Strony lub z własnej inicjatywy zespół orzekający może starać się o uzyskanie od Stron odpowiednich informacji, które uzna za niezbędne i stosowne. Strony udzielają bezzwłocznej i pełnej odpowiedzi na każdy wniosek zespołu orzekającego o udzielenie takich informacji.

2. Na wniosek Strony lub z własnej inicjatywy zespół orzekający może starać się o uzyskanie wszelkich informacji, które uzna za stosowne, z dowolnych źródeł. Zespół orzekający ma również prawo do zasięgnięcia opinii ekspertów, jeżeli uzna to za stosowne, w stosownych przypadkach z zastrzeżeniem warunków uzgodnionych przez Strony.

3. W odniesieniu do kwestii związanych z przestrzeganiem porozumień wielostronnych i instrumentów, o których mowa w rozdziale 19 (Handel a zrównoważony rozwój), opinie ekspertów zewnętrznych lub informacje, o które zwraca się zespół orzekający, powinny obejmować informacje i porady pochodzące z MOP lub odpowiednich organów lub organizacji ustanowionych w ramach wielostronnych umów środowiskowych.

4. Zespół orzekający rozpatruje stanowiska *amicus curiae* przedstawione przez osoby fizyczne Strony lub osoby prawne mające siedzibę na terytorium Strony zgodnie z załącznikiem 26-A (Regulamin wewnętrzny).

5. Wszelkie informacje lub opinie uzyskane przez zespół orzekający na podstawie niniejszego artykułu są ujawniane Stronom, które mogą następnie przedstawić uwagi do nich.

ARTYKUŁ 26.22

Zasady wykładni

1. Zespół orzekający interpretuje postanowienia niniejszego tytułu zgodnie ze zwyczajowymi zasadami wykładni prawa międzynarodowego publicznego, w tym z zasadami określonymi w Konwencji wiedeńskiej o prawie traktatów, sporządzonej w Wiedniu dnia 23 maja 1969 r.

2. Zespół orzekający uwzględnia również odpowiednie interpretacje zawarte w sprawozdaniach zespołów orzekających WTO i Organu Apelacyjnego przyjętych przez Organ Rozstrzygania Sporów WTO.

3. Sprawozdania i decyzje zespołu orzekającego nie mogą rozszerzać ani ograniczać praw i obowiązków Stron przewidzianych w niniejszej Umowie.

ARTYKUŁ 26.23

Sprawozdania i decyzje zespołu orzekającego

1. Obrady zespołu orzekającego są poufne. Zespół orzekający dokłada wszelkich starań, aby sporządzać sprawozdania i podejmować decyzje w drodze konsensu. Jeżeli nie jest to możliwe, zespół orzekający rozstrzyga większością głosów. W żadnym wypadku odrębne opinie członków zespołu orzekającego nie są ujawniane.

2. Decyzje i sprawozdania zespołu orzekającego są bezwarunkowo przyjmowane przez Strony. Nie są one źródłem żadnych praw ani obowiązków w odniesieniu do osób fizycznych ani prawnych.

3. Każda ze Stron podaje sprawozdania i decyzje zespołu orzekającego i jego oświadczenia do wiadomości publicznej, z zastrzeżeniem ochrony informacji poufnych.

4. Zgodnie z punktami 34–36 załącznika 26-A (Regulamin wewnętrzny) zespół orzekający i Strony traktują wszelkie informacje przekazane zespołowi orzekającemu przez Stronę jako poufne.

ARTYKUŁ 26.24

Wybór forum

1. W przypadku powstania sporu dotyczącego określonego środka, co do którego domniemywa się naruszenie postanowień niniejszego tytułu oraz zasadniczo równoważnego obowiązku wynikającego z jakiejkolwiek innej międzynarodowej umowy handlowej, do której Strony przystąpiły, w tym porozumienia WTO, Strona domagająca się rekompensaty wybiera organ, który rozstrzygnie spór.

2. Po wybraniu takiego organu przez Stronę i wszczęciu procedur rozstrzygania sporów na podstawie niniejszej sekcji lub jakiejkolwiek innej międzynarodowej umowy handlowej Strona ta nie wszczyna procedur rozstrzygania sporów na podstawie żadnej innej umowy w odniesieniu do środka, o którym mowa w ust. 1, chyba że organ wybrany w pierwszej kolejności nie dokona żadnych ustaleń z powodów proceduralnych lub jurysdykcyjnych.

3. Na potrzeby niniejszego artykułu:

a) procedury rozstrzygania sporów na podstawie niniejszej sekcji uznaje się za wszczęte z chwilą wniesienia przez jedną ze Stron wniosku o ustanowienie zespołu orzekającego zgodnie z art. 26.4 (Wszczęcie postępowania przed zespołem orzekającym);

b) procedury rozstrzygania sporów na podstawie porozumienia WTO uznaje się za wszczęte z chwilą złożenia przez Stronę wniosku o ustanowienie zespołu orzekającego zgodnie z art. 6 uzgodnienia w sprawie rozstrzygania sporów; oraz

c) procedury rozstrzygania sporów na podstawie każdej innej umowy międzynarodowej uznaje się za wszczęte zgodnie z odnośnymi postanowieniami takiej umowy.

4. Żadne z postanowień niniejszej Umowy nie wyklucza zawieszenia obowiązków przez jedną ze Stron, jeżeli zezwala na to Organ Rozstrzygania Sporów WTO lub jeżeli możliwość taką przewidują procedury rozstrzygania sporów określone w jakiejkolwiek innej międzynarodowej umowie handlowej, której Strony sporu są stronami. Strona nie może powoływać się na porozumienie WTO ani na żadną inną międzynarodową umowę handlową zawartą między Stronami, aby uniemożliwić drugiej Stronie zawieszenie obowiązków na podstawie niniejszego rozdziału.

SEKCJA D

MEDIACJA

ARTYKUŁ 26.25

Mediacja

Strony mogą podjąć mediację w odniesieniu do jakiegokolwiek środka, który zdaniem Strony niekorzystnie wpływa na handel i inwestycje między Stronami. Procedurę mediacji określono w załączniku 26-C (Regulamin postępowania mediacyjnego).

SEKCJA E

POSTANOWIENIA WSPÓLNE

ARTYKUŁ 26.26

Wspólnie uzgodnione rozwiązanie

1. Strony mogą w dowolnym czasie wypracować wspólnie uzgodnione rozwiązanie w odniesieniu do wszelkich sporów objętych postanowieniami art. 26.2 (Zakres).

2. Jeżeli wspólnie uzgodnione rozwiązanie zostanie wypracowane w ramach postępowania przed zespołem orzekającym lub postępowania mediacyjnego, Strony wspólnie powiadamiają o takim rozwiązaniu, odpowiednio, przewodniczącego zespołu orzekającego lub mediatora. Po takim powiadomieniu postępowanie przed zespołem orzekającym lub postępowanie mediacyjne zostaje zakończone.

3. Wszelkie wspólnie uzgodnione rozwiązania wypracowane przez Strony podaje się do wiadomości publicznej.

4. Każda ze Stron wprowadza wszelkie środki niezbędne do wdrożenia wspólnie uzgodnionego rozwiązania w uzgodnionym terminie.

5. Nie później niż z upływem uzgodnionego terminu Strona wdrażająca powiadamia drugą Stronę na piśmie o wszelkich środkach przedsięwziętych w celu wdrożenia wspólnie uzgodnionego rozwiązania.

ARTYKUŁ 26.27

Terminy

1. Wszystkie terminy określone w niniejszym rozdziale liczy się w dniach kalendarzowych od dnia następującego po czynności, do której się odnoszą, o ile nie określono inaczej.

2. Każdy termin określony w niniejszym rozdziale może zostać zmieniony za porozumieniem Stron.

3. W odniesieniu do sekcji C (Postępowanie przed zespołem orzekającym) zespół orzekający może w dowolnym czasie zaproponować Stronom zmianę któregokolwiek z terminów określonych w niniejszym rozdziale, podając uzasadnienie.

ARTYKUŁ 26.28

Koszty

1. Każda ze Stron pokrywa swoje wydatki wynikające z udziału w postępowaniu przed zespołem orzekającym lub w postępowaniu mediacyjnym.

2. O ile w załączniku 26-A (Regulamin wewnętrzny) nie przewidziano inaczej, Strony dzielą między siebie i na równych zasadach wydatki wynikające z kwestii organizacyjnych, w tym koszty wynagrodzenia i wydatki członków zespołu orzekającego i mediatorów. Wynagrodzenie członków zespołu orzekającego i mediatorów musi być zgodne z normami WTO.

3. Komitet ds. Handlu może przyjąć decyzję określającą parametry lub inne szczegóły dotyczące wynagrodzenia i zwrotu wydatków członków zespołu orzekającego i mediatorów, w tym wszelkich kosztów powiązanych, które mogą zostać poniesione w trakcie postępowania. Do czasu podjęcia takiej decyzji wynagrodzenie i zwrot wydatków członków zespołu orzekającego i mediatorów oraz wszelkich powiązanych kosztów ustala się zgodnie z pkt 10 załącznika 26-A (Regulamin wewnętrzny).

ARTYKUŁ 26.29

Zmiany w załącznikach

Komitet ds. Handlu może zmieniać załączniki 26-A (Regulamin wewnętrzny) i 26-B (Kodeks postępowania dla członków zespołu orzekającego i mediatorów).

ROZDZIAŁ 27

POSTANOWIENIA KOŃCOWE

ARTYKUŁ 27.1

Zmiany

1. Strony mogą uzgodnić, na piśmie, zmianę niniejszej Umowy.

2. Zmiany wchodzą w życie pierwszego dnia drugiego miesiąca od dnia, w którym Strony wymienią pisemne powiadomienia poświadczające, że wypełniły swoje odpowiednie obowiązujące wymogi prawne i zakończyły swoje odpowiednie obowiązujące procedury prawne dotyczące wejścia w życie takich zmian, lub w późniejszym terminie uzgodnionym przez Strony.

3. Komitet ds. Handlu może wprowadzić zmiany do niniejszej Umowy, jak przewidziano w art. 24.3 (Zmiany wprowadzane przez Komitet ds. Handlu). W swojej decyzji Komitet ds. Handlu określa datę wejścia w życie zmian albo, jeśli wymaga tego wewnętrzny system Strony, przewiduje, że zmiany te wchodzą w życie po pisemnym powiadomieniu o spełnieniu wszelkich pozostałych wymogów prawnych i zakończeniu wszelkich pozostałych procedur prawnych Stron.

ARTYKUŁ 27.2

Wejście w życie

1. Niniejsza Umowa wchodzi w życie pierwszego dnia drugiego miesiąca od dnia, w którym Strony wymienią pisemne powiadomienia poświadczające, że wypełniły swoje odpowiednie obowiązujące wymogi prawne i zakończyły swoje odpowiednie obowiązujące procedury prawne dotyczące wejścia w życie niniejszej Umowy. Strony mogą uzgodnić inny termin wejścia w życie niniejszej Umowy.

2. Powiadomienia, o których mowa w ust. 1, przesyła się do Sekretariatu Generalnego Rady Unii Europejskiej i do Ministerstwa Spraw Zagranicznych i Handlu Nowej Zelandii.

ARTYKUŁ 27.3

Wypowiedzenie

1. Niniejsza Umowa pozostaje w mocy do czasu jej wypowiedzenia zgodnie z ust. 2.

2. Strona może powiadomić drugą Stronę o swoim zamiarze wypowiedzenia niniejszej Umowy. Powiadomienie skierowane do Unii przesyła się do Sekretariatu Generalnego Rady Unii Europejskiej, a powiadomienie skierowane do Nowej Zelandii przesyła się do Ministerstwa Spraw Zagranicznych i Handlu Nowej Zelandii. Wypowiedzenie niniejszej Umowy staje się skuteczne po upływie sześciu miesięcy od dnia dostarczenia powiadomienia, chyba że Strony uzgodnią inaczej.

ARTYKUŁ 27.4

Wypełnianie zobowiązań

1. Każda ze Stron jest w pełni odpowiedzialna za przestrzeganie wszystkich postanowień niniejszej Umowy.

2. Każda ze Stron zapewnia, aby przedsięwzięte zostały wszelkie niezbędne środki w celu wprowadzenia w życie postanowień niniejszej Umowy, w tym przestrzegania ich na wszystkich szczeblach instytucji rządowych i samorządowych, jak również przez osoby wykonujące delegowaną władzę publiczną. Każda ze Stron wykonuje obowiązki określone w niniejszej Umowie w dobrej wierze.

3. Niniejsza Umowa stanowi część wspólnych ram instytucjonalnych, o których mowa w art. 52 ust. 1 umowy partnerstwa. Strona może przedsięwziąć właściwe środki w odniesieniu do niniejszej Umowy w przypadku szczególnie poważnego i znaczącego naruszenia któregokolwiek z obowiązków opisanych w art. 2 ust. 1 lub art. 8 ust. 1 umowy partnerstwa jako jej elementy zasadnicze, jeżeli to naruszenie stanowi zagrożenie dla międzynarodowego pokoju i bezpieczeństwa, a zatem wymaga natychmiastowej reakcji. Strona może również przedsięwziąć właściwe środki w odniesieniu do niniejszej Umowy w przypadku działania lub zaniechania, które w istotny sposób narusza przedmiot i cel porozumienia paryskiego. Takie właściwe środki wprowadza się zgodnie z procedurą określoną w art. 54 umowy partnerstwa.

ARTYKUŁ 27.5

Uprawnienia delegowane

O ile w niniejszej Umowie nie przewidziano inaczej, każda ze Stron zapewnia, aby osoba prawna – w tym przedsiębiorstwo państwowe, przedsiębiorstwo, któremu przyznano szczególne prawa lub przywileje, lub wyznaczony monopolista – która wykonuje przekazane jej przez Stronę uprawnienia regulacyjne, administracyjne lub inny rodzaj władzy publicznej, działała zgodnie z obowiązkami Strony wynikającymi z niniejszej Umowy.

ARTYKUŁ 27.6

Brak bezpośredniego skutku

1. Żadne z postanowień niniejszej Umowy nie może być interpretowane jako przyznające osobom prawa lub nakładające na osoby obowiązki inne niż prawa i obowiązki powstałe między Stronami na podstawie międzynarodowego prawa publicznego.

2. Strona nie przewiduje w swoim prawie wewnętrznym prawa do wniesienia skargi przeciwko drugiej Stronie z tytułu niezgodności środka drugiej Strony z niniejszą Umową.

ARTYKUŁ 27.7

Przepisy ustawowe i wykonawcze oraz zmiany do nich

O ile nie określono inaczej, w przypadku gdy postanowienia niniejszej Umowy odnoszą się do przepisów ustawowych i wykonawczych Strony, te przepisy ustawowe i wykonawcze należy rozumieć jako obejmujące zmiany do nich.

ARTYKUŁ 27.8

Integralne części niniejszej Umowy

1. Załączniki, dodatki, deklaracje, wspólne deklaracje i przypisy do niniejszej Umowy stanowią integralną część niniejszej Umowy.

2. Każdy z załączników do niniejszej Umowy, w tym dodatki do niego, stanowi integralną część rozdziału, który odnosi się do tego załącznika lub do którego odnosi się ten załącznik. Dla większej pewności należy zaznaczyć, że:

a) załącznik 2-A (Harmonogram znoszenia ceł) i dodatki do niego stanowią integralną część rozdziału 2 (Traktowanie narodowe i dostęp towarów do rynku);

b) załącznik 3-A (Uwagi wprowadzające do reguł pochodzenia dla poszczególnych produktów), załącznik 3-B (Reguły pochodzenia dotyczące konkretnych produktów) i dodatki do niego oraz załączniki 3-C (Tekst oświadczenia o pochodzeniu) i 3-D (Deklaracja dostawcy, o której mowa w art. 3.3 ust. 4 (Kumulacja pochodzenia)), 3-E (Wspólna deklaracja dotycząca Księstwa Andory) i 3-F (Wspólna deklaracja dotycząca Republiki San Marino) stanowią integralną część rozdziału 3 (Reguły pochodzenia i procedury dotyczące pochodzenia);

c) załączniki 6-A (Właściwe organy), 6-B (Warunki regionalne dotyczące roślin i produktów roślinnych), 6-C (Uznawanie równoważności środków sanitarnych i fitosanitarnych), 6-D (Wytyczne i procedury dotyczące audytu lub weryfikacji), 6-E (Certyfikacja) i 6-F (Kontrole przywozu i opłaty przywozowe) stanowią integralną część rozdziału 6 (Środki sanitarne i fitosanitarne);

d) załączniki 9-A (Przyjmowanie wyników oceny zgodności (dokumenty)), 9-B (Pojazdy silnikowe oraz wyposażenie i części) i dodatek do niego, 9-C (Porozumienie, o którym mowa w art. 9.10 ust. 5 lit. b), w sprawie regularnej wymiany informacji dotyczących bezpieczeństwa produktów niespożywczych i związanych z tym środków zapobiegawczych, ograniczających i naprawczych), 9-D (Porozumienie, o którym mowa w art. 9.10 ust. 6, w sprawie regularnej wymiany informacji dotyczących środków wprowadzonych w odniesieniu do niezgodnych z przepisami produktów niespożywczych innych niż te objęte postanowieniami art. 9.10 ust. 5 lit. b)) oraz 9-E (Wina i napoje spirytusowe) i dodatki do niego stanowią integralną część rozdziału 9 (Bariery techniczne w handlu);

e) załącznik 10-A (Istniejące środki), załącznik 10-B (Przyszłe środki), załącznik 10-C (Osoby odbywające wizytę służbową w celu założenia przedsiębiorstwa, osoby przeniesiona wewnątrz przedsiębiorstwa i osoby odbywające krótkoterminową wizytę służbową), załącznik 10-D (Wykaz działalności osób odbywających krótkoterminowe wizyty służbowe), załącznik 10-E (Usługodawcy umowni i osoby wykonujące wolny zawód), załącznik 10-F (Przepływ osób fizycznych odbywających wizyty służbowe) i dodatki do nich stanowią integralną część rozdziału 10 (Liberalizacja inwestycji i handel usługami);

f) załącznik 13 (Wykaz towarów energetycznych, węglowodorów i surowców) stanowi integralną część rozdziału 13 (Energia i surowce);

g) załącznik 14 (Zobowiązania dotyczące dostępu do rynku zamówień publicznych) stanowi integralną część rozdziału 14 (Zamówienia Publiczne);

h) załącznik 18-A (Klasy produktów) i załącznik 18-B (Wykazy oznaczeń geograficznych) do rozdziału 18 (Własność intelektualna);

i) załącznik 19 (Towary i usługi środowiskowe) stanowi integralną część rozdziału 19 (Handel a zrównoważony rozwój);

j) załącznik 24 (Regulamin wewnętrzny Komitetu ds. Handlu) stanowi integralną część rozdziału 24 (Postanowienia instytucjonalne);

k) załączniki 26-A (Regulamin wewnętrzny), 26-B (Kodeks postępowania dla członków zespołu orzekającego i mediatorów) i 26-C (Regulamin postępowania mediacyjnego) stanowią integralną część rozdziału 26 (Rozstrzyganie sporów); oraz

l) załącznik 27 (Wspólna deklaracja dotycząca unii celnych) stanowi integralną część rozdziału 27 (Postanowienia końcowe).

ARTYKUŁ 27.9

Teksty autentyczne

Niniejszą Umowę sporządza się w dwóch egzemplarzach w językach: angielskim, bułgarskim, chorwackim, czeskim, duńskim, estońskim, fińskim, francuskim, greckim, hiszpańskim, irlandzkim, litewskim, łotewskim, maltańskim, niderlandzkim, niemieckim, polskim, portugalskim, rumuńskim, słowackim, słoweńskim, szwedzkim, węgierskim i włoskim, a każdy z tych tekstów jest jednakowo autentyczny.

NA DOWÓD CZEGO niżej podpisani pełnomocnicy, należycie do tego upoważnieni, podpisali niniejszą Umowę.

Sporządzono w …… dnia ……

W imieniu Unii Europejskiej

W imieniu Nowej Zelandii